

**Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar**

Közigazgatási Jogi és Pénzügyi Jogi Tanszék

ZÁRÓVIZSGA-FELKÉSZÍTŐ

SEGÉDLET

„A-TÉTELEK”

Közigazgatási jog

SZEGED

2012

Közigazgatási jog záróvizsga tételek (2012/2013. tanév őszi félévi záróvizsga-időszak)

„A” tételek

1. Az igazgatás fogalma, alanya, tárgya; tartalma, a közigazgatás fogalma és sajátosságai, rendeltetése, feladatai. A közigazgatási jog fogalma, helye a jogrendszerben, forrásai. A közigazgatási jogi norma és a közigazgatási jogviszony.
2. A közigazgatás általános szervezési és működési elvei. A hivatali szervezeti forma jellemzői, sajátosságai.
3. A közigazgatás az állami szervek rendszerében. A közigazgatási szervek általános jellemzői. A közigazgatás szervezeti rendszerének felépítése: a központi szervek rendszere; a területi, helyi szervek rendszere. A nem hivatalos területi egységek.
4. A köztestületi önkormányzatok. A közalapítványok. A közintézetek jogi helyzete, kapcsolata a szolgáltatást igénybe vevőkkel. A közjogi személyiségű közintézetek az európai államokban és a magyar szabályozásban. A közigazgatási feladat átruházása
5. A közigazgatási szerv fogalma, jogképessége, létrehozása és szervezeti formája. A közigazgatás szervezeti rendszerét meghatározó tényezők. A központi államigazgatási szervek típusai.
6. A kormány feladatai, hatásköre, jogállása, működése, döntéseinek előkészítése. A Kormány munkáját segítő szervek. A Miniszterelnökség. A minisztériumok.
7. A nem minisztériumi formában működő központi közigazgatási szervek. A területi államigazgatási szervek. A fővárosi, megyei kormányhivatalok, járási hivatalaik.
8. Az önkormányzás, mint szervezési elv, önkormányzati formák és rendszerek. A magyar önkormányzati szabályozás főbb állomásai 1867-től. A helyi közügyek fogalma, a helyi önkormányzatok kötelező és szabadon vállalható feladatai.
9. A helyi önkormányzat fogalma, az önkormányzati autonómia tartalma. A helyi önkormányzat képviselőtestületének működésére vonatkozó szabályok. A képviselőtestület át nem ruházható hatáskörei. A részönkormányzatokra vonatkozó szabályok.
10. A települési képviselő jogállása. A polgármester és az alpolgármester feladata, jogállása. Az önkormányzati bizottságok szervezete, feladatai és működése.
11. A jegyző és az aljegyző jogállása. A képviselőtestület hivatala, a körjegyzőségre, közös hivatalra vonatkozó szabályok.
12. Önkormányzati társulási formák.
13. Települések és területi egységek. A megyei jogú város. A megyei önkormányzat. A főváros. Településszervezési hatáskörök és eljárás.
14. Az önkormányzati közigazgatás kapcsolata a központi és a területi állami szervekkel. A helyi önkormányzatok feletti törvényességi felügyelet.
15. Az önkormányzatok gazdasági alapjai.
16. A nemzetiségek jogai, önkormányzataikra vonatkozó szabályozás.

17. A köztisztviselői rendszerek, a hazai szabályozás története. A közszolgálati jogviszony fogalma. A közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény, hatálya. A kormánytisztviselői jogviszony és a köztisztviselői jogviszony létesítése, módosítása, megszűnése, megszüntetése.
18. A kormánytisztviselői és köztisztviselői jogok és kötelezettségek. Az összeférhetetlenség és a vagyonyilatkozat szabályai.
19. A közigazgatás személyzetének felelősségi rendszere.
20. A kormánytisztviselői és köztisztviselői életpálya, minősítési és illetményrendszere.
21. A közigazgatás irányító tevékenysége és a szervezetirányítás. A felügyelet és az ellenőrzés
22. A közigazgatási aktus fogalma, elhatárolása a tényleges cselekményektől és más jogi aktusoktól. Az aktusok rendszerezésének módjai. A közigazgatási aktusok érvényességi kellékei. A hibás közigazgatási aktus. A közigazgatási aktus hatálya. A hatósági jogalkalmazó aktusok. A közintézeti aktusok. A közigazgatási rendszer működése során kibocsátott aktusok. A közigazgatási szerződések.
23. A közigazgatás hatósági jogalkalmazó tevékenységének fogalma, jellemzői. A közigazgatási hatóságok rendszere, a hatósági jogalkalmazó tevékenység irányítása. A hatósági tevékenység fajtái, a hatósági cselekmények. A közigazgatási jogi szankció

Kötelező tananyag:

Magyar közigazgatási jog Általános rész (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzere Lajos, Osiris, Bp., 2006) I-XV. Fejezetek

Tanszék honlapján elhelyezett tansegédletek.

Józsa Zoltán: Közigazgatás mint szervezet

<http://www.juris.u-szeged.hu/kozig/tansegedletek?objectParentFolderId=10443>

Kaltenbach Jenő: A modern önkormányzat fogalom. Az önkormányzat meghatározásának mai problémái. (Részlet a szerző "Az önkormányzati felügyelet" című művéből.)

<http://www.juris.u-szeged.hu/kozig/tansegedletek?objectParentFolderId=10443>

Előadásokon, konzultációkon elhangzottak.

Kötelező joganyag:

- Magyarország Alaptörvényének első módosítása (2012. június 18.)
- Magyarország Alaptörvényének Átmeneti Rendelkezései (2011. december 31.)
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2012. évi XCIII. törvény a járások kialakításáról, valamint egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról
- 2011. évi CXCV. törvény a közszolgálati tisztviselőkről
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről IV. fejezet 8. Egyes hatósági eljárásokhoz és intézményekhez kapcsolódó ügyészi feladatok 9. A szabálysértési ügyekkel kapcsolatos ügyészi feladatok
- 2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról IV. fejezet (A Kúria önkormányzati tanácsa, az önkormányzati rendeletek felülvizsgálatára és a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának felülvizsgálatára irányuló eljárás)
- 2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról
- 2010. évi CXXVI. törvény a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról
- 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról
- 2010. évi XLII. törvény a Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról
- 2010. évi XXVI. törvény a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, Strasbourgban, 1985. október 15-én kelt egyezménynek a helyi közéletben való részvételről szóló kiegészítő jegyzőkönyve kihirdetéséről

- 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
- 2004. évi CVII. törvény a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól
- 2000. évi XCVI. törvény a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről
- 1997. évi CXXXV. törvény a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről
- 1997. évi XV. törvény a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről
- 1994. évi LXIV. törvény a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
- 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról (XX. Fejezet)
- 85/2012. (IV. 21.) Korm. rendelet az elektronikus ügyintézés részletes szabályairól
- 288/2010. (XII.21.) Korm. rendelete a fővárosi és megyei kormányhivatalokról
- 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről
- 1144/2010. (VII. 7.) Korm. határozat a Kormány ügyrendjéről

Különös részhez

- A 2012. évi LXXXVIII. törvény a termékek piacfelügyeletéről
- 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
- 2011. évi CVIII. tv. a közbeszerzésekről Ötödik Rész, Hatodik Rész
- 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről
- 1996. évi LVII. tv. a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról VII.-XVI. fejezet
- 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
-

Ajánlott joganyag:

- 2011. évi CXCV. tv. az államháztartásról
- 2009. évi LXXVI. törvény a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 330/2010. (XII.27.) Korm. rendelet a Nemzeti Államigazgatási Központról
- 185/2009. (IX. 10.) Korm. rendelet a hatósági közvetítőkről
- 180/2005. (IX. 9.) Korm. rendelet a közigazgatási hatósági eljárásban a személyes költségmentesség megállapításáról

1.TÉTEL

AZ IGAZGATÁS FOGALMA, ALANYA, TÁRGYA, TARTALMA

A tananyag:

- előadás

- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 19-27. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. Az igazgatás fogalma

I.1. Az igazgatás fogalma

Az igazgatás az emberi együttműködéshez kapcsolódó tevékenység, amely biztosítja a közös cél eléréséhez szükséges személyi, tárgyi feltételeket és a munka összhangját.

I.2. Az igazgatás fogalmi elemei

I.3. Az igazgatás és a szervezés fogalmának viszonya

I.3.1. Szentpéteri István

I.3.2. Szamel Lajos

I.3.3. H. Fayol

I.3.4. Kovács István

I.3.5. A szervezéstudomány képviselői

II. Az igazgatás alanya és tárgya

II.1. Az igazgatás alanyának és tárgyának szervezeti elkülönülése

II.2. Az igazgatás alanya: horizontális/vertikális differenciálódás

II.3. Az igazgatás tárgya

III. Az igazgatás tartalma

III.1. Felfogások az igazgatás tartalmáról

III.1.1. H. Fayol álláspontja

III.1.2. L. Gulick és L. Urwick álláspontja (**POSDCORB**)

III.1.3. V.G. Afanaszjev álláspontja

III.2. Az igazgatási ciklus

III.2.1. Az igazgatás alapvető szakaszai

III.2.2. Az igazgatási ciklus egyes elemei

Az igazgatás általános tartalmi modellje	Az igazgatás tartalmának 3 fő része:	
Célkitűzés	CÉLKITŰZÉS	} IGAZGATÁSI CIKLUS
Információgyűjtés és feldolgozás	} <i>a cél megvalósítását</i> ELŐKÉSZÍTŐ <i>szakasz</i>	
Tervezés		
Döntés		
Végrehajtás	} KIVITELEZŐ <i>szakasz</i>	
Koordináció		
Ellenőrzés		

III. 3. Az igazgatás, a vezetés és az irányítás kapcsolata

A KÖZIGAZGATÁS FOGALMA ÉS SAJÁTOSSÁGAI, RENDELTETÉSE, FELADATAI

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 31-53. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A közigazgatás fogalma

- I.1. A közigazgatás, mint sajátos igazgatás*
- I.2. A közigazgatás, mint állami tevékenység*
- I.3. Irányzatok a közigazgatás meghatározásában*
- I.4. A közigazgatás, mint komplex állami tevékenység*

II. A közigazgatás sajátosságai

III. A közigazgatás rendeltetése

A közigazgatás alapvető rendeltetése az állami feladatok megvalósítása

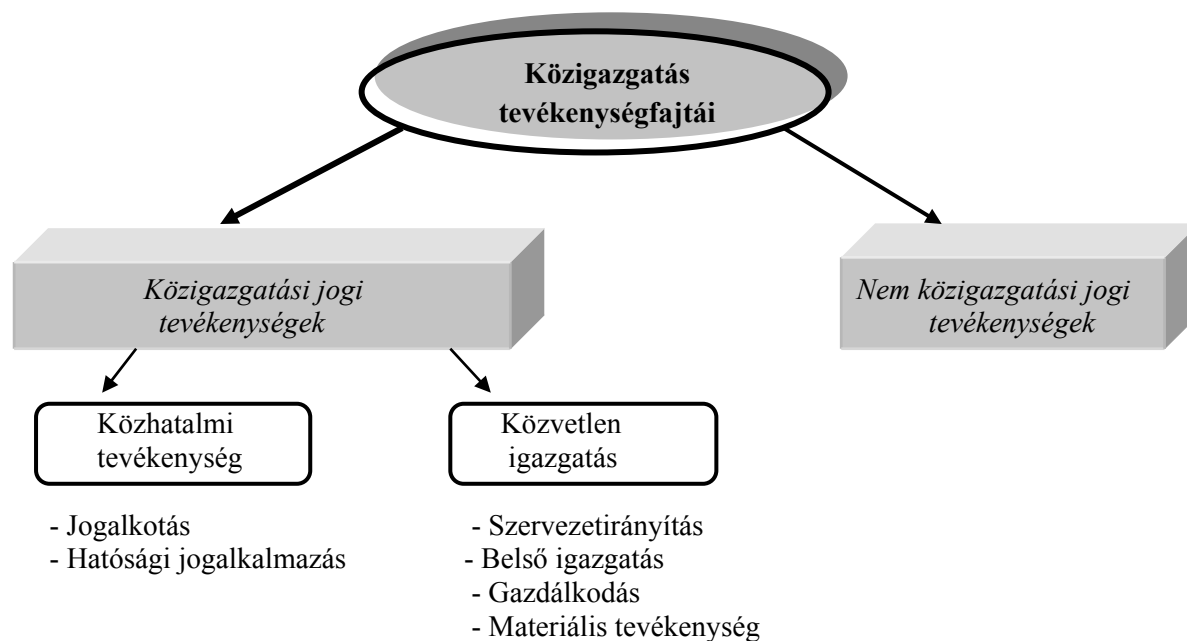
IV. A közigazgatás feladatai

IV.1. Fogalmi meghatározás: funkció- feladat-hatáskör

IV.2. A közigazgatás fő feladatai

- döntések előkészítése
- döntések végrehajtása

IV.3. A közigazgatás tevékenységfajtái

A KÖZIGAZGATÁSI JOG FOGALMA, HELYE A JOGRENDSZERBEN, FORRÁSAI

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 55-58. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról

I. A közigazgatási jog fogalma

I.1. A közigazgatási jog fogalma és alapvető ismérvei

I.2. A közigazgatási jog, mint önálló jogág struktúrájának fő elemei

II. A közigazgatási jog helye a jogrendszerben

II.1. A közigazgatási jog és az alkotmányjog kapcsolata

II.2. A közigazgatási jog és a büntetőjog kapcsolata (szabálysértési jognál)

II.3. A közigazgatási jog és a polgári jog kapcsolata

II.4. A közigazgatási jog és a családi jog kapcsolata (gyámügyi igazgatásnál)

II.5. A közigazgatási jog és a pénzügyi jog kapcsolata (helyi adók megállapításánál)

III. A közigazgatási jog forrásai

III.1. Fogalmak:

jogforrás, alaki (belső) jogforrás – anyagi (külső) jogforrás

III.2. A közigazgatási jog forrásai

III.2.1. Magyarország Alaptörvénye

III.2.2. Jogszabályok (lásd: Alaptörvény T cikke)

III.2.3. Közjogi szervezetszabályozó eszközök

(lásd: a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvényt)

- Normatív határozat
- Normatív utasítás

NOTA BENE!

A korábbi jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvényt a 121/2009. (XII. 17.) AB határozat megsemmisítette.

Az új JAT a korábban állami irányítás jogi eszközeiként ismert jogforrási kört jelentősen leszűkítette.

III.2.4. Európai Unió jogforrásai

*III.2.5. A közigazgatás jogforrási rendszerére ható nemzetközi tendenciák –
Vitatott jogforrások*

A KÖZIGAZGATÁSI JOGI NORMA ÉS A KÖZIGAZGATÁSI JOGVISZONY

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 66-79. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A közigazgatási jogi norma

I.1. A közigazgatási jogi norma fogalma

I.2. A közigazgatási jogi normák fajtái

- *Funkciójuk alapján:*

- jogosító-kötelező
- természetes viszonyrendszer szabályozó-statuáló jellegű
- anyagi-alaki

- *Normaszervezet alapján:*

- hipotetikus-kategorikus
- parancsoló-megengedő
- egyszerű-összetett

I.3. A közigazgatási jogi norma szerkezetének sajátosságai

I.4. A közigazgatási jogi norma érvényesülése

I.5. A közigazgatási jogi norma hatálya: személyi/tárgyi/területi/időbeli

II. A közigazgatási jogviszony

II.1. A közigazgatási jogviszony fogalma és specifikus vonásai

II.2. A közigazgatási jogviszony típusai

- *milyen közigazgatási tevékenység gyakorlása során jönnek létre?*
- *a jogviszony alanyai közötti kapcsolat alapján*
- *a jogviszonyban realizálódó jogi normák alapján*
- *a jogviszony időtartama alapján*

II.3. A közigazgatási jogviszony alanyai

II.4. A közigazgatási jogviszony tárgya és tartalma

II.5. A közigazgatási jogviszony keletkezése, módosítása és megszűnése

2. TÉTEL

A KÖZIGAZGATÁS ÁLTALÁNOS SZERVEZÉSI ÉS MŰKÖDÉSI ELVEI. A HIVATALI SZERVEZETI FORMA JELLEMZŐI, SAJÁTOSSÁGAI

A tananyag:

- előadás
- Józsa Zoltán: Közigazgatás mint szervezet

I. A közigazgatási szervezet történeti előzményei

II. A közigazgatási szervezet fogalma

III. A közigazgatás szervezeti és működési elvei

III.1. Centralizáció

III.2. Decentralizáció

III.3. Hierarchia

III.4. Integráció

III.5. Szubszidiaritás

III.6. Ágazati és funkcionális elv

IV. A közigazgatási szervezet belső felépítése

V. A közigazgatásban alkalmazott szervezeti formák és összehasonlító jellemzésük

III.1. Lineáris szervezet

III.2. Funkcionális szervezet

III.3. Lineáris - funkcionális szervezet

III.4. A törzskari szervezet

III.5. Divízionális szervezet

III.6. Mátrix szervezet

III.7. Programorientált szervezet

III.8. Team orientált szervezet

III.9. Központ - periféria modell

JÓZSA ZOLTÁN

KÖZIGAZGATÁS, MINT SZERVEZET

„Sikereink elsődleges eszköze ebben a században nem katonai bátorságunk, sem jólétünk, hanem legeredményesebb társadalmi találmányunk: a modern szervezet.”¹

Történeti előzmények

A közigazgatási szervezet történeti gyökerei egész a **római császárság** időszakáig nyúlnak vissza, ahol Augustustól Diocletianusig a császárok egy felbomló félben levő birodalmat, a hivatásos tisztségviselőknek köszönhetően még évszázadokig fent tudtak tartani. A hivatalnoki kar, közvetlenül a császár irányítása alatt szervezett formában, viszonylag magas szinten intézte a birodalom bonyolult rendészeti, pénzügyi, katonai és igazgatási ügyeit.

A későbbi korokból említést érdemel a középkori **egyház hivatalnoki szervezete**, amely főként az egyházi javak igazgatásában látott el jelentős szerepet.

A XIV.-től a XVII. századig Közép-Európa vezető fejedelmei valamennyien arra törekedtek, hogy a hűbéri, feudális államból a hivatásos tisztségviselők és azok szervezetei révén **modern polgári államot** hozzanak létre.

Francia eredetű a **bürokrácia** szó és a **bürokratikus rendszer** is, mint a kollegiális rendszer ellentéte. Ebben a rendszerben az államigazgatás legfontosabb ágai különböző miniszterekre voltak bízva, akik alá egy ún. **büro** volt rendelve, melyekben a tisztségviselők, nem kollegiálisan, hanem a minisztereknek alárendelten intézték az ügyeket.

Hasonló folyamat játszódott le Németországban, ahol az ügyeket korábban egyedül intéző fejedelmek tanácsadókat, segédeket vettek maguk mellé, akik speciális képzettségük, ismereteik révén az ügyek egyre növekvő részét látták el. Ezek fokozatosan **állandó testületté**, Collegium formatummá alakultak, melyek a fejedelmet bizonyos

ügyekben helyettesítették és idővel állandó osztályokra tagolódtak az igazságszolgáltatás, pénzügy, a vallási ügyek, a hadügyek, a külügyek, stb. szerint.

A fejedelmi hatalom tehát a rendek hatalma mellett fokozatosan fejlődik, erősödik, sőt a rendek fölé kerekedik azáltal, hogy az **állandó kollégiumoknak** (szervezeteknek) és az abban működő hivatalnokoknak köszönhetően érvényesül a munkamegosztás miatti nagyobb teljesítőképesség, hatékonyság.

Az állam, amely korábban csupán a belső és a külső védelem, valamint az igazságszolgáltatás ellátását és a hadsereg és a rendészet fenntartását tartotta feladatának, a XVIII-XIX. századtól fokozatosan egyre több funkciót is magára vállalt: utak, hidak építését, a közlekedés fejlesztését, kulturális intézetek működtetését, az egészségügyi hálózat kiépítését, a társadalombiztosítási rendszer bevezetését, stb.

Az állami feladatok ilyen **menyiségi és minőségi növekedése** a XIX. század végétől kezdve maga után vonja a közigazgatás átalakulását, fejlődését, valamint az állami funkciók közötti **relatív jelentőségének** növekedését is.

A közigazgatás területeinek ez a növekedése a **centralizáció** erősödéséhez vezetett, azaz a közfeladatok jelentős része állami feladatként, állami szervezetek révén realizálódott. A közigazgatási nagy méretek kialakulása ellenére sem vállalkozhatott azonban a központi hatalom minden közfeladat ellátásra, mivel politikai, technikai, igazgatásszervezési és más érvek indokolták és indokolják a centralizáció mellett a dekoncentráció és a decentralizáció elveinek a fenntartását és érvényesítését.

¹ „The primary instrument of our success in this century has been neither our military powers nor our wealth, but our most successful social invention: the modern organisation.” - H: George Frederickson: New Public Administration. (The University of Alabama Press, Alabama ,13. p.)

A közigazgatási szervezet fogalma

A közigazgatási szervezet fogalmának meghatározásánál nem kerülhető el a szervezet fogalmának definiálása.

A szervezet olyan kollektív emberi képződmény, mely közös célok megvalósítására jön létre. Minden szervezet esetében a három legfontosabb kontextuális változó:

- a méret,
- a technológia,
- az igazgatási filozófia.

E három sajátosság teszi lehetővé a társadalomban létező szervezetek megkülönböztetését.

A környezeti tényezőkkel és a szervezeti struktúrával kombinációban a méret, a technológia és az adminisztrációs filozófia segít megmagyarázni és meghatározni a szervezeti működést és hatékonyságot.

A közigazgatási szervek az **állami szervek** rendszerébe tartoznak, azok **specifikus csoportját** alkotják. Rendszerint belső szervezeti egységekre tagolódnak, másrészt az önálló szervek szervezeteket, a szervezetek szervezetrendszereket alkotnak, melyek összessége a közigazgatás teljes szervezetrendszerét jelenti.

A közigazgatási szervezetre tehát a **nagy méret**, az **összetettség** és a **strukturáltság** a jellemző.

A **méret** változása jól nyomon követhető volt a közigazgatás történeti fejlődésének és szerepének áttekintés révén. A méret utal az alkalmazottak számára, közvetetten a közigazgatás társadalmi szerepére, presztízsére, valamint a közigazgatás működési területeinek a kiterjedtségére is.

A közigazgatási szervezet, mint minden szervezet, egyesíti a működéséhez szükséges anyagokat, ismereteket, eljárásokat, stb., melyeket összefoglalóan **technológiának** nevezünk. A technológia révén válik lehetővé, hogy az input hatások az átalakítási eljárás nyomán az output, kimeneti oldalon a kívánt

változásokat előidézzék. A technológia közvetlen kapcsolatban van a hatékonysággal, a teljesítménnyel és kihatással van a szervezet autonómiájára és jellegére is.

Kiemelendő, hogy a közigazgatási szervezet működése során nemcsak saját belső struktúrájában idéz elő változásokat, hanem a végrehajtó-rendelkező, szervező jellegnek megfelelően **az egész társadalom viszonylatában** lát el összetett feladatokat.

Működése, mint specifikus állami tevékenység szigorúan **jogilag szabályozott**, törvény alá rendelt tevékenység.

A közigazgatási szervezet feladatait az **állami közhatalom** segítségével valósítja meg. Hatásköre és illetékessége alapján minden természetes és jogi személyre, valamint szervezetre vonatkozóan kötelező jogi aktusokat bocsáthat ki, felügyeli ezek végrehajtását, és adott esetben állami kényszerrel is érvényt szerezhet döntéseinek.

Nem térünk ki arra a nagyon lényeges változásra, mely az utóbbi kétszáz évben a közigazgatás egészének, elsősorban szervezetének és működésének jellegében bekövetkezett. Csupán utalni kívánunk arra, hogy a fejlődés kezdetét jellemző tiltó, represszív normatív aktusokkal operáló közigazgatás fokozatosan átalakult és **előtérbe került az organizatorikus, szolgáltató jelleg**, mint a modernizációs fejlődés kívánatos iránya.

Szintén csak megemlíthetjük, hogy a hatalmi jellegű, erősen normatív-institucionális vonás mindig is a kontinentális, elsősorban a német-osztrák és a francia közigazgatás sajátja volt, míg az angolszász országokban, ahol az európai értelemben vett közigazgatás csak kb. kétszáz éve létezik, a hatalmi, jogi elem ilyen dominanciája fel sem vetődhetett a hatékonyság, a költségtakarékosság elsődleges szempontjai mellett.

Az állami közhatalomhoz kapcsolódó szokásos implikációk (kényszer, végrehajtás) tehát félrevezetőek annyiban, amennyiben elrejtik azt a lényeges karakterváltozást, amely napjainkban, ha nem is a teljes igazgatási praxis, de annak egy jelentős részében már bekövetkezett.

Ami az **igazgatási filozófiát** illeti, itt a következőket kell kiemelni. A közigazgatási szervezetek, mint bürokráciák különböznek a közhatalmat megvalósító igazgatási struktúráról. Elsődlegesen a **politikai környezet** nagyobb befolyásával kell számolniuk, mintsem a gazdasági tényezők hatásaival, jóllehet ez utóbbiak relevanciája is számottevő. Nem elhanyagolható körülmény, hogy míg a gazdasági szervezetek központi és helyi szinten is viszonylag egyértelmű kritériumok alapján működnek, addig a **közigazgatási szervezetek több célú struktúrák**, változatos irányokkal, feladatokkal. Ezek összeegyeztetése **politikai eljárások** során érték mentén lehetséges, így a szervezeti működés **eredményességének** a kritériuma lényegében politikai célok, értékek versenyének az eredőjeként alakul ki.

A közigazgatási szervek létrehozása, megszüntetése és jogképessége

A legfontosabb közigazgatási szervek az **Alaptörvény** alapján jönnek létre. Az Országgyűlés hozza létre a kormányt, a minisztériumokat, az önkormányzati közigazgatási szerveket, valamint a centrális irányítású területi, helyi közigazgatási szerveket.

A közigazgatási szervek közül általában csak a kormány hozhat létre közigazgatási szerveket. Az Alaptörvény 15. cikke rögzíti, hogy a Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe. A (2) bekezdés szerint a Kormány a közigazgatás legfőbb szerve, törvényben meghatározottak szerint államigazgatási szerveket hozhat létre.

A közigazgatási szervezetek megszüntetésének jogi rendje a létrehozás jogi rendjével megegyező.

A közigazgatási szervek jogképességüket a létrehozással nyerik el. Ezen szervek jogképessége azt jelenti, hogy a szerv közigazgatási jogok és kötelezettségek alanya lehet, nevezetesen végrehajtó, rendelkező tevékenységet láthat el.

A közigazgatási szervek **jogképességének legfontosabb elemei** a következők:

- a) A közigazgatási szervnek az előirt jogrendben való létrehozása.
- b) A közigazgatási szerv feladatának, társadalmi rendeltetésének meghatározása, a feladatok teljesítéséhez szükséges közhatalom biztosítása.
- c) A közigazgatási szerv hatáskörének és illetékességének meghatározása.

A közigazgatás szervezeti és működési elvei

Azok a szervezési elvek, amelyek a közigazgatási szervek felépítésénél és működésénél meghatározóak a következők:

- a) **Centralizáció**, azaz olyan központi szerv létesítése, amelynek az összes helyi és területi szervek alá vannak rendelve, és amely ily módon az egész közigazgatási szervezettel rendelkezni tud.
- b) **Decentralizáció**, amely olyan szervek létrehozását jelenti, melyek a központi közigazgatás szervei által el nem látott feladatokat valósítják meg, s amelyek általában közvetlen kapcsolatban vannak az ügyfelekkel.
- c) **Hierarchia**, amely a központi közigazgatás szervei, egységei, valamint a helyi és területi közigazgatás szervezeti egységei közötti viszony meghatározó elve.
- d) **Integráció**, mely szervezési elv a közigazgatási hierarchiában azonos szinten álló struktúrák egymáshoz való viszonyát szabályozza, a köztük való összhangot hivatott biztosítani.
- e) **Szubszidiaritás**, amely szervezési elv azt teszi lehetővé, hogy a közigazgatás feladatait elsődlegesen a polgárokhoz legközelebb álló szervezetek valósítsák meg, s csak másodlagosan, mintegy kiegészítésként kapjon szerepet a központi vagy területi közigazgatás bizonyos állami feladatok közvetlen megvalósításában.
- f) **Ágazati és funkcionális elv**, amely a közigazgatás hatékonyságának követelményét szem előtt tartva különbséget tesz azon szervezetek között,

amelyek egyes közfeladatok direkt megvalósításáért felelősek, valamint azon egységek között, amelyek a közigazgatás, mint szervezetrendszer egészének működési feltételeit hivatottak biztosítani.

Ad a) és b) Centralizáció és decentralizáció

Az állami életben kétféle centralizációt lehet megkülönböztetni: a politikait és az adminisztratívát. A politikai centralizációnak napjainkban nincs igazán jelentősége, mivel ez elsődlegesen történeti kategória, mely a jog és a törvények egységére utal.

Az adminisztratív centralizáció azt jelenti, hogy egység uralkodik a közügyek intézésében és a jogszabályok végrehajtásában.

A politikai és az adminisztratív centralizációra a történelem már a korai századokban mutatott fel példákat. Az elv fokozott érvényesülése a XVI. századtól érzékelhető, amikor az európai nagyhatalmak a birodalmuk egységét próbálták a centralizáció segítségével fenntartani. A XIX. századtól a liberális állam megjelenésével a centralizáció további erősödésének lehetünk tanúi, amely folyamat azt eredményezte, hogy a mai parlamentáris rendszerekben gyakorlatilag a kormány áll a centralizáció piramisának csúcán, mint a közigazgatás első számú irányítója.

Napjainkban elsődlegesen az **adminisztratív centralizáció** a domináns szervezési elv, amely nemcsak előnyös, hanem egyben elkerülhetetlen is. A mai közigazgatás feladatai olyan nagyszámúak és nagy terjedelműek, hogy összhangjuk centralizáció nélkül nem biztosítható. A közigazgatás szakszerűségének a követelményei olyan természetűek, hogy azokat gazdaságosan és kellő színvonalon csak az állam tudja biztosítani.

A jogrend egysége sem valósítható meg a centralizáció elvének érvényesítése nélkül.

Túlzás nélkül állítható, hogy **az államot a centralizáció nélkül meg sem lehetne szervezni.**

Az államosítással és a centralizációval szemben főként az önkormányzat támogatói hoznak fel érveket és fejtenek ki ellenállást. Sokan az önkormányzatok elsorvadását féltik az államosítástól. Ugyanakkor napjainkban az önkormányzatok hatásköre fokozatosan növekszik, mely jelentős mértékben azzal függ össze, hogy a közigazgatás feladatai és a közigazgatással szemben elvárások folyamatosan növekednek. Ily módon nem valóságos ellentét feszül a centralizáció és a decentralizáció elvei között.

Alapvető szempont, hogy a centralizáció és a decentralizáció kérdésében **nem hatalmi, hanem szervezési szempontok alapján kell dönten**i. Ha a választás során hatalmi megfontolások érvényesülnek, akkor annak mindenképpen a közérdek látja kárát.

A centralizáció érvényesítésének az állami szervek rendszerében különböző fokozatai lehetnek a teljes kontroll kiépítésétől kezdve egészen a laza felügyeleti intézkedésekig.

A legalapvetőbb centralizációs erőt a **politikaformálás és a végrehajtás koordinációjának szükséglete** generálja. Hasonlóan bármely nagy szervezethez a kormányzat biztosítani akarja, hogy politikai elképzelései kompatibilisek, ellentmondástól mentesek legyenek. Gyakorlatilag a kormányzás több területet, több ágazatot, kormányzati hivatalt érint, nem is említve a fejlesztési célok, programok pénzügyi vetületét. Az ágazati politikai elképzelések összhangjának megteremtése szükségessé teszi a különböző szakterületek ellenőrzését, koordinációját.

A centralizáció második fontos indoka hogy a kormányzat, illetőleg a közigazgatás **egységes szolgáltatást** biztosítson polgárainak. Ez az elvárás főként a '80-as éveket követően erősödött fel a liberális demokráciák országaiban. Van néhány terület, ahol az egységesség gyakorlati követelmény: nemzeti valuta, védelem, külpolitika, postai szolgáltatás, stb. Még több terület van, ahol az egyöntetűséggel kapcsolatos eljárás az **uralkodó értékeknek és eszméknek** az eredménye, különösen, ami az ún. jóléti állam szolgáltatásait illeti. Elvárás, hogy a

szolgáltatás egy bizonyos standardja az oktatásban, az egészségügyben, a szociális szférában. Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy a szükségletek nem változnak, különösen a helyi közösségek vagy népességcsoportok között, vagy azt, hogy ne lehetnének differenciák abban, ahogy a szolgáltatásokat megvalósítják. De mégis létezik egy általánosan elfogadott nézet, hogy ezen szolgáltatásokat minden polgárnak tekintet nélkül körülményeire, a helyre, és az időre, joga van az egyenlő elbánás elve alapján megkapnia. Erre figyelemmel erős az elvárás a központi kormányzattal szemben, hogy ez a minimális szint biztosítva legyen és az erőforrások rendelkezésre álljanak ezekre a célokra.

Végül létezik egy **beépített dinamizmus** a modern politikai rendszerekben a centralizmus irányába. Ezt támogatja a választók növekvő elvárása, a kormányzat felelőssége a gazdaság sikeres menedzselése tekintetében és a nemzeti médiumok koncentrációja a nemzeti politikára. Mindezek a trendek növelik a centralizáció igényét.

A kiterjedt centralizáció azonban **kitermeli saját problémáit**. Adminisztratív szempontból a központi kormányzat **nehezen kezelhetővé válik** és lehetetlen koordinálni. A koordinációs problémák mellett jelentkezik **a földrajzi értelemben vett távolságból adódó nehézségek** is. A politikai elképzelések a központban születnek, de helyi szinten kell megvalósítani azokat. A tény, hogy közel minden kormányzati részlegnek vannak területi hivatalai, az előbbi szükséglet felismerésén alapul. Szintén tény, hogy mind a szükségletek és az erőforrások változnak a helyi szintek között és még ha megvalósítjuk a standardizációt és egyöntetűség követelményét, még mindig szükséges lesz figyelembe venni ezeket a különbségeket a nemzeti politika formálása során. Jellemző sajátosság, hogy **minden területnek és helyi közösségnek bizonyos értelemben egyediek a szükségletei** és az erőforrásai. Bár lehetnek közös problémák és nehézségek, az egyéni körülményeiket mindenképpen fel kell ismerni. Ez az, amiért helyi képviselőket

választunk, hogy meghatározzák a helyi politikát és ellenőrizzék a legtöbb helyi szükséglet kielégítésének a módjait.

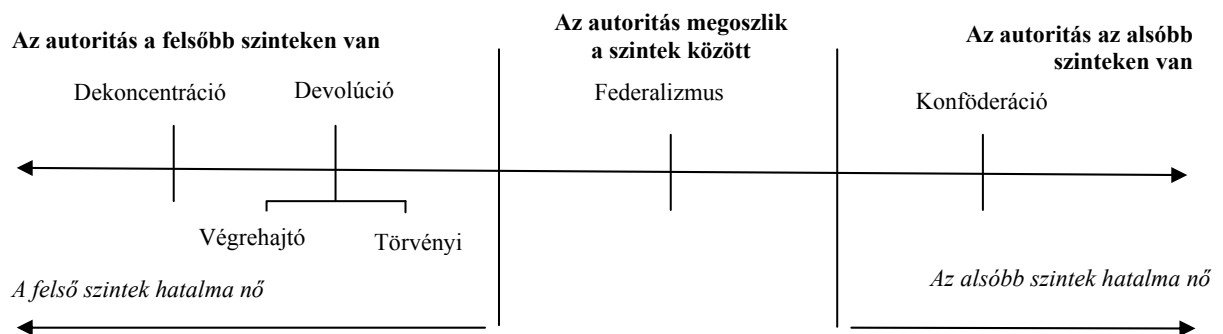
A decentralizáció **politikai indokai** egyaránt erősek. Abban a rendszerben, ahol a politikai autoritás központosított a parlament a kormányzat cselekvéseit nehezen képes ellenőrizni. Az adminisztratív távolságnak is megvan a politikai megfelelője. Azok a közösségek, amelyek távol vannak a döntéshozó centrumoktól természetes módon úgy érzik, hogy ki vannak zárva a döntésekből. Ez nem kívánatos, mivel a politikai intézményekhez hasonlóan más intézményeknek is szükségük van a támogatásra és a bizalomra. **A távolság** a helyi közösség és a kormányzás között lehet tehát **szociális** (társadalmi) **és földrajzi**. A térben távollevő szerv kevésbé népszerű politikai döntéseket hozhat, amely a földrajzi szeparációból származó megértés hiányának a következménye. Ugyanez az érzés van jelen azoknál, akik úgy definiálják a távolságot, hogy „mi és ők”.

Természetesen **a decentralizációnak is megvannak a hátrányai**. Az első ellenérv a decentralizációval szemben **pénzügyi** természetű. A decentralizáció megduplázza a pénzügyi erőforrások és a szakemberek iránti igényt. A közigazgatás ügyei könnyebben és olcsóbban intézhetők a központból, ahol az erőforrások mellett a megfelelő személyi állomány is rendelkezésre áll. A pénzügyi ellenérvekkel szorosan összefüggnek a decentralizációval szemben megfogalmazott **hatékonysági** kifogások. Helyi, lokális szinten gyakran nehéz vagy majdnem lehetetlen tapasztalt, képzett szakembereket találni. Mindez a közigazgatási tevékenység alacsony eredményességét vonja maga után, főként, ha a decentralizált egység méretét tekintve relatíve kicsi és alul finanszírozott. Ez a személyzeti probléma tehetetlenséghez vezethet és a változással szembeni ellenállás eredőjeként szolgálhat.

Fontos ellenérv a decentralizációval szemben, hogy fokozott alkalmazása révén növekedhetnek a **nem kívánatos egyenlőtlenségek**. Minél decentralizáltabb egy szolgáltatás biztosítása annál nagyobb valószínűsége az egyenlőtlenségeknek. Ugyanakkor a túlzott decentralizációs igények végső soron szeparatizmushoz vezethetnek, mely mindenféleképpen kerülendő.

Végezetül szokásos „vád” a decentralizációval szemben, hogy ennek révén növekszik a **korrupció veszélye**, lehetősége. Nem vitásan helyi szinten az informális kapcsolatok diszfunkcionális következményekkel is járhatnak, hiszen a közigazgatás szereplői itt is emberek, de a tapasztalatok szerint mind központi, mind pedig helyi szinten a korrupció egyaránt létező veszélyforrás.

A decentralizáció különböző formái a következők:

A diagram szükségszerűen egyszerűsít, de kifejezi a kapcsolatot a decentralizáció különböző formái között. A legegyszerűbb forma a **dekoncentráció**. Ez egyszerűen azt jelenti, hogy a közigazgatási autoritást delegálták. Közelebről a politikai hatalom és a felelősség a döntésekért továbbra is a központi hatóságok jogkörében marad.

Végrehajtási devolúciónál a központi kormányzat meghatározza a politika kereteit és a nemzeti standardokat, de lehetővé teszi, hogy az alsóbb szintek bizonyos diszkrecionális jogkört is gyakoroljanak a megvalósítás során. Ugyanakkor fennáll a lehetősége a folyamatos központi felügyeletnek, és ha szükséges az intervenciónak.

A **törvényi devolúció** különválasztja a felső és alsó szintek felelősségét, mintsem a közös felelősséget erősíti. A központi kormányzat fenntartja azokat a jogköreit, hatásköreit, amelyeknek össznemzeti jelentősége van, míg az egyéb jogköröket átadja a helyi szinteknek. Ez nem zárja ki, hogy a központi kormányzat megváltoztassa a hatáskörök megoszlását, vagy, hogy beavatkozzon az alsóbb szintek tevékenységébe.

A **föderalizmus még** erőteljesebb formája a decentralizációnak. Megtalálható itt a törvényi devolúció néhány jellemzője, nevezetesen a különbségtétel a felsőbb és az alsóbb szintek hatásköre között. De van egy lényegi differencia. A törvényi devolúcióval szemben a hatalommegosztás itt írott alkotmányon alapul, melyet csak a központi kormányzat egységes akaratával lehet módosítani. A törvényi devolúciónál a végső hatalom a központi kormányzat kezében marad.

A **konföderáció** esetében a formális autoritás, a jogkörök az alsóbb szintekhez tartoznak, melyek bármikor a felsőbb szintekre ruházhatják jogosítványukat, de egyben vissza is vonhatják azokat. Ez volt a tipikus forma pl. Észak-Amerikában az 1800-as évek közepén. Napjainkban ez a politikai forma inkább nemzetek között, mintsem nemzeteken belül jellemző. Az alsóbb szint rendszerint egy nemzet, a felső pedig valamilyen szupranacionális testület. Az Európai Közösség pl. ebben a kapcsolatrendszerben jól értelmezhető.

Ad c) Hierarchia

Minden szervezetben, így a nagyméretű, centralizált közigazgatási szervezetekben is a vezető és az alárendeltek, valamint a különböző szintek között olyan viszony, hogy a vezetőnek, illetőleg a magasabb szintnek **utasítási, irányítási joga** van a beosztottakkal, illetőleg az alsóbb fokozattal szemben. Másképpen fogalmazva a vezetésnek és az alárendelteknek mindig **különböző a jogállása**, a feladata és a hatásköre. A két szint azonban feltételezi és kiegészíti egymást. Ezért ezt a viszonyt alá- és fölérendeltségi kapcsolatnak, vagy hierarchiának hívjuk.

A szervezeteken belül az alárendeltek, illetőleg az alsóbb szintek nemcsak jogszabályokat hajtanak végre, hanem egyben a vezetői utasításokhoz is kötve vannak.

Alapvető kérdés a közigazgatásban, hogy az alárendelt mennyiben köteles a vezető jogszerű, illetőleg jogsértő parancsát teljesíteni, illetőleg mennyire van jogosultsága az utasítás megalapozottságának, jogszerűségének vizsgálatára.

A Kttv. 78. § (1) bekezdése kimondja, hogy a kormánytisztviselő köteles felettese utasítását végrehajtani. Az utasítás végrehajtásának megtagadására csak akkor van kötelezettség, ha annak teljesítésével az érintett bűncselekményt vagy szabálysértést valósítana meg, vagy más személy életét, testi épségét vagy egészségét, illetőleg a környezetét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné.

A kormánytisztviselő az utasítás végrehajtását megtagadhatja, ha annak teljesítése az életét, egészségét vagy testi épségét, közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné, vagy jogszabályba, a munkáltató által kiadott normatív utasításba ütközne.

További lehetőség, hogy ha az utasítás vagy annak végrehajtása jogszabályba vagy a munkáltató által kiadott normatív utasításba ütközne, vagy teljesítése kárt idézhet elő és a kormánytisztviselő a következményekkel számolhat, vagy az utasítás az érintettek jogos

érdekeit sérti, a kormánytisztviselő köteles erre az utasítást adó figyelmét felhívni, és egyben kérheti az utasítás írásba foglalását. Ebben az esetben az utasítást adó felettes az utasítás írásba foglalását nem tagadhatja meg. A kormánytisztviselőt az írásba foglalásra irányuló kérelme miatt hátrány nem érheti.

Abban az esetben, ha a kormánytisztviselő felettese döntésével, illetve utasításával nem ért egyet, jogosult különvéleményét írásba foglalni. Emiatt hátrány nem érheti.

Jogi szempontból az alá- és fölérendeltség a vezető vagy irányító oldaláról az alábbi lényeges elemeket tartalmazza:

- **Hatáskört**, mely azt jelenti, hogy a vezető adja parancsba az utasításban az alárendelteknek, hogy mit kell a szervezet működése során megvalósítani. Az alárendeltek határozata a vezető hozzájárulásával, **aláírásával** (kiadományozás) kap jogi hatályt. Ebből következően a határozatért, illetve intézkedésért a vezető viseli a felelősséget. Ezen az elven nyugszik többek között a miniszterek parlamenti felelőssége is.
- Jogosítvány az alárendeltek, illetőleg az alárendelt szervek **ellenőrzésére**.
- **Fegyelmi jogkör** gyakorlása a beosztottak tekintetében.
- **Minősítés készítése** a beosztott munkatársak tevékenységéről.
- **Teljesítményértékelés:** A kormánytisztviselő munkateljesítményét a munkáltatói jogkör gyakorlója mérlegelési jogkörében eljárva írásban értékeli (Kttv. 130. §)

A beosztottaknak vagy alárendelteknek elvileg nincs önálló hatásköre, de jogszabály lehetővé teheti hatáskör létesítését ebben a körben is.

A különböző fokú szervek között a **hatásköri megosztás** mindig **jogi normán alapul**. Tipikus, hogy a hatósági jogkört az alárendelt szervek felülről átruházás (delegálás) után kapják meg.

A közigazgatásban a szervezeti hierarchiában a felsőbb szinten elhelyezkedő szervek az alárendelt szervek működését

általában ellenőrzik. Az ellenőrzés rendszerint hivatalból történik, de mód van arra is, hogy a meghozott intézkedéseket kell jóváhagyás végett bemutatni. Az ellenőrzés eredményeképpen a hierarchiában a felsőbb szinten álló szerv különféle intézkedéseket foganatosíthat, pl. megsemmisítheti vagy megváltoztathatja az alárendelt szerv intézkedését vagy határozatát, utasítást adhat, vagy bírósági eljárást kezdeményezhet.

Ad d) Integráció

A közigazgatás szervezeti rendszerében nemcsak az alá- és fölérendeltségi kapcsolatok találhatók meg, hanem **azonos szervezeti szinten** is találunk struktúrákat. Az egyenrangú, azonos szinten elhelyezkedő, valamint az alárendelt, hierarchikus szervek egységek tevékenységét is valamilyen módon össze kell hangolni. Ezt a feladatot valósítja meg az integráció, mint szervezési elv.

Az integráció **általános értelemben** az egész állami működés és különösen a közigazgatás működésének egységességét, időszerűségét, az aktuális kormányzást és végrehajtást segíti elő.

Az integráció iránti igény különösen erős a **tagolt, összetett** szervezeti struktúrák esetében, mivel ilyen esetben az elkülönült szervezeti egységek hajlamosak a szervezeti céltól független, ún. divergáló szervezeti mozgásokra.

Az integráció révén erősíteni lehet a közigazgatási szervezetrendszer hatékonyságát, az erőforrások gazdaságosabb felhasználását, egyben a különböző szervezeti célok magasabb szint megvalósítását.

A közigazgatásban az integrációt vagy **testületi szervek** gyakorolják, vagy az **egyéni szerv** feladatává tehető.

Az integráció ismert intézményei: a kabinetek, a különböző szintű kormánybizottságok, illetőleg a tárcaközi bizottságok. A gyakorlatban találkozunk kormánybiztosokkal is, akik rendszerint egy konkrét, de több minisztérium hatáskörét érintő feladatra vonatkozóan kapnak megbízást.

Az integráció tehát - a viszonylagos elhanyagoltsága ellenére is - épp olyan fontos szervezési elv, mint az alá- és fölérendeltség.

Általános tételként megfogalmazható, hogy minél nagyobb a szervezet, annál nagyobb az integráció szerepe. Figyelmet érdemel az a körülmény is, hogy az autoriter közigazgatási rendszerekben az integráló testületi szerveknek nincs igazán komoly jelentősége, ezzel szemben a demokratikus elvek szerint működő közigazgatásban viszont fokozott jelentőséggel bírnak.

Ad e) Szubszidiaritás

A szubszidiaritás szó első jelentése a **helyettesítés**, a másodlagos, kevésbé fontos gondolatát kelti. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a főhatóság, első sorban az állam, csak abban az esetben avatkozhat be az alsó szintű hatóság vagy személy működésébe, illetőleg tevékenységébe, ha annak alkalmatlansága kiderül vagy bebizonyosodik.

A szubszidiaritás elve tehát mindenekelőtt a **hatalom korlátozásának** elve, anélkül, hogy normatív jelleget öltene. A szubszidiaritás elve normánál többet határoz meg, tendenciát nyújt. A konkrét alkalmazás feltételeit nem rögzíti, így azok az idő és a hely függvényében változhatnak.

A szó második jelentése a **segítség** gondolatára utal, és inkább alátámasztja a beavatkozás lehetőségét. Ebben az esetben nem azt kell felmérni, hogy a hatóságnak jogában áll-e beavatkozni, hanem azt, hogy nem kötelessége-e azt megtennie.

A jogi fogalmakkal nehezen definiálható szubszidiaritás elve elsődlegesen az európai szövetségi államokban (Svájc, Ausztria és Németország) terjedt el, amelyek gazdag jogelméleti hagyományokkal rendelkeznek ebben a témában.

Napjainkban a szubszidiaritás elvét illetően **három lehetséges értelmezés** jöhet szóba:

- **Filozófiai értelmezés**, amely alapján a kifejezés a létező társadalmak működésének egyik keretét adja, s az

intézmények kialakításában is vezérelvként szolgál.

- **Jogi értelmezés**, amely szakmai és elvi ellenvetéseknek köszönhetően még nem kiforrott.
- **Szakmai értelmezés**, amely a különböző szintű hatalom megfelelő hatásköreinek és annak esetleges újrafelosztásának kritériumaként jelenik meg.

Ellentmondás a szubszidiaritás elvével kapcsolatban, hogy az - bizonyos kivételeket leszámítva – **explicit módon sehol sem jelenik meg**, hanem számos ország törvényhozásában magától értetődő módon hivatkoznak rá, mintha az európai országok többsége már tudtán kívül gyakorolná ezt az elvet.

A szubszidiaritás fogalmát megtaláljuk az Önkormányzatok Európai Chartájában és az Európai Tanács Egyezményében.

Az **Önkormányzatok Európai Chartája** kiemeli, hogy a különböző szolgáltatásokat elsődlegesen a **polgárokhoz legközelebb álló helyhatóságoknak** kell biztosítani, s csak mögöttes megoldásként jöhet szóba regionális, vagy területi szintű szolgáltatás.

A szubszidiaritás elvét napjainkban nem célszerű elszigetelten kezelni, össze kell vetni más hatályos szervezeti elvekkel is. Az elv érvényesítésekor az adott tagállamban figyelembe kell venni a **cselekvés egységének, a hatékonyságnak, az alkalmazás egységének és a szolidaritás elvének** a követelményeit is.

A cselekvés egysége a napjainkban az államok egyik legfontosabb követelménye. Feltételezi az energiák, erőforrások mozgósítását, valamint az eszközökkel való legtakarékosabb gazdálkodását. Ugyanakkor a cselekvés egységét nehéz megvalósítani, mert az érintett hatóságok vagy szintek száma rendkívül nagy. A szubszidiaritás elve akkor egyeztethető össze a cselekvés egységének a követelményével, ha a központi állam megváltik olyan szabályozási köreitől, amelyek esetében hiányzik a helyzet konkrét ismerete. A legnagyobb szabadság ilyen esetben a helyi kezdeményezést illeti, a

központi vagy regionális szint csak általános előírások útján járhat el.

Fontos követelmény továbbá a szubszidiaritás összehangolása a hatékonyság igényével. Alapvető elv ezen a területen, hogy **azonos hatékonyság mellett a több szabadságot megengedő** beavatkozást kell alkalmazni.

A szubszidiaritás elvének érvényesítése során törekedni kell arra, hogy az állampolgárok életkörülményeit jobban kiegyenlítsük, a különböző természetű egyenlőtlenségeket a lehetőség szerint csökkentjük.

Az elv tartalmától nem idegen a segítség és a **szolidaritás** gondolata sem, amely a gyakorlatban azt jelenti, hogy elő kell segíteni, hogy az önkormányzatok közötti forráskülönbségek lehetőség szerint csökkenjenek.

Összefoglalva, napjainkban a szubszidiaritás egy nagyon fontos **társadalomszervezési alapelv**, amely azt mondja ki, hogy az egyéntől vagy a csoportosulástól ne vonjuk meg csak azokat a feladatokat, amelyeket a felsőbb szintű szervek tudnak hatékonyabban és kielégítőbben megoldani. A szubszidiaritás a helyi, regionális és nemzeti önkormányzatok tekintetében **szakmai alapelv** is. Politikai szinten az alapelv megvalósítása a döntéseknek az állampolgárokhoz való közelebb vitelét teszi lehetővé, s egyben decentralizációs folyamatok szükségességére hívja fel a figyelmet.

Ad f) Ágazati és funkcionális elv

A társadalomban kialakult **munkamegosztást** az államigazgatás ágazati elv alapján való tagozódása közvetlenül fejezi ki. Egy adott ország központi közigazgatási rendszere oly módon tagolódik, amilyen módon kialakult az adott társadalomban a munkamegosztás rendszere. Ezen túlmenően az állami, közigazgatási feladatok határozzák meg a közigazgatási rendszer ágazati elv alapján való tagolódását.

Ha az igazgatástudomány alapján kívánjuk meghatározni az ágazatnak a fogalmát, mint sajátos igazgatási kategóriát, akkor azt kell mondanunk, hogy ágazatnak minősül a közigazgatásnak tárgyai alapján kialakított munkamegosztása az ágazati szervezeti rendszerben.

A közigazgatás ágazati rendszerének a differenciáltsága elsődlegesen **két tényezőtől** függ. Mindenekelőtt a **társadalmi munkamegosztás fejlettségét** kell megemlítenünk, továbbá azt, hogy az államigazgatás milyen **módszerekkel** látja el az adott ágazat, terület irányítását.

Az ágazati szervek tagolásának – bármennyire is előnyös az, hogy egy-egy ágazatot önálló szerv irányítson – megvannak a maga **határai**. Az ágazati szervek túlzott száma mindenképpen hátrányos. Központi szinten nehezzé válik a kormány általi összefogásuk, továbbá a koordináció biztosítása. Az előbbiekből következik az is, hogy a társadalmi munkamegosztás objektív fejlődését nem követheti sematikusan az ágazati szervek tagolásának a rendszere.

A másik tényező, amely az ágazati tagolás mélységét, jellegét meghatározza, az államigazgatási tevékenységnek a módszere. Napjainkban a közigazgatási tevékenység alakításának **legtípusabb eszközei**: az igazgatási munka gépesítése, korszerű információrendszerek kialakítása, az igazgatási tevékenység színvonalának emelése, központi feladatok decentralizálása, továbbá az ún. közvetett irányítási módszerek fokozott alkalmazása.

Ezen eszközök, illetőleg módszerek elterjedésével és általánossá válásával csökkenteni lehet az ágazati tagolódás fokozódását, egyben emelni lehet a közigazgatási tevékenység színvonalát.

Az ágazati tagolás az egész közigazgatási rendszerben érvényesül. Mind a közigazgatás központi szervei, mind pedig a helyi szervek többsége ágazati szervnek minősül. Az ágazati szervek fő feladatai és hatáskörük jellege általában megegyezik.

A központi ágazati szervek az **ágazati minisztériumok** és az ún. ágazati jellegű

országos hatáskörű szervek. A központi ágazati szervek fő feladata az állami munkaszervezetek irányítása. Ezek vagy vállalatok, vagy intézetek. A gazdasági jellegű minisztériumok fő feladata tehát az adott gazdasági ágazatba tartozó állami vállalatok tulajdonosi igazgatása. Ki kell emelni, hogy az ilyen jellegű állami tulajdonosi igazgatás egyre inkább visszaszorulóban van a privatizációs folyamatok elterjedésének köszönhetően.

Ugyanakkor más ágazati minisztériumok, mint például a múltban a Művelődésügyi és Közoktatási Minisztérium, igazgatta a profiljába tartozó oktatási és kulturális intézeteket. Ugyanez megemlíthető részben a Belügyminisztérium, részben pedig a Honvédelmi Minisztérium tekintetében is, amelyek fő feladata a rendészeti és fegyveres testületek igazgatása az adott ágazaton belül

A központi ágazati szervek részt vesznek a **jogalkotásban**, illetőleg a magasabb szint jogszabályok végrehajtása érdekében végrehajtási **normákat bocsátanak ki**.

A magasabb szint jogszabályok, például törvények és kormányrendeletek **előkészítésében** is jelentős szerepet játszanak az ágazati miniszterek. Az ágazati miniszterek hatáskörük alapján jogosultak végrehajtási jogszabályokat kibocsátani.

A központi ágazati szervek látják el az adott ágazatban a **hatósági jogalkalmazó tevékenység** irányítását, s ezen belül irányítják és felügyelik is a helyi ágazati igazgatási szervek jogalkalmazó tevékenységét.

Végül meg kell említenünk, hogy a központi ágazati szervek felügyelik az adott területhez tartozó társadalmi szervek és szövetkezetek működését is.

Főként 1990 előtt tipikus volt a központi ágazati szervek által fenntartott és működtetett kulturális és oktatási intézetek rendszere.

Minden igazgatásban nagyobb méretű szervezet vagy szervezetrendszer esetén szükségszerűen létrejönnek a funkcionális feladatokat ellátó, elkülönült, ún. funkcionális szervek. Az előbbiekből következik az is, hogy a közigazgatás szervezeti rendszerében

is kialakulnak olyan struktúrák, amelyek az egész közigazgatás viszonylatában látnak el funkcionális feladatokat. Funkcionális feladatok mennyiségét elsősorban az a tény határozza meg, hogy az állam, mint tulajdonos irányítja a közigazgatási szervezetek révén a gazdasági szervezetek egy jelentős részét. Nem véletlen tehát, hogy a funkcionális szervek túlnyomó többsége a gazdasági irányításban jelentkező feladatok megoldásával foglalkozik.

A közigazgatás funkcionális szervei lényegében **kettős funkciót** töltenek be: egyrészt végzik az egész közigazgatási rendszer szervezése, irányítása által igényelt funkcionális feladatokat, másrészt ellátják azokat a teendőket is, amelyek az államnak a társadalom irányításában betöltendő feladataihoz szükségesek. Valamennyi funkcionális szervnek alapvető sajátossága, hogy tevékenysége a **saját szervezeti rendszerén túlmutat**, az egész közigazgatásra, illetőleg a közigazgatás által irányított szervezetekre is kiterjed.

A közigazgatási rendszerre háruló **funkcionális feladatok**, amelyek általában elkülönült funkcionális szervek létrehozását igénylik, a következők:

- Általános tervezés, gazdaságpolitikai programok kidolgozása.
- Pénzügyi szabályozás és irányítás.
- Munkaügyi szabályozás, munkaerő gazdálkodás.
- Személyzeti igazgatás a közigazgatás rendszerén belül.
- Műszaki fejlesztés irányítása.
- Általános nyilvántartás, információfeldolgozás, rendszerezés.

A közigazgatás **központi funkcionális szervei** közül a jelentősebbek:

- a) **Minisztériumi jogállással:** Nemzetgazdasági Minisztérium, Nemzeti Erőforrás Minisztérium,
- b) **Nem minisztériumi jogállású országos hatáskörű szervek:** Központi Statisztikai Hivatal,

Azt, hogy a közigazgatás szervezeti rendszerében funkcionális feladatokra mely szerveket hoznak létre, és hogy egy-egy szerv milyen funkcionális feladatokat lát el, az adott ország közigazgatási rendszerének sajátosságai határozzák meg. Általában a funkcionális szervek a felső szintű döntések előkészítésében, valamint a döntések végrehajtásának ellenőrző tevékenységében játszanak fontos szerepet.

A központi funkcionális szervek a funkcionális tevékenységet **jogszabályok útján** valósítják meg. Megemlítendő, hogy a gyakorlatban számos funkcionális szerv jelentős mértékben ellát ágazati igazgatási feladatokat is. Korábban például a Pénzügyminisztérium irányította a bankhálózatot, a pénzügyintézeteket, valamint az adóhatóságokat. Ezen ágazati igazgatási feladatok azonban szorosan kapcsolódnak a funkcionális feladatokhoz, ezért bízták ellátásukat funkcionális miniszterekre.

Egyes központi funkcionális szervek **centrális alárendeltségű helyi szervekkel** is rendelkeznek, ha az adott funkcionális szolgálatban a pártatlanság követelménye másként nem oldható meg. (Például a Központi Statisztikai Hivatal helyi szervei.)

A közigazgatási szervezet belső felépítése

A közigazgatási szervezetek tipikusan **bürokratikus struktúrák**, amelyek a történelmi tapasztalatok szerint leghatékonyabban képesek a közigazgatás céljait megvalósítani. A bürokráciában **hierarchikus elrendeződését** találjuk a különböző szervezeti részlegeknek, a munkamegosztás és az autoritás alapján. A hierarchikus struktúra a piramishoz hasonló, minden szinten a hivatalnokoknak autoritása van a struktúrában alatta elhelyezkedő munkatársak felett. **Az autoritás a hivatalhoz**, a pozícióhoz vagy a státushoz, nem pedig az egyes személyhez tartozik.

Más szavakkal: a jogkörök és a hatáskörök a hierarchián belül az egyes munkaterületekhez kötődnek, tekintet nélkül arra, hogy ki tölti be az adott pozíciót.

Robert Merton úgy definiálta a bürokráciát, mint formális, racionális társadalmi struktúrát, amely ideális esetben funkcionálisan a szervezeti célok megvalósításán munkálkodik.

Max Weber nyomán a közigazgatásban elterjedt **bürokráciának** a következő **legfontosabb jellemzőit** különböztethetjük meg:

- a) **Munkamegosztás:** a személyzet és a tevékenység a struktúrán belül kisebb egységek között van felosztva, melyeket hivataloknak nevezünk. Minden hivatalnak pontosan körülírt feladat-és hatásköre van, és minden munkaterület illeszkedik az ellátandó feladatokhoz. Mindezek alapján szakértők kerülnek alkalmazásra, akik felelősek az adott terület működéséért.
- b) **Az autoritás hierarchiája:** szervezetek működésében az irányítás egységének elve dominál. A hierarchián belül az egyes szintek vezetői más szintek esetében alárendeltek. Az irányítás csúcsán gyakran testületeket találunk, míg középszinten menedzserek tevékenykednek. A legnagyobb számban a szervezeti struktúra alján találunk munkatársakat.
- c) **Közhivatal:** szervezet működéséhez szükséges források és eszközök a szervezethez, nem pedig egyénekhez tartoznak, továbbá a szervezet tevékenysége élesen elválik az ún. privát szférától.
- d) **Merit rendszer:** a szervezet tagjait az ún. érdemrendszer alapján választják ki, standardizált kritériumok szerint, mint például közszolgálati vizsga vagy

szakképzettség igazolása. A kiválasztásban barátság, politikai vagy családi kapcsolatnak elvileg nincs szerepe.

- e) **Karrier minták:** elvárás, hogy a szervezet munkatársai teljes személyiségükkel a hivatali feladatok megvalósításán munkálkodjanak. Az előrelépés egyben illetményük és munkakörülményük javulását eredményezi. Az ún. szenioritás elismert, értékelt és jutalmazott.
- f) **Objektív szabályok:** a szervezet működésében konzisztens, definiált objektív szabályok érvényesülnek, amelyek elősegítik az ügyfelek egyöntetű kezelését, az ügyek egységes megítélését.

Max Weber kizárólag a bürokratikus szervezetek **pozitív** aspektusait emelte ki: precizitást, koordinációt, a megbízhatóságot, hatékonyságot, stabilitást és a folyamatosságot, a környezeti hatásokkal nem foglalkozott.

Webert követően főként **Merton** és **Crozier** hívta fel a figyelmet a bürokratikus struktúrák **diszfunkcióira** a rugalmatlanságra, a ritualizált ügyintézésre, a túlzott személytelenségre, stb.

A bürokratikus szervezet negatívumai ellenére napjainkban is a közigazgatás jellemző struktúrája. Meghatározott pozitív értékekkel és negatív sajátosságokkal rendelkezik. Az előbbiekből következően önmagában történő megítélése nem előremutató. A szervezeti választás esetében – álláspontunk szerint – alapvető jelentősége van annak, hogy a közigazgatásban milyen **célok és értékek** megvalósítását tartjuk elsőrendűnek, s ezek ismerete alapján lehet az **adekvát szervezeti forma** kérdésében állást foglalni.

3. TÉTEL

A KÖZIGAZGATÁS AZ ÁLLAMI SZERVEK RENDSZERÉBEN

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 31-34. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. Hatalmi ágak rendszere

II. A közigazgatás és a törvényhozás kapcsolata

III. A közigazgatás és az államfő kapcsolata

IV. A közigazgatás és az igazságszolgáltatás kapcsolata

V. A közigazgatás és a kormány kapcsolata

A KÖZIGAZGATÁSI SZERVEK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 125 – 129. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A közigazgatási szerv általános jellemzői, fogalmi elemeinek meghatározása

A közigazgatási szerv

- *a végrehajtó hatalom része,*
- *jogszabályban előírt jogrendben hozható létre,*
- *közigazgatási feladatokat lát el,*
- *jogszabály határozza meg a feladatait,*
- *hatásköre és illetékessége körülhatárolt,*
- *közhatalommal felruházott*
- *általában önálló költségvetéssel rendelkezik.*

A KÖZIGAZGATÁS SZERVEZETI RENDSZERÉNEK FELÉPÍTÉSE:
A KÖZPONTI SZERVEK RENDSZERE,
A TERÜLETI, HELYI SZERVEK RENDSZERE

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 132.-136. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)
- a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény
- a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény

I. A közigazgatás szervezeti rendszerének felépítésének csoportosítása

I.1. A szervek hatásköri jellege alapján:

általános hatáskörű szervek - különös hatáskörű szervek

I.2. Terület szerinti tagolódás alakulás szerint: központi-területi-helyi szervek

I.3. A szervek közötti kapcsolat szempontjából:

a közigazgatási szervek irányítási, felügyeleti és ellenőrzési kapcsolatainak közvetett - közvetlen formája

II. A közigazgatás intézményrendszere

! Sajátos szervtípusok:

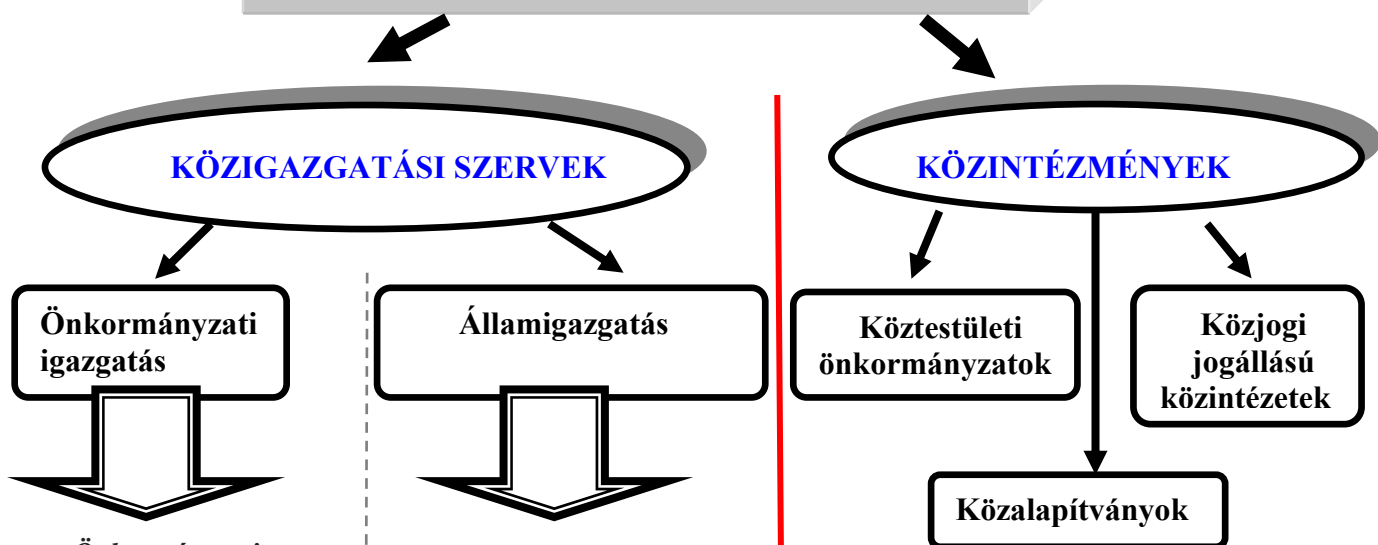
- *konzultatív testületek*
- *autonóm jogi státuszú szervek*
- *kvázi autonóm testületek*
- *azon szervek, melyeknél a közigazgatási hatósági feladatok szakmai tevékenységgel párosulnak*
- *szakértői típusú szervek (ún. minőségellenőrző, minőségtanúsító intézetek)*
- *fegyveres testületek, rendvédelmi szervek*
- *gazdálkodási, vagyongazdálkodási tevékenységet végző szervek*

III. A közigazgatás szervezeti rendszerének felépítése

III.1. A központi szervek rendszere

III.2. A területi, helyi szervek rendszere

A KÖZIGAZGATÁS INTÉZMÉNYRENDSZERE

Önkormányzati
igazgatás
hatályos rendszere:

I. Helyi önkormányzat

II. Nemzetiségi önkormányzat

Az államigazgatási szervek
hatályos rendszere:

I. Központi államigazgatási szervek:

1. a Kormány
2. a kormánybizottságok
3. a Miniszterelnökség
4. a minisztériumok
5. az autonóm államigazgatási szervek:
 - a Közbeszerzési Hatóság
 - az Egyenlő Bánásmód Hatóság
 - a Gazdasági Versenyhivatal
 - Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
6. a kormányhivatalok:
 - a Központi Statisztikai Hivatal
 - az Országos Atomenergia Hivatal
 - a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
 - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal.
7. a központi hivatalok
8. a rendvédelmi szerv
és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat
Rendvédelmi szerv:
 - a rendőrség
 - a büntetés-végrehajtási szervezet
 - a hivatásos katasztrófavédelmi szerv
 - a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok
9. az önálló szabályozó szervek:
 - a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
 - a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete
 - Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal

II. Területi államigazgatási szervek:

1. Megyei és a fővárosi kormányhivatalok
2. Dekoncentrált szervek
3. Járási hivatalok

III. Az államigazgatás helyi szervei:

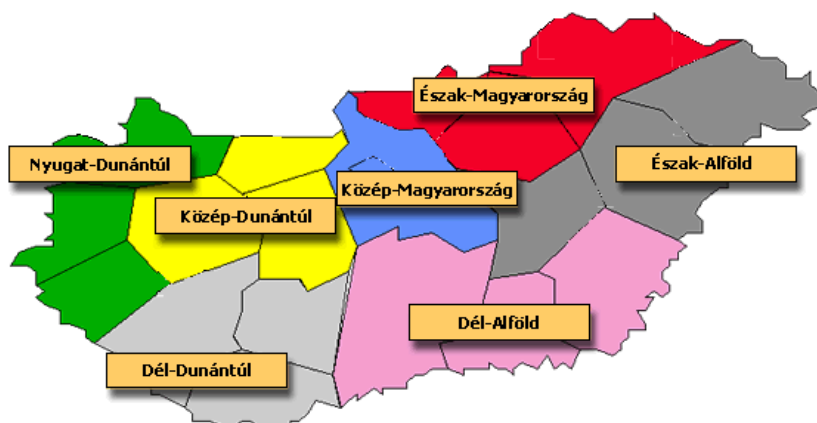
1. Jegyző

A NEM HIVATALOS TERÜLETI EGYSÉGEK

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 136.-139. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)
- A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény

I. Régió

Magyarország régiói	Az egyes régiókhoz tartozó megyék
Észak-Magyarország	Borsod-Abaúj-Zemplén megye Heves megye Nógrád megye
Észak-Alföld	Hajdú-Bihar megye Jász-Nagykun-Szolnok megye Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
Dél-Alföld	Bács-Kiskun megye Békés megye Csongrád megye
Közép-Magyarország	Pest megye Budapest főváros
Közép-Dunántúl	Komárom-Esztergom megye Fejér megye Veszprém megye
Nyugat-Dunántúl	Győr-Moson-Sopron megye Vas megye Zala megye
Dél-Dunántúl	Baranya megye Somogy megye Tolna megye

II. Kistérség

III. Nagyvárosi agglomeráció

4. TÉTEL

A KÖZTESTÜLETI ÖNKORMÁNYZATOK

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 103.-111. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. IV. törvény

I. A köztestületi önkormányzatok elhelyezése a közigazgatás intézményrendszerében

I.1. A közintézmények általános jellemzői

I.2. Köztestületi önkormányzatok ≠ helyi önkormányzatok

II. A köztestület meghatározása a Ptk.-ban

Ptk.65. § (1) A köztestület önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező szervezet, amelynek létrehozását törvény rendeli el. A köztestület a tagságához, illetőleg a tagsága által végzett tevékenységhez kapcsolódó közfeladatot lát el. A köztestület jogi személy.

(2) Köztestület különösen a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Művészeti Akadémia, a gazdasági, illetve a szakmai kamara.

(3) Törvény meghatározhat olyan közfeladatot, amelyet a köztestület köteles ellátni. A köztestület a közfeladat ellátásához szükséges — törvényben meghatározott — jogosítványokkal rendelkezik, és ezeket önigazgatása útján érvényesíti.

(4) Törvény előírhatja, hogy valamely közfeladatot kizárólag köztestület láthat el, illetve, hogy meghatározott tevékenység csak köztestület tagjaként folytatható.

(5) A köztestület által ellátott közfeladatokkal kapcsolatos adatok közérdekűek.

(6) A köztestületre — ha törvény eltérően nem rendelkezik — az egyesületekre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

III. Köztestület és az egyesület közötti eltérések

	KÖZTESTÜLET	EGYESÜLET
létrehozása/ alapítása	törvény <i>rendeli el</i>	tagok legalább 10 alapító tag
célja	tagok szervezése közcélra	tagok szervezése saját céljaikra alapszabályában meghatározott célra
feladatai	közfeladat	tagok által meghatározott
jogosítványai	a közfeladat ellátásához szükséges — törvényben meghatározott — jogosítványokkal rendelkezik, és ezeket öngazgatása útján érvényesíti	belső igazgatási jogok alapszabályában meghatározva
állami felügyelet	államigazgatás/bíróság/ügyészség	bíróság/ügyészség
tagság	kötelező is lehet	nem kötelező
	a közjog intézménye	magánjogi személyegyesülés

IV. A köztestületek jellemzői

(önkormányzatisága, tagsági viszony, közfeladat ellátása, igazgatási szervei és eljárása; gazdálkodása és tulajdona, állami felügyelet)

V. A köztestületek funkciója és autonómiája

- Alapvető rendeltetése: tagságához vagy tagsága által végzett tevékenységhez kapcsolódó, meghatározott közfeladat ellátása.
- Autonóm módon intézi saját ügyeit és gazdálkodik vagyonával.
- Ellátja a tagok összességének érdekképviseletét az állammal és a társadalom egészével szemben.
- A köztestületi önkormányzatot törvény létesíti.
- Állami felügyelet erőssége az ellátott közfeladat jellegéhez igazodik

VI. A köztestületek fajtái:

V.1. *A köztestületi önkormányzatoknak többféle fajtája létezik a különböző államokban, de négyet jelentőségük miatt külön meg kell említeni:*

- *szociális önkormányzatok* (betegbiztosítási pénztárak, nyugdíjbiztosítók)
- *kamara* (amely valamely hivatás, foglalkozás alapján szerveződik)
- *sajátos köztestületi önkormányzatok német jogterületen az egyetemek* (a fiktív értelemben vett egyetemi polgároknak, mint tagoknak a köztestületei)
- *gazdasági tevékenységet is ellátó köztestületi önkormányzatok* (pl. Hollandia: vízi társulások)

V.2. *Köztestületek Magyarországon*

- **Szakmai kamara** (pl. Magyar Ügyvédi Kamra)
- **Gazdasági kamara** (pl. Kereskedelmi és Iparkamara, Agrárkamara)
- **Magyar Tudományos Akadémia, Magyar Művészeti Akadémia**
- **Az államigazgatás gazdasági igazgatási feladatkörét részben vagy egészben átvevő köztestületek** (pl. Nemzeti Akkreditáló Testület, hegyközségek)
- **Egyéb köztestületek** (önkéntes tűzoltóság, Magyar Olimpiai Bizottság)

KÖZALAPÍTVÁNYOK

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 111-115. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)
- A Polgári Törvénykönyv egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 1993. évi XCII. törvény
- Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi LXV. törvény
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. IV. törvény

I. A közalapítványok általános jellemzői az európai szabályozás alapján

II. A közalapítvány a magyar közigazgatási intézményrendszerben

III. Szabályozása

A Polgári Törvénykönyv egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló *1993. évi XCII. törvény* iktatta be a Ptk.-ba (Ptk. 78./G §).

Hatályos: 1994. január 1- 2006. augusztus 24.

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló *2006. évi LXV. törvény* hatályon kívül helyezte.

IV. A közalapítvány fogalma

A közalapítvány közjogi jogi személy.

A közalapítvány olyan alapítvány, amelyet az Országgyűlés, a Kormány, valamint a helyi önkormányzat vagy kisebbségi önkormányzat képviselő-testülete közfeladat ellátásának folyamatos biztosítása céljából hozott létre.

V. A közalapítvány funkciója

VI. A közalapítvány által ellátandó közfeladat

Közfeladatnak minősül az állami, helyi önkormányzati vagy *kisebbségi önkormányzati* feladat, amelynek ellátásáról - törvény vagy önkormányzati rendelet alapján az államnak vagy az önkormányzatnak kell gondoskodnia.

A közalapítvány létrehozása nem érinti az államnak, illetve az önkormányzatnak a feladat ellátására vonatkozó kötelezettségét.

A közalapítvány által ellátandó közfeladat:

- Alkotmányon, törvényen, kormány által vagy helyi-területi önkormányzat által alkotott jogszabályon alapul;
- a közfeladatot az alapításra jogosított szervezetnek tartósan, folyamatosan kell ellátni;
- a közalapítványok sokféle közigazgatási feladat ellátására lehetnek alkalmasak, kivéve a közhatalmi jogosítványok gyakorlását

VII. Közalapítványok létesítése és megszűnése

VII.1. *Közalapítványok létesítése*

A Ptk. alapítványra vonatkozó szabályai az irányadók.

Az alapító kérelmére, az alapító okirat csatolásával a bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre.

Közalapítvány létrejöhet úgy is, hogy az alapítvány a teljes vagyonát - alapítójának hozzájárulásával - azonos célú közalapítvány létesítése érdekében az arra jogosult szervnek felajánlja. Ha a közalapítvány alapítására jogosult az ajánlatot elfogadja, a közalapítványt az alapítvány alapítójával közösen hozza létre. A közalapítvány létrehozásával az alapítvány megszűnik, jogutódja a közalapítvány, amelynek alapítói az alapítót megillető jogosultságokat - ha az alapító okirat eltérően nem rendelkezik - együttesen gyakorolják.

A közalapítványhoz **bárki feltétel nélkül csatlakozhat**, az alapító okirat azonban előírhatja, hogy a csatlakozás elfogadásához a kezelő szerv jóváhagyása szükséges.

A közalapítvány létrehozását a törvény kötelezővé teheti.

VII.1. *Közalapítványok megszűnése*

A bíróság a közalapítványt az **alapító kérelmére** nemperes eljárásban **megszünteti**, ha *a közfeladat iránti szükséglet megszűnt vagy a közfeladat ellátásának biztosítása más módon, illetőleg más szervezeti keretben hatékonyabban megvalósítható.*

A **közalapítvány vagyona** ilyen esetben az alapítót illeti meg, aki köteles azt a megszűnt közalapítvány céljához hasonló célra fordítani és erről a nyilvánosságot megfelelően tájékoztatni.

VIII. A kezelő szervezet

Közalapítvány létesítése esetén az alapító okiratban a kezelő szervet is meg kell jelölni, vagy ilyen célra külön szervezet - ideértve a kezelő szerv ellenőrzésére jogosult szervet is - létrehozásáról kell gondoskodni.

IX. A közalapítvány gazdálkodása

X. A közalapítvány állami felügyelet (Állami Számvevőszék, az ügyészség, a bíróság)

XI. Dereguláció (2006. évi LXV. törvény)

A 2006. évi LXV. törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszítette a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 74/G. §-a, azzal hogy azok a szervezetek, amelyek közalapítvány létrehozására a 2006. évi LXV. törvény hatálybalépése előtt a Ptk. 74/G. §-a alapján jogosultak voltak, **alapítványt a 2006. évi LXV. törvény hatálybalépését követően sem alapíthatnak és ahhoz nem csatlakozhatnak.**

A 2006. évi LXV. törvény hatálybalépése előtt nyilvántartásba vett közalapítvány működésére a Ptk. alapítványra vonatkozó rendelkezéseit az alábbi eltéréssel kell alkalmazni:

- A közalapítvány csak olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, amelyben legalább többségi befolyással rendelkezik, és amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulása mértékét. Közalapítvány által létrehozott gazdálkodó szervezet további gazdálkodó szervezetet nem alapíthat, és gazdálkodó szervezetben részesedést nem szerezhet.
- A közalapítvány alapítványt nem hozhat létre, ahhoz nem csatlakozhat, azzal nem egyesíthető, a közalapítvány alapítvány alapító jogainak gyakorlására nem jelölhető ki.
- A közalapítvány pályázat kiírása nélkül évente a vagyona 5%-ának mértékéig, de legfeljebb összesen egymillió forint (közvetlen vagy közvetett) támogatást nyújthat az alapító okiratban foglalt célokra. Meghívásos pályázat kiírására kizárólag akkor kerülhet sor, ha
 - azt törvény vagy kormányrendelet lehetővé teszi és
 - pályázati kiírás tartalmazza a támogatási célt, a támogatás feltételeit és az elszámolás részletes rendjét.
- A közalapítvány alapító okiratban megjelölt kezelő szerve (szervezete) a közalapítvány működéséről az alapítónak évente beszámolni és gazdálkodásának legfontosabb adatait nyilvánosságra hozni köteles.
- A közalapítvány alapító okiratának módosítását (módosítással egybeszerkesztett szövegét) a Magyar Közlönyben, illetve az önkormányzat hivatalos lapjában - ennek hiányában a helyben szokásos módon - közzé kell tenni.

A közalapítványt - az alapítványra vonatkozó rendelkezéseken túlmenően - a bíróság nemperes eljárásban **akkor is megszünteti**, ha az alapító ezt arra hivatkozással kéri, hogy a közfeladat ellátásának biztosítása más módon vagy más szervezeti keretben hatékonyabban megvalósítható.

A **közalapítvány megszűnése esetén** az alapító köteles a megszünt közalapítvány vagyonát - a hitelezők kielégítése után - a megszünt közalapítvány céljához hasonló célra fordítani, és erről a nyilvánosságot megfelelően tájékoztatni. E kötelezettsége teljesítése során az alapító a megszünt közalapítvány jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységét saját alapítású költségvetési szervvé alakíthatja át a költségvetési szerv alapítására vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával. Ennek során azonban gondoskodnia kell annak a jogszabálynak a kiadásáról, amely tartalmazza a jogutódlással kapcsolatos és mindazon rendelkezéseket, amelyek a közalapítvány bírósági nyilvántartásból való törlésének napjával azonos fordulónapon az érintett jogi személy további működésének folyamatosságát megfelelően biztosítják.

Az állami alapító által alapított alapítványt (közalapítványt) továbbá az állami alapító által államháztartáson kívüli alapítóval közösen alapított alapítványt (közalapítványt) az alapítók kérelmére **a bíróság - nemperes eljárásban - akkor is megszünteti**, ha azt az alapítók arra hivatkozással kérik, hogy az alapítvány, közalapítvány céljainak megvalósítása, feladatának további ellátása központi költségvetési szerv, legalább többségi állami tulajdonban álló közhasznú nonprofit gazdasági társaság, illetve egyéb közfeladatot ellátó szervezet által hatékonyabban megvalósítható. Ez esetben a megszünt alapítvány, közalapítvány vagyonát - cél szerinti feladatainak további ellátása érdekében - az állami alapító a megszüntetési kérelemben megjelölt központi költségvetési szerv, többségi állami tulajdonban álló közhasznú nonprofit gazdasági társaság, illetve egyéb közfeladatot ellátó szervezet rendelkezésére bocsátja (nonprofit gazdasági társaság esetében aporként).

A KÖZINTÉZETEK JOGI HELYZETE,
KAPCSOLATA A SZOLGÁLTATÁST IGÉNYBE VEVŐKSEL,
A KÖZJOGI SZEMÉLYISÉGŰ KÖZINTÉZETEK AZ EURÓPAI
ÁLLAMOKBAN ÉS A MAGYAR SZABÁLYOZÁSBAN

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 115-116. o. , 220-236.o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A közigazgatások fogalmi ismérvei

I.1. A közigazgatások sajátos faja a közigazgatási jogállású közigazgatás

Valamennyi európai országban jellemző:

- a közigazgatási személyiségük,
- ebből fakadó autonómiájuk,
- a felettük érvényesülő állami felügyelet.

I.2. A közigazgatás és közigazgatási önkormányzat elhatárolása

II. A közigazgatás fogalma

- az alaptevékenysége szerint egészségügyi, felsőoktatási, tudományos kutatási, fejlesztési, művészeti, környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi, sportcélú vagy informatikai közszolgáltatást végző költségvetési szerv, illetve a külön törvényben meghatározott közgyűjtemény
- amelyek az állami feladatvállalás körébe tartoznak
- haszonszerzési cél nélkül

Pl.: múzeum, levéltár, könyvtár

III. A közigazgatások jellemzői:

- A közigazgatások közfeladatok ellátására létrehozott szervezetek,
- amelyek személyi és dologi eszközöket egyesítenek,
- önállóságuk elsősorban az általuk nyújtott közszolgáltatásban jelenik meg,
- de szervezetileg elkülönülnek az őket fenntartó közigazgatási alánnyal szemben,
- mely felügyeli, jogszabályban meghatározott körben irányítja tevékenységüket.
- A közigazgatásoknak nem tagsága van, hanem szolgáltatásait igénybevevők.
- Önállósága: szervezeti/szakmai elkülönülés
- A közigazgatások akkor végeznek joghatással bíró közigazgatási cselekményeket, amikor az általuk nyújtott közszolgáltatást igénybe vevők felvételéről, elbocsátásáról, jogairól vagy kötelezettségeiről döntenek.

IV. A közigazgatások funkciói

V. Közigazgatások létesítése és megszüntetése (törvényben)

VI. Közigazgatások és a fenntartó kapcsolata (fenntartó jogai)

VII. A közigazgatás kapcsolata a szolgáltatást igénybevevőkkel

- Közigazgatási jogviszony
- Polgári jogviszony
- Biztosítási jogviszony

VIII. A közjogi személyiségű közigazgatás az európai államokban és a magyar szabályozásban

VIII.1. *A közjogi személyiségű közigazgatás az európai államokban*

a közigazgatás jogi státusza, szervezete, működése, irányítása a közigazgatási jogban részletesen szabályozott, lényegileg megegyezők a magyar szabályozással.

VIII.2. *A közjogi személyiségű közigazgatás a magyar szabályozásban (EGYETEMEK/FŐISKOLÁK)*

- Autonómia: szakmai, igazgatási, gazdasági (!) - jogi garanciák
- Kiterjed rájuk az állam szabályozó és felügyelő tevékenysége (pl.: alapítás, rektor kinevezése, etc.)

A KÖZIGAZGATÁSI FELADAT ÁTRUHÁZÁSA

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 116.-117. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. Az átruházás (felhatalmazás) fogalmi köre

Közigazgatási feladatok állam általi átruházása a közigazgatási szervezetébe nem tartozó természetes és jogi személyeknek, jogi személyiség nélküli társaságoknak.

A közfeladatokhoz kapcsolódó közhatalmi közigazgatási jogosítványok átruházása

Két alapvető és szigorú korláttal:

1. közérdekűség,
2. jogszerűség.

Az európai közigazgatási jogban ez is két értelemben használatos:

- az állam átruház olyan közhatalmi jogosítványokat területi, helyi önkormányzatra, közigazgatási szervezetre, amelyek nem sui generis feladatai az említett közjogi személyiségeknek
- az állam feladatot közigazgatási feladatot, közhatalmi közigazgatási jogosítvánnyal az államtól, a közigazgatástól elkülönült jogi személyekre, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre vagy természetes személyekre ruház át.

II. A közigazgatási intézményrendszer egyes szervezetei

5. TÉTEL

A KÖZIGAZGATÁSI SZERV FOGALMA, JOGKÉPESSÉGE, LÉTREHOZÁSA ÉS SZERVEZETI FORMÁJA

A tananyag:

- előadás

- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 125.-129. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A közigazgatási szerv fogalma

A közigazgatási szerv a közigazgatás szervezeti rendszerének legkisebb alkotóeleme.

A közigazgatási szerv

a végrehajtó hatalom részeként,

-jogszabályban előírt jogrendben létrehozott-,

közigazgatási feladatokat ellátó szerv,

mely jogszabályban meghatározott feladatait,

hatásköre és illetékessége által körülhatároltan,

közhatalommal felruházva látja el.

II. A közigazgatási szerv jogképessége (=jogok és kötelezettségek alanya lehet)

A közigazgatási szerv jogképességének elemei:

- A közigazgatási szervnek a **jogszabályban előírt jogrendben való létrehozása**
- A közigazgatási szervnek a közigazgatási tevékenység végzésének jogával való felruházás, azaz a **feladat meghatározása** és ennek ellátásához szükséges **közhatalom biztosítása**
- A közigazgatási szerv jogszabályban biztosított **hatásköre**
- A közigazgatási szerv **illetékessége**

III. A közigazgatási szerv létrehozása, megszüntetése

III.1. A közigazgatási szervek létrehozásuk rendje szerint két főcsoportba oszthatók:

- az Országgyűlés által létrehozott közigazgatási szervek
- a kormány által létrehozott szervek

III.2. A közigazgatási szervek megszüntetése

IV. A közigazgatási szerv szervezeti formája: a Hivatal

A KÖZIGAZGATÁS SZERVEZETI RENDSZERÉT MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 129-132. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A közigazgatás szervezeti rendszerének felépítésére, tagolására ható tényezők csoportosítása:

I.1. A közigazgatás feladatait is meghatározó tényezők:

- *munkamegosztás (minőségi-mennyiségi munkamegosztás)*
- *gazdasági viszonyok*
- *belpolitikai viszonyok*
- *külpolitikai viszonyok*
- *általános igazgatási törvényszerűségek*
(horizontális/vertikális tagolódás, centralizáció/decentralizáció aránya és mértéke)

I.2. Azon tényezők, amelyek a közigazgatás feladatait sem közvetett, sem közvetlen módon nem határozzák meg, de a közigazgatási szervezetrendszer kialakítására hatással vannak:

- *földrajzi, közlekedési tényezők*
- *történelmi hagyományok, tradíciók*

A KÖZPONTI ÁLLAMIGAZGATÁSI SZERVEK TÍPUSAI

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 141.-142. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)
- a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény

I. Rendszerezés szempontjai:

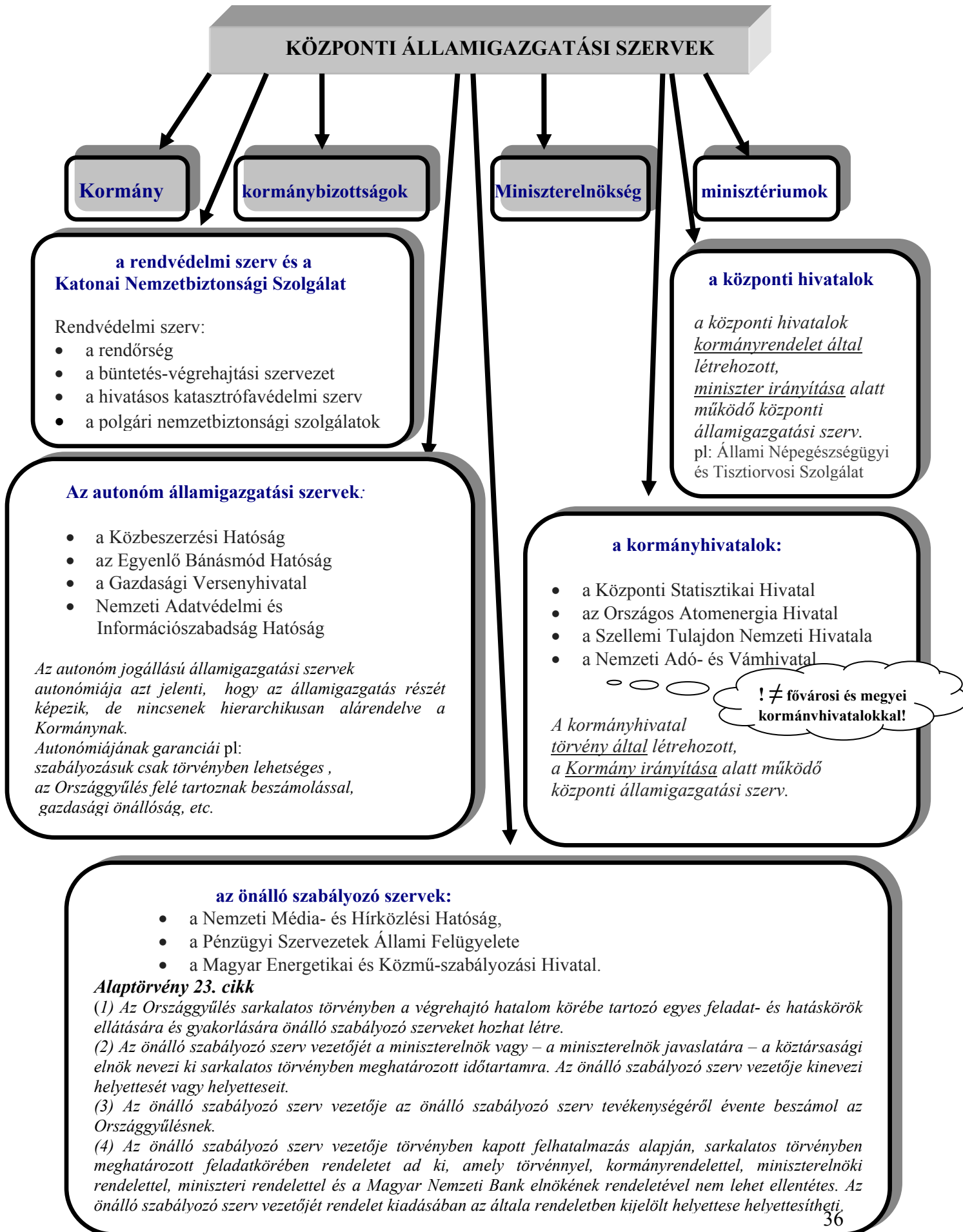
I.1. A központi államigazgatási szervek típusai

- *általános hatáskörű központi államigazgatási szervek*
- *különös hatáskörű központi államigazgatási szervek*

I.2. Központi államigazgatás kétszintű szervezetrendszere

- *minisztériumok*
- *nem minisztériumi formában működő központi államigazgatási szervek*

II. A központi államigazgatási szervek

6. TÉTEL

A KORMÁNY FELADATAI, HATÁSKÖRE, JOGÁLLÁSA, MŰKÖDÉSE, DÖNTÉSEINEK ELŐKÉSZÍTÉSE

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 146-147. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról
- 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről
- 1144/2010. (VII. 7.) Korm. határozat a Kormány ügyrendjéről

I. A kormányformák

1. 1. *A parlamentáris kormányforma*
1. 2. *A prezidenciális kormányforma*
1. 3. *A félelnöki kormányforma*

II. A Kormány fogalma, feladat- és hatásköre

II.1. *Alaptörvény 15 cikk - 22 cikk*

A Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe. A Kormány az Országgyűlésnek felelős.

A Kormány a közigazgatás legfőbb szerve, törvényben meghatározottak szerint államigazgatási szerveket hozhat létre.

Feladatkörében eljárva a Kormány törvényben nem szabályozott tárgykörben, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján **rendeletet alkot**.

A Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes.

Kormány feladatköreit jogszabályban taxatív felsorolni majdhogynem lehetetlen. Korábbi Alkotmányunk tett rá kísérletet, a hatályos Alaptörvény azonban már nem sorolja fel tételesen a kormány feladatait.

A Kormány fő feladatai a következők:

- Kormányzati döntések előkészítése
- Kormányzati döntések meghozatala
- Kormányzati döntések végrehajtása

A Kormány fő hatásköre a következők:

- **Jogalkotás**
- **Szervezetalkítás**
- **A helyi önkormányzatokkal kapcsolatos hatáskörök**
- **Egyéb hatáskörök**

III. A Kormány szervezete

- **A Kormány = testületi szerv**

A Kormány összetételét az **Alaptörvény** határozza meg, a szervezeti kérdéseket a központi államigazgatási szervekről, valamint a **Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény (Ksztv.)** szabályozza.

- **A Kormány tagjai a miniszterelnök és a miniszterek.**

- A miniszterelnök rendeletben a miniszterek közül egy vagy több miniszterelnök-helyettest jelöl ki.

A Kormány tagja törvényben vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján, feladatkörében eljárva, önállóan vagy más miniszter egyetértésével rendeletet alkot, amely törvénnyel, kormányrendelettel és a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletével nem lehet ellentétes.

A Kormány tagja tevékenységéért felelős az Országgyűlésnek, valamint a miniszter a miniszterelnöknek. A Kormány tagja részt vehet és felszólalhat az Országgyűlés ülésein. Az Országgyűlés és az országgyűlési bizottság az ülésén való megjelenésre kötelezheti a Kormány tagját.

A Kormány tagja jogállásának részletes szabályait, javadalmazását, valamint a miniszterek helyettesítésének rendjét törvény határozza meg.

Az Országgyűlés tájékoztatást kérhet a Kormánytól az Európai Unió kormányzati részvétellel működő intézményeinek döntéshozatali eljárásában képviselendő kormányálláspontokról, és állást foglalhat az eljárásban napirenden szereplő tervezetről. A Kormány az európai uniós döntéshozatal során az Országgyűlés állásfoglalásának alapulvételével jár el.

- **A kormány megalakulása:**

- A **miniszterelnököt** az **Országgyűlés** a **köztársasági elnök javaslatára választja meg.**

A köztársasági elnök javaslatát,

a) ha a miniszterelnök megbízatása az újonnan megválasztott Országgyűlés megalakulásával szűnt meg, az új Országgyűlés alakuló ülésén teszi meg;

b) ha a miniszterelnök megbízatása lemondásával, halálával, összeférhetlenség kimondásával, a megválasztásához szükséges feltételek hiánya miatt vagy azért szűnt meg, mert az Országgyűlés a bizalmi szavazáson a miniszterelnökkel szemben bizalmatlanságát fejezte ki, a miniszterelnök megbízatása megszűnésétől számított 15 napon belül teszi meg.

Ha a miniszterelnöknek javasolt személyt az Országgyűlés nem választotta meg, a köztársasági elnök az új javaslatát 15 napon belül teszi meg.

A miniszterelnök megválasztásához **az országgyűlési képviselők több mint a felének szavazata szükséges.**

A miniszterelnök a megválasztásával hivatalba lép.

- A **minisztert** a **miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki.**

A miniszter a kinevezésében megjelölt időpontban, ennek hiányában a kinevezésével hivatalba lép.

- **A Kormány a miniszterek kinevezésével alakul meg.**
- A Kormány tagja az Országgyűlés előtt **esküt tesz.**

- **Miniszterelnök**

A miniszterelnök megbízatásának keletkezése és megszűnés

Miniszterelnöknek javasolható, illetve miniszterelnökké megválasztható *minden büntetlen előéletű, az országgyűlési képviselők választásán választható személy.*

A miniszterelnök megbízatása megszűnik

a) az újonnan megválasztott Országgyűlés megalakulásával;

b) ha az Országgyűlés a miniszterelnökkel szemben bizalmatlanságát fejezi ki, és új miniszterelnököt választ;

c) ha az Országgyűlés a miniszterelnök által kezdeményezett bizalmi szavazáson a miniszterelnökkel szemben bizalmatlanságát fejezi ki;

d) lemondásával;

A miniszterelnök a köztársasági elnökhöz intézett írásbeli nyilatkozatával mondhat le megbízatásáról.

A miniszterelnök megbízatása a lemondás benyújtásával szűnik meg.

A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges.

A köztársasági elnök a miniszterelnök lemondásáról haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlést.

e) halálával;

f) összeférhetlenség kimondásával;

g) ha a megválasztásához szükséges feltételek már nem állnak fenn.

A miniszterelnök megbízatásának megszűnésével a Kormány megbízatása megszűnik.

A miniszterelnök megválasztásához szükséges feltételek hiányának megállapításáról és az összeférhetlenség kimondásáról az **Országgyűlés a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával határoz.**

Bizalmatlansági indítvány - Bizalmi szavazás

Az országgyűlési képviselők egyötöde a miniszterelnökkel szemben írásban - a miniszterelnöki tisztségre javasolt személy megjelölésével - **bizalmatlansági indítványt nyújthat be.**

Az Országgyűlés a miniszterelnök

a) összeférhetlensége kimondásáról - ha az összeférhetlenségét a megválasztásától számított 30 napon belül nem szünteti meg, vagy a tisztsége gyakorlása során vele szemben összeférhetlenségi ok merül fel -,

b) megválasztásához szükséges feltételek hiányáról bármely országgyűlési képviselő írásbeli indítványára - az összeférhetlenségi bizottság véleményének kikérése után - az indítvány kézhezvételétől számított 30 napon belül határoz.

Ha az Országgyűlés a bizalmatlansági indítványt támogatja, ezzel bizalmatlanságát fejezi ki a miniszterelnökkel szemben, egyben miniszterelnöknek megválasztja a bizalmatlansági indítványban miniszterelnöki tisztségre javasolt személyt. Az Országgyűlés döntéséhez az országgyűlési képviselők több mint a felének szavazata szükséges.

A miniszterelnök **bizalmi szavazást** indítványozhat. Az Országgyűlés a miniszterelnökkel szemben bizalmatlanságát fejezi ki, ha a miniszterelnök javaslatára tartott bizalmi szavazáson az országgyűlési képviselők több mint a fele nem támogatja a miniszterelnököt.

A miniszterelnök indítványozhatja, hogy a Kormány által benyújtott előterjesztés feletti szavazás egyben bizalmi szavazás legyen. Az Országgyűlés a miniszterelnökkel szemben bizalmatlanságát fejezi ki, ha a Kormány által benyújtott előterjesztést nem támogatja.

Az Országgyűlés bizalmi kérdésről való döntését a bizalmatlansági indítvány vagy a miniszterelnöknek előbb nevesített indítványa betérjesztésétől számított 3 nap után, de legkésőbb a betérjesztéstől számított 8 napon belül hozza meg.

A bizalmi szavazásra irányuló indítványt és a miniszterelnökkel szembeni bizalmatlansági indítványt az *Országgyűlés elnökéhez kell benyújtani*.

A miniszterelnök **meghatározza a Kormány általános politikáját**.

A miniszterelnök az Alaptörvényben meghatározott feladatkörében eljárva a Kormány irányítása alatt álló, illetve a miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek vezetői számára feladatokat határozhat meg, továbbá tőlük tájékoztatást kérhet.

A feladatmeghatározásról, illetve a tájékoztatáskérésről a szerv vezetője az irányító vagy felügyelő minisztert tájékoztatja.

A Kormány eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott rendeletében az államigazgatás egyes ágazatai, illetve egyes központi államigazgatási szervek irányítására a miniszterelnököt is kijelölheti.

A miniszterelnök javadalmazása és juttatásai

A miniszterelnök havi illetményének az összege megegyezik a **köztisztviselői illetményalap 39-szeresével**.

A miniszterelnök

- a) - hivatalos és magánprogramokra is kiterjedően - személyi védelemre,
- b) rezidencia használatára,
- c) - személyi és hivatali célra - két személygépkocsi használatára,
- d) rádiótelefon- és internethasználatra, valamint kormányzati célú hírközlő hálózat használatára,
- e) hivatalos külföldi kiküldetése idején kíséretre, az állami vezetők tekintetében irányadó rapidíjra és költségtérítésre, valamint - szükség esetén - különjáratú légi utazásra,
- f) külföldre utazás és külföldről történő hazautazás esetén, illetve hivatalos külföldi küldöttség fogadása, kísérése céljából jogosult a repülőtéri kormányváró helyiségek használatára,
- g) - a szolgáltatást nyújtó egészségügyi intézmény és a Miniszterelnökséget vezető államtitkár megállapodása szerint - valamennyi egészségügyi ellátás térítésmentes igénybevételére, és
- h) - a szállás- és étkezési költséget, valamint az üdülési szolgáltatások díját magában foglaló térítési díj ellenében - a Kormány központi üdülőjének használatára jogosult.

IV. A Kormány működése-döntéseinek előkészítése

- **A kormány működése**

A Kormánya feladat- és hatáskörét a miniszterelnök vezetésével, **testületként gyakorolja.**

A Kormány rendszeresen - *általában hetenként - tart ülést.*

A Kormány határozattal állapítja meg **féléves időtartamra szóló, havi ütemezésű munkatervét.**

A munkaterv és a Kormány törvényalkotási programja egymással összehangolt tervezetét a közigazgatási és igazságügyi miniszter az elfogadott kormányprogram alapján - a miniszterek, a kormánybiztosok, a kormánybizottságok a kormányhivatalok, valamint az autonóm államigazgatási szervek vezetőinek javaslatai figyelembevételével - készíti el. A munkaterről és a törvényalkotási programjavaslatáról - a közigazgatási és igazságügyi miniszter előterjesztése alapján - a Kormány legkésőbb a tárgyidőszakot megelőző hónap utolsó ülésén határoz.

A munkatervbe felvett feladatokra vonatkozó előterjesztés (jelentés) benyújtásának legfeljebb a következő hónapra történő elhalasztását a közigazgatási és igazságügyi miniszter tudomásul veszi. Ennél hosszabb tartamú halasztáshoz, vagy a feladatnak a munkaterről való törléséhez a miniszterelnök hozzájárulása szükséges. A halasztás vagy a törlés iránti kérelmet a miniszternek vagy a közigazgatási államtitkárnak, illetve a kormánybiztosnak kell benyújtania a közigazgatási és igazságügyi miniszterhez.

A munkatervben nem szereplő előterjesztés vagy jelentés jelen ügyrend előírásainak megtartásával bármikor benyújtható.

- **A kormány döntéseinek előkészítése**

Az előterjesztés tartalmi feltételei

A Kormányhoz benyújtott előterjesztés célja a *testület döntésének kezdeményezése.*

A nagyobb jelentőségű kormányzati döntések előkészítése és a döntéshozatal (pl. átfogó törvényjavaslatok, fontosabb kormányrendeletek, programok) *kétszakaszos eljárásban történik.*

Az elvi természetű, főbb tartalmi kérdésekben való döntést követő második szakasz *a részleteiben kidolgozott szabályozási és egyéb döntések előkészítésére és meghozatalára irányul.*

A törvényjavaslatokról, országgyűlési határozatokról szóló előterjesztések előkészítését úgy kell ütemezni, hogy azok a jogalkotásról szóló törvényben, illetőleg az Országgyűlés Házszabályában meghatározott időpontban benyújthatók legyenek. Az európai uniós tagságból fakadó jogalkotási kötelezettségekkel kapcsolatos előterjesztések előkészítését úgy kell ütemezni, hogy azok a kötelezettség teljesítésére meghatározott határidőn belül elfogadhatóak legyenek.

Az előterjesztésben - a szakmai részletkérdések mellőzésével - **röviden be kell mutatni**

- *a megalapozott döntéshez szükséges információkat, így különösen a javasolt intézkedésnek a kormányprogramhoz való illeszkedését, indokait, lényegét, főbb tartalmi jellemzőit, költségkihatását, valamint várható gazdasági, költségvetési, társadalmi, igazgatási, államháztartási, nemzetközi és egyéb hatásait - szükség szerint példákkal és számításokkal alátámasztva -, illetve következményeit (hatásvizsgálati lap),*
- *jogszabály esetében ezen túlmenően az alkalmazhatóság feltételeit, valamint*
- *a természetes személyek és a vállalkozások adminisztratív terhei csökkentését,*
- *illetve ezek növekedése esetén az azt elkerülhetetlenül szükségessé tevő szempontokat, továbbá*
- *hatósági eljárás esetében az elektronizálás ütemezését.*
- *Az előterjesztésnek tartalmaznia kell a döntés kommunikációjára vonatkozó javaslatot is.*

Ha jogszabály vagy nemzetközi szerződés az Európai Unió jogából eredő tagállami kötelezettségeket érint, az előterjesztésben tájékoztatást kell adni arról is, hogy

- *a javasolt szabályozás összeegyeztethető-e az Európai Unió jogával,*
- *az európai uniós jogi aktusok átültetését vagy végrehajtását szolgáló jogszabálytervezetekre vonatkozó előterjesztésekhez pedig részletes táblázatot kell csatolni, amelyben fel kell tüntetni, hogy az uniós jogi aktus egyes rendelkezéseinek a tervezet mely rendelkezései felelnek meg (megfelelési táblázat).*
- **Ha a jogszabálytervezetet az európai közösségi jog szerint előzetesen meg kell küldeni véleményezésre az Európai Bizottságnak, az Európai Központi Banknak, illetve az Európai Unió tagállamainak, a megküldési kötelezettség teljesítésére vonatkozó nyilatkozatot csatolni kell.**

Az előterjesztésnek tartalmaznia kell:

- *a tárgyra vonatkozó főbb megállapítások és javaslatok összefoglalását,*
- *továbbá a pontosan megfogalmazott döntési javaslatot.*

Az előterjesztésnek indokolt esetben tartalmaznia kell a végrehajtási jogszabály tervezetét is.

*Azokat a vitás kérdéseket, amelyekben nem alakult ki egyetértés, az előterjesztésben - az eltérő vélemények ismertetésével - **döntéshozatalra alkalmas módon be kell mutatni.** Ha a megalapozott állásfoglalás ezt szükségessé teszi, két vagy több azonos részletességgel kidolgozott változatot kell ismertetni.*

Az előterjesztésnek tartalmaznia kell a társadalmi és érdek-képviselői szervezetekkel, szakmai testületekkel az előterjesztéssel kapcsolatban folytatott egyeztetések összefoglalóját.

Ha a Kormány a jogi szabályozás indokoltságának vizsgálatára szakértői bizottságot hozott létre, annak jelentését az előterjesztéshez csatolni kell.

Törvénytervezet vagy országgyűlési határozattervezet esetében **az előterjesztésnek tartalmaznia kell az előterjesztőnek az országgyűlési tárgyalási módra** (sürgős, kivételes, kivételes és sürgős eljárás) *vonatkozó javaslatát, valamint ennek indokait.*

A nem jogszabály alkotására irányuló előterjesztésben *meg kell jelölni az adott kérdéssel kapcsolatos döntési hatáskör jogalapját. Az előterjesztésnek pontosan megfogalmazott, a többféle értelmezés lehetőségét kizáró és a végrehajtás szempontjából ellenőrizhető határozati javaslatot kell tartalmaznia, szükség esetén rögzítve az ellenőrzés módját és felelőseit is.*

Az előterjesztőnek javaslatot kell tennie a döntés, illetve az előterjesztés egyes részeinek minősített adattá nyilvánítására, közzétételének módjára, valamint más jogszabályoknak és határozatoknak a döntés következtében szükségessé váló módosítására, továbbá a feleslegessé váló korábbi jogszabályok és határozatok, illetve a tervezet módosító és hatályon kívül helyező rendelkezéseinek a hatálybalépésüket követő hatályon kívül helyezésére is.

Az előterjesztéshez tömör vezetői összefoglalót kell csatolni, amely az előterjesztés jelentőségéhez és jellegéhez igazodva tartalmazza az ügy és a döntési javaslat lényegét.

A közigazgatási és igazságügyi miniszter kötelezendően alkalmazandó előterjesztés-mintát bocsát ki, illetve meghatározza az elektronikus ügyintézés alkalmazási rendszerét.

Ha miniszteri rendeletet más miniszterrel együttesen, vagy vele egyetértésben kell kiadni, és az érintettek között véleményeltérés van, a vitatott kérdésről a közigazgatási és igazságügyi miniszter előterjesztése alapján a Kormány dönt.

Az előterjesztés véleményezése

Az előterjesztés és a miniszteri rendelet tervezetét - ha törvény vagy e határozat eltérően nem rendelkezik - **egyeztetés céljából határidő megjelölésével meg kell küldeni a minisztereknek, a feladatkörében érintett kormánybiztosnak és kormányhivatal vezetőjének, akik a tervezetre észrevételt tehetnek.**

A bíróságok és az ügyészségek feladatkörét érintő tervezetet a Legfelsőbb Bíróság elnökével, illetőleg a legfőbb ügyésszel,

az Alkotmánybíróságot, az Állami Számvevőszéket, a Magyar Nemzeti Bankot és az autonóm államigazgatási szerveket érintő tervezetet az érintett szerv elnökével is egyeztetni kell.

Ha az előterjesztés a helyi vagy kisebbségi önkormányzatok feladatkörét érinti, a tervezetet véleménynyilvánításra a meghatározó országos önkormányzati érdekképviselői szerveknek meg kell küldeni.

A fővárost, illetőleg a megyei önkormányzat hatáskörét érintő kormányzati döntések előkészítésébe a főpolgármestert, illetőleg a megyei önkormányzat közgyűlésének elnökét is be kell vonni.

Jogszabály megalkotására irányuló előterjesztések előkészítésénél a jogalkotásról, valamint az elektronikus információszabadságról szóló törvény előírásaira kell figyelemmel lenni. Az ilyen előterjesztéseket egyeztetni kell az ügyben érdekelt országos önkormányzati, társadalmi és érdek-képviselői szervekkel, valamint országos köztestületekkel.

Minden előterjesztés és miniszteri rendelet tervezetét az előbb ismertetett egyeztetést megelőzően legalább 5 munkanapos véleményezési határidő biztosításával meg kell küldeni a *Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Kormányirodát irányító helyettes államtitkárának*. A kísérőlevélben tájékoztatást kell adni arról, hogy az előterjesztő mely közigazgatási, társadalmi és egyéb szervezetekkel fogja egyeztetni a tervezetet. Az előterjesztés, illetve rendelet tervezetének az előbb ismertetett egyeztetésre bocsáthatóságáról a Kormányirodát irányító helyettes államtitkár véleménye alapján a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára dönt.

Az észrevételezési jogot

- a) a minisztérium szervezeti és működési szabályzata szerint a miniszter, az államtitkár, a közigazgatási államtitkár vagy az erre feljogosított helyettes államtitkár,
- b) a kormánybiztos vagy
- c) a kormányhivatal vezetője, illetőleg - akadályoztatása esetén - erre kijelölt helyettese gyakorolja.

A Kormány tagjainak és a kormányhivatalok vezetőinek tevékenységéről szóló országgyűlési beszámoló esetén az előterjesztő a Kormány érintett tagjaitól (kormányhivatalok vezetőitől) köteles véleményt kérni.

Az előbb ismertetett szerinti véleményt az **előterjesztés megérkezésétől számított 10 munkanap alatt kell az előterjesztővel közölni**. Ha az előterjesztés jelentősége vagy más szempont indokolja, a véleményadásra 10 munkanapnál hosszabb időtartamot kell biztosítani. Átfogó jogszabályalkotásra irányuló előterjesztés, valamint testületi állásfoglalás kérése esetén a véleményezési határidő 30 munkanap.

A Kormány által meghatározott esetben, vagy ha ezt fontos ok feltétlenül szükségessé teszi, a határidők 5 munkanapnál nem rövidebb tartamban is megállapíthatók (**soronkívüliség**). Az előterjesztést ebben az esetben a miniszter, vagy a miniszter felhatalmazása alapján közvetlenül az államtitkár, a közigazgatási államtitkár, a kormánybiztos vagy a kormányhivatal vezetője bocsátja véleményezésre.

Az előterjesztő az észrevételezővel a véleményeltérést egyezteti. Az egyetértés és az egyet nem értés tényét, valamint azt, hogy a véleményező az észrevételt fenntartotta, az előterjesztésen a név és a nyilatkozattétel dátumának megjelölésével fel kell tüntetni. Ha az érintett határidőben nem nyilvánított véleményt, az előterjesztésben ennek tényére kell utalni.

Az észrevétel elfogadása vagy a vitás kérdésben való megegyezés esetén az eredetileg észrevételt tevőt egyetértőként kell feltüntetni. A fennmaradó vitás kérdésekben, különösen a kívánt közpolitikai cél elérését veszélyeztető észrevétel fenntartása esetén a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára a közigazgatási államtitkári értekezletre való benyújtást megelőzően egyeztetést folytat, illetve arról gondoskodik és javaslatot tesz a vita megoldásának módjára.

Az észrevételekről folytatott közigazgatási egyeztetés keretében minden szakmai, jogi és közigazgatási kérdést lehetőség szerint le kell zárni és egyetértésre kell jutni. Több változat fennmaradása esetén külön változatnak minősül az előterjesztés szükségességével vagy jogszerűségével való egyet nem értés is.

Az előterjesztés benyújtása

A Kormányhoz előterjesztést nyújthat be:

- a Kormány tagja,
- a Kormány döntése alapján vagy a miniszterelnök megbízásából a *Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium államtitkára*,
- feladatkörében a *kormánybiztos*, továbbá
- a Kormány döntése alapján vagy a miniszterelnök előzetes hozzájárulásával *más szervek és személyek*.
- A kormányhivatal által előkészített előterjesztést a kormányhivatal felügyeletét ellátó miniszter nyújtja be és képviseli a Kormány előtt.

Az előterjesztéseket **legalább 3 munkanappal a közigazgatási államtitkári értekezlet időpontja előtt**, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára által meghatározott példányszámban - egy példányt az előterjesztő eredeti aláírásával ellátva -, valamint elektronikusan meg kell küldeni a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumnak.

Az előterjesztés átdolgozott változatát, illetve írásbeli kiegészítését e szabályok megfelelő alkalmazásával, legkésőbb a kormányülés időpontját megelőző második munkanapon kell benyújtani.

Az előbb ismertetett határidőn belül a közigazgatási és igazságügyi miniszter engedélyével nyújthatóak be a halaszthatatlanul sürgős döntést igénylő ügyekben készült előterjesztések.

A közigazgatási és igazságügyi miniszter megvizsgálja, hogy a közigazgatási államtitkári értekezletre benyújtott előterjesztés megfelel-e az e határozatba foglalt követelményeknek. Az e határozat előírásainak nem megfelelő előterjesztés tekintetében dönt a közigazgatási államtitkári értekezletre történő benyújthatóság tárgyában, ennek keretében szükség esetén javaslatot tesz az előterjesztőnek az előterjesztés kijavítására vagy kiegészítésére.

Az előterjesztőnek - ha a döntés kommunikációjára sor kerül - **legkésőbb a Kormány ülését megelőző napon el kell juttatnia** a *kormány szóvivő részére* az előterjesztéssel kapcsolatos sajtóközleményre vonatkozó szövegjavaslatát és a további felmerülő kérdésekkel kapcsolatos felkészítőt.

A nemzetközi szerződéssel kapcsolatos előterjesztés

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos előterjesztések tartalmi feltételeire, véleményezésére és benyújtására - e határozat előírásainak megfelelő alkalmazásával - külön rendelkezések az irányadók.

A módosító javaslatokkal és a képviselői önálló indítványokkal kapcsolatos kormányzati álláspont kialakítása

A nem a Kormány által benyújtott, tárgysorozatba vett törvényjavaslatokkal és országgyűlési határozati javaslatokkal, valamint a törvényjavaslatokhoz és az országgyűlési határozati javaslatokhoz benyújtott módosító és kapcsolódó módosító javaslatokkal kapcsolatos kormányzati álláspontról - ha a módosító javaslatok a szabályozás lényeges tartalmát érintik - a miniszterelnök eltérő döntése hiányában a feladatkörrel rendelkező miniszter a közigazgatási és igazságügyi miniszterrel együttesen a közigazgatási államtitkári értekezlet ülésére előterjesztést nyújt be, amelyet a Kormány a következő ülésén megtárgyal.

Az Országgyűlés bizottságának ülésein a feladatkörrel rendelkező miniszter - a Kormány előbb ismertetett pont szerinti döntéséig - a közigazgatási és igazságügyi miniszterrel való egyeztetés alapján képviseli a Kormány álláspontját.

A törvényjavaslatokhoz és az országgyűlési határozati javaslatokhoz benyújtott módosító és kapcsolódó módosító javaslatokkal kapcsolatos kormányzati álláspontról az országgyűlési képviselőcsoportok vezetőit a közigazgatási és igazságügyi miniszter tájékoztatja.

A zárószavazás előtti módosító javaslatokkal kapcsolatos kormányzati álláspontot a feladatkörrel rendelkező miniszter - a közigazgatási és igazságügyi miniszterrel való egyeztetés alapján - képviseli.

A jelentés

A Kormányhoz benyújtott jelentés célja döntést nem igénylő ügyben a testület tájékoztatása.

Mindazok akik a Kormányhoz előterjesztést nyújthatnak be, továbbá a Kormány képviseletére kapott megbízás alapján eljáró más személyek hivatalos külföldi tárgyalásaikról, a Kormány képviseletében külföldön történt eljárásokról és külföldiekkel belföldön folytatott hivatalos tárgyalásaikról a befejezést követő egy héten belül a Kormányhoz jelentést nyújtanak be.

A Központi Statisztikai Hivatal elnöke a közigazgatási és igazságügyi miniszter útján a Kormánynak havonta jelentésben ad tájékoztatást a statisztikai adatokból következtethető fontosabb társadalmi-gazdasági változásokról.

A **külgügyminiszter** hetenkénti rendszerességgel írásbeli jelentést készít az európai uniós tagsággal összefüggő aktuális kül- és Európa-politikai kérdésekről, valamint az azokból eredő hazai feladatokról, amelyet a közigazgatási államtitkári értekezlet megtárgyal.

A jelentésre az előterjesztésre vonatkozó előírások értelemszerűen irányadók azzal, hogy a feladatok végrehajtásáról szóló jelentést nem kell egyeztetni, ha a jelentés tartalma alapján a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára eltérően nem rendelkezik.

A közigazgatási államtitkári értekezlet

A Kormány ülésére benyújtott minden előterjesztést és jelentést, ideértve a kormánybiztosok előterjesztéseit (jelentéseit) is, **előzetesen közigazgatási államtitkári értekezleten kell megtárgyalni**, amely a Kormány általános hatáskörű döntés-előkészítő testületeként a kormányülések előkészítésének általános szakmai, szervező, egyeztető és ellenőrző fórumaként működik.

A közigazgatási államtitkári értekezlet feladata a Kormány üléseinek előkészítése. Ennek keretében állást foglal az előterjesztések és jelentések kormánydöntésre való alkalmasságáról, napirendre vételéről, illetőleg a további egyeztetések, valamint az előterjesztés átdolgozásának, kiegészítésének szükségességéről. Ha a közigazgatási államtitkári értekezlet ülésén az előterjesztéssel (jelentéssel) kapcsolatban - előkészítési vagy egyeztetési hiányosságokból adódóan - jelentősebb új elem merülne fel, a közigazgatási államtitkári értekezlet az előterjesztést (jelentést) leveheti a napirendjéről és újabb egyeztetést írhat elő.

A közigazgatási államtitkári értekezletet a **Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára hívja össze, szervezi és vezeti.**

A közigazgatási államtitkári értekezlet rendszeresen - általában hetenként - tart ülést.

A közigazgatási államtitkári értekezlet napirendjét a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára legkésőbb az ülést megelőző második munkanapon állapítja meg.

A közigazgatási államtitkári értekezlet napirendjére csak előzetesen egyeztetett, az e határozatban foglalt követelmények megtartásával benyújtott előterjesztés és jelentés vehető fel. E szabály alkalmazása alól a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára indokolt esetben kivételt tehet.

A közigazgatási államtitkári értekezlet résztvevői a minisztériumok közigazgatási államtitkárai, valamint a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Kormányirodát irányító, továbbá a közigazgatási stratégiáért felelős helyettes államtitkárai.

A közigazgatási államtitkári értekezleten a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium kormányzati kommunikációért felelős államtitkára, a Nemzetgazdasági Minisztérium államháztartásért felelős államtitkára, a Miniszterelnökség helyettes államtitkára, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnöke és a kormány szóvivő **állandó meghívottként vesz részt.**

A közigazgatási államtitkári értekezletre a **feladatkörét érintő előterjesztések tárgyalásához** a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium más helyettes államtitkárát, a kormánybiztost, a kormányhivatal vezetőjét, valamint a Magyar Nemzeti Bank alelnökét meg kell hívni. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára a közigazgatási államtitkári értekezletre **más személyt** is meghívhat.

A közigazgatási államtitkári értekezleten az előbb felsoroltak **kötelesek személyesen részt venni.** Akadályoztatásuk esetén a közigazgatási államtitkárt helyettes államtitkár, a helyettes államtitkárokat, valamint a meghívottakat a jogszabályban vagy szervezeti és működési szabályzatban meghatározott, helyettesítésükre jogosult vezető, a Központi Statisztikai Hivatal és a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnökét az általa kijelölt elnökhelyettes helyettesítheti.

A közigazgatási államtitkári értekezlet a napirendjére tűzött előterjesztéseket és jelentéseket megvitatja, azok tekintetében állást foglal és a Kormánynak javaslatokat tesz.

A közigazgatási államtitkári értekezlet kezdeményezheti, hogy az általa tárgyalt előterjesztést (jelentést) a Kormány ülése előtt - feladatkörében - a kormánybizottság is vitassa meg. A közigazgatási államtitkári értekezlet az előterjesztést e testületek állásfoglalását követően ismételten megvitatja, ha ez az ülés megfelelő előkészítése érdekében szükséges.

Az előterjesztőt a közigazgatási államtitkári értekezlet felhívhatja arra, hogy a Kormány ülésére az értekezlet állásfoglalásának megfelelő, lehetőség szerint egyeztetett kiegészítő vagy alternatív előterjesztést nyújtson be.

Ha az előterjesztés átdolgozása szükséges, a közigazgatási államtitkári értekezlet új, e határozat követelményeinek megfelelő előterjesztés benyújtását írhatja elő.

A közigazgatási államtitkári értekezletről emlékeztető készül, melynek összeállításáról a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára legkésőbb az ülést követő munkanapon gondoskodik.

Az előterjesztőnek a Kormány ülését megelőzően további személyes egyeztetés útján kell megkísérelnie a közigazgatási államtitkári értekezletet követően esetlegesen még fennmaradt nézetkülönbségek tisztázását és a viták lezárását, amely eljárásáról tájékoztatja a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkárát, aki dönthet a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium képviselőjének az egyeztetésben való részvételéről.

V. A Kormány ülése

Az előterjesztés vagy jelentés a kormányülés napirendjére akkor vehető fel, ha a közigazgatási államtitkári értekezlet megtárgyalta és napirendre tűzését javasolta. E szabály alkalmazása alól a közigazgatási és igazságügyi miniszter javaslatára a miniszterelnök kivételt tehet. A Kormányt az előterjesztés lényegéről az előterjesztő, a közigazgatási államtitkári értekezlet állásfoglalásáról a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium tájékoztatja.

Ha a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság feladatkörébe tartozó előterjesztést a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság megvitatja és a Kormány általi megtárgyalásra javasolta, az előterjesztés közvetlenül benyújtható a Kormány ülésére.

Ha a nemzetbiztonság, a közbiztonság védelmével, valamint az élet- és vagyónvédelemmel összefüggő előterjesztést a Nemzetbiztonsági Kabinet megvitatja és a Kormány általi megtárgyalásra javasolta, az előterjesztés közvetlenül benyújtható a Kormány ülésére.

Az ülés napirendjének javaslatát - a közigazgatási államtitkári értekezlet állásfoglalásainak figyelembevételével - a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkárának javaslatára a közigazgatási és igazságügyi miniszter hagyja jóvá és a közigazgatási államtitkár küldi ki legkésőbb az ülést megelőző második munkanapon az ülés résztvevőinek. A végleges napirendről a Kormány dönt. A miniszterelnök engedélyével - a munkaterv alapján benyújtott, illetve a jogalkotásra

irányuló előterjesztések kivételével - a halaszthatatlanul sürgős ügyek szakmailag egyeztetett dokumentumai az ülés megkezdése előtt a helyszínen is szétoszthatók a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium útján.

A Kormány ülésén részt vesznek a Kormány tagjai, tanácskozási joggal az állandó meghívottak, az előterjesztők és a miniszterelnök által meghívott személyek.

A meghívás személyre szólóan történik, az ülésen csak a meghívott vehet részt.

A Kormány ülésére állandó meghívottak:

- a. a Miniszterelnökséget vezető államtitkár
- b. a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium kommunikációs feladatokért felelős államtitkára
- c. a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára
- d. a miniszterelnök szóvivője (miniszterelnöki biztos)
- e. a kormány szóvivő.

A feladatkörét érintő napirendi pontok tárgyalásához a *Magyar Nemzeti Bank elnökét meg kell hívni.*

A Kormány ülését a **miniszterelnök akadályoztatása esetén a közigazgatási és igazságügyi miniszter vezeti**, aki gyakorolja mindazon hatásköröket, amelyeket e határozat a miniszterelnök hatáskörébe utal.

Kormány tagjai a Kormány ülésén személyesen kötelesek részt venni. E kötelezettség alól a miniszterelnök adhat felmentést.

A Kormány ülésén a minisztert - akadályoztatása esetén - az erre kijelölt államtitkár helyettesíti, ha pedig ő is akadályoztatva van, az ülésen a közigazgatási államtitkár tanácskozási joggal vesz részt. Az állandó meghívottat a Kormány ülésén a Miniszterelnökség, illetve a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szervezeti és működési szabályzata szerint helyettesítésre jogosult vezető helyettesítheti.

Amennyiben az előterjesztést nem a Kormány tagja, hanem más jogosult nyújtotta be, akadályoztatása esetén az általa kijelölt helyettese hiányában a miniszterelnök által kijelölt személy vesz részt a napirendi pont tárgyalásán.

A Kormány határozatképes, ha tagjainak több mint fele jelen van.

A Kormány tagjait a testületi döntések meghozatalában **egyenlő szavazati jog** illeti meg. A **döntéseket szavazattöbbséggel hozzák, szavazategyenlőség esetén a miniszterelnök szavazata dönt.**

A Kormány döntését a miniszterelnök mondja ki.

A Kormány ülése a benyújtott előterjesztések, jelentések megtárgyalásából, döntések meghozatalából, szóbeli eszmecsereből, eligazításból és bejelentésekből áll.

Az írásban benyújtott előterjesztések tárgyalása a jóváhagyott napirend szerint történik. A szóbeli eszmecsere keretében a Kormány a szóban levő ügy végleges rendezését jelentő döntést nem hoz.

Rendkívüli vagy azonnali intézkedést igénylő esetben a Kormány - ülésen kívül - úgy is hozhat döntést, hogy az adott ügyben tagjai írásban vagy távbeszélő útján közlik állásfoglalásukat. Ennek megszervezéséről és dokumentálásáról a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára gondoskodik.

VI. A Kormány döntései

A Kormány a feladatkörében **rendeletet bocsát ki, határozatot hoz, irányelvet vagy elvi állásfoglalást fogad el.**

A Kormány döntései szövegének véglegesítéséről az ülés összefoglalója alapján a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára gondoskodik és azt a közigazgatási és igazságügyi miniszter felterjesztésében *a miniszterelnök* (akadályoztatása esetén a miniszterelnököt a Kormány adott ülésének vezetésében helyettesítő miniszter) *írja alá.*

Ha a Kormány az előterjesztett javaslatot érdemben megváltoztatta, a szükséges utóegyeztetéseket az előbb említett eljárást megelőzően a közigazgatási és igazságügyi miniszter által kijelölt állami vezető koordinálja.

A Kormánynek az Országgyűlés elé terjesztett javaslatait a miniszterelnök - a közigazgatási és igazságügyi miniszter előterjesztése alapján - **küldi meg az Országgyűlés elnökének.** Ennek érdekében a benyújtásra megfelelő formában előkészített javaslatot legkésőbb a kormányülést követő 10 munkanapon belül, az országgyűlési tárgyaláshoz szükséges példányszámban - további három példányt mellékelve -, valamint elektronikusan a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Kormányirodát irányító helyettes államtitkára részére kell eljuttatni.

A Kormány a közigazgatási államtitkári értekezlet javaslata alapján az előterjesztés elfogadásáról vita nélkül határozhat, ha

- a. a közigazgatási államtitkári értekezleten vitás kérdés nem maradt fenn, vagy
- b. az előterjesztés a Kormány által korábban már jóváhagyott nemzetközi szerződés kihirdetésére irányul.

A miniszterelnök a Kormány ülései között - kivételesen indokolt esetben - feladatok kijelölése, nemzetközi tárgyalások lebonyolítása és megállapodások aláírása, jóváhagyása, látogatások szervezése, egyes kinevezések és felmentések ügyében, kitüntetések adományozása céljából *kormányhatározatot*, továbbá más esetben a Kormány felhatalmazása alapján *kormányrendeletet és kormányhatározatot adhat ki.* Az így hozott rendeletekről és határozatokról szóló jelentést utólagos jóváhagyásra a közigazgatási és igazságügyi miniszter nyújtja be a Kormányhoz.

A Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság létrehozásáról és a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság létrehozásával összefüggésben egyes kormányhatározatok módosításáról szóló 1221/2012. (VII. 2.) Korm. határozat 7. pontja alapján hozott döntések szövegének véglegesítéséről a Miniszterelnökséget vezető államtitkár gondoskodik és azt a Miniszterelnökséget vezető államtitkár felterjesztésében a miniszterelnök írja alá.

A Kormány rendeleteit, határozatait, elvi állásfoglalásait és irányelveit az üléstől számított 8 munkanapon belül kell kihirdetni (közzétenni), illetőleg az érdekeltek részére megküldeni, kivéve, ha a miniszterelnök más határidőt állapít meg.

A Kormány határozatait a **Magyar Közlöny Határozatok Tárában** kell közzétenni.

A Kormány döntése alapján a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium sokszorosított formában az érdekelteknek közvetlenül küldi meg

- a minősített adatot tartalmazó,
- a kizárólag a Kormány tagjai, a kormánybiztosok, a kormányhivatalok és a rendvédelmi szervek vezetői számára feladatot kijelölő és pénzügyi kötelezettségvállalással nem járó határozatokat.

A külön határozatba foglalást vagy intézkedést nem igénylő döntést az összefoglalóban kell rögzíteni. Erről a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára szükséges esetén emlékeztetőt ad ki és azt megküldi a Kormány tagjainak, a Kormány üléseinek állandó meghívottainak, valamint az államtitkároknak. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára az összefoglaló megküldését másnak is engedélyezheti.

A kormányülés dokumentumainak kezeléséről és őrzéséről, valamint a Kormány döntéseinek nyilvántartásáról a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Kormányirodát irányító helyettes államtitkára gondoskodik.

A kormány szóvivő az ülésről hivatalos sajtóközleményt jelentet meg és tájékoztatja a sajtó képviselőit.

VII. A Kormány üléséről készült összefoglaló és hangfelvétel

A Kormány üléséről **összefoglaló** és a Kormány tagjának kérésére, indokolt esetben és a miniszterelnök engedélyével rögtön, továbbá az ülés végén az összefoglaló elkészítésére alkalmas **hangfelvétel** készül. Az összefoglaló elkészítéséről - az ülést követő három munkanapon belül - a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára gondoskodik.

Az összefoglalót a közigazgatási és igazságügyi miniszter, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár írja alá.

Az aláírt összefoglaló mellékleteként - a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvényben meghatározottakon kívül - meg kell őrizni a következő iratok eredeti aláírással ellátott egy-egy példányát:

- a) az Országgyűlés elé terjesztett javaslatokat és az ezekre vonatkozó átiratokat,
- b) a Kormány ügyrendjéről szóló 1144/2010. (VII. 7.) Korm. határozat 74. pont szerinti eljárás során keletkezett iratokat,
- c) a Kormány két ülése között kiadott rendeleteket és határozatokat,
- d) a Kormány tagjainak megküldött jelentéseket,
- e) a Kormány döntéseivel kapcsolódó, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára által meghatározott iratokat.

Az összefoglaló egy-egy példányát a Kormány tagjai, a Kormány üléseinek állandó meghívottai, valamint az államtitkárok kapják meg. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára az összefoglaló megküldését másnak is engedélyezheti.

A hangfelvétel a Kormány tagjai és az állandó meghívottak személyes használatára a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban rendelkezésre áll. A Kormány tagjainak (a kormányülés állandó meghívottainak) megbízottja a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkárának engedélyével a felvételt meghallgathatja. Ha folyamatban lévő munkához szükséges, az érdekeltnek a hangfelvétel alapján készített kivonat adható.

VIII. A Kormány döntései végrehajtásának ellenőrzése

A **közigazgatási és igazságügyi miniszter havonta előterjesztést készít** a Kormány számára a Kormány határozataiban és munkatervében előírt határidős feladatok végrehajtásáról. A végrehajtásért felelős írásban számot ad a határidő elmulasztásának okairól. A Kormány határozataiban előírt feladatok teljesítési határidejének módosítására vonatkozó javaslatokat is tartalmazó előterjesztést a közigazgatási és igazságügyi miniszter nyújtja be a Kormányhoz.

A miniszterelnök, illetve a közigazgatási és igazságügyi miniszter felhívhatja a minisztert, a kormánybiztost és a kormányhivatal vezetőjét a Kormány által elrendelt feladat végrehajtásáról való beszámolásra.

IX. Ügyvezető kormány - ügyvezető miniszterelnök

*A Kormány a megbízatása megszűnésétől az új Kormány megalakulásáig **ügyvezető kormányként** gyakorolja hatáskörét, nemzetközi szerződés kötelező hatályát azonban nem ismerheti el, rendeletet csak törvény felhatalmazása alapján, halaszthatatlan esetben alkothat.*

Ha a miniszterelnök megbízatása lemondásával vagy az újonnan megválasztott Országgyűlés megalakulásával szűnik meg, a miniszterelnök az új miniszterelnök megválasztásáig ügyvezető miniszterelnökként gyakorolja hatáskörét, miniszter felmentésére vagy új miniszter kinevezésére azonban javaslatot nem tehet, rendeletet csak törvény felhatalmazása alapján, halaszthatatlan esetben alkothat.

Ha a miniszterelnök megbízatása halálával, összeférhetlenség kimondásával, a megválasztásához szükséges feltételek hiánya miatt vagy azért szűnt meg, mert az Országgyűlés bizalmi szavazáson a miniszterelnökkel szemben bizalmatlanságát fejezte ki, az új miniszterelnök megválasztásáig a miniszterelnök hatáskörét az előbb ismertett korlátozásokkal a miniszterelnök-helyettes vagy - több miniszterelnök-helyettes esetén - az első helyen kijelölt miniszterelnök-helyettes gyakorolja.

A miniszter a miniszterelnök megbízatásának megszűnésétől az új miniszter kinevezéséig vagy az új Kormány más tagjának a miniszteri feladatok ideiglenes ellátásával való megbízásáig ügyvezető miniszterként gyakorolja hatáskörét, rendeletet azonban csak halaszthatatlan esetben alkothat.

A KORMÁNY MUNKÁJÁT SEGÍTŐ SZERVEK

A MINISZTERELNÖKSÉG. A MINISZTÉRIUMOK

A tananyag:

- előadás
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról

I. A Kormány munkáját segítő szervek

I.1. Kabinetek

A Kormány **kiemelt fontosságú társadalmpolitikai, gazdaságpolitikai vagy nemzetbiztonsági ügyekben** a Kormány ülései előtti állásfoglalásra kabinetet hozhat létre.

A kabinet tagjai a *feladatkörükben érintett miniszterek*, valamint a *miniszterelnök által kijelölt személyek*. A kabinet ülésére állandó jelleggel meghívott személyek körét, a kabinettag miniszterek helyettesítésére jogosult állami vezetőket, valamint a további kabinettagok és az állandó meghívottak helyettesítésére jogosult személyeket a kabinetet létrehozó normatív kormányhatározat jelöli ki.

I.2. Kormánybizottságok

A Kormány a **hatáskörébe tartozó jelentős, több minisztérium feladatkörét érintő feladatok összehangolt megoldásának irányítására** kormánybizottságot hozhat létre.

A kormánybizottság tagjai a *feladatkörükben érintett miniszterek*.

A kormánybizottság ülésére állandó jelleggel meghívott személyek körét, valamint a bizottsági tagok helyettesítésére jogosult állami vezetőket és az állandó meghívottak helyettesítésére jogosult személyeket a kormánybizottságot létrehozó normatív kormányhatározat jelöli ki.

I. 3. A Kormány egyéb javaslattevő, véleményező vagy tanácsadói tevékenységet végző testületeket hozhat létre.

A testület tagjait, valamint az annak ülésére állandó jelleggel meghívott személyek körét a testületet létrehozó normatív kormányhatározat jelöli ki.

I. 4. A kormánybiztos

A Kormány - normatív határozatával - miniszter vagy kormányhivatal feladatkörébe nem tartozó vagy kiemelt fontosságú feladat ellátására kormánybiztost nevezhet ki.

A kormánybiztos személyére a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter tesz javaslatot.

Kormánybiztossá

a. miniszter, államtitkár, közigazgatási államtitkár vagy helyettes államtitkár, továbbá

b. az *a)* pont hatálya alá nem tartozó személy

a Kormány feladatkörébe tartozó feladat ellátására nevezhető ki.

Kormányrendelet a Kormány irányítása alá tartozó szervek vezetői, a szervek szervezeti egységei vezetőinek tevékenysége, valamint egyes helyettes államtitkárok tevékenysége tekintetében a kormánybiztost irányítási jogkörrel ruházhatja fel.

A kormánybiztos tevékenységét a miniszterelnök irányítja.

A kormánybiztos megbízatása meghatározott időre, de legfeljebb két évre szól.

A kormánybiztos e megbízatása a miniszteri, államtitkári, közigazgatási államtitkári vagy helyettes államtitkári megbízatásának megszűnésével megszűnik. A kormánybiztos e megbízatása megszűnik a miniszterelnök megbízatása megszűnésével.

A kormánybiztost tevékenységének ellátásában a Miniszterelnökség szervezetében működő titkárság segíti, amelyre az államtitkár titkárságának szabályai az irányadóak.

I. 5. Miniszterelnöki biztos

A miniszterelnök - normatív utasításával - a feladatkörébe tartozó feladat ellátására miniszterelnöki biztost nevezhet ki.

A miniszterelnöki biztos megbízatása meghatározott időre, de legfeljebb a miniszterelnök megbízatása megszűnéséig szól. A miniszterelnöki biztos e megbízatása megszűnik a miniszterelnök megbízatása megszűnésével.

A miniszterelnöki biztos tevékenységét a miniszterelnök irányítja.

A miniszterelnöki biztost tevékenységének ellátásában a Miniszterelnökség szervezetében működő titkárság segíti, amelyre az államtitkár titkárságának szabályai az irányadóak.

≠A miniszteri biztos

II. A Miniszterelnökség

- **A Miniszterelnökség a miniszterelnök munkaszerve.**
A Miniszterelnökségre - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a minisztériumra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.
- **A Miniszterelnökség tevékenységét a miniszterelnök irányítja.**
A Miniszterelnökséget a **Miniszterelnökséget vezető államtitkár** vezeti.
A Miniszterelnökség szervezeti és működési szabályzatát a miniszterelnök adja ki.
- **A Miniszterelnökség segíti a miniszterelnök tevékenységét és közreműködik a Kormány általános politikájának meghatározásában.**
- **A Miniszterelnökség szervezete**
A Ksztv. 62-68. §-t a Miniszterelnökségre a következőkben ismertetésre kerülő eltérésekkel kell alkalmazni:
 - A Miniszterelnökségre Miniszterelnökséget vezető államtitkár és Miniszterelnökségen működő további államtitkár nevezhető ki.
 - A Miniszterelnökségen *közigazgatási államtitkár nem működik.*
 - A Miniszterelnökségen működő helyettes államtitkár tevékenységét a Miniszterelnökség szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár vagy a Miniszterelnökségen működő államtitkár irányítja.
 - A Miniszterelnökség főosztályokra és osztályokra tagozódik.
 - A miniszterelnök titkárságát osztályvezető vezeti, akinek tevékenységét a Miniszterelnökséget vezető államtitkár irányítja.

III. A minisztériumok

- Magyarországon az ún. **klasszikus minisztériumi struktúra** működik. A klasszikus modell lényege, hogy a minisztérium a politikai (változó, így pl: miniszter, államtitkár) és a szakmai (állandó) elemeket is tartalmazza. Ezzel szemben ismert a **svéd minisztériumi struktúra**, amely már csak a politikai réteget fogja össze, míg a szakmai elemeket az ún. autonóm hatóságban találjuk.
- **A minisztérium szervezete:**
Miniszter, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, főosztályvezető, osztályvezető, kormánytisztviselők
- A miniszter a Kormány általános politikájának keretei között önállóan irányítja az államigazgatásnak a feladatkörébe tartozó ágazatait és az alárendelt szerveket, valamint ellátja a Kormány vagy a miniszterelnök által meghatározott feladatokat.
- **A miniszter megbízatása megszűnik**
 - a. a miniszterelnök megbízatásának megszűnésével;
 - b. a miniszter lemondásával;
 - c. felmentésével;
 - d. halálával.

- **A miniszter feladatköre**

A minisztérium a miniszter munkaszerveként **a Kormány irányítása alatt álló különös hatáskörű államigazgatási szerv.**

A miniszter vezeti a minisztériumot, e feladatkörében irányítja az államtitkár és a közigazgatási államtitkár tevékenységét.

A miniszter részletes feladat- és hatáskörét a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörben **kiadott rendeletben** állapítja meg.

A tárca nélküli miniszter feladatköréként az egy miniszter feladatkörébe sem tartozó feladatok ellátása határozható meg.

- **A miniszter helyettesítése**

- **A miniszter javadalmazása**

- **A miniszter megbízatásának keletkezése és megszűnése**

- **Az ügyvezető miniszter**

- **Az államtitkár megbízatásának keletkezése és megszűnése, javadalmazása**

7. TÉTEL

A NEM MINISZTERIUMI FORMÁBAN MŰKÖDŐ KÖZPONTI KÖZIGAZGATÁSI SZERVEK

A TERÜLETI ÁLLAMIGAZGATÁSI SZERVEK

A FŐVÁROSI, MEGYEI KORMÁNYHIVATALOK, JÁRÁSI HIVATALAIK

A tananyag:

- előadás
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról
- 2010. évi CXXVI. törvény a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról
- 288/2010. (XII.21.) Korm. rendelete a fővárosi és megyei kormányhivatalokról

I. A nem minisztériumi formában működő központi közigazgatási szervek

I.1. Központi hivatal

pl.:ÁNTSZ

A központi hivatal **kormányrendelet által létrehozott, miniszter irányítása alatt működő központi államigazgatási szerv.**

A központi hivatal - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - az azt irányító miniszter által vezetett minisztérium költségvetési fejezetén belül önálló címet képez.

A központi hivatal szervezetét a központi hivatal szervezeti és működési szabályzata határozza meg, amelyet a központi hivatalt irányító miniszter **normatív utasításban ad ki.**

A szervezeti és működési szabályzatot a központi hivatal vagy az azt irányító miniszter által vezetett minisztérium honlapján a módosításokkal egységes szerkezetben közzé kell tenni.

A központi hivatal területi szervekkel akkor rendelkezik, ha erre a központi hivatalt létrehozó kormányrendelet kifejezetten lehetőséget ad.

A központi hivatal vezetőjét - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a központi hivatalt irányító miniszter nevezi ki és menti fel.

A központi hivatal vezetőjének javasolt személyről a központi hivatalt irányító miniszter tájékoztatja a közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium közigazgatási államtitkárát, aki a javasolt személlyel szemben a tájékoztatást követő tizenöt napon belül kifogással élhet. A kifogásolt személy nem nevezhető ki a központi hivatal vezetőjének.

A központi hivatal vezetője - ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik - államtitkári illetményre és juttatásokra jogosult.

- **A központi hivatal feladat- és hatásköre:**
 - *Egyedi hatósági ügyek nagy tömegben történő intézése*
 - *Ágazati statisztikai adatgyűjtés, feldolgozás, elemzés; ágazati információs rendszerbe tartozó nyilvántartások vezetése stb.*
 - *Közszolgáltatások szervezése.*
- **A központi hivatal szervezete**
- **A központi hivatal költségvetési jogállása**

I. 2. Kormányhivatal

- **A kormányhivatal törvény által létrehozott, a Kormány irányítása alatt működő központi államigazgatási szerv.**

A kormányhivatal törvényben meghatározottak szerint fegyveres rendvédelmi feladatokat is elláthat.

- a Központi Statisztikai Hivatal
- az Országos Atomenergia Hivatal
- a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatal.

A kormányhivatal felügyeletét a miniszterelnök által kijelölt miniszter látja el, aki e hatáskörében - ha törvény eltérően nem rendelkezik - különösen

a) törvény vagy kormányrendelet felhatalmazása alapján jogszabályt alkot a kormányhivatal feladatkörébe tartozó kérdésekben, illetve előterjesztést tesz törvény vagy kormányrendelet alkotására,

b) képviseli a kormányhivatalt a Kormány és az Országgyűlés előtt.

A kormányhivatal törvényben meghatározott feladatkörében nem utasítható.

A kormányhivatal - ha törvény eltérően nem rendelkezik - fejezeti jogosítványokkal felhatalmazott költségvetési szerv, amelynek költségvetése a felügyeletét ellátó miniszter által vezetett minisztérium költségvetési fejezetén belül önálló címet képez.

A kormányhivatal szervezetét a kormányhivatal szervezeti és működési szabályzata határozza meg, amelyet a kormányhivatal vezetője készít elő, és a kormányhivatal felügyelő miniszter - a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter jóváhagyását követően - normatív utasításban ad ki.

A szervezeti és működési szabályzatot a kormányhivatal honlapján a módosításokkal egységes szerkezetben közzé kell tenni.

A kormányhivatal területi szervekkel akkor rendelkezik, ha erre a kormányhivatalt létrehozó törvény kifejezetten lehetőséget ad.

A kormányhivatal vezetőjét - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a kormányhivatal felügyelő miniszter javaslatára a miniszterelnök nevezi ki és menti fel.

A kormányhivatal felügyelő miniszter javaslatát a közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter útján terjeszti a miniszterelnök elé.

A közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter a javaslat megküldésétől számított tizenöt napon belül kifogással élhet, és a javaslatot visszaküldheti a kormányhivatal felügyelő miniszternek, vagy továbbítja azt a miniszterelnöknek.

Ha a kormányhivatal felügyeletét a közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter látja el.

A kormányhivatal vezetője - ha törvény eltérően nem rendelkezik - államtitkári illetményre és juttatásokra jogosult.

- **A kormányhivatal feladat- és hatásköre**
- **A kormányhivatal szervezete**
- **A kormányhivatal költségvetési jogállása**

I.3 Az autonóm államigazgatási szervek:

Az autonóm jogállású államigazgatási szervek autonómiája azt jelenti, hogy az államigazgatás részét képezik, de *nincsenek hierarchikusan alárendelve a Kormánynak.*

Autonómiájának garanciái pl: szabályozásuk csak törvényben lehetséges, az Országgyűlés felé tartoznak beszámolóval, gazdasági önállóság, etc.

- a Közbeszerzési Hatóság
- az Egyenlő Bánásmód Hatóság
- a Gazdasági Versenyhivatal
- Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

I.4. az önálló szabályozó szervek:

- a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság,
- a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete
- a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal

Alaptörvény 23. cikk

(1) Az Országgyűlés sarkalatos törvényben a végrehajtó hatalom körébe tartozó egyes feladat- és hatáskörök ellátására és gyakorlására önálló szabályozó szerveket hozhat létre.

(2) Az önálló szabályozó szerv vezetőjét a miniszterelnök vagy – a miniszterelnök javaslatára – a köztársasági elnök nevezi ki sarkalatos törvényben meghatározott időtartamra. Az önálló szabályozó szerv vezetője kinevezi helyettesét vagy helyetteseit.

(3) Az önálló szabályozó szerv vezetője az önálló szabályozó szerv tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek.

(4) Az önálló szabályozó szerv vezetője törvényben kapott felhatalmazás alapján, sarkalatos törvényben meghatározott feladatkörében rendeletet ad ki, amely törvénnyel, kormányrendelettel, miniszterelnöki rendelettel, miniszteri rendelettel és a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletével nem lehet ellentétes. Az önálló szabályozó szerv vezetőjét rendelet kiadásában az általa rendeletben kijelölt helyettese helyettesítheti.

II. A területi államigazgatási szervek

II.1. *Dekonzentrált szervek*

- **Fogalma és jellemzői**

A központi államigazgatás „meghosszabbított szervei”; területi, megyei, régió szinten látnak el sajátos feladatokat, a központi szervek irányítása alatt.

- **Feladatai**

- **Fajtái:**

- A pénzügyi igazgatás szervei (pl. NAV területi szervei, a Magyar Államkincstár területi szervei)
- A területi rendvédelmi szervek (pl.:Terrorelhárító Központ területi kirendeltségei)
- Egyéb, a fővárosi, megyei kormányhivatalba nem integrált szervek
Sajátos illetékességi területű szervek (pl. Környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi igazgatás szervei)
Feladataik miatt nem integrált államigazgatási szervek (pl. Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal területi szervei)

II.2. *A fővárosi, megyei kormányhivatalok, járási hivatalaik*

= Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve

- **Változások 1990-től napjainkig**

A Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervének elnevezése az évek során számos alkalommal változott.

2012. január 1-jétől továbbra is, az Alaptörvény Az Állam című Rész 17. cikk (3) bekezdése értelmében, a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve **a fővárosi és megyei kormányhivatal**. A fővárosi és megyei kormányhivatal **2011. január 1-jétől jött létre** – a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. CXXVI. törvény, továbbá a fővárosi és megyei kormányhivatalokról szóló 288/2010. (XII. 21.) Kormányrendelet által – a fővárosi és a megyei közigazgatási hivatalok jogutódaként.

A **fővárosi és a megyei közigazgatási hivatalokat** a fővárosi, megyei közigazgatási hivatalokról szóló 214/2010. (VII. 9.) Kormányrendelet hívta életre **2010. szeptember 1-jétől**.

2010. szeptember 1-jét megelőzően, **2009. január 1-jétől**, a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervének a **regionális államigazgatási hivatalokat** (a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervéről szóló 318/2008. (XII. 23.) Kormányrendelet) tekinthetjük.

A regionális államigazgatási hivatalok a **2007. január 1-jétől létrejött regionális közigazgatási hivatalok** utódai (a közigazgatási hivatalokról szóló 297/2006. (XII. 23.) Kormányrendelet), amelyek a **megyei és fővárosi közigazgatási hivatalok** jogutódai (191/1996. (XII. 17.) Kormányrendelet).

- **A fővárosi és megyei kormányhivatal székhelye**

A megyei kormányhivatal székhelye a megyeszékhely városban, a fővárosi kormányhivatal és a Pest megyei kormányhivatal székhelye Budapesten van.

- **A fővárosi és megyei kormányhivatal szervezete**

- a kormány megbízott által közvetlenül vezetett szervezeti egységekből (törzshivatal),
- ágazati szakigazgatási szervekből (szakigazgatási szerv)
- és járási, illetve a fővárosban fővárosi kerületi hivatalokból (járási hivatal) áll.

A fővárosi és megyei kormányhivatal alapító okiratát a miniszterelnök adja ki.

A fővárosi és megyei kormányhivatal szervezeti és működési szabályzatát a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter, a Kormány által rendeletben kijelölt, szakigazgatási szerveket irányító miniszter véleményének kikérésével normatív utasításban adja ki.

- **A fővárosi és megyei kormányhivatal szakmai irányítása**

A fővárosi és megyei kormányhivalt a Kormány a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter útján irányítja.

- **A szakigazgatási szervek**

A fővárosi és megyei kormányhivatal szakigazgatási szerveit, valamint a járási hivatal szakigazgatási szerveit a Kormány rendeletben állapítja meg.

A szakigazgatási szerv, a járási hivatal, továbbá a járási szakigazgatási szerv a jogszabályban megállapított hatáskörét önállóan gyakorolja. A szakigazgatási szerv, a járási hivatal, továbbá a járási szakigazgatási szerv által ellátandó egyedi ügyben a fővárosi és megyei kormányhivatal, illetve annak vezetője utasításadási joggal nem rendelkezik.

A fővárosi és megyei kormányhivatal szervezeti egységeként működő ágazati szakigazgatási szervek (a továbbiakban: szakigazgatási szerv):

1. a szociális és gyámhivatal a szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti, és gyámügyi feladatok ellátására,
2. az építésügyi hivatal az állami főépítési feladatok és az építésfelügyeleti hatósági feladatok ellátására,
3. az igazságügyi szolgálat a pártfogó felügyelői, jogi segítségnyújtási, és áldozatsegítési feladatok ellátására,
4. a növény- és talajvédelmi igazgatóság a növényvédelmi, talajvédelmi, növénytermesztési és növényi termékek esetében élelmiszer-biztonsági hatósági és zöldség-gyümölcs ellenőrzési feladatok ellátására,
5. az erdészeti igazgatóság az erdészeti igazgatási feladatok ellátására,
6. a földművelésügyi igazgatóság a mezőgazdasági igazgatási, vadászati és halászati hatósági feladatok ellátására,
7. élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az élelmiszer-biztonsági, élelmiszerminőség-ellenőrzési, takarmányellenőrzési élelmiszerlánc-felügyeleti, és állategészségügyi, illetve egyes állattenyésztési és borászati feladatok ellátására,
8. a földhivatal az ingatlanügyi feladatok ellátására,
9. az egészségbiztosítási pénztári szakigazgatási szerv az egészségbiztosítási pénztári feladatok ellátására,

10. a nyugdíjbiztosítási igazgatóság a nyugdíjbiztosítási és a hatáskörébe tartozó más pénzübeli ellátásokkal kapcsolatos feladatok ellátására,
11. a munkaügyi központ a foglalkoztatási, munkaerő-piaci feladatok ellátására,
12. a munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szerv a munkaügyi ellenőrzési és a munkavédelmi feladatok ellátására,
13. a fogyasztóvédelmi felügyelőség a fogyasztóvédelmi feladatok ellátására,
14. a műemlékvédelmi és régészeti örökségvédelmi szakigazgatási szerve az örökségvédelmi feladatok ellátására,
15. a népegészségügyi szakigazgatási szerv a népegészségügyi feladatok ellátására,
16. a mérésügyi és műszaki biztonsági hatóság mérésügyi és műszaki biztonsági feladatok ellátására,
17. a közlekedési felügyelőség a közlekedési hatósági feladatok ellátására,
18. a rehabilitációs szakigazgatási szerv a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival, a rehabilitációval és a hatáskörébe tartozó más ellátásokkal kapcsolatos feladatok ellátására.

Kormányrendelet más területi államigazgatási szervet is a fővárosi és megyei kormányhivatal szakigazgatási szerveként határozhat meg.

- **A fővárosi és megyei kormányhivatal vezetése**

A fővárosi és megyei kormányhivalt **kormány megbízott** vezeti.

A kormány megbízottat a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter javaslatára a miniszterelnök nevezi ki és menti fel. A kormány megbízott felett - a kinevezés és a felmentés kivételével - a munkáltatói jogokat a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter gyakorolja.

Kormány megbízottá olyan büntetlen előéletű személy nevezhető ki, aki az országgyűlési képviselők választásán választható.

A kormány megbízott a kinevezésében megjelölt időpontban, ennek hiányában a kinevezésével hivatalba lép. A kinevezett kormány megbízott a köztársasági elnök előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvény szerinti szöveggel esküt tesz.

A kormány megbízott megbízatása megszűnik:

- a) a miniszterelnök megbízatásának megszűnésével,
- b) lemondásával,
- c) felmentésével,
- d) halálával,
- e) ha az országgyűlési képviselők választásán már nem választható,
- f) összeférhetetlenségének megállapításával.

Ha a kormány megbízott megbízatása a miniszterelnök megbízatásának megszűnésével szűnt meg, az új Kormány megalakulásáig gyakorolja hatáskörét.

A kormány megbízott további munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet, nem lehet helyi önkormányzati képviselő, fővárosi, megyei közgyűlés tagja, polgármester, megyei közgyűlés elnöke, főpolgármester, alpolgármester, megyei közgyűlés alelnöke, főpolgármester-helyettes, nemzetiségi önkormányzat elnöke és nemzetiségi önkormányzati képviselő.

DE: a kormány megbízott országgyűlési képviselő lehet, valamint tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint jogi oltalom alá eső szellemi tevékenységet végezhet.

A kormány megbízott illetményét a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter - legfeljebb az illetményalap 28-szorosában - állapítja meg. A kormány megbízott - amennyiben kormányrendelet másként nem rendelkezik - helyettes államtitkárt megillető juttatásokra jogosult.

A kormány megbízott feladatai

A kormány megbízottra az e törvényben nem szabályozott kérdésekben a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény helyettes államtitkárakra vonatkozó rendelkezéseit kell az illetménypótléokra és illetménykiegészítésre vonatkozó szabályok kivételével alkalmazni.

A fővárosi és megyei kormányhivatal hivatali szervezetét **főigazgató** vezeti.

A kormány megbízottat távolléte vagy akadályoztatása esetén a főigazgató helyettesíti.

A főigazgatót a kormány megbízott javaslatára a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter nevezi ki és menti fel. A főigazgató felett - a kinevezés, a felmentés, a fegyelmi eljárás megindítása, valamint a fegyelmi büntetés kiszabása kivételével - a munkáltatói jogokat a kormány megbízott gyakorolja.

Főigazgatói munkakörbe az nevezhető ki, aki felsőfokú iskolai végzettséggel és legalább 5 év vezetői gyakorlattal rendelkezik. A kormányhivatalt vezető kormány megbízott kérelmére, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok működését irányító államtitkár javaslatára a közigazgatás szervezéséért felelős miniszter a vezetői gyakorlat megléte alól kivételesen indokolt esetben felmentést adhat.

A főigazgató minisztériumi főosztályvezetői besorolású, határozatlan időre kinevezett kormánytisztviselő.

A főigazgató munkáját általános helyettesként **igazgató** segíti.

Az igazgatót a főigazgató javaslatára a kormány megbízott nevezi ki és menti fel. Az igazgató felett - a kinevezés, a felmentés, a fegyelmi eljárás megindítása, valamint a fegyelmi büntetés kiszabása kivételével - a munkáltatói jogokat a főigazgató gyakorolja.

Igazgatói munkakörbe az nevezhető ki, aki felsőfokú igazgatásszervezői, okleveles jogász képesítéssel vagy okleveles közigazgatási menedzser, illetve egyetemi vagy főiskolai szintű közgazdász szakképesítéssel, valamint jogi vagy közigazgatási szakvizsgával és legalább 5 év közigazgatási szakmai gyakorlattal rendelkezik.

Az igazgató minisztériumi főosztályvezető-helyettesi besorolású, határozatlan időre kinevezett kormánytisztviselő.

- **A szakigazgatási szerv vezetése**

A szakigazgatási szerv vezetője vezetői munkakörbe történő kinevezéséhez és felmentéséhez a szakmai irányító szerv vezetőjének egyetértése szükséges.

A szakigazgatási szerv vezetője minisztériumi főosztályvezetői besorolású, határozatlan időre kinevezett kormánytisztviselő.

A szakigazgatási szervek vezetője feletti munkáltatói jogokat a kormány megbízott gyakorolja.

- **A munkáltatói jogok gyakorlása**

- **A fővárosi és megyei kormányhivatal feladat- és hatásköre**

A fővárosi és megyei kormányhivatal *a jogszabályoknak és a Kormány döntéseinek megfelelően összehangolja és elősegíti a kormányzati feladatok területi végrehajtását.*

A fővárosi és megyei kormányhivatal funkcionális feladatainak ellátása

A fővárosi és megyei kormányhivatal Kormány által rendeletben meghatározott egyes funkcionális feladatait, valamint azok irányítását a Kormány által rendeletben kijelölt szerv látja el.

A fővárosi és megyei kormányhivatal feladatai különösen

- Koordináció
- Ellenőrzés
- Véleményezési jogkör
- Hatósági feladatok
- Informatika
- Képzés, továbbképzés
- A fővárosi és megyei kormányhivatal ügyfélszolgálati feladatai
- A fővárosi és megyei kormányhivatal egyéb feladatai

A központi államigazgatási szervek területi szervei, valamint a rendvédelmi szervek feladataik ellátása során kötelesek egymással és a kormányhivatallal *együtműködni*. A fővárosi és megyei kormányhivatal feladatainak teljesítése érdekében jogosult a központi államigazgatási szervek területi szervei vezetőitől - az egyedi ügyek kivételével - adatokat, felvilágosítást kérni.

A központi államigazgatási szervek területi szervei - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal kivételével -, továbbá a területi illetékességgel államigazgatási feladatot ellátó más szervek és személyek államigazgatási jogkörükben eljárva, illetve az általuk ellátott államigazgatási feladatokat érintően - szervezeti és szakmai önállóságuk megtartásával - a fővárosi és megyei kormányhivatal *koordinációs jogkörébe tartoznak*.

Ha jogszabály kivételt nem tesz, a központi államigazgatási szervek területi szervei, továbbá a területi illetékességgel államigazgatási feladatot ellátó más szervek és személyek államigazgatási jogkörükben eljárva, illetve az általuk ellátott államigazgatási feladatokat érintően - a rendvédelmi szervek, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal kivételével - a fővárosi és megyei kormányhivatal *ellenőrzési jogkörébe tartoznak*.

Ha a központi államigazgatási szerv területi szervének illetékessége a fővárosi és megyei kormányhivatal illetékességi területétől eltérő területre terjed ki, a fővárosi és megyei kormányhivatal jogköreit a területi szerv székhelye szerinti fővárosi és megyei kormányhivatal gyakorolja.

A fővárosi és megyei államigazgatási kollégium a fővárosi és megyei kormányhivatal koordinációs feladatait elősegítő állandó fóruma.

A fővárosi és megyei államigazgatási kollégium vezetője a kormány megbízott, tagjai a fővárosi és megyei kormányhivatal törzshivatalának és szakigazgatási szerveinek vezetői, a járási hivatalok hivatalvezetői, a Kormány által intézményfenntartásra kijelölt szerv vezetője, a fővárosi és megyei kormányhivatal koordinációs és ellenőrzési jogkörébe tartozó területi államigazgatási szervek vezetői, valamint a kormány megbízott által meghívottak.

A kormány megbízott a fővárosi és megyei kormányhivatal koordinációs feladatainak elősegítésére szükség esetén fővárosi, megyei koordinációs értekezletet hívhat össze.

A fővárosi és megyei kormányhivatal véleményezi - a rendvédelmi szervek, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal kivételével - **a Kormánynek alárendelt szervek területi szervei**

- a) vezetőinek kinevezését és felmentését,
- b) létrehozására, átszervezésére, valamint jogállásuk és illetékességi területük módosítására vonatkozó előterjesztést,
- c) foglalkoztatottjai létszámára és költségvetésének a megállapítására vonatkozó előterjesztést, javaslatokat.

A fővárosi és megyei kormányhivatal - a rendvédelmi szervek, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal kivételével - a Kormánynek alárendelt szervek bármely területi szervétől, valamint a polgármestertől és a jegyzőtől az általuk ellátott államigazgatási feladatokat érintően, valamint a területi illetékességgel államigazgatási feladatot ellátó más szervtől és személytől bármely döntést bekérhet, a szerv intézkedéséről tájékoztatást kérhet, illetve - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - az iratokba betekinthez.

A fővárosi és megyei kormányhivatal az előbb meghatározott szerveknél - törvénysértés észlelése esetén - egyeztető eljárást kezdeményez, ennek eredménytelensége esetén a szerv felügyeleti szervénél felügyeleti eljárást kezdeményez, ennek eredménytelensége esetén a feladatkörrel rendelkező miniszter eljárását kezdeményezi.

A fővárosi és megyei kormányhivatal

a) *döntés-előkészítő és javaslattevő szervként közreműködik a Kormánynek az Alaptörvény 35. cikk (5) bekezdése szerinti indítványtételi jogosultsága, a helyi önkormányzatokért felelős miniszternek a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 128. § a) és c) pontjában, a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszternek az Möt. 129. § b) és c) pontjában, valamint a szakmai irányító miniszternek az Möt. 130. §-ában meghatározott feladatai ellátásában, a Kormánynek a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.) 150. § d)-e) pontjában, a nemzetiségpolitikáért felelős miniszternek az Njtv. 151. § a) pontjában, a feladat- és hatáskör szerinti miniszternek az Njtv. 152. § a) pontjában meghatározott feladatai ellátásában,*

b) *a szakigazgatási szerveket érintő funkcionális feladatokat lát el,*

c) *- a rendvédelmi szervek, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal kivételével - ellenőrzési feladatokat lát el, különös tekintettel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény végrehajtásának és a hatósági tevékenység jogszerűségének ellenőrzésére,*

d) *- a rendvédelmi szervek, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal kivételével - gondoskodik a területi államigazgatási szervek ellenőrzési tevékenységének összehangoltságáról,*

e) *közigazgatási informatikai közreműködői tevékenységet lát el,*

f) *ügyfélszolgálatot működtethet,*

g) *ellátja a jogszabályban meghatározott egyéb feladatait*

- **A fővárosi és megyei kormányhivatal ellenőrzése**
- **A fővárosi és megyei kormányhivatal gazdálkodása**

- **Illetékességi és hatásköri szabályok**
- **A járási (fővárosi kerületi) hivatal**

A megyei kormányhivatal kirendeltségeiként járási hivatalok működnek. A járási hivatal székhelye a járás székhelyeként kijelölt városban van.

A fővárosi kormányhivatal kirendeltségeiként kerületi hivatalok működnek.

A kerületi hivatal illetékességi területe megegyezik a fővárosi kerület közigazgatási területével.

A kerületi hivatalra egyebekben a járási hivatalra vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni.

A járási hivatal a járási hivatalvezető (a továbbiakban: hivatalvezető) által közvetlenül vezetett járási törzshivatalból és járási szakigazgatási szervekből áll.

A járási hivatal kormánytisztviselői, valamint munkavállalói felett **a munkáltatói jogokat** - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a hivatalvezető gyakorolja.

A járási hivatal kormánytisztviselőjének kinevezni, illetve felmenteni javasolt személyről a hivatalvezető - a járási szakigazgatási szerv esetében a járási szakigazgatási szerv vezetője véleményének kikérését követően - tájékoztatja a kormány megbízottat, aki a kinevezni javasolt személlyel, illetve a felmentéssel szemben a tájékoztatást követő 15 napon belül kifogással élhet. A kifogásolt személy nem nevezhető ki kormánytisztviselőnek, illetve nem kerülhet felmentésre.

A megyei szakigazgatási szerv vezetőjének javaslatára a kormány megbízott írásban indokolt döntést hozhat arról, hogy a járási szakigazgatási szerv kormánytisztviselői és munkavállalói tekintetében a munkavégzéssel összefüggő munkáltatói jogokat (így különösen a munkarend, munkaidő-beosztás meghatározását, rendkívüli munkaidő elrendelését, utasításadást, munkaköri feladatok ellátásához szükséges tájékoztatás és iránymutatás megadását) a megyei szakigazgatási szerv vezetője gyakorolja ideiglenesen. A kormány megbízottnak - akadályoztatása esetén a főigazgatónak - a megyei szakigazgatási szerv vezetője javaslatáról a javaslat kézhezvételét követően azonnal írásban döntenie kell, ennek hiányában a javaslatot elfogadottnak kell tekinteni. A megyei szakigazgatási szerv vezetője a kormány megbízott döntéséig a szükséges intézkedéseket saját hatáskörben megteheti, ennek során a járási szakigazgatási szerv kormánytisztviselőit és munkavállalóit - a hivatalvezető egyidejű értesítésével - feladat elvégzésére utasíthatja.

A megyei szakigazgatási szerv vezetője a járási szakigazgatási szerv kormánytisztviselői és munkavállalói tekintetében az előbbiekben meghatározott munkavégzéssel összefüggő munkáltatói jogkörét célhoz kötötten, meghatározott esemény vagy történés bekövetkezése esetén gyakorolhatja. A megyei szakigazgatási szerv vezetője az érintett hivatalvezetőket írásban tájékoztatja az általa elrendelt intézkedésekről. Amennyiben a döntés elrendelése okafogyottá válik, a megyei szakigazgatási szerv vezetőjének javaslatára a kormány megbízott haladéktalanul írásban visszavonja a döntését.

A **hivatalvezetőt** a kormány megbízott javaslatára a **közigazgatás-szervezéséért felelős miniszter nevezi ki és menti fel.** A hivatalvezető felett - a kinevezés, a felmentés, a fegyelmi eljárás megindítása, valamint a fegyelmi büntetés kiszabása kivételével - a **munkáltatói jogokat a kormány megbízott gyakorolja.**

Hivatalvezetői munkakörbe az nevezhető ki,

- aki büntetlen előéletű,
- az országgyűlési képviselők választásán választható,
- felsőfokú végzettséggel és
- legalább öt év közigazgatási gyakorlattal rendelkezik.
(Közigazgatási gyakorlatnak minősül az országgyűlési képviselői tevékenység, a megyei közgyűlési elnöki és a polgármesteri tisztség ellátása is.)

A hivatalvezető a kinevezésében megjelölt időpontban lép hivatalba.

A kinevezett hivatalvezető a közigazgatás-szervezéséért felelős miniszter előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvény szerinti szöveggel **esküt tesz**.

A hivatalvezető megbízatása megszűnik:

- a) lemondásával,
- b) felmentésével,
- c) halálával,
- d) ha az országgyűlési képviselők választásán már nem választható,
- e) összeférhetlenségének megállapításával.

A hivatalvezető

- *további munkavégzésre irányuló jogviszonyt* - a tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység, továbbá a közérdekű önkéntes tevékenység kivételével - *nem létesíthet*,
- *nem lehet* helyi önkormányzati képviselő, fővárosi, megyei közgyűlés tagja, polgármester, megyei közgyűlés elnöke, főpolgármester, alpolgármester, megyei közgyűlés alelnöke, főpolgármester-helyettes, nemzetiségi önkormányzat elnöke és nemzetiségi önkormányzati képviselő.

A hivatalvezető illetményét a kormány megbízott javaslatára a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter - tekintettel az adott járás, járási hivatal adottságaira, így különösen a járás lakosság számára, a járási hivatal szervezetére, feladatára és állományára - legfeljebb az állami költségvetésről szóló törvényben megállapított közszolgálati tisztviselői illetményalap 18-szorosában állapítja meg.

A hivatalvezetőre a törvényben nem szabályozott kérdésekben a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvényben a főosztályvezetőre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A hivatalvezetőt **hivatalvezető-helyettes** helyettesíti, a hivatalvezető-helyettes főosztályvezető-helyettes besorolású kormánytisztviselő. A hivatalvezető-helyettest a hivatalvezető javaslatára a *kormány megbízott nevezi ki és szünteti meg* a jogviszonyát. A hivatalvezető-helyettes felett - a kinevezés, a jogviszony-megszüntetés, a fegyelmi eljárás megindítása, valamint a fegyelmi büntetés kiszabása kivételével - a munkáltatói jogokat a hivatalvezető gyakorolja.

Hivatalvezető-helyettesi munkakörbe az nevezhető ki,

- aki alapkategorizációval és igazgatásszervezői szakképzettséggel,
- alapkategorizációval és nemzetközi igazgatásszervező szakképzettséggel,
- mesterfokozattal és okleveles közigazgatási menedzser szakképzettséggel, mesterfokozattal és okleveles európai és nemzetközi igazgatásszervező szakképzettséggel,

- mesterfokozaton szerzett okleveles jogász szakképzettséggel, illetve
- legalább alapfokozattal és közgazdász szakképzettséggel rendelkeznek.

A hivatalvezető javaslatára a kormány megbízott kivételesen indokolt esetben egyéb felsőfokú végzettségű személyt is kinevezhet hivatalvezető-helyettesnek.

A ***hivatalvezető-helyettes illetményét*** a hivatalvezető javaslatára a kormány megbízott - tekintettel az adott járás, járási hivatal adottságaira, így különösen a járás lakosságszámára, a járási hivatal szervezetére, feladatára és állományára - legfeljebb az állami költségvetésről szóló törvényben megállapított közzolgálati tisztviselői illetményalap 16-szorosában állapítja meg.

A járási szakigazgatási szerv vezetőjét a hivatalvezető javaslatára - amennyiben kormányrendelet kivételt nem tesz - a megyei szakigazgatási szerv vezetője nevezi ki és szünteti meg a jogviszonyát. A járási szakigazgatási szerv vezetőjének kinevezni, illetve felmenteni javasolt személyről a megyei szakigazgatási szerv vezetője tájékoztatja a kormány megbízottat, aki a kinevezni, illetve felmenteni javasolt személlyel, illetve a felmentéssel szemben a tájékoztatást követő tizenöt napon belül kifogással élhet. A kifogásolt személy nem nevezhető ki a járási szakigazgatási szerv vezetőjének, illetve nem kerülhet felmentésre. A járási szakigazgatási szerv vezetője főosztályvezető-helyettes besorolású kormánytisztviselő.

8.TÉTEL

AZ ÖNKORMÁNYZÁS, MINT SZERVEZÉSI ELV, ÖNKORMÁNYZATI FORMÁK ÉS RENDSZEREK.

A tananyag:

- előadás
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

„Ha azt akarjuk,
hogy valami jó legyen,
csináljuk meg magunk.”
Magyary Zoltán

I. Önkormányzás, mint szervezési elv

Önkormányzás jelentéstartalma

Az önkormányzás legáltalánosabb értelemben azt jelenti, hogy valamely közösségnek, az a joga és képessége, hogy – jogszabályi keretek között – ügyeit saját hatáskörben szabályozza és önállóan igazgassa.

Önkormányzat (autonómia) valamely szervezet függetlenségét, saját ügyeiben gyakorolt önálló döntési jogát jelenti, melynek biztosítéka a törvényben szabályozott állami önkorlátozás.

Helyi önkormányzás alatt

tevékenységet, azaz jogok gyakorlását, érvényesítését, ennek folyamatát értjük

Helyi önkormányzat alatt

az önkormányzást megvalósító, az önkormányzati jogokat gyakorló szervezetet értjük

Helyi Önkormányzatok Európai Kartája

A helyi önkormányzás az önkormányzatok joga és kötelessége arra, hogy törvényi keretek között a közügyek lényegi részét saját hatáskörükben és felelősségükre szabályozzák és igazgassák a helyi lakosság érdekében.

II. Önkormányzati formák:

- Területi
- Felsőoktatási és tudományos
- Társadalombiztosítási
- Ipari és kereskedelmi
- Kézműipar
- Mezőgazdasági
- Szabad foglalkozásúak
- Vallási közösségek
- egyéb

= a polgárok
valamilyen közös cél, adottság, érdek,
ideológia vagy vallás mentén létrejött
olyan közösségei,
amelyeknek működését
a maguk által alkotott szabályok biztosítják a
hatályos törvények keretein belül

III. Önkormányzati rendszerek

III.1. *Északi modell (skandináv államok)*

Átfogó, széles felelősség és viszonylagosan nagy önállóság

Önkormányzatok mérete viszonylag nagy

Hatékonyság/demokratizmus közötti ellentmondás problémája

III.2. *Déli modell (Franciaország, mediterrán térség országai)*

Jóval szűkebb hatáskör és jóval erősebb központi kontroll

III.3. *Egyesült Királyság*

A Parlament és a Kormány szabadon alakíthatja a helyhatósági szerveket, azok hatásköreit és normatív támogatásukat. A dekoncentrált szervek és az önkormányzatok viszonyrendszere rendkívül összetett

! Vegyes modellek: pl.: Németország, Ausztria

Tartományok joga az önkormányzati rendszer meghatározása - eltérő megoldások

Magyarország:

- szervezetet

tekintve: Déli modell

- feladat-, hatáskört

tekintve:

Északi modell

A MAGYAR ÖNKORMÁNYZATI SZABÁLYOZÁS FŐBB ÁLLOMÁSAI 1867-TŐL.

A tananyag:

- előadás

- Kaltenbach Jenő: A modern önkormányzatfogalom. Az önkormányzat meghatározásának mai problémái. (Részlet a szerző "Az önkormányzati felügyelet" című művéből.) <http://www.juris.u-szeged.hu/kozigtansegedletek?objectParentFolderId=10443>

I. Előzmények

II. 1867-II. világháborúig

- 1867. április 10-i kormányrendelet
- 1870. évi XLII. tc. az első törvényhatósági törvény
- 1886. évi XXI. tc. második törvényhatósági törvény
- 1886. évi XXII. tc. a községekről
- 1896. évi XXVI. törvény közigazgatási bíróság létrehozásáról
- 1918-1945: egyetlen önkormányzatokat érintő törvényjavaslatokból sem lett törvény

III. 1945-1990

- 1945-1950: *Reformtervek*
- 1948-ig: az MKP: „önkormányzatbarát” állásponton van

a hatalomátvétel után *centralizált, hierarchikus tanácsrendszer*

1950. évi I. törvény. a helyi tanácsokról

Ezt követően, az 1960-as évek végéig: önkormányzatiság tagadása

habár az 1960-as évek közepén deklarálták a korlátozott vállalati önállóságot

- 1971. évi I. törvény a tanácsokról:
önkormányzat elismerése, de biztosítási garanciájának hiánya
- 1988-tól *reformmozgalmak*

VI. 1990- napjainkig

- *1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról (Ötv.)*
(3200 önkormányzat jött létre.)
- *1997. évi XV. törvény a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről*
(alapelvek a demokratikus önkormányzatokról)
- *2011. december 19-én elfogadott, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.)*

A HELYI KÖZÜGYEK FOGALMA

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

❖ A helyi közügy:

- *a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához,*
- *a helyi önkormányzás és a lakossággal való együttműködés szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtéséhez kapcsolódik*

❖ Korlátai:

- A helyi önkormányzat
- a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével – önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, **amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe.**
- helyi közügy kivételesen utalható más szerv hatáskörébe
- Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat **mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes.**
- **Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása** a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges.

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK KÖTELEZŐ ÉS SZABADON VÁLLALHATÓ FELADATAI

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

I. A helyi önkormányzatok feladatai

I.1. Államigazgatási feladatok

Ha törvény vagy törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet

a polgármester, a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke, valamint a jegyző

- számára államigazgatási feladat- és hatáskört állapít meg, vagy
- honvédelmi, polgári védelmi, katasztrófa elhárítási ügyekben az országos államigazgatási feladatok helyi irányításában és végrehajtásában való részvételét rendeli el,

az ellátásukhoz szükséges költségvetési támogatást a központi költségvetés biztosítja.

Ha a polgármester, a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke, a jegyző

az előbb említett államigazgatási feladat- és hatáskörében jár el,

képviselő-testület, közgyűlés nem utasíthatja, döntését nem bírálhatja felül.

I.2. Önkormányzati feladatok

Az önkormányzati feladatok egy sajátos formáját képezik az ún. **önkormányzati hatósági ügyek** (például: beiskolázási támogatások, segélyek stb.).

A helyi önkormányzat ellátja **a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt** feladat- és hatásköröket.

A helyi önkormányzat - törvényben meghatározott esetekben - az állammal kötött külön megállapodás alapján elláthat állami feladatokat.

A megállapodásban rendelkezni kell a feladatellátás finanszírozásáról.

❖ ***Eltérő feladat- és hatáskörök:***

A községnek, a városnak, a járásszékhely városnak, a megyei jogú városnak, a fővárosnak és kerületeinek, valamint a megyei önkormányzatnak **egymástól eltérő feladat- és hatáskörei lehetnek.**

Törvény a **kötelező feladat- és hatáskör megállapításánál** *differenciálni köteles*, figyelembe véve a *feladat- és hatáskör jellegét*, a *helyi önkormányzatok eltérő adottságait*, különösen

- a gazdasági teljesítőképességet;
- a lakosságszámot;
- a közigazgatási terület nagyságát.

Jogszabály a hatáskör telepítésével egyidejűleg meghatározza a feladat- és hatásköreellátáshoz szükséges **minimális szakmai, személyi, tárgyi és gazdasági feltételeket.**

A nagyobb gazdasági teljesítőképességű, lakosságszámú települési önkormányzat számára előírt kötelező feladat- és hatáskör ellátását - annak egyetértésével - más települési önkormányzat vagy társulása önként akkor vállalhatja, ha azt

- a lakossági igények indokolják;
- gazdaságosabban és legalább változatlan szakmai színvonalon;
- többlet állami támogatás igénybevétele nélkül

képes ellátni.

A feladat- és hatáskör vállalásáról a települési önkormányzat képviselő-testülete - a feladat- és hatáskör eredeti címzettjének előzetes egyetértése esetén - rendeletben, a társulás határozatban dönt a feladat- és hatáskör vállalás tervezett időpontját megelőzően legalább három hónappal korábban.

Az előbbi feltételek meglétét a kormányhivatal

- indokolt esetben más állami szervek bevonásával –

törvényességi felügyeleti eljárás keretében vizsgálja.

Törvény vagy megállapodás eltérő rendelkezésének hiányában az ellátás megkezdésének időpontja a döntést követő év január 1. napja.

A feladat- és hatáskör vállalása esetén a települési önkormányzat a központi költségvetéstől igényelheti a vállalt feladattal arányos fedezet biztosítását.

❖ ***A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:***

1. **településfejlesztés, településrendezés;**
2. **településüzemeltetés** (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. **a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;**

4. **egészségügyi alapellátás**, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
5. **környezet-egészségügy** (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. **óvodai ellátás**;
7. **kulturális szolgáltatás**, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
8. **szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások**;
9. **lakás- és helyiséggazdálkodás**;
10. **a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának**, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
11. **helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás**;
12. **honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás**;
13. **helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok**;
14. **a kistermelők, őstermelők számára** - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétfégi árusítás lehetőségét is;
15. **sport, ifjúsági ügyek**;
16. **nemzetiségi ügyek**;
17. **közreműködés a település közbiztonságának biztosításában**;
18. **helyi közösségi közlekedés biztosítása**;
19. **hulladékgazdálkodás**;
20. **távhőszolgáltatás**;
21. **víziközmű-szolgáltatás**, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

Törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó más helyi önkormányzati feladatot is megállapíthat.

❖ ***Megyei jogú városok sajátos feladatai***
Főváros és kerületei

! Fővárosi és megyei önkormányzat

- **Budapest főváros - kétszintű önkormányzat**
 - *fővárosi*
 - *kerületi*
- **Megyei önkormányzat – területi önkormányzat**
 - területfejlesztési
 - vidékfejlesztési
 - területrendezési
 - koordinációs feladatok

9. TÉTEL

A HELYI ÖNKORMÁNYZAT FOGALMA, AZ ÖNKORMÁNYZATI AUTONÓMIA TARTALMA.

A tananyag:

- előadás
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

I. A helyi önkormányzat fogalma, Az önkormányzati autonómia tartalma

• Helyi Önkormányzatok Európai Kartája

- **A helyi önkormányzás** az önkormányzatok joga és kötelessége arra, hogy törvényi keretek között a közügyek lényegi részét saját hatáskörükben és felelősségükre szabályozzák és igazgassák a helyi lakosság érdekében.
- Az **önkormányzati autonómia** tartalma és keretei: *szabályozási* (jogalkotási), *szervezeti* (személyzeti), *funkcionális* (feladat szerinti), *gazdasági* (pénzügyi) önállóságot jelentenek.
- Gyűjtőfogalom, magában foglalja:
 - települési
 - területi (középszintű, megyei, regionális) autonómia
- A helyi önkormányzat olyan demokratikusan választott és működő testület, amely a törvények keretei között, saját felelősségére, területének lakosai érdekében, önállóan szabályozza és igazgatja a feladat-és hatáskörébe tartozó helyi közügyeket.
- **A helyi önkormányzás** a település, valamint a megye választópolgárai közösségének joga, melynek során érvényre jut az állampolgári felelősségérzet, kibontakozik az alkotó együttműködés a helyi közösségen belül.
- A helyi önkormányzás a **helyi közügyekben demokratikus módon, széles körű nyilvánosságot teremtve kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot.**
- A helyi önkormányzás joga a települések (települési önkormányzatok) és a megyék (területi önkormányzatok) választópolgárainak közösségét illeti meg.
- Települési önkormányzatok a községekben, a városokban, járásszékhely városokban, megyei jogú városokban és a fővárosi kerületekben működnek.
- **A fővárosi önkormányzat települési és területi önkormányzat.**
- **A választópolgárok** választott képviselőik útján és a helyi népszavazáson történő részvételükkel gyakorolják az önkormányzáshoz való közösségi jogaikat

- **Alaptörvényi szabályozás**

Alaptörvény – alapjogi megfogalmazást nem tartalmaz, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény tartalmazza.

- a település valamint a megye **választópolgárai közösségi joga**
 - helyi közügyekben demokratikus módon
 - széles körű nyilvánosságot teremtve
 - kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot
- Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek
- A helyi önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozó ügyről törvényben meghatározottak szerint helyi népszavazást lehet tartani.
- **A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között:**
 - rendeletet alkot;
 - határozatot hoz;
 - önállóan igazgat;
 - meghatározza szervezeti és működési rendjét;
 - gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat;
 - meghatározza költségvetését, annak alapján önállóan gazdálkodik;
 - e célra felhasználható vagyonával és bevételeivel kötelező feladatai ellátásának veszélyeztetése nélkül vállalkozást folytathat;
 - dönt a helyi adók fajtájáról és mértékéről;
 - önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetések és elismerő címeket alapíthat;
 - a feladat- és hatáskörrel rendelkező szervtől tájékoztatást kérhet, döntést kezdeményezhet, véleményt nyilváníthat;
 - szabadon társulhat más helyi önkormányzattal, érdek-képviselési szövetséget hozhat létre, feladat- és hatáskörében együttműködhet más országok helyi önkormányzatával, és tagja lehet nemzetközi önkormányzati szervezetnek;
 - törvényben meghatározott további feladat- és hatásköröket gyakorol.
- Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.

Az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

A helyi önkormányzat az önkormányzati rendeletet a kihirdetését követően haladéktalanul megküldi a fővárosi és megyei kormányhivatalnak. Ha a fővárosi és megyei kormányhivatal az önkormányzati rendeletet vagy annak valamely rendelkezését jogszabálysértőnek találja, kezdeményezheti a bíróságnál az önkormányzati rendelet felülvizsgálatát.

A fővárosi és a megyei kormányhivatal kezdeményezheti a bíróságnál a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapítását. Ha a helyi önkormányzat a jogalkotási kötelezettségének a bíróság által a mulasztást megállapító döntésben meghatározott időpontig nem tesz eleget, a bíróság a fővárosi és a megyei kormányhivatal kezdeményezésére elrendeli, hogy a mulasztás orvoslásához szükséges önkormányzati rendeletet a helyi önkormányzat nevében a fővárosi és a megyei kormányhivatal vezetője alkossa meg.

- **A helyi önkormányzatok tulajdona köztulajdon, amely feladataik ellátását szolgálja.**
- **A helyi önkormányzat feladat- és hatásköreit a képviselő-testület gyakorolja. A helyi képviselő-testületet a polgármester vezeti.**
A megyei képviselő-testület elnökét a megyei képviselő-testület saját tagjai közül választja megbízatásának időtartamára.
A képviselő-testület sarkalatos törvényben meghatározottak szerint **bizottságot választhat, és hivatalt hozhat létre.**
- **A helyi önkormányzat és az állami szervek** a közösségi célok elérése érdekében együttműködnek.
A helyi önkormányzat részére **kötelező feladat- és hatáskört törvény** állapíthat meg.
A helyi önkormányzat kötelező feladat- és hatásköreinek ellátásához azokkal arányban álló költségvetési, illetve más vagyoni támogatásra jogosult.

Törvény elrendelheti a helyi önkormányzat kötelező feladatának társulásban történő ellátását.

- A polgármester és a megyei képviselő-testület elnöke önkormányzati feladatain kívül törvény vagy törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet alapján kivételesen államigazgatási feladat- és hatáskört is elláthat.
- A Kormány a fővárosi és megyei kormányhivatal útján biztosítja a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletét.
- Törvény a költségvetési egyensúly megőrzése érdekében a helyi önkormányzat törvényben meghatározott mértékű kölcsönfelvételét vagy más kötelezettségvállalását feltételhez, illetve a Kormány hozzájárulásához kötheti.
- A helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.
- A helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket sarkalatos törvényben meghatározottak szerint öt évre választják.
- A képviselő-testület megbízatása a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napjáig tart. Jelöltek hiányában elmaradt választás esetén a képviselő-testület megbízatása meghosszabbodik az időközi választás napjáig. A polgármester megbízatása az új polgármester megválasztásáig tart.

- A képviselő-testület - sarkalatos törvényben meghatározottak szerint - kimondhatja **feloszlását**.

Az Országgyűlés a Kormány - az Alkotmánybíróság véleményének kikérését követően előterjesztett - indítványára **feloszlatja** az alaptörvény-ellenesen működő képviselő-testületet.

A feloszlás és a feloszlatus a polgármester megbízatusát is megszünteti.

A HELYI ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐTESTÜLETÉNEK MŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK. A KÉPVISELŐTESTÜLET ÁT NEM RUHÁZHATÓ HATÁSKÖREI.

A tananyag:

- előadás
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

I. A helyi önkormányzat képviselőtestületének működésére vonatkozó szabályok

- A helyi önkormányzat **jogi személy**.
- **A képviselő-testületet a polgármester képviseli.**
- önkormányzati feladatok ellátását a képviselő-testület és szervei biztosítják
- **képviselőtestület szervei:**
 - a polgármester,
 - a képviselő-testület bizottságai,
 - a részönkormányzat testülete,
 - a polgármesteri hivatal,
 - a jegyző,
 - a társulás
- **önkormányzati döntést hozhat:**
 - a képviselő-testület,
 - a helyi népszavazás,
 - a képviselő-testület felhatalmazása alapján a képviselő-testület bizottsága, a részönkormányzat testülete, a társulása, a polgármester, továbbá a jegyző
- **a képviselő-testület hatáskörét átruházhatja**
 - a polgármesterre,
 - a bizottságára,
 - a részönkormányzat testületére,
 - a jegyzőre,
 - a társulására

A hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, visszavonhatja

Az átruházott hatáskör tovább nem ruházható.

- **A képviselő-testület a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások ellátására:**
 - költségvetési szervet, gazdálkodó szervezetet, nonprofit szervezetet és egyéb szervezetet (a továbbiakban együtt: intézmény) alapíthat,
 - szerződést köthet természetes és jogi személlyel vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettel.

A helyi önkormányzat képviselő-testülete kinevezi az intézmény vezetőjét.

A képviselő-testület működése

- **Alakuló ülés:**

A képviselő-testület az alakuló ülését a választást követő 15 napon belül tartja meg. A polgármester hívja össze és vezeti.

A megyei közgyűlés alakuló ülését a választást követő 15 napon belül a korelnök hívja össze, és vezeti a megyei közgyűlés új elnökének szervezeti és működési szabályzat szerinti megválasztásának időpontjáig.

A képviselő-testület az alakuló vagy az azt követő ülésen e törvény szabályai szerint megalkotja vagy felülvizsgálja szervezeti és működési szabályzatáról szóló rendeletét, a polgármester előterjesztése alapján megválasztja a bizottság vagy bizottságok tagjait, az alpolgármestert, alpolgármestereket, dönt illetményükről, tiszteletdíjukról.

- **Ülések száma:**

A képviselő-testület szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott számú, *de évente legalább 6 ülést* tart.

Az ülést 15 napon belüli időpontra össze kell hívni:

- a települési képviselők egynegyedének,
- a képviselő-testület bizottságának, valamint
- a kormányhivatal vezetőjének

a testületi ülés összehívásának indokát tartalmazó indítványára.

Az indítvány alapján a testületi ülést a polgármester hívja össze *a testületi ülés indokának, időpontjának, helyszínének és napirendjének meghatározásával.*

A képviselő-testület ülését a polgármester hívja össze és vezeti,

akadályoztatása esetén e hatáskörét az alpolgármester,

több alpolgármester esetén a polgármester által kijelölt alpolgármester gyakorolja.

A polgármesteri és az alpolgármesteri tisztség egyidejű betöltetlensége, a tartós akadályoztatásuk esetére a szervezeti és működési szabályzat rendelkezik a képviselő-testület összehívásának, vezetésének a módjáról.

- **A képviselő-testület ülése nyilvános.**

A képviselő-testület **zárt ülést** tart:

- önkormányzati hatósági, összeférhetetlenségi, méltatlansági, kitüntetési ügy tárgyalásakor, fegyelmi büntetés kiszabása, valamint vagyonyilatkozattal kapcsolatos eljárás esetén;
- az *érintett kérésére* választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízás adása, annak visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor;

A képviselő-testület **zárt ülést rendelhet el:**

- a vagyonával való rendelkezés esetén, továbbá az általa kiírt pályázat feltételeinek meghatározásakor, a pályázat tárgyalásakor, ha a nyilvános tárgyalás az önkormányzat vagy más érintett üzleti érdekét sértené.

A **zárt ülésen** a *képviselő-testület tagjai, a nem a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármester és a jegyző, aljegyző, aljegyzők*, továbbá meghívása esetén a *polgármesteri hivatal vagy a közös önkormányzati hivatal ügyintézője, az érintett és a szakértő* vesz részt. A *nemzetiségi önkormányzat elnöke* kizárólag az általa képviselt nemzetiséget érintő ügy napirendi tárgyalásakor vehet részt a zárt ülésen. Törvény vagy önkormányzati rendelet előírhatja, mely esetben kötelező az érintett meghívása.

- **A képviselő-testület határozatképessége:**

A képviselő-testület akkor határozatképes,
ha az ülésen az önkormányzati képviselőknek több mint a fele jelen van.

A határozatképességet folyamatosan figyelemmel kell kísérni.

A javaslat elfogadásához az egyszerű többséget igénylő javaslat esetén a jelen levő önkormányzati képviselők, minősített többséget igénylő javaslat esetén a megválasztott önkormányzati képviselők több mint a felének igen szavazata szükséges. Ennek hiányában a képviselő-testület a javaslatot elutasította. A betöltetlen önkormányzati képviselői helyet a határozatképesség szempontjából betöltöttnek kell tekinteni

- A képviselő-testület a döntéseit (határozat, rendelet) **nyílt szavazással hozza.**

A nyílt szavazás módjának meghatározásáról a szervezeti és működési szabályzat rendelkezik.

A képviselő-testület

- **név szerint szavaz** az önkormányzati képviselők egynegyedének indítványára, továbbá
- **név szerinti szavazást rendelhet el** a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott esetekben.
- Ugyanazon döntési javaslat esetében egy alkalommal lehet név szerinti szavazást javasolni.
- **Nem lehet név szerinti szavazást tartani** a bizottság létszáma és összetétele tekintetében, valamint a tanácskozások lefolytatásával összefüggő (ügyrendi javaslatot tartalmazó) kérdésekben.

A név szerinti szavazás módjának meghatározásáról a szervezeti és működési szabályzat rendelkezik.

A képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott módon **titkos szavazást tarthat** azon ügyekben, amelyekben a képviselő-testület zárt ülést tart vagy rendelhet el.

Az ülésvezető megállapítja a szavazás eredményét.

Ha a szavazás eredménye felől **kétség merül fel**, bármely önkormányzati képviselő kérésére a szavazást *egy alkalommal meg lehet ismételni.*

- **A képviselő-testület döntéshozatalából kizárható az,**

akit vagy akinek a közeli hozzátartozóját az ügy személyesen érinti.

Az önkormányzati képviselő köteles bejelenteni a személyes érintettséget.

A kizárásról az érintett önkormányzati képviselő kezdeményezésére vagy bármely önkormányzati képviselő javaslatára a képviselő-testület dönt.

A kizárt önkormányzati képviselőt a határozatképesség szempontjából jelenlevőnek kell tekinteni.

A képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatában meghatározza a személyes érintettségre vonatkozó bejelentési kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit. Közeli hozzátartozó alatt a Polgári Törvénykönyvről szóló törvényben meghatározott közeli hozzátartozót kell érteni.

- **Minősített többség szükséges**

- a rendeletalkotás;
- szervezetének kialakítása és működésének meghatározása, a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, vezetői megbízás;
- önkormányzati társulás létrehozása, megszüntetése, abból történő kiválás, a társulási megállapodás módosítása, társuláshoz, érdekképviselői szervezethez való csatlakozás, abból történő kiválás;
- megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről, nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás, abból történő kiválás;
- intézmény alapítása, átszervezése, megszüntetése;
- a törvényben és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott ügyek eldöntéséhez,
- az önkormányzati képviselő kizárásához,
- az összeférhetetlenség, valamint a méltatlanság megállapításához, a képviselői megbízatás megszűnéséről való döntéshez,
- valamint a zárt ülés elrendeléséhez a képviselő-testület vagyónával való rendelkezés esetén, továbbá az általa kiírt pályázat feltételeinek meghatározásakor, a pályázat tárgyalásakor

- **Önkormányzati rendelet**

Rendelet-alkotás két esetben:

- törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére,
- törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására

A helyi önkormányzat képviselő-testülete által megalkotott rendeletet a **polgármester és a jegyző írja alá.**

Az önkormányzati rendeletet a **képviselő-testület hivatalos lapjában vagy a helyben szokásos** - a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott - **módon ki kell hirdetni.**

A saját honlappal rendelkező önkormányzat rendeletét a **honlapján is** közzéteszi. **Kihirdetéséről a jegyző gondoskodik.**

A helyi önkormányzat az önkormányzati rendeletet a kihirdetését követően haladéktalanul **megküldi a kormányhivatalnak**, és a kormányhivatal továbbítja azt a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszternek.

Ha az önkormányzati rendelet kihirdetett szövege eltér az önkormányzati rendelet aláírt szövegétől:

a polgármester vagy a jegyző kezdeményezi az eltérés helyesbítését.

Az önkormányzati rendelet a hatálybalépését megelőzően, de legkésőbb a kihirdetést követő hatodik munkanapon helyesbíthető. Az eltérés megállapítása esetén a helyesbítés megjelentetéséről a jegyző az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon gondoskodik.

Közterület elnevezésének rendjét a települési, a fővárosban a fővárosi önkormányzat rendeletben állapítja meg.

- **Jegyzőkönyv**

A képviselő-testület üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza:

- a testületi ülés helyét;
- időpontját;
- a megjelent önkormányzati képviselők nevét;
- a meghívottak nevét, megjelenésük tényét;
- a javasolt, elfogadott és tárgyalta napirendi pontokat;
- az előterjesztéseket;
- az egyes napirendi pontokhoz hozzászólók nevét, részvételük jogcímét, a hozzászólásuk, továbbá az ülésen elhangzottak lényegét;
- a szavazásra feltett döntési javaslat pontos tartalmát;
- a döntéshozatalban résztvevők számát;
- a döntésből kizárt önkormányzati képviselő nevét és a kizárás indokát;
- a jegyző jogszabálysértésre vonatkozó jelzését;
- a szavazás számszerű eredményét;
- a hozott döntéseket és
- a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottakat.

A képviselő-testület ülésének a jegyzőkönyvét **a polgármester és a jegyző írja alá.**

A jegyzőkönyv közokirat, amelynek elkészítéséről a jegyző gondoskodik.

A zárt ülésről külön jegyzőkönyvet kell készíteni.

A jegyzőkönyvet az ülést követő 15 napon belül a jegyző köteles megküldeni a kormányhivatalnak.

A választópolgárok - a zárt ülés kivételével - **betekinthetnek** a képviselő-testület előterjesztésébe és ülésének jegyzőkönyvébe.

A közérdekű adat és közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét zárt ülés tartása esetén is biztosítani kell.

A zárt ülésen hozott képviselő-testületi döntés is nyilvános.

- **Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ)**

A képviselő-testület a működésének részletes szabályait **a szervezeti és működési szabályzatról szóló rendeletében határozza meg.**

A képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatról szóló rendeletben rendelkezik:

- az önkormányzat hivatalos megnevezéséről, székhelyéről;
- a képviselő-testület átruházott hatásköreinek felsorolásáról;
- a képviselő-testület üléseinek összehívásáról, vezetéséről, tanácskozási rendjéről;
- az önkormányzati képviselőkre vonatkozó magatartási szabályokról, az ülés rendjének fenntartásáról és az annak érdekében hozható intézkedésekről;
- a nyilvánosság biztosításáról;
- a döntéshozatali eljárásról, a szavazás módjáról;
- a rendeletalkotásról és határozathozatalról;
- a képviselő-testület ülésének jegyzőkönyvéről;
- a közmeghallgatásról;
- az önkormányzat szerveiről, azok jogállásáról, feladatairól;
- a jegyzőnek a jogszabálysértő döntések, működés jelzésére irányuló kötelezettségéről;
- a képviselő-testület bizottságairól.

A képviselő-testület érdemi tevékenységének elősegítése érdekében meghatározhatja:

- az egyes napirendek tárgyalására fordítható időkeretet,
- a hozzászólások maximális időtartamát,
- *korlátozhatja* az ismételt hozzászólás, indítványozás lehetőségét.

A képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatában határozza meg, mely önszerveződő közösségek képviselőit illeti meg tevékenységi körükben tanácskozási jog a képviselő-testület és bizottsága ülésein, továbbá azoknak a fórumoknak a rendjét (község-, várospolitikai fórum, városrész tanácskozás, falugyűlés stb.), amelyek a lakosság, az egyesületek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgálják. Ezek állásfoglalásáról és az ott felmerült kisebbségi véleményekről tájékoztatni kell a képviselő-testületet.

- **Közmeghallgatás**

A képviselő-testület **évente legalább egyszer** előre meghirdetett közmeghallgatást tart, amelyen

a helyi lakosság és a helyben érdekelt szervezetek képviselői a helyi közügyeket érintő kérdéseket és javaslatot tehetnek.

Az elhangzott javaslatra, kérdésre a közmeghallgatáson vagy legkésőbb 15 napon belül választ kell adni.

- **Feloszlás**

A képviselő-testület:

- a megbízatásának lejártá előtt
- név szerinti szavazással,
- minősített többségű döntéssel kimondhatja a feloszlását.

Ebben az esetben a feloszlás szabályszerűségére vonatkozó kormányhivatali nyilatkozat beszerzését követően három hónapon belüli időpontra időközi választást kell kitűzni. Az időközi választás költségét az önkormányzat viseli.

A képviselő-testület feloszlása nem mondható ki:

- a választást követő hat hónapon belül,
- valamint az általános választást megelőző év november 30. napját követően.

A határidő megállapításakor a feloszlásra irányuló kezdeményezés időpontját kell figyelembe venni.

A képviselő-testület az új képviselő-testület alakuló üléséig, a polgármester az új polgármester megválasztásáig ellátja feladatát, gyakorolja hatáskörét.

- **Társult képviselő-testület**

A települési képviselő-testület más települési képviselő-testülettel társult képviselő-testületet alakíthat.

Társult képviselő-testület alakítása esetén a képviselő-testületek részben vagy egészben *egyesítik a költségvetésüket, közös önkormányzati hivatalt tartanak fenn és intézményeiket közösen működtetik.*

Azokban az ügyekben, amelyek kizárólag az adott települést érintik, az egyes települések képviselő-testülete önállóan dönt.

A társult képviselő-testület alakuló ülésén határozatba foglalja:

- a megalakulását,
- a székhelyét,
- a hozzá tartozó települések felsorolását.

A társult képviselő-testület dönt a szervezetéről, működési rendjéről.

A társult képviselő-testület ülését össze kell hívni bármely részt vevő település polgármesterének a kezdeményezésére.

Társult képviselő-testület alakítható úgy is, hogy az érdekelt települési képviselő-testületek a települések lakosságszámának arányában választják meg a tagjait a települési képviselők közül.

II. A képviselőtestület át nem ruházható hatáskörei:

1. a rendeletalkotás;
2. szervezetének kialakítása és működésének meghatározása, a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, vezetői megbízás;
3. a helyi népszavazás elrendelése, kiténtetések és elismerő címek alapítása;
4. a gazdasági program, a hitelfelvétel, a kötvénykibocsátás, a kölcsönfelvétel vagy más adósságot keletkeztető kötelezettségvállalás, államháztartáson kívüli forrás átvétele, átadása;
5. önkormányzati társulás létrehozása, megszüntetése, abból történő kiválás, a társulási megállapodás módosítása, társuláshoz, érdekképviseleti szervezethez való csatlakozás, abból történő kiválás;
6. megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről, nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás, abból történő kiválás;
7. intézmény alapítása, átszervezése, megszüntetése;
8. közterület elnevezése, köztéri szobor, műalkotás állítása;
9. eljárás kezdeményezése az Alkotmánybíróságnál;
10. a bíróságok ülnökeinek megválasztása;
11. állásfoglalás intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti;
12. a települési képviselő, polgármester méltatlansági és a vagyonnyilatkozati eljárással kapcsolatos, továbbá összeférhetlenségi ügyében való döntés;
13. az önkormányzati képviselői megbízatás megszűnéséről való döntés, ha a képviselő egy éven át nem vesz részt a képviselő-testület ülésén;
14. a településfejlesztési eszközök és a településszerkezeti terv jóváhagyása;
15. területszervezési kezdeményezés;
16. amit törvény a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe utal.

A RÉSZÖNKORMÁNYZATOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

A tananyag:

- előadás
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

A képviselő-testület - szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint - valamely településrész sajátos érdekeinek képviselésére településrészi önkormányzatot (részönkormányzat) hozhat létre települési képviselőkből és más, az adott településrészen élő választópolgárokból.

A részönkormányzat testületére önkormányzati hatósági hatáskör nem ruházható át.

A településrészi önkormányzati testület munkájának segítésére a képviselő-testület hivatali kirendeltségeket hozhat létre, amelyek egyben a lakossági ügyintézésben ügyfélszolgálati teendőket is elláthatnak.

A részönkormányzat szervezetére, működésére és tagjaira a bizottságokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

/A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 55. § alapján:

A képviselő-testület a településrész lakóhelyi közösségének - kezdeményezésére - kizárólag a településrészt érintő ügyekben önkormányzati jogokat adhat. Nem tagadhatja meg a kizárólag a településrészt érintő hatáskör átruházását:

- a) az egyesítéssel létrejött településrésztől,
- b) a külterületi lakott helytől,
- c) az olyan üdülőterülettől, amelynek népessége eléri a település állandó lakosságának egynegyedét./

10. TÉTEL

A TELEPÜLÉSI KÉPVISELŐ JOGÁLLÁSA.

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
- 2000. évi XCVI. törvény a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről

A települési képviselő a település egészéért vállalt felelősséggel képviseli a választóinak az érdekeit.

1990. évi LXV. törvény
a helyi önkormányzatokról
! 2013. JANUÁR 1-JÉN HATÁLYOS

A helyi önkormányzati képviselő megbízatása, jogai és kötelezettségei a megválasztásával keletkeznek, jogai és kötelezettségei a megbízatás megszűnésével szűnnek meg.

A települési képviselő jogai:

- **Részt vehet** a képviselő-testület döntéseinek előkészítésében, végrehajtásuk szervezésében és ellenőrzésében. A települési képviselők jogai és kötelességei azonosak. A települési képviselő az alakuló ülésen, illetve a megválasztását követő ülésen a esküt tesz
- a képviselő-testület ülésén a polgármestertől (alpolgármestertől), a jegyzőtől, a bizottság elnökétől önkormányzati ügyekben **felvilágosítást kérhet**, amelyre az ülésen - vagy legkésőbb tizenöt napon belül írásban - érdemi választ kell adni;
- kérésére az írásban is benyújtott hozzászólását a **jegyzőkönyvhöz kell mellékelni**; illetőleg kérésére a véleményét rögzíteni kell a jegyzőkönyvben;
- **tanácskozási joggal részt vehet** bármely bizottság ülésén. **Javasolhatja** a bizottság elnökének a bizottság feladatkörébe tartozó ügy megtárgyalását, amelyet a bizottság legközelebbi ülése elé kell terjeszteni és tárgyalására a települési képviselőt meg kell hívni. **Kezdeményezheti**, hogy a képviselő-testület vizsgálja felül bizottságának, a polgármesternek, a részönkormányzat testületének, a helyi nemzetiségi önkormányzat testületének - a képviselő-testület által átruházott - önkormányzati ügyben hozott döntését;
- megbízás alapján **képviselheti a képviselő-testületet**;
- a képviselő-testület hivatalától **igényelheti** a képviselői munkájához szükséges **tájékoztatást, ügyviteli közreműködést**. Közérdekű ügyben kezdeményezheti a képviselő-testület hivatalának intézkedését, amelyre a hivatal tizenöt napon belül érdemi választ köteles adni;

A települési képviselő kötelezettségei:

- **köteles részt venni a képviselő-testület munkájában.**
- **ha vele szemben összeférhetlenségi ok merül fel, köteles megszüntetni,**
- **vagyonynyilatkozatot tenni**

A települési képviselőt a testületi munkában való részvételhez szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munkavégzés alól. Az emiatt kiesett jövedelmét a képviselő-testület téríti meg, melynek alapján a települési képviselő társadalombiztosítási ellátásra is jogosult. A képviselő-testület átalányt is megállapíthat.

A képviselő-testület a települési képviselőnek, a bizottsági elnöknek, a bizottság tagjának, a tanácsnoknak - törvény keretei között - rendeletében meghatározott *tiszteletdíjat, természetbeni juttatást* állapíthat meg.

A képviselő-testület a polgármesternek, bármely települési képviselőnek a javaslatára a települési képviselők közül **tanácsnokokat** választhat. A tanácsnok felügyeli a képviselő-testület által meghatározott önkormányzati feladatkörök ellátását.

Az önkormányzati képviselő a képviselő-testület, a közgyűlés alakuló ülésén, időközi választás esetén a megválasztását, illetőleg a kislistán, a kompenzációs listán, a megyei közgyűlési listán mandátumhoz jutott képviselők esetében a megbízólevelének átvételét - a választás eredménye elleni jogorvoslat esetén a jogorvoslati eljárás befejezését - követő ülésen a képviselő-testület előtt - a polgármesterre irányadó szöveggel - *esküt vagy fogadalmat tesz*, és erről okmányt ír alá.

Összeférhetlenség és az összeférhetlenségi eljárás

Az önkormányzati képviselő nem lehet:

- központi államigazgatási szerv köztisztviselője,
- a fővárosi és megyei kormányhivatalnak a vezetője, köztisztviselője, továbbá annak a területi, helyi államigazgatási szervnek a köztisztviselője, amelynek feladatkörébe az adott önkormányzatot érintő ügyek tartoznak és illetékessége az önkormányzatra kiterjed,
- jegyző (főjegyző, körjegyző), aljegyző, továbbá ugyanannál az önkormányzatnál a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője,
- a területileg illetékes területfejlesztési tanács munkaszervezetének munkavállalója,
- a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének köztisztviselője,
- kuratóriumi tagság kivételével a képviselő-testület által létrehozott közalapítvány kezelő szervének tisztségviselője,
- a képviselő-testület által alapított önkormányzati vállalat vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének tagja,
- az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója),
- az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének tagja,
- helyi és körzeti médiaszolgáltató, lapkiadó, lapterjesztő vezetője, vezető testületének tagja, ügyvezetője, ezek vezető állású alkalmazottja.

- Az önkormányzati képviselő tiszteletdíjat, más járandóságot - a költségtérítés kivételével - nem vehet fel az önkormányzat által létrehozott közalapítványban, közhasznú társaságban végzett tevékenységéért.
- Az önkormányzati képviselő, a képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagja jogi képviselőként nem járhat el, és perbeli képviseletet - a törvényes képviselet kivételével - nem láthat el az önkormányzattal, annak intézményével, illetve a képviselő-testület hivatalával szemben.
- Az önkormányzati képviselő szakmai vagy üzleti ügyben önkormányzati képviselői minőségére nem hivatkozhat, önkormányzati képviselői megbízatásának felhasználásával jogosulatlanul bizalmas információkat nem szerezhet és nem használhat fel.

Az önkormányzati képviselő megbízatása megszűnik:

- a megválasztását követő helyi önkormányzati általános választás napján,
- a választójogának elvesztésével;
- az összeférhetlenség kimondásával,
- lemondással,

Az önkormányzati képviselő a képviselő-testület ülésén jelentheti be lemondását. A lemondást és a megbízatás megszűnésének időpontját az ülés jegyzőkönyvében rögzíteni kell.

Az önkormányzati képviselő lemondhat a képviselő-testülethez intézett írásbeli nyilatkozatával is, melyet a polgármesternek, a főpolgármesternek, a közgyűlés elnökének ad át vagy juttat el. Az írásbeli nyilatkozatot a képviselő-testület következő ülésén ismertetni kell.

A lemondás nem vonható vissza.

- ha az önkormányzati képviselő egy éven át nem vesz részt a képviselő-testület ülésén,
- a képviselő-testület feloszlásával,
- a képviselő-testület feloszlása esetén,
- az önkormányzati képviselő halálával
- ha szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték.

Az önkormányzati képviselő megbízatása megszűnik

- a képviselő által meghatározott, a lemondást követő egy hónapon belüli időpontban, ennek hiányában
- a lemondás bejelentésének, illetve az írásbeli nyilatkozat átvételének napján.

A POLGÁRMESTER ÉS AZ ALPOLGÁRMESTER FELADATA, JOGÁLLÁSA.

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
- 1994. évi LXIV. törvény a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról

I. A Polgármester

A polgármester:

- a képviselőtestület elnöke
A polgármester összehívja és vezeti a képviselő-testület ülését, valamint képviseli a képviselő-testületet.
- tagja a képviselő-testületnek,
- a képviselő-testület határozatképessége, döntéshozatala, működése szempontjából önkormányzati képviselő

Munkáltatói jog gyakorlása: képviselőtestület

Polgármester választás

A polgármester megválasztását követően esküt tesz a képviselő-testület előtt és erről okmányt ír alá.

A polgármester jogai és kötelezettségei a megválasztásával keletkeznek, a megbízatás megszűnésével szűnnek meg.

A Polgármester tisztségét

- főállásban vagy
- társadalmi megbízatásban láthatja el

A főpolgármester, polgármester, a megyei önkormányzat közgyűlésének elnöke díjazása, költségtérítése

A polgármester:

- a képviselő-testület döntései szerint és saját hatáskörében irányítja a polgármesteri hivatalt, a közös önkormányzati hivatalt;
- a jegyző javaslatának figyelembevételével meghatározza a polgármesteri hivatalnak, a közös önkormányzati hivatalnak feladatait az önkormányzat munkájának a szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában;
- dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben, hatósági hatáskörökben, egyes hatásköreinek gyakorlását átruházhatja az alpolgármesterre, a jegyzőre, a polgármesteri hivatal, a közös önkormányzati hivatal ügyintézőjére;

A polgármester, az önkormányzati képviselő esküjének szövege

„Én, *(eskütevő neve)* becsületemre és lelkiismeretemre fogadom, hogy Magyarországhoz és annak Alaptörvényéhez hű leszek; jogszabályait megtartom és másokkal is megtartatom; *(a tisztség megnevezése)* tisztségemből eredő feladataimat a *(megye vagy település vagy kerület)* fejlődésének előmozdítása érdekében lelkiismeretesen teljesítem, tisztségemet a magyar nemzet javára gyakorlom.

(Az eskütevő meggyőződése szerint)
Isten engem úgy segítjen!”

- a jegyző javaslatára előterjesztést nyújt be a képviselő-testületnek a hivatal belső szervezeti tagozódásának, létszámának, munkarendjének, valamint ügyfélfogadási rendjének meghatározására;
- a hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét;
- gyakorolja a munkáltatói jogokat a jegyző tekintetében;
- gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az alpolgármester és az önkormányzati intézményvezetők tekintetében.

hatályba lép: 2014. évi általános önkormányzati választások napján

Amennyiben a polgármester a képviselő-testület döntését a helyi önkormányzat érdekeit sértőnek tartja, ugyanazon ügyben - a képviselő-testület önfeloszlatásáról szóló, valamint a *Mötv. 70. § (1) bekezdésében* meghatározott ügyben hozott döntése kivételével- egy alkalommal kezdeményezheti az ismételt tárgyalást.

A kezdeményezést az ülést követő 3 napon belül nyújthatja be, a képviselő-testület a benyújtás napjától számított 15 napon belül minősített többséggel dönt. A döntést addig végrehajtani nem lehet, amíg arról a képviselő-testület a megismételt tárgyalás alapján nem dönt.

Mötv. 70. § (1) A polgármester sorozatos törvényt sértő tevékenysége, mulasztása miatt a képviselő-testület - minősített többséggel hozott határozata alapján - keresetet nyújthat be a polgármester ellen a helyi önkormányzat székhelye szerint illetékes törvényszékhez a polgármester tisztségének megszüntetése érdekében. Egyidejűleg kérheti a polgármesternek e tisztségéből történő felfüggesztését is. A döntéshozatalban a polgármester nem vesz részt, de a határozathozatalnál a határozatképesség szempontjából jelenlétüknek kell tekinteni. A bíróság a keresetet soron kívül bírálja el.

Amennyiben a képviselő-testület - határozatképtelenség vagy határozathozatal hiánya miatt - két egymást követő alkalommal ugyanazon ügyben nem hozott döntést, a polgármester a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott ügyben – a képviselő-testület hatásköréből át nem ruházható meghatározott ügyek kivételével - döntést hozhat. A polgármester a döntésről a képviselő-testületet a következő ülésen tájékoztatja.

A polgármester a képviselő-testület utólagos tájékoztatása mellett, a képviselő-testület hatásköréből át nem ruházható meghatározott ügyek kivételével dönthet a két ülés közötti időszakban felmerülő, halaszthatatlan - a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott - a képviselő- testület hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben. A polgármester önkormányzati rendeletben meghatározott értékhatárig dönt a forrásfelhasználásról, döntéséről tájékoztatja a képviselő-testületet.

Összeférhetetlenség

1990. évi LXV. törvény
a helyi önkormányzatokról
! 2013. JANUÁR 1-JÉN
HATÁLYOS:

A polgármester nem lehet:

- köztársasági elnök, az Alkotmánybíróság tagja, országgyűlési biztos,
- az Állami Számvevőszék elnöke, elnökhelyettese és számvevője,
- a Kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, központi államigazgatási szerv köztisztviselője,
- a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. igazgatóságának és felügyelő bizottságának elnöke és tagja, vezető alkalmazottja és munkavállalója,
- bíró, ügyész, közjegyző, bírósági végrehajtó,
- a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja,
- más önkormányzatnál polgármester, alpolgármester,
- más települési önkormányzat képviselő-testületének tagja,
- a fővárosi és megyei kormányhivatal vezetője, köztisztviselője; annak a területi, helyi államigazgatási szervnek a köztisztviselője, amelynek feladatkörébe az adott önkormányzatot érintő ügyek tartoznak, és illetékessége az önkormányzatra kiterjed,
- jegyző (főjegyző, körjegyző), aljegyző, a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője,
- a területileg illetékes területfejlesztési tanács hivatali szervezetének munkavállalója,
- a képviselő-testület által alapított költségvetési szerv vezetője, vezetőhelyettese, gazdasági vezetője, továbbá olyan közalkalmazott, aki kinevezését, megbízását a képviselő-testulettől kapja,
- aki, illetve akinek a személyes közreműködésével működő gazdasági társaság önkormányzati feladatot a képviselő-testülettel vagy a képviselő-testület szervével kötött vállalkozási, megbízási szerződés vagy munkaszerződés alapján lát el,
- kuratóriumi tagság kivételével a képviselő-testület által létrehozott közalapítvány kezelő szervének tisztségviselője,
- a képviselő-testület által alapított önkormányzati vállalat vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének tagja,
- az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója),
- az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének tagja,
- helyi és körzeti médiaszolgáltató, lapkiadó, lapterjesztő vezetője, vezető testületének tagja, ügyvezetője, ezek vezető állású alkalmazottja,
- a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének elnöke, alelnöke és köztisztviselője.

Ki kell mondani az összeférhetlenségét annak a polgármesternek,

- akit - képviselői megbízásának ideje alatt - büntett miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték, kivéve ha a közügyek gyakorlásától eltiltották,
- akinek az állammal szemben - a lehetséges jogorvoslati eljárások kimerítését követően - köztartozása áll fenn, és azt az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított hatvan napon belül - részletfizetés vagy fizetési halasztás esetén az ezt engedélyező határozat rendelkezéseinek megfelelően - nem rendezi.

Összeférhetlenség miatt meg kell szüntetni annak a polgármesternek a megbízását,

- akit a közügyek gyakorlásától jogerősen eltiltottak,
- akit büntett miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték,
- akinek az állammal szemben - a lehetséges jogorvoslati eljárások kimerítését követően - köztartozása áll fenn, és azt az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított hatvan napon belül - részletfizetés vagy fizetési halasztás esetén az ezt engedélyező határozat rendelkezéseinek megfelelően - nem rendezi,
- akinek kényszergyógykezelését a bíróság jogerősen elrendelte.

A polgármester az összeférhetlenségi okot a megválasztásától, illetve az összeférhetlenségi ok felmerülésétől számított 30 napon belül köteles megszüntetni. A polgármester köteles az ellene indított büntetőeljárás során az első tárgyalás időpontjáról, illetve a bűnösséget megállapító jogerős ítéletről az idézés, illetve a jogerős ítélet kézhezvételétől számított 3 napon belül tájékoztatni a képviselő-testületet, a helyi választási bizottságot és a fővárosi és megyei kormányhivatalt.

Ha a polgármester az előbbi bekezdésben foglalt kötelezettségének nem tett eleget, bármely képviselő indítványára - a száz, vagy a száznál kevesebb lakosú község kivételével a képviselők közül választott háromtagú bizottság javaslata alapján - a képviselő-testület a következő ülésén, legkésőbb az összeférhetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül határozattal megállapítja az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények fennállását, és kimondja az összeférhetlenséget, illetőleg dönthet a hozzájárulás megadásáról, ha e törvény ezt lehetővé teszi. A képviselő-testület határozatát az ülést követő munkanapon a polgármesternek kézbesíteni kell.

A polgármester az összeférhetlenségét, illetőleg a megbízás megszűnését megállapító képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti - jogszabálysértésre hivatkozással - a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül a közigazgatási és munkaügyi bíróságtól.

A bíróság a kérelemről - annak beérkezésétől számított 30 napon belül - nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság a polgármestert, a keresettel megtámadott határozatot hozó képviselő-testület képviselőjét, illetőleg a kereset előterjesztőjét meghallgathatja. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak, felülvizsgálatnak helye nincs.

A fővárosi és megyei kormányhivatal közigazgatási és munkaügyi bíróságnál kezdeményezheti a polgármester összeférhetlenségének a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt az összeférhetlenségről vagy döntése jogszabálysértő. A bíróság eljárására az előbb ismertetetteket kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a bíróság döntése ellen - annak kézhezvételétől számított 8 napon belül - az érintett polgármester, illetve a fővárosi és megyei kormányhivatal fellebbezést nyújthat be.

A fellebbezésről, annak beérkezésétől számított 3 napon belül a másodfokú bíróság nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz.
A bíróság döntése ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

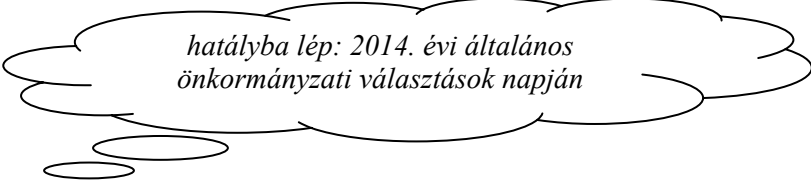
A polgármester megválasztásakor, majd azt követően évente **vagyonyilatkozatot** köteles tenni a helyi önkormányzati képviselők vagyonyilatkozatára vonatkozó szabályok szerint.

A polgármester sorozatos törvénysértő tevékenysége, mulasztása miatt, továbbá vagyonyilatkozat-tételi kötelezettsége szándékos elmulasztása vagy a valóságnak nem megfelelő teljesítése esetén a képviselő-testület - minősített többséggel hozott határozata alapján - keresetet nyújthat be a polgármester ellen a helyi önkormányzat székhelye szerint illetékes közigazgatási és munkaügyi bírósághoz **a polgármester tisztségének megszüntetése érdekében**.

Egyidejűleg kérheti a polgármesternek e tisztségéből történő felfüggesztését is.

A bíróság a keresetet soron kívül bírálja el.

A bíróság eljárása során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a perben viszontkeresetnek, szünetelésnek és egyezségnek nincs helye.

hatályba lép: 2014. évi általános
önkormányzati választások napján

A főállású polgármester

tudományos, oktatói, lektori, szerkesztői, művészeti és jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység kivételével

**egyéb, munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet,
más kereső foglalkozást nem folytathat,
nem lehet gazdasági társaság személyesen közreműködő tagja.**

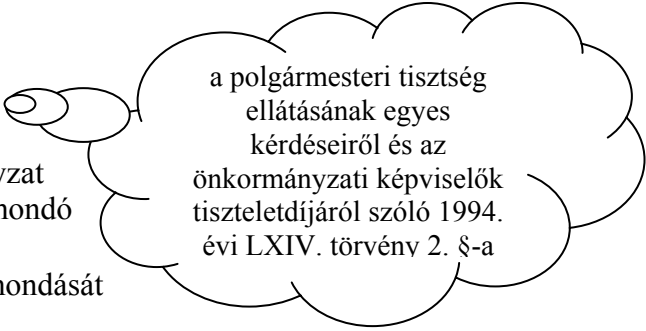
A polgármesterre megfelelően alkalmazni kell az önkormányzati képviselőre vonatkozó összeférhetlenségi, méltatlansági, vagyonyilatkozat-tételi szabályokat azzal, hogy a polgármester nem lehet más önkormányzatnál polgármester, alpolgármester, települési önkormányzati képviselő, megyei közgyűlés elnöke, alelnöke, kivéve, hogy a fővárosi kerületi polgármester a fővárosi közgyűlés tagja lehet.

A fővárosi kerületi polgármester nem lehet főpolgármester, valamint főpolgármester-helyettes.

A polgármesteri tisztség ellátásával kapcsolatos egyéb rendelkezéseket *a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény* állapítja meg.

A polgármester e tisztsége megszűnik:

- az új polgármester megválasztásával,
- az Országgyűlésnek a helyi önkormányzat képviselő-testülete feloszlását kimondó határozatával,
- a képviselő-testület feloszlásának kimondását követően új polgármester megválasztásával,
- halálával,
- a tisztségről történő lemondással,
- az összeférhetetlenség kimondásával,
- sorozatosan törvénysértő tevékenysége, mulasztása miatti jogi felelősségének jogerős bírósági ítéletben történő megállapításával, az ítélet jogerőre emelkedésének a napjával,
- ha a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán már nem választható,

a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény 2. §-a

II. Alpolgármester

A képviselő-testület a *polgármester javaslatára, titkos szavazással, minősített többséggel a polgármester helyettesítésére, munkájának segítésére egy vagy több alpolgármestert választhat.*

A képviselő-testület **legalább egy alpolgármestert saját tagjai közül választ meg.**

Azon alpolgármester, akit nem a képviselő-testület tagjai közül választottak, nem tagja a képviselő-testületnek, a polgármestert a képviselő-testület elnökeként nem helyettesítheti, de a képviselő-testület ülésein tanácskozási joggal részt vesz. A nem a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármester jogállására egyebekben a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármesterre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Az alpolgármester a polgármester irányításával látja el feladatait.

Az alpolgármester megbízatása a megválasztásával kezdődik és amennyiben az önkormányzati választáson települési képviselőnek megválasztották, akkor az új képviselő-testület alakuló üléséig tart. Ha az alpolgármestert az önkormányzati választáson települési képviselőnek nem választották meg, akkor az alpolgármesteri megbízatása a választás napjával megszűnik.

Az alpolgármester megbízatása megszűnik, ha a képviselő-testület a polgármester javaslatára, titkos szavazással, minősített többséggel megbízását visszavonja.

AZ ÖNKORMÁNYZATI BIZOTTSÁGOK SZERVEZETE, FELADATAI ÉS MŰKÖDÉSE.

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

A képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatában határozza meg

- bizottságait,
- a bizottságok tagjainak számát,
- a bizottságok feladat- és hatáskörét,
- működésük alapvető szabályait.

Az alakuló vagy az azt követő ülésen a polgármester előterjesztésére köteles megválasztani a törvény által kötelezően létrehozandó és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott bizottságait.

A 100 főt meg nem haladó lakosú településen a bizottsági feladatokat ***a képviselő-testület látja el.***

Az 1000 főt meg nem haladó lakosú településen a kötelező bizottsági feladat- és hatásköröket **1 bizottság** is elláthatja.

A **bizottság tagjává NEM önkormányzati képviselő tag is** választható.

A nem önkormányzati képviselő tag jogai és kötelezettségei a bizottság ülésein megegyeznek az önkormányzati képviselő bizottsági tag jogaival és kötelezettségeivel.

A képviselő-testület a **2000-nél több lakosú településen pénzügyi bizottságot hoz létre.**

A vagyonyilatkozatok vizsgálatát a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott bizottság végzi, amely gondoskodik azok nyilvántartásáról, kezeléséről és őrzéséről.

Törvény más bizottság megalakítását is elrendelheti, amelynek feladat- és hatáskört állapíthat meg.

A képviselő-testület egyes önkormányzati feladatok ellátásának időtartamára ***ideiglenes bizottságot*** hozhat létre.

A bizottság elnökének és tagjainak megbízatása a képviselő-testület által történő megválasztással *jön létre*, a képviselő-testület megbízatásának időtartamára.

A **bizottság elnökét** és - az elnökkel együtt számított - **tagjainak több mint a felét az önkormányzati képviselők közül** kell választani.

Nem lehet a bizottság elnöke vagy tagja a **polgármester.**

A **képviselő-testület** a *bizottság személyi összetételét, létszámát* a polgármester előterjesztésére **bármikor megváltoztathatja**, a kötelezően létrehozandó bizottság kivételével a bizottságot megszüntetheti.

A bizottság elnöke, tagja e megbízatásáról írásban lemondhat. A lemondásáról szóló nyilatkozatot a polgármester részére kell benyújtani. A megbízatás a lemondásban meghatározott, a lemondást követő egy hónapon belüli időpontban,

ennek hiányában az írásbeli nyilatkozat átvételének napján szűnik meg. A lemondás nem vonható vissza, továbbá érvényességéhez nem szükséges a képviselő-testület elfogadó nyilatkozata.

A bizottság feladatai:

- *kezdeményezi, előkészíti a képviselő-testület döntéseit,*
- *a képviselő-testület által átruházott hatáskörben döntést hoz*
- *a képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatában határozza meg azokat az előterjesztéseket, amelyeket bizottság nyújt be, továbbá amely előterjesztések a bizottság állásfoglalásával nyújthatók be a képviselő-testületnek.*

A képviselő-testület döntési jogot adhat bizottságának, amelyet bármikor visszavonhat.

A bizottság ülésének összehívására, működésére, nyilvánosságára, határozatképességére és határozathozatalára, döntésének végrehajtására, a bizottság tagjainak kizárására, a bizottság üléséről készített jegyzőkönyv tartalmára a képviselő-testületre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a kizárásról a bizottság dönt, továbbá a jegyzőkönyvet a bizottság elnöke és egy tagja írja alá. A jegyző 15 napon belül köteles a jegyzőkönyvet megküldeni a kormányhivatalnak.

A **polgármester indítványára** a bizottságot össze kell hívni az indítvány kézhezvételétől számított 8 napon belül.

A **polgármester felfüggesztheti** a bizottság, a részönkormányzat testülete döntésének a végrehajtását, ha az ellentétes a képviselő-testület határozatával vagy sérti az önkormányzat érdekeit. A felfüggesztett döntésről a képviselő-testület a következő ülésén határoz.

A bizottságok működésének ügyviteli feladatait a polgármesteri hivatal, a megyei önkormányzati hivatal, a közös önkormányzati hivatal látja el.

11. TÉTEL

A JEGYZŐ ÉS AZ ALJEGYZŐ JOGÁLLÁSA. A KÉPVISELŐTESTÜLET HIVATALA, A KÖRJEGYZÓSÉGRE, KÖZÖS HIVATALRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK.

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 2011. évi CXCIX. törvény a közszolgálati tisztviselőkről
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

I. A jegyző és az aljegyző jogállása

- **pályázat alapján** a polgármester nevezi ki a jegyzőt, a jegyző javaslatára az aljegyzőt

A jegyzői és az aljegyzői kinevezés vezetői megbízásnak minősül, alkalmazni kell rá a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény vezetői megbízásra vonatkozó rendelkezéseit.

- **jogszabályban megállapított képesítési követelmények**

2011. évi CXCIX. törvény a közszolgálati tisztviselőkről

Jegyzővé, körjegyzővé, megyei jogú város kerületi hivatalvezetőjévé, aljegyzővé az nevezhető ki, aki

a) igazgatásszervezői vagy állam- és jogtudományi doktori képesítéssel vagy okleveles közigazgatási menedzser szakképesítéssel, és jogi vagy közigazgatási szakképzéssel, vagy az OKV elnöksége által a teljeskörűen közigazgatási jellegűnek minősített tudományos fokozat alapján adott mentesítéssel rendelkezik, és

b) legalább kétévi közigazgatási gyakorlatot szerzett.

- **aljegyző** - a jegyző helyettesítésére, a jegyző által meghatározott feladatok ellátására
- **kinevezés:** határozatlan idő

Amennyiben **hat hónapon belül** a polgármester, közös önkormányzati hivatal esetében az érintett polgármesterek nem nevez(nek) ki jegyzőt, a kormányhivatal vezetője ideiglenes hatállyal a jegyzői feladatok ellátására a pályázati kiírásnak megfelelő jelöltet, ennek hiányában a képesítési és alkalmazási feltételeknek megfelelő hivatali köztisztviselőt vagy más jegyzőt bíz meg. A jegyzői feladatok ellátására szóló megbízás a jegyző kinevezéséig tart.

A jegyzői és az aljegyzői tisztség egyidejű betöltetlensége, illetve tartós akadályoztatásuk esetére - legfeljebb hat hónap időtartamra - a szervezeti és működési szabályzat rendelkezik a jegyzői feladatok ellátásának módjáról.

- A jegyző vezeti a polgármesteri hivatalt vagy a közös önkormányzati hivatalt.
- A jegyző
 - **dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben;**
 - **gyakorolja a munkáltatói jogokat** a polgármesteri hivatal, a közös önkormányzati hivatal köztisztviselői és munkavállalói tekintetében, továbbá gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az aljegyző tekintetében;
 - **gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról;**
 - **tanácskozási joggal vesz részt a képviselő-testület, a képviselő-testület bizottságának ülésén;**
 - **jelzi a képviselő-testületnek, a képviselő-testület szervének és a polgármesternek, ha a döntésük, működésük jogszabálysértő;**
 - **évente beszámol a képviselő-testületnek a hivatal tevékenységéről;**
 - **döntésre előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyeket;**
 - **dönt azokban a hatósági ügyekben, amelyeket a polgármester ad át;**
 - **dönt a hatáskörébe utalt önkormányzati és önkormányzati hatósági ügyekben;**
 - a hatáskörébe tartozó ügyekben **szabályozza a kiadmányozás rendjét.**
- **A jegyzőre vonatkozó rendelkezéseket a közös önkormányzati hivatal jegyzőjére is alkalmazni kell az alábbi eltérésekkel:**
 - valamennyi érintett településen ellátja a jegyző feladatait;
 - kinevezéséhez, felmentéséhez az érintett települések polgármestereinek lakosságszámarányos, többségi döntése szükséges. Eltérő megállapodás hiányában az egyéb munkáltatói jogokat a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti település polgármestere gyakorolja. Többségi a döntés akkor, ha - a közös önkormányzati hivatal létrehozó települések összlakosságát 100%-nak tekintve - a polgármesterek által leadott azonos nemű szavazatok alapján az adott településekre vonatkoztatott százalékarány összesítve meghaladja az 50%-ot;
 - Abban az esetben, ha a közös önkormányzati hivatalt működtető települések egyike város - az érintett települések eltérő megállapodásának hiányában - a jegyzőt a város polgármestere nevezi ki és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat.

II. **A képviselőtestület hivatala, a körjegyzőségre, közös hivatalra vonatkozó szabályok**

/! A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény alapján:/

A képviselő-testület hivatala

A képviselő-testület egységes hivatalt hoz létre - polgármesteri hivatal elnevezéssel - az önkormányzat működésével, valamint az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására. A polgármesteri hivatal ellátja a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényben meghatározott feladatokat.

A körjegyzőséghez tartozó községekben a polgármesteri hivatal feladatkörét a körjegyzőség látja el kivéve ha a körjegyzőség székhelye nagyközség vagy város a körjegyzői feladatokat a nagyközségi, városi jegyző a polgármesteri hivatal bevonásával látja el.

Körjegyzőség

Az 1000-nél kevesebb lakosú, megyén belüli községek, amelyek közigazgatási területét legfeljebb két település közigazgatási területe választja el, az igazgatási feladataik ellátására körjegyzőséget alakítanak és tartanak fenn.

1000 és 1000-nél több, de 2000-nél kevesebb lakosú község is részt vehet körjegyzőségben, körjegyzőség székhelye kétezernél több lakosú település is lehet.

A körjegyzőség fenntartásának költségeihez az érdekelt képviselő-testületek - eltérő megállapodás hiányában - a településük lakosságszámának arányában járulnak hozzá.

Az 1000-nél kevesebb lakosú község képviselő-testülete is létrehozhat önálló hivatalt, ha a képesítési követelményeknek megfelelő jegyzőt nevez ki.

A körjegyzőséghez **csatlakozni**, abból **kiválni**: a naptári év első napjával lehet. A döntést a kiválasztásról és a csatlakozásról legalább hat hónappal korábban kell meghozni.

Körjegyzőség alakításáról az érdekelt települések képviselő-testületei állapodnak meg.

A körjegyzőt a képviselő-testületek együttes ülése nevezi ki. A körjegyző kinevezéséhez a körjegyzőséghez tartozó képviselő-testületek mindegyikének minősített többséggel hozott egybehangzó döntése szükséges. A körjegyzőség munkájával kapcsolatos kérdésekben szükség szerint a képviselő-testületek együttes ülésen határoznak.

A körjegyző ellátja a képviselő-testületek, a bizottságok és a települési képviselők működésével kapcsolatos igazgatási feladatokat, a polgármesterek hatáskörébe tartozó államigazgatási döntések előkészítését és végrehajtását.

A körjegyző vagy megbízottja köteles mindegyik képviselő-testület ülésén részt venni és ott a szükséges tájékoztatást megadni.

A körjegyző **évente beszámol** minden képviselő-testületnek a körjegyzőség munkájáról.

A körjegyző vagy megbízottja a képviselő-testületek - egyeztetett - szervezeti és működési szabályzatában meghatározott gyakorisággal, hetente legalább egy napon köteles **minden községben ügyfelfogadást tartani.**

A körjegyzőség működésének ellenőrzését, a feladatok egyeztetését az érdekelt községek polgármesterei együttesen végzik. /

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló
2011. évi CLXXXIX. törvény alapján
2013. január 1-jétől:

A polgármesteri hivatal, a megyei önkormányzati hivatal,
a közös önkormányzati hivatal

A helyi önkormányzat **képviselő-testülete** az önkormányzat működésével, valamint a polgármester vagy a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására **polgármesteri hivatalt vagy közös önkormányzati hivatalt hoz létre.**

A **hivatal közreműködik** az önkormányzatok egymás közötti, valamint az állami szervekkel történő együttműködésének összehangolásában.

A polgármesteri hivatal, a közös önkormányzati hivatal hivatalos elnevezését a képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatában feltünteti.

A megyei közgyűlés megyei önkormányzati hivatalt hoz létre.

A megyei önkormányzati hivatalt a megyei főjegyző vezeti.

A hivatal **működési költségét az állam** - az adott évi központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott mértékben, és a hivatal által ellátott feladataikkal arányban - **finanszírozza, amelyet a székhelytelepülés, valamint a megye részére, e célra elkülönített számlájára folyósít.**

A polgármesteri hivatal és a közös önkormányzati hivatal hivatalos megnevezése:

a) települési polgármesteri hivatal esetén:

(település neve)-i **Polgármesteri Hivatal;**

b) közös önkormányzati hivatal esetén:

(székhelytelepülés neve)-i **Közös Önkormányzati Hivatal;**

c) megyei önkormányzati hivatal esetén:

(megye neve) **Megyei Önkormányzati Hivatal.**

Közös önkormányzati hivatal

Közös önkormányzati hivatalt hoznak létre azok

- a járáson belüli községi önkormányzatok, amelyek
- közigazgatási területét legfeljebb egy település közigazgatási területe választja el egymástól,
- és a községek lakosság száma nem haladja meg a 2000 főt.

A 2000 fő lakosság számot meghaladó település is tartozhat közös önkormányzati hivatalhoz.

A közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések összlakosság száma:

legalább 2000 fő, vagy

a közös hivatalhoz tartozó települések száma legalább hét.

Közös önkormányzati hivatal létrehozásáról vagy megszüntetéséről

az érintett települési önkormányzatok képviselő-testületei az általános önkormányzati választások napját követő *hatvan napon belül* állapotnak meg. Amennyiben a határidőn belül nem kerül sor a közös önkormányzati hivatal létrehozására, vagy ahhoz valamely település nem tud csatlakozni, akkor a kormányhivatal vezetője a határidő lejártát követő hónap első napjával kijelöli a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó településeket. A kijelölésről szóló döntés ellen az érintett önkormányzat képviselő-testülete - jogszabálysértésre hivatkozással - a közigazgatási és munkaügyi bírósághoz fordulhat.

Abban az esetben, ha a közös önkormányzati hivatalt működtető települések egyike város, akkor a város a székhelytelepülés. Egyéb esetekben a székhelytelepülést a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó önkormányzatok képviselő-testületei határozzák meg.

Amennyiben a közös önkormányzati hivatalt város működteti, úgy a hivatal létszámát az érintett települések képviselő-testületeinek megállapodásával határozzák meg. Megállapodás hiányában a városi önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

A városi, valamint a 2000 főt meghaladó lakosságszámú települési önkormányzat képviselő-testülete nem tagadhatja meg a közös önkormányzati hivatal létrehozására irányuló megállapodás megkötését, ha azt a vele határos település kezdeményezi. Ezen megállapodás megkötése csak a kormányhivatal vezetőjének jóváhagyásával megtagadható. A jóváhagyásról vagy annak megtagadásáról szóló döntés ellen az érintett önkormányzat képviselő-testülete - jogszabálysértésre hivatkozással - a Törvényszékhez fordulhat.

A közös önkormányzati hivatal létrehozásáról szóló megállapodásban meghatározottak szerint minden érintett településen biztosítani kell az igazgatási munka folyamatos vagy időszakos ellátásához szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

A közös önkormányzati hivatalt fenntartó önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy a nem hivatali székhely településeken az ügyfélfogadás a közös önkormányzati hivatal által létrehozott, állandó vagy ideiglenes jelleggel működő kirendeltség vagy ügyfélszolgálati megbízott személyén keresztül, informatikai hálózat alkalmazásával történjen.

Ha a közös önkormányzati hivatalt létrehozni kívánó **településeken élő nemzetiségeknek** a népszámlálás során regisztrált aránya településenként és nemzetiségenként eléri a 20 %-ot, valamint a települések összlakosság száma meghaladja az 1500 főt, vagy a közös hivatalhoz tartozni kívánó önkormányzatok száma legalább öt, akkor ezen települési önkormányzatok képviselő-testületei mindegyikének azonos tartalmú és minősített többséggel elfogadott döntésével, - amennyiben az érintett települések történelmi, gazdasági, kulturális hagyományai azt indokolttá teszik - a helyi önkormányzatokért felelős miniszter jóváhagyása alapján, az általa meghatározottak szerint a közös önkormányzati hivatal létrehozása során eltérhetnek az előbb ismertetett előírásoktól.

A közös önkormányzati hivatal jegyzője vagy aljegyzője vagy megbízottja köteles a képviselő-testület ülésén részt venni és ott a szükséges tájékoztatást megadni. A közös önkormányzati hivatal jegyzője, aljegyzője vagy megbízottja az érintett képviselő-testületek megállapodása alapján köteles biztosítani az egyes településeken történő ügyfélfogadást.

12. TÉTEL

ÖNKORMÁNYZATI TÁRSULÁSI FORMÁK

A tananyag:

- előadás
- Magyarország Alaptörvénye
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
- 1997. évi CXXXV. törvény a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről
- 2004. évi CVII. törvény a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól
- 1997. évi XV. törvény a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről

I. A társulások jogi keretei:

- **1997. évi XV. törvény a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről 10. Cikk**

A helyi önkormányzat egyesülési joga

1. A helyi önkormányzatok jogosultak arra, hogy hatáskörük gyakorlása körében közös érdekeltségű feladatok megoldása érdekében együttműködjenek, és törvényi keretek között más helyi önkormányzatokkal társulást hozzanak létre.
2. Mindegyik Állam elismeri a helyi önkormányzatoknak azt a jogát, hogy közös érdekeik védelmére és előmozdítására alakult szövetségnek, illetve a helyi önkormányzatok nemzetközi szövetségének tagjai legyenek.
3. A helyi önkormányzatok - törvény által előírt feltételekkel - jogosultak együttműködni más államokban működő önkormányzatokkal.

- **Az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló 2007. évi XCIX. törvény, 1082/2006/EK Rendelet- Európai Területi Társulás (ETT)**
- **Alaptörvény**

Alaptörvény 32. cikk (1) bek.:

*A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében **törvény keretei között k) szabadon társulhat** más helyi önkormányzattal, érdek-képviselési szövetséget hozhat létre, feladat- és hatáskörében együttműködhet más országok helyi önkormányzatával, és tagja lehet nemzetközi önkormányzati szervezetnek;*

Alaptörvény 34. cikk (2) bek.:

Törvény elrendelheti a helyi önkormányzat kötelező feladatának társulásban történő ellátását.

társulási szabadság elve
törvényi garanciával

- **1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról**
- **2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól**
/2013. január 1-jétől hatályos, A helyi önkormányzatok társulásai IV. fejezet/

Mötv. 2013. január 1-jétől hatályon kívül helyezi:

- 1997. évi CXXXV. törvényt a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről
- 2004. évi CVII. törvényt a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól

II. A társulás fogalma

A helyi önkormányzatok **képviselő-testületei megállapodhatnak** abban,

- hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör,
- valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására

jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

III. A helyi önkormányzatok társulásának általános szabályai

- **Írásbeli megállapodás**

A társulást a helyi önkormányzatok képviselő-testületei írásbeli megállapodással hozzák létre.

A megállapodást a **polgármester írja alá.**

- **A társulási megállapodás jóváhagyásához, módosításához vagy a társulás megszüntetéséhez:**

a társulásban részt vevő képviselő-testületek mindegyikének *minősített többséggel* hozott döntése szükséges.

- A társuláshoz **csatlakozni naptári év első,**
A társulásból **kiválni naptári év utolsó napjával lehet,**
ha törvény vagy a társulási megállapodás másként nem rendelkezik.

A társuláshoz való csatlakozásról és a kiválásról,

ha törvény eltérően nem rendelkezik,

legalább hat hónappal korábban, minősített többséggel kell dönteni.

Erről a társulási tanácsot értesíteni kell.

- A társulási tanács minősített többséggel dönt a **társulásból történő kizárásról.**

- **A társulás** a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások ellátására

- jogszabályban meghatározottak szerint –

költségvetési szervet, gazdálkodó szervezetet, nonprofit szervezetet és egyéb szervezetet alapíthat, kinevezi vezetőiket.

A társulás olyan vállalkozásban vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét.

- **A társulás működési költségeihez**

- a társulási megállapodás eltérő rendelkezése hiányában –

a társulás tagjai az általuk képviselt települések *lakosságának arányában* hozzájárulnak.

- **A társulás saját vagyonnal rendelkezhet.**

- **A társulás megszűnése, a társulásból történő kiválás, kizárás esetén**
- eltérő megállapodás hiányában –
a társulás vagyont a társulás azon tagjának kell visszaadni, amelyik azt a társulás rendelkezésére bocsátotta.
Egyebekben a közös tulajdonra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.
- A társulásból történő kiválás esetén a vagyontárgy társulási tag részére történő kiadását a társulási megállapodásban meghatározott időtartamra, de legfeljebb öt évre el lehet halasztani, ha annak természetben történő kiadása veszélyeztetné a társulás további működését. Ebben az esetben a kivált tagot - a társulással kötött szerződés alapján - használati díj illeti meg.
- **A társulás megszűnik:**
 - a) ha a megállapodásban meghatározott időtartam eltelt, vagy törvényben szabályozott megszűnési feltétel megvalósult;
 - b) ha a társulás tagjai a minősített többséggel azt elhatározzák;
 - c) a törvény erejénél fogva;
 - d) a bíróság jogerős döntése alapján.
- A helyi önkormányzatok képviselő-testületei között a társulások működése során felmerülő **vitás kérdésekben a közigazgatási és munkaügyi bíróság dönt.**
A társult önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy a vitás kérdésben bármelyik képviselő-testület kérheti a megállapodásban megjelölt önkormányzati érdekszövetség által felkért tagokból álló *egyeztető bizottság állásfoglalását*, továbbá abban, hogy a kereset benyújtása előtt a képviselő-testület kéri az egyeztető bizottság állásfoglalását.

IV. **A társulási megállapodás alapvető szabályai**

A társulási megállapodás tartalmazza:

1. a társulás nevét, székhelyét;
2. a társulás tagjainak nevét, székhelyét, képviselőjét;
3. a társuláshoz tartozó települések lakosságszámát;
4. a társulás által ellátott feladat- és hatásköröket;
5. a társulás döntéshozó szervét, döntéshozó szervének tagjait megillető szavazatarányt;
6. a döntéshozatalának módját, a minősített döntéshozatal eseteit;
7. a közös fenntartású intézmények megnevezését;
8. a társulás fenntartásával, működtetésével kapcsolatosan az egyes képviselő-testületek pénzügyi hozzájárulásának mértékét, teljesítésének módját;
9. a társulás tagjai által vállalt pénzügyi hozzájárulás nem teljesítése esetén irányadó eljárást (a társulás döntésétől függően a társulás tagjai részéről a pénzforgalmi szolgáltatójuknak adott, a beszédési megbízás teljesítésére vonatkozó hozzájárulását, felhatalmazó nyilatkozatát, amely alapján a társulás beszédési megbízást nyújthat be a pénzforgalmi szolgáltatóhoz);
10. a társulás vagyont és a vagyontáadás feltételeit, a tulajdonosi jogok és kötelezettségek gyakorlásának rendjét;
11. intézmény közös alapítása esetén az alapítói jogok gyakorlására vonatkozó részletes rendelkezéseket;

12. a társulás általános rendjétől eltérő (nem minden tag részére, vagy a tag által saját intézménye útján más tagok részére történő) feladatellátás módját;
13. a társulás szolgáltatásai igénybevételének a társulás által meghatározott feltételeit;
14. a társulás működéséről évente legalább egy alkalommal történő beszámolás kötelezettségét;
15. a társulás működésének ellenőrzési rendjét;
16. a megállapodás módosításának feltételeit;
17. a társulásból történő kiválás és kizárás feltételeit;
18. a társulás megszűnése esetén a tagok egymással való elszámolásának kötelezettségét, módját;
19. azt, amiben a képviselő-testületek megállapodtak.

V. A társulás szervezete és működése

• **Társulási tanács**

- az önkormányzati társulás **döntéshozó szerve**
- a **társult önkormányzatok képviselő-testületei által delegált tagok alkotják**, akik a megállapodásban **meghatározott számú szavazattal** rendelkeznek.
- a társulási tanács döntését **határozattal hozza**
- **akkor határozatképes:**
 ha ülésén a megállapodásban meghatározott számú, de legalább a szavazatok felével rendelkező képviselő jelen van.
 A javaslat elfogadásához a megállapodásban meghatározott számú, de legalább annyi képviselő igen szavazata szükséges, amely meghaladja a jelen lévő képviselők szavazatainak több mint a felét.
 A tíznél több tagból álló önkormányzati társulás társulási tanácsának érvényes döntéséhez a megállapodásban meghatározott számú, de legalább annyi tag igen szavazata szükséges, amely meghaladja a jelen lévő tagok szavazatainak a felét és az általuk képviselt települések lakosságszámának egyharmadát.
- **A megállapodásban meghatározott döntéshez minősített többség szükséges.**
 A minősített többséghez a megállapodásban meghatározott számú, de legalább annyi tag igen szavazata szükséges, amely eléri a társulásban részt vevő tagok szavazatának több mint felét és az általuk képviselt települések lakosságszámának a felét.
- **A döntéshozatali eljárás egyéb szabályairól**
 - beleértve a szavazatarányok és a költségek viselésének kérdését is –
a társulás tagjai a társulási megállapodás keretében szabadon döntenek.
 Törvény vagy a társulási megállapodás eltérő rendelkezésének hiányában a társulás minden tagját egy szavazat illeti meg.

• **Elnök /kötelező/ - Alelnök /lehetőség/**

- **A társulási tanács tagjai közül elnököt választ, alelnököt választhat.**
- **Együttes akadályoztatásuk esetén** a tanács ülését a korelnök hívja össze és vezeti.

- **Bizottságok**

A társulási tanács *döntéseinek előkészítése, végrehajtásuk szervezése érdekében* bizottságokat alakíthat.

A társulási tanács és a bizottságok működésére egyebekben a képviselő-testületre és az önkormányzati bizottságokra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

- A társulási tanács **munkaszervezeti feladatait** (döntések előkészítése, végrehajtás szervezése) eltérő megállapodás hiányában a **társulás székhelyének polgármesteri hivatala látja el.**
- A társulási tanács ülésén a **társult önkormányzatok jegyzői** tanácskozási joggal részt vehetnek.

VI. Sajátos társulási formák

❖ **Társult képviselő-testület**

- *A települési képviselő-testület más települési képviselő-testülettel **társult képviselő-testületet alakíthat.***
- **Társult képviselő-testület alakítható úgy is,** hogy az érdekelt települési képviselő-testületek a települések lakosságának arányában választják meg a tagjait a települési képviselők közül.
- **Társult képviselő-testület alakítása esetén** a képviselő-testületek részben vagy egészben egyesítik a költségvetésüket, közös önkormányzati hivatalt tartanak fenn és intézményeiket közösen működtetik.
- **Azokban az ügyekben, amelyek kizárólag az adott települést érintik,** az egyes települések képviselő-testülete önállóan dönt.
- **A társult képviselő-testület alakuló ülésén határozatba foglalja** a megalakulását, a székhelyét, a hozzá tartozó települések felsorolását. A társult képviselő-testület dönt a szervezetéről, működési rendjéről.
- **A társult képviselő-testület ülését össze kell hívni** bármely részt vevő település polgármesterének a kezdeményezésére

❖ **Közös önkormányzati hivatal**

VII. **A települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól szóló 2004. évi CVII. törvényt hatályon kívül helyezte** a 2011. évi CLXXXIX. törvény 157. § c) pontja 2013. január 1. napjával.

13. TÉTEL

TELEPÜLÉSEK ÉS TERÜLETI EGYSÉGEK. A MEGYEI JOGÚ VÁROS. A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT. A FŐVÁROS.

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

I. Települések és területi egységek

- Alaptörvény F) cikk:
Magyarország fővárosa Budapest.
Magyarország területe megyékre, városokra és községekre tagozódik.
A városokban kerületek alakíthatók.
- Település kategóriák
- **Települési önkormányzatok működnek:**
 - a községekben,
 - a városokban,
 - a járásszékhely városokban,
 - a megyei jogú városokban (amely 2013 januárjától megyeszékhely város, valamint az Országgyűlés által az új önkormányzati törvény hatályba lépése előtt megyei jogúvá nyilvánított város.) és
 - a fővárosi kerületekben
- **Területi önkormányzat:** megyei önkormányzat
- **Fővárosi önkormányzat:** települési és területi önkormányzat.

Budapest főváros önkormányzata kétszintű. A főváros önkormányzati rendszere a fővárosi és kerületi önkormányzatokból áll. Az önkormányzatok önkormányzati alapjogaikat tekintve egyenlők, a feladat és hatásköreik eltérnek.

II. A megyei jogú város

- **Megyei jogú város** a megyeszékhely város és az Országgyűlés által e törvény hatálybalépése előtt megyei jogúvá nyilvánított város.
- **A megyei jogú város települési önkormányzat**, amely - törvényben meghatározottak szerint, az abban foglalt kivételekkel - **azokat a közszolgáltatásokat is biztosítja, melyek saját területén túl a megye egészére vagy nagy részére kiterjednek.**
- A megyei jogú város képviselő-testülete a **közgyűlés.**

III. A megyei önkormányzat.

- A megyei önkormányzat **területi önkormányzat**, amely törvényben meghatározottak szerint
 - területfejlesztési,
 - vidékfejlesztési,
 - területrendezési, valamint
 - koordinációs feladatokat lát el.
- A megyei önkormányzat képviselő-testülete a **közgyűlés**.
- A megyei önkormányzat jogi személy, melynek feladatait és hatáskörét a közgyűlés látja el.
- A **megyei közgyűlés elnöke** - pályázat alapján határozatlan időre - nevezi ki a főjegyzőt, a jegyző javaslatára az aljegyzőt.
! Mötv. 27. § (3) bek.: *A megyei közgyűlés elnöke - pályázat alapján határozatlan időre - nevezi ki a jegyzőt, a jegyző javaslatára az aljegyzőt.*
Jogalkotói hiba?
- A megyei testületek és tisztségviselők munkáját **megyei önkormányzati hivatal** segíti, melynek feladata a döntések szakmai előkészítése, valamint a döntések végrehajtásának szervezése és ellenőrzése.
- A megyei önkormányzatra a helyi önkormányzatokra vonatkozó rendelkezéseket a meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

IV. A főváros

- **Budapest főváros kétszintű önkormányzata** (a főváros önkormányzati rendszere)
 1. a fővárosi és
 2. a **kerületi szintű** önkormányzatokból áll.
- A fővárosi, valamint a **fővárosi kerületi** önkormányzatok **önkormányzati alapjogaikat tekintve egyenlőek, feladat- és hatásköreik egymástól eltérnek.**
- A fővárosi önkormányzat olyan önkormányzat, amely a települési és a területi önkormányzat feladat- és hatásköreit is elláthatja.
A fővárosi önkormányzat képviselő-testülete a **közgyűlés**.
A közgyűlést a **főpolgármester** képviseli.
- A főváros területe kerületekre tagozódik, **minden fővárosi kerületben** települési önkormányzat működik.
- A fővárosban **főpolgármesteri hivatal**, a **fővárosi kerületben** **polgármesteri hivatal** működik. A főpolgármesteri hivatalt a **főjegyző**, a **kerületi polgármesteri hivatalt** a **jegyző** vezeti. A fővárosban és a **fővárosi kerületben** több aljegyző is kinevezhető.
- Törvény vagy törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet egyes államigazgatási ügyeket a főváros egészére kiterjedő illetékességgel a főpolgármester hatáskörébe utalhat.

Budapest főváros kétszintű önkormányzata		
	<i>Fővárosi szintű önkormányzat</i>	<i>Kerületi szintű önkormányzatok</i>
Képviselő-testület	közgyűlés	képviselő-testület
Képviselő-testületet képviseli	főpolgármester	polgármester
Hivatal és vezetője	Főpolgármesteri Hivatal, amelyet a főjegyző vezet	Polgármesteri Hivatal, amelyet a jegyző vezet

- **Feladat- és hatásköri szabályok**

- **A fővárosi önkormányzat az ellátja** mindazokat a terület- és településfejlesztési, valamint területrendezési, településrendezési és településüzemeltetési feladatokat,
 - amelyek a főváros egészét érintik, vagy
 - amelyek a fővárosnak az országban betöltött különleges szerepköréhez kapcsolódnak.
 - A fővárosi önkormányzat látja el a főváros egészét, valamint a több kerületét érintő helyi önkormányzati feladatokat.
- A **fővárosi kerületi önkormányzatok** - törvény keretei között - önállóan gyakorolják a települési önkormányzatokat megillető valamennyi feladat- és hatáskört, amelyet törvény nem utal a fővárosi önkormányzat kizárólagos feladat- és hatáskörébe, valamint ellátják az előbb nem említett településfejlesztési, valamint településrendezési és településüzemeltetési feladatokat.
- **A fővárosi önkormányzat feladata különösen:**
 1. törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott kiemelt forgalmú vagy országos közúti közlekedésben fontos szerepet játszó főútvonalak, sugár- és gyűrűirányú közutak, kiemelt tömegközlekedési csomópontok, kiemelt közparkok és közterek kezelése, fejlesztése, üzemeltetése, valamint ezeken a területeken a közterület-felügyelet működtetése, illetve a főváros teljes területén a forgalomtechnikai kezelői és üzemeltetői feladatok ellátása, forgalomszervezés;
 2. a kerületek határain átnyúló településrendezés, terület- és településfejlesztés;
 3. településtisztaság (közutak locsolása, síkosság-mentesítés);
 4. szociális ellátások biztosítása;
 5. állategészségügyi feladatok;
 6. az érintett kerületek véleményének kikérésével közutak, közparkok, közterek elnevezése;
 7. saját tulajdonú lakás- és helyiséggazdálkodás;
 8. fővárosi szintű sport és szabadidősport;
 9. közvilágítás biztosítása, köztemetők fenntartása, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása;
 10. helyi közösségi közlekedés biztosítása és működtetése, valamint a főváros területén a parkolás feltételrendszerének kialakítása;
 11. távhőszolgáltatás, ivóvíz-ellátás, szennyvízelvezetés, -kezelés és -ártalmatlanítás (csatornaszolgáltatás), hulladékgazdálkodás;
 12. környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
 13. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem;
 14. fővárosi helyi adóval kapcsolatos feladatok;
 15. gazdaságszervezés és -fejlesztés, turizmussal kapcsolatos feladatok;
 16. az országos szerepkörrel összefüggő kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása, közművelődési tevékenység támogatása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása;
 17. a kiemelt kulturális örökség védelme;
 18. a hajléktalan ellátás;
 19. a tulajdonában álló közterületek használatára vonatkozó szabályok és díjak megállapítása.

A kerületi önkormányzat feladata különösen:

1. helyi közutak, közterek és parkok kezelése, fejlesztése és üzemeltetése;
2. tulajdonában álló közterületek használatára vonatkozó szabályok és díjak megállapítása;
3. a parkolás-üzemeltetés;
4. általános közterület-felügyeleti hatáskör a kerület közigazgatási határán belül,
5. helyi településrendezés, településfejlesztés;
6. helyi településrendezési szabályok megalkotása (fővárosi településrendezési terv alapján);
7. turizmussal kapcsolatos feladatok ellátása;
8. ipari és kereskedelmi tevékenységgel kapcsolatos szabályozási jogkörök;
9. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
10. óvodai ellátás;
11. szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások;
12. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
13. a helyi közművelődési tevékenység támogatása, a kulturális örökség helyi védelme;
14. saját tulajdonú lakás- és helyiséggazdálkodás;
15. helyi adóval kapcsolatos feladatok;
16. a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
17. kerületi sport és szabadidősport támogatása, ifjúsági ügyek;
18. közreműködés a helyi közbiztonság biztosításában;
19. nemzetiségi ügyek.

A fővárosi önkormányzat megállapodhat a kerületi önkormányzattal, hogy a fővárosi önkormányzat feladat- és hatáskörét a kerületi önkormányzat vagy azok társulása látja el. A fővárosi önkormányzat az átadott feladat- és hatáskörök arányában az ellátásukhoz szükséges anyagi eszközöket köteles a kerületi önkormányzatnak, illetve azok társulásának átadni.

A fővárosi közgyűlés a főváros egységes településpolitikájának biztosítása érdekében - a Kormány, valamint a kerületi képviselő-testületek véleményének kikérésével - a megalakulását követő egy éven belül minősített többséggel dönt a fővárosnak legalább az adott ciklusra szóló **településfejlesztési stratégiájáról**.

- **A főváros és kerületei rendeletalkotása**

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény továbbá az adott önkormányzati feladat meghatározásáról szóló törvény határozza meg, hogy rendelkezései végrehajtására a fővárosi közgyűlés vagy a fővárosi kerületi képviselő-testület alkothat rendeletet.

- **A főváros és a kerületi önkormányzatok gazdálkodása**

Helyi adó bevezetésére és működtetésére az Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben rögzített feladatellátás alapján a fővárosi és a fővárosi kerületi önkormányzat is jogosult. Az adókivetés, bevezetés és működtetés rendjét törvény szabályozza.

TELEPÜLÉSSZERVEZÉSI HATÁSKÖRÖK ÉS ELJÁRÁS

A tananyag:

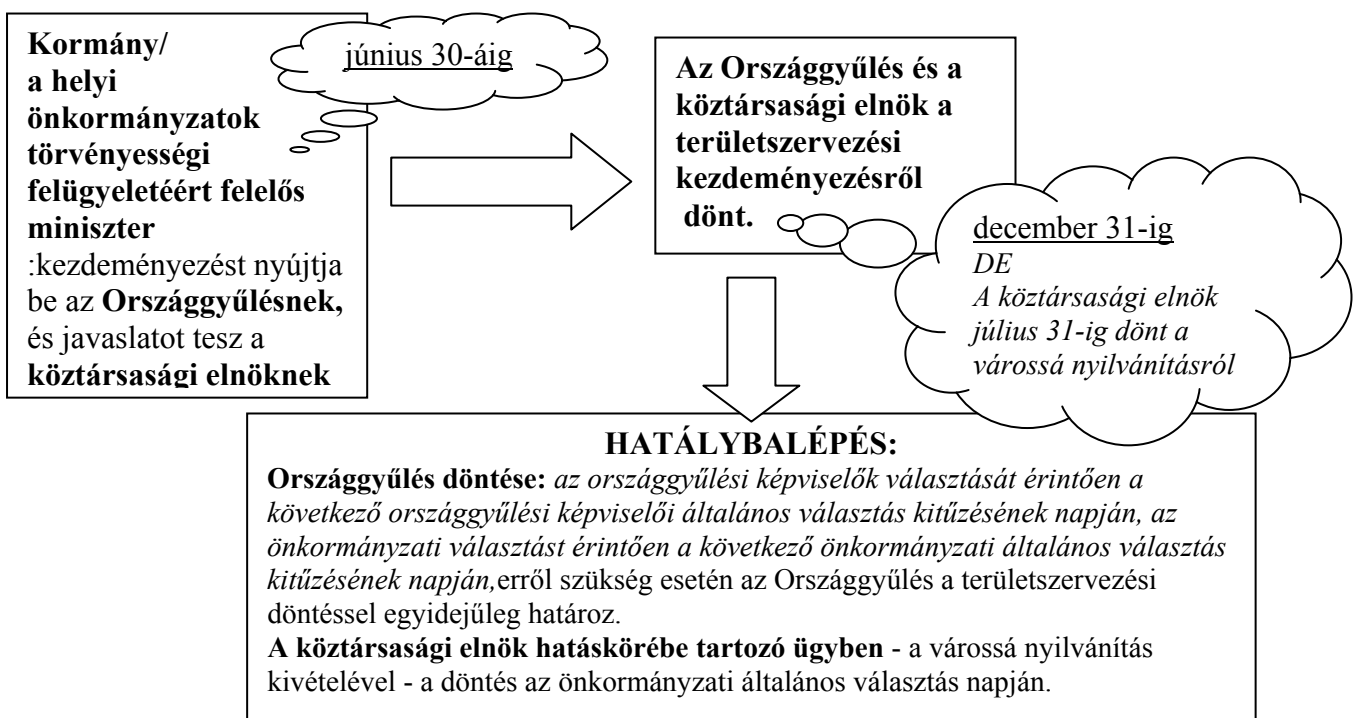
- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
- 321/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet a területszerkezési eljárásról (2013. január 1-jétől !)

I. A területszerkezési eljárás közös szabályai

- Az Országgyűlés, valamint a köztársasági elnök (a továbbiakban együtt: döntéshozó) döntési hatáskörébe tartozó területszerkezési ügyben a területszerkezési kezdeményezést (a továbbiakban: kezdeményezés) a **polgármester** a kormányhivatal útján terjesztheti fel a miniszterhez. **A kezdeményezés január 31-ig nyújtható be a kormányhivatalhoz.**
 - Amennyiben a kezdeményezés **új hivatalos földrajzi nevet tartalmaz**, a javasolt névről ki kell kérni a **Földrajzinév-bizottság véleményét**.
 - A közigazgatási területet érintő kezdeményezéshez **be kell szerezni a járási földhivatal által a közigazgatási területről szolgáltatott 30 napnál nem régebbi hiteles térképmásolatot, a földkönyvi adatok alapján készített területi összesítőt, továbbá a határvonal-leírást.**
 - Amennyiben a kezdeményezéssel érintett településen **helyi nemzetiségi önkormányzat** működik, a polgármester – legalább 30 napos határidő tűzésével – a kezdeményezésről kikéri a helyi nemzetiségi önkormányzat véleményét.
A polgármester a véleményről tájékoztatja a képviselő-testületet és a lakosságot.
 - **A kezdeményezés előkészítéséhez – az érintett kérésére – a kormányhivatal szakmai tanácsadással segítséget ad, más szerv szakmai segítséget adhat.**
 - **A kezdeményezéshez csatolni kell:**
 - a) az érintett képviselő-testület döntését (állásfoglalását, megállapodását);
 - b) a kezdeményezés feltételeinek teljesítéséről szóló igazolásokat;
 - c) a várossá nyilvánítási kezdeményezés kivételével a helyi választási bizottságnak a helyi népszavazás eredményét megállapító határozatát;
 - d) jogszabály által előírt egyéb véleményt, állásfoglalást és
 - e) a kezdeményezés indokait, a kezdeményezés anyagi és eljárási szabályainak megtartását alátámasztó egyéb dokumentumokat.
- Továbbá csatolni kell:
- a) a földrajzi névvel kapcsolatos Földrajzinév-bizottsági véleményt, amennyiben az szükséges;
 - b) a közigazgatási terület változására vonatkozó adatokat és
 - c) a helyi nemzetiségi önkormányzat véleményét.
- **A kormányhivatal megvizsgálja** a kezdeményezéssel kapcsolatos eljárás jogszerűségét, értékeli a kezdeményezés jogszabályi feltételeknek való megfelelését, szükség esetén hiánypótlást rendel el. A kormányhivatal a kezdeményezést, annak mellékleteit, a kezdeményezésre vonatkozó véleményét a hiánypótlás elmaradása **esetén a jogszabályi**

feltételeknek való megfelelés hiányának feltüntetésével február 15-ig küldi meg a miniszternek.

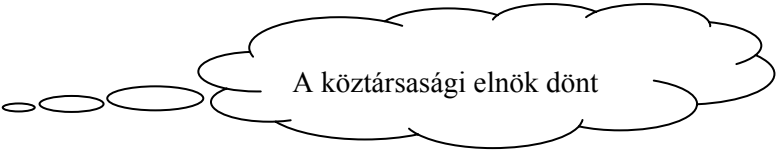
- A miniszter a kezdeményezés kiegészítésére hívja fel az érintettet, amennyiben a felterjesztés hiányos, és a hiánypótlás határidőben még előterjeszhető.
- **Az állami területi tagozódást érintő területszervezési kezdeményezésről az**
 - **Országgyűlés,**
 - **a köztársasági elnök**- az országgyűlési képviselői és az önkormányzati általános választás évének kivételével – **évente egy alkalommal dönt.**
- **A Kormány, valamint a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszter** a kezdeményezést június 30-áig nyújtja be az Országgyűlésnek, és javaslatot tesz a köztársasági elnöknek.
- Az Országgyűlés és a köztársasági elnök a területszervezési kezdeményezésről - a várossá nyilvánítás kivételével - december 31-ig dönt.
- Az **Országgyűlés döntése** az országgyűlési képviselők választását érintően a következő országgyűlési képviselői általános választás kitűzésének napján, az önkormányzati választást érintően a következő önkormányzati általános választás kitűzésének napján **lép hatályba**; erről szükség esetén az Országgyűlés a területszervezési döntéssel egyidejűleg határoz.
- **A köztársasági elnök hatáskörébe tartozó ügyben** - a várossá nyilvánítás kivételével - a döntés az önkormányzati általános választás napján **lép hatályba.**
- A köztársasági elnök július 31-ig dönt a **várossá nyilvánításról**, döntését a Magyar Közlönyben közzéteszi.

A község, a város nevét úgy kell megállapítani, hogy ne lehessen összetéveszteni az országban lévő más helység nevével.

A területváltozás költségeit az a község, város viseli, amelynek javára történt a területátcsatolás.

II. Önálló község alakítása

A köztársasági elnök dönt

- A választópolgárok kezdeményezésére, helyi népszavazás alapján **új község alakítható:**
 - az olyan - földrajzilag és építészetiileg - elkülönült, lakott településrészből, amely választópolgárainak közössége képes a helyi önkormányzás jogának önálló gyakorlására,
 - a községi önkormányzat számára meghatározott feladatok önállóan vagy társulás útján történő teljesítésére a szolgáltatások színvonalának csökkenése nélkül úgy,
 - hogy ezeknek a feltételeknek az a település is megfeleljen, amelyből az új község megalakult.
 - *További feltétel az, hogy:*
 - az elkülönült településrész lakosság száma a kezdeményezést megelőző tíz évben folyamatosan növekedjen,
 - és infrastrukturális ellátottsága meghaladja az országos átlagot, valamint
 - a községi önkormányzat számára meghatározott feladatokat az országos átlagot meg nem haladó költségráfordítással látja el.

A helyi népszavazást a település teljes közigazgatási területére kell kitűzni.

- Új község alakításának a kezdeményezése esetén a **falugyűlés**, város esetében a községalakítással érintett településrész lakossági fóruma **legalább háromtagú előkészítő bizottságot választ** a településrészen lakó települési képviselőkből vagy más választópolgárokból.
- Az **előkészítő bizottság javaslatot készít** a követelmények és a területszervezési eljárásról szóló kormányrendeletben meghatározott egyéb feltételek teljesítésére.
- A **miniszter március 31-ig határozatában dönt arról**, hogy *nem terjeszti elő a kezdeményezést*, ha az nem felel meg az előírt feltételeknek, vagy a jogszabályban előírt eljárási szabályt nem tartották meg.
Az előkészítő bizottság, a képviselő-testület a miniszter határozatának felülvizsgálatát a kézbesítéstől számított harminc napon belül a miniszternek benyújtott kérelemben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól kérheti.
A miniszter az iratokat a kérelem beérkezésétől számított 3 napon belül megküldi a bírósághoz.
A bíróság az ügyben a beérkezéstől számított harminc napon belül nemperes eljárásban dönt. Végzésében a kérelmet elutasítja, vagy a miniszter határozatát hatályon kívül helyezi. A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs. A miniszter a határozat hatályon kívül helyezése esetén június 30-áig nyújtja be a kezdeményezést a köztársasági elnöknek.
- A településrész új községgé alakításáról szóló köztársasági elnöki döntés közzétételétől számított 30 napon belül az **előkészítő bizottság településrészi önkormányzattá alakul át.**

A településrészi önkormányzat egyetértése szükséges a településrészt érintő

- területszervezési kérdésben;
 - a bel- és külterületek lehatárolásához;
 - önkormányzati vagyonról, vagyoni jogokról és kötelezettségekről szóló döntéshez.
- Az **önkormányzati vagyon megosztásáról** a községgé nyilvánításról szóló döntés hatálybalépését követő 6 hónapon belül az érintett önkormányzatok állapotodnak meg. Megállapodás hiányában az önkormányzati vagyont lakosságárányosan kell megosztani.
 - Az új község területéről a községgé nyilvánításról szóló döntés hatálybalépését követő 6 hónapon belül az érintett önkormányzatok állapotodnak meg. A megállapodásban az új község alakítására vonatkozó népszavazással érintett területtől eltérni nem lehet. Az új község külterülete a belterülethez kapcsolódó, egybefüggő terület. Eltérő megállapodás hiányában a település külterületét a belterületi népességgel arányosan kell megosztani.
 - Az új község vagyonára, területére vonatkozó megállapodás hiányában bármelyik érintett önkormányzat keresete alapján a közigazgatási és munkaügyi bíróság dönt.
 - A községgé nyilvánításról szóló döntés hatálybalépését követő 6 hónapon belül az új község önkormányzata a törvényi feltételek keretei között polgármesteri hivatalt hoz létre vagy közös önkormányzati hivatalhoz (a továbbiakban: hivatal) csatlakozik. Eddig az időpontig az új község hivatali feladatait annak a településnek a hivatala látja el, amelyből az új község megalakult. A hivatal költségeinek viseléséről az érintett önkormányzatok állapotodnak meg. Ennek hiányában a költségekhez az érintett önkormányzatok a települések lakosságszámának arányában járulnak hozzá.
 - **Új község alakítását településegyesítés megszüntetés jogcímén akkor lehet kezdeményezni**, ha a településrész egyesítése 1950. január 1-jén vagy azt követően lépett hatályba.

III. Települések egyesítése

A köztársasági elnök dönt

- Helyi népszavazás alapján az érintett képviselő-testületek határozatukkal kezdeményezik **az egybeépült községek, valamint város és község egyesítését, egyidejűleg javaslatot tesznek az új település nevére.**
- Az egyesítéstől a községek jogai és kötelezettségei az új községet, várost illetik és terhelik.
- A települések egyesítésével megszűnt község a nevét **településrész-névként megtartja.**
- A **miniszter március 31-ig határozatában dönt arról, hogy nem terjeszti elő a kezdeményezést**, ha a települések nem egybeépültek, vagy a jogszabályban előírt eljárási szabályt nem tartották meg. A határozatot a miniszter a meghozatalától számított három napon belül az érdekelt önkormányzatok polgármestereinek küldi meg. A képviselő-testületek által kérhető felülvizsgálatra az *önálló község alakításánál* leírtak az irányadóak.

IV. Területrész átadása

- **Az érintett képviselő-testületek megállapodhatnak egymással határos területrész átadásáról, átvételéről vagy cseréjéről.**
- Az érintett képviselő-testületek a területrész átadását előkészítő bizottság javaslata alapján előzetes megállapodást köthetnek az átadandó területrész területéről és határaitól, a vagyon megosztásáról.
- A lakott területrész átadásának kezdeményezése esetén az érintett képviselő-testületek együttes ülésen legalább háromtagú, területrész átadását előkészítő bizottságot választanak települési képviselők, valamint más választópolgárok közül. Az *előkészítő bizottság* tagjainak több mint felét a lakott területen lakó települési képviselők vagy választópolgárok közül kell megválasztani. A bizottság elnökének és tagjainak megválasztásához a képviselő-testületi tagok több mint felének igen szavazata szükséges. *Lakott területrész átadása esetén az ott lakó választópolgárok - helyi népszavazással kinyilvánított - többségi támogatása szükséges a megállapodáshoz.*
- A képviselő-testületek - az előzetes megállapodásnak megfelelően - a lakott területrész átadásáról, annak részletes feltételeiről a helyi népszavazást követő 90 napon belül állapodnak meg. Megállapodás hiányában az érintett képviselő-testület keresete alapján a közigazgatási és munkaügyi bíróság - soron kívül - dönt. Döntése a megállapodást pótolja.
- Lakott területrész átadása nem tagadható meg, ha a képviselő-testületek előzetes megállapodást kötöttek és az átadással a területrész választópolgárainak többsége helyi népszavazás során egyetértett.
- Külterületi lakott területrész átadására a lakott területrészre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

IV. Település megyék közötti átcsatolása

Országgyűlés dönt

- A települési képviselő-testület minősített többségű határozattal kezdeményezheti, hogy az **Országgyűlés** a települést a területével határos másik megye területéhez csatolja át.
- A kezdeményezéssel kapcsolatban **helyi népszavazást kell elrendelni.**
- A település a másik megyéhez **általában a teljes közigazgatási területével csatolható át.** Ettől eltérő javaslatot akkor lehet tenni, ha az új megyehatár eltérő kialakítását természetes vagy jelentős műszaki létesítményt jelentő mesterséges határvonal (folyó, közút, vasúti pálya stb.) indokolja.
- Más megyéhez csatlakozni kívánó település átcsatolásáról az érintett megyei önkormányzatok közgyűlései állást foglalnak.

A köztársasági elnök július 31-ig dönt a várossá nyilvánításról

VI. Várossá nyilvánítás

- Városi cím adható annak a községi önkormányzatnak, amely **térségi szerepet tölt be, és fejlettsége eléri az átlagos városi szintet.**
- **Ha a miniszter a várossá nyilvánítási kezdeményezést nem támogatja, erről tájékoztatja az érintett önkormányzat képviselő-testületét azzal, hogy milyen fejlesztések szükségesek az előterjesztéshez.** Ha a képviselő-testület fenntartja a kezdeményezését, az eredmények elérését követő év január 31-ig - az önkormányzati választás évének kivételével - a korábbi felterjesztésének kiegészítésével ismételteti meg a kezdeményezését.

VII. Fővárosi kerület létrehozása, a kerületi határok megváltoztatása

- Fővárosi kerület létesítését, kerület megszüntetését (a továbbiakban: kerületi tagozódás megváltoztatása) **bármelyik, területileg közvetlenül érintett kerületi önkormányzat képviselő-testülete kezdeményezheti az Országgyűlésnél.**
- A kerületi tagozódás megváltoztatásának kezdeményezése esetén az érintett kerületi önkormányzat képviselő-testülete a kerületi tagozódás megváltoztatása kérdésében helyi népszavazást köteles elrendelni.
- A kerületi tagozódás megváltoztatásával kapcsolatosan a fővárosi közgyűlés, valamint a többi érintett kerületi önkormányzat képviselő-testületének véleményét ki kell kérni.
- Fővárosi kerület területrészének más kerülethez való csatolását az érintett kerületi önkormányzatok képviselő-testületei - a fővárosi közgyűlés állásfoglalásával - kezdeményezhetik az Országgyűlésnél. Lakott területrész esetén a kezdeményezéssel kapcsolatosan helyi népszavazást kell elrendelni.
- A főváros határával közvetlenül érintkező fővárosi kerület képviselő-testülete kezdeményezheti az Országgyűlésnél a kerületnek vagy városrésznek a fővárosból történő **kiválását és önálló településsé nyilvánítását.** A kezdeményezéssel kapcsolatosan helyi népszavazást kell elrendelni.
- A fővároshoz csatlakozni kívánó, vele határos települési önkormányzat képviselő-testülete a csatlakozás kérdésében saját településén **helyi népszavazást köteles elrendelni.**
- **Amennyiben az új kerületi tagozódás a főváros közigazgatási határát is érinti,** a kezdeményezés a helyi népszavazás eredményével, az érintett települési önkormányzat képviselő-testülete, a változással érintett határos megyei önkormányzat közgyűlésének véleményével nyújtható be az Országgyűléshez.
- **A kezdeményezési jogosultság megilleti a Kormányt is.** Ilyen esetben a helyi népszavazást a tervezett területi változással közvetlenül érintett települési önkormányzat köteles elrendelni. A népszavazás költségét a központi költségvetés viseli.

14. TÉTEL

AZ ÖNKORMÁNYZATI KÖZIGAZGATÁS KAPCSOLATA A KÖZPONTI ÉS A TERÜLETI ÁLLAMI SZERVEKKEL

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

I. Önkormányzati autonómia-önkormányzati közigazgatás

II. Az önkormányzati közigazgatás kapcsolata a központi és a területi állami szervekkel

II.1. Az önkormányzati közigazgatás és az Országgyűlés kapcsolata

Az Országgyűlés sarkalatos törvényben szabályozza:

- *a helyi önkormányzatok jogállását,*
- *feladat és hatásköreit,*
- *kötelezően ellátandó feladatait,*
- *kötelező szervtípusait,*
- *működésének garanciáit,*
- *anyagi eszközeit,*
- *gazdálkodásának alapvető szabályait,*
- *az önkormányzati képviselőválasztás és polgármester-választás rendjét*

Az Országgyűlés a költségvetési törvényhez kapcsolódóan dönt a címzett és céltámogatásokról. Szintén törvény rendelkezik az adósságrendezési eljárásról.

Az Országgyűlés hatásköre:

- *az alaptörvény-ellenesen működő képviselő-testület felosztatása a Kormány javaslata alapján (Alkotmánybíróság véleményének kikérését követően)*
- *állam területi tagozódásának meghatározása*
 - *dönt a megyékről (összevonás, szétválasztás, megyehatárok megváltoztatása, elnevezés, székhely),*
 - *fővárosi kerületek kialakításáról.*

II.2. Az önkormányzati közigazgatás és a köztársasági elnök kapcsolata

A köztársasági elnök:

- **dönt** az érintett helyi önkormányzatok kezdeményezésére - az ország területének közigazgatási tagozódásával, valamint területszervezéssel kapcsolatosan előkészített - *városi cím adományozásáról, továbbá a község alakításáról, egyesítéséről, a községegyesítés megszüntetéséről, a város, község elnevezéséről;*
- **megbízta** az **illetékes kormányhivatal vezetőjét** - ha az Országgyűlés a helyi képviselő-testületet felosztatja -, *hogy az új képviselő-testület megválasztásáig terjedő időre gyakorolja azokat a feladatokat és hatásköröket, amelyeket a jogszabály a polgármesternek állapít meg, halaszthatatlan esetben döntsön olyan ügyekben, amelyek a képviselő-testület átruházható hatáskörei.*
- **kitűzi** a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választását

II.3. Az önkormányzati közigazgatás és a kormány kapcsolata

A Kormány többek között a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszter irányításával, a kormányhivatal útján **biztosítja a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletét.**

II.4. Az önkormányzati közigazgatás és a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszter kapcsolata

A helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszter:

- **irányítja a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletét;**
- **kezdeményezi a Kormánytól az Alaptörvénnyel ellentétesen működő helyi képviselő-testület feloszlására vonatkozó országgyűlési előterjesztés benyújtását;**
- **előkészíti az Országgyűlés és a köztársasági elnök hatáskörébe tartozó terület szervezési döntéseket.**

II.5. Az önkormányzati közigazgatás és a helyi önkormányzatokért felelős miniszter kapcsolata

A helyi önkormányzatokért felelős miniszter:

- közreműködik a helyi önkormányzatok feladatát és hatáskörét, a polgármester, a főpolgármester, a kormányhivatal tevékenységét érintő jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök és egyedi állami döntések tervezeteinek előkészítésében;
- közreműködik a helyi önkormányzat meghatározott kölcsönfelvételére vagy más kötelezettségvállalására vonatkozó kormányzati hozzájárulás megadásánál;
- összehangolja a helyi önkormányzatok működésével összefüggő településfejlesztés, gazdálkodás, valamint az egyes adatbázisokkal kapcsolatos kormányzati feladatok ellátását;
- koordinálja a helyi önkormányzatok rendelkezésére bocsátott fejlesztési források felhasználására kiírt pályázatokat, továbbá a helyi önkormányzatok gazdálkodását érintő jogszabályi feltételek kialakítását;
- közreműködik az önkormányzatok feladatfinanszírozási rendszeréhez szükséges, továbbá kormányzati döntéseket megalapozó önkormányzati adatok gyűjtésében, rendszerezésében;
- jogosult az államháztartásért felelős miniszter útján a Magyar Államkincstár önkormányzatok gazdálkodását érintő helyszíni vizsgálata elrendelésére;
- jogosult az államháztartás információs rendszerének valamennyi, az államháztartás önkormányzati alrendszerére vonatkozó adatának megismerésére, rendszerezésére;
- dönt az Möt. 85. § (10) bekezdésében foglalt jóváhagyás megadásáról.

Möt. 85. § (10) bek.:

Ha a közös önkormányzati hivatal létrehozni kívánó településeken élő nemzetiségeknek a népszámlálás során regisztrált aránya településenként és nemzetiségenként eléri a húsz százalékot, valamint a települések összlakosság száma meghaladja az 1500 főt, vagy a közös hivatalhoz tartozni kívánó önkormányzatok száma legalább öt, akkor ezen települési önkormányzatok képviselő-testületei mindegyikének azonos tartalmú és minősített többséggel elfogadott döntésével, - amennyiben az érintett települések történelmi, gazdasági, kulturális hagyományai azt indokoltá teszik - a helyi önkormányzatokért felelős miniszter jóváhagyása alapján, az általa meghatározottak szerint a közös önkormányzati hivatal létrehozása során eltérhetnek a (2) bekezdésben foglalt előírásoktól.

Mötv. 85. § (2) bek.:

A közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések összlakosság száma legalább kétezer fő, vagy a közös hivatalhoz tartozó települések száma legalább hét.

II.6. Az önkormányzati közigazgatás és a kormányhivatal kapcsolata

A kormányhivatal a helyi önkormányzatok törvényességi felügyelete körében az Alaptörvényben meghatározott feladat- és hatáskörökön túl:

- **törvényességi felhívással élhet;**
- **kezdeményezheti a képviselő-testület összehívását, valamint e törvényben meghatározott esetben összehívja a képviselő-testület ülését;**
- **kezdeményezheti a Kormánytól, hogy indítványozza az Alkotmánybíróságnál az önkormányzati rendelet Alaptörvénnyel való összhangjának felülvizsgálatát;**
- **kezdeményezheti a közigazgatási és munkaügyi bíróságnál az önkormányzat határozatának felülvizsgálatát;**
- **kezdeményezheti a határozathozatali, feladat ellátási kötelezettségét nem teljesítő helyi önkormányzattal szemben bírósági eljárás megindítását, a határozathozatal pótlásának elrendelését;**
- **javasolhatja a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszternek, hogy kezdeményezze a Kormánytól az Alaptörvénnyel ellentétesen működő képviselő-testület feloszlását;**
- **kezdeményezheti a Magyar Államkincstárnál a központi költségvetésből járó támogatás jogszabályban meghatározott részének visszatartását vagy megvonását;**
- **pert indíthat a sorozatos törvényt sértést elkövető polgármester tisztségének megszüntetése iránt;**
- **fegyelmi eljárást kezdeményezhet a helyi önkormányzat polgármestere ellen és a polgármesternél a jegyző ellen;**
- **kezdeményezheti a helyi önkormányzat gazdálkodását érintő vizsgálat lefolytatását az Állami Számvevőszéknél;**
- **szakmai segítséget nyújt a helyi önkormányzatnak a feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben;**
- **törvényességi felügyeleti bírságot szabhat ki a helyi önkormányzatra az e törvényben meghatározott esetekben.**

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK FELETTI TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELET

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

I. A helyi önkormányzatok feletti törvényességi felügyelet kialakulásának előzményei

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény a korábbi helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzésre vonatkozó rendelkezéseit felváltja a törvényességi felügyeletre vonatkozó szabályokkal.

Az új törvényességi felügyeleti rendszer bevezetésével Magyarország csatlakozott azon európai államokhoz – például Franciaország, Hollandia, Ausztria – ahol szintén egy erősebb jogi intézkedésekkel rendelkező törvényességi felügyelet működik.

A – tizennyolc hónapos ex lex állapottól eltekintve - 2011. december 31-ig a helyi önkormányzatok tekintetében az állam kizárólag törvényességi ellenőrzési jogot gyakorolhatott. A jogbiztonság megkövetelte, hogy a helyi önkormányzatok működésének ellenőrzését felváltsa egy, az Alaptörvény által behatárolt korlátok közötti, pontos eljárási határidőket és jogi garanciákat is magába foglaló törvényességi felügyeleti rendszer.

II. A helyi önkormányzatok feletti törvényességi felügyelet

KORMÁNYHIVATAL

II.1. A kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárásának célja:

a helyi önkormányzat képviselő-testülete, bizottsága, részönkormányzata, polgármestere, főpolgármestere, megyei közgyűlés elnöke, társulása, jegyzője (a továbbiakban: érintett) működése jogszerűségének biztosítása

II.2. A kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárásában vizsgálja a helyi önkormányzat:

- szervezetének, működésének, döntéshozatali eljárásának jogszerűségét;
- döntéseinek (rendelet, határozat) jogszerűségét;
- törvényen alapuló jogalkotási, továbbá jogszabályon alapuló döntési és feladatellátási (közszolgálati) kötelezettségének teljesítését.

II.3. Nem terjed ki a kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárása azokra a helyi önkormányzat és szervei által hozott határozatokra:

- amelyek alapján munkaügyi vitának vagy közszolgálati jogviszonyból származó vitának vagy

- jogszabályban meghatározott bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásnak van helye,
- amelyet a képviselő-testület mérlegelési jogkörében hozott, a mérlegelési jogkörben hozott döntések esetében a kormányhivatal kizárólag a döntéshozatali eljárás jogszerűségét vizsgálhatja.

DE!

A kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárása kiterjed ezekre a határozatokra is, ha a helyi önkormányzat szervezetének, működésének, döntéshozatali eljárásának jogszerűségének vizsgálata körében hozták,
továbbá

azokra a helyi önkormányzat és szervei által hozott határozatokra is kiterjed a kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárása, amelyek alapján munkaügyi vitának vagy közszolgálati jogviszonyból származó vitának van helye, ha a határozat a munkavállaló javára történő jogszabálysértést tartalmaz.

II.4. A kormányhivatal információkérési joga

A kormányhivatal a helyi önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozóan az érintettől **információt, adatot kérhet, konzultációt kezdeményezhet**, amelyeknek az érintett a megadott határidőn belül köteles eleget tenni.

A kormányhivatal **javaslattal élhet** a helyi önkormányzat működésére, szervezetére, döntéshozatali eljárására vonatkozóan. A javaslatot a helyi önkormányzat képviselő-testülete köteles megtárgyalni és arról döntést hozni. A javaslat elutasításának indokát a helyi önkormányzat köteles a kormányhivatallal ismertetni.

II.5. A törvényességi felhívás

Ha a kormányhivatal jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében *legalább harminc napos határidő tűzésével* felhívja az érintettet annak megszüntetésére.

Az érintett a felhívásban foglaltakat *köteles megvizsgálni* és a megadott határidőn belül az annak alapján tett *intézkedéséről vagy egyet nem értéséről a kormányhivatalt írásban tájékoztatni*.

A megadott határidő eredménytelen leteltét követően a kormányhivatal a törvényességi felügyeleti eljárás egyéb eszközeinek alkalmazásáról mérlegelési jogkörben dönt.

II.6. A képviselő-testület ülésének összehívása

A kormányhivatal kezdeményezi a polgármesternél a képviselő-testület ülésének összehívását, ha törvényességi kérdések képviselő-testület által történő megtárgyalása a helyi önkormányzat törvényes működésének biztosítása érdekében indokolt.

Ha a polgármester

a kormányhivatal képviselő-testületi ülésének összehívására tett javaslatának és az Möt. 44. § szerint tett indítványnak → **tizenöt napon belül nem tesz eleget, a képviselő-testület ülését a kormányhivatal hívja össze.**

Az ülés összehívása során a kormányhivatal eltérhet a helyi önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában meghatározott szabályoktól.

Möt. 44. §: A képviselő-testület szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott számú, de évente legalább hat ülést tart. *Az ülést tizenöt napon belüli időpontra össze kell hívni a települési képviselők egynegyedének, a képviselő-testület bizottságának, valamint a kormányhivatal vezetőjének a testületi ülés összehívásának indokát tartalmazó indítványára.* Az indítvány alapján a testületi ülést a polgármester hívja össze a testületi ülés indokának, időpontjának, helyszínének és napirendjének meghatározásával.

II.7. Önkormányzati rendelet Alaptörvénybe ütközése esetére alkotmánybírósági felülvizsgálat kezdeményezése, önkormányzati rendelet jogszabállyal való összhangja bírósági felülvizsgálatának kezdeményezése

Az önkormányzati rendelet Alaptörvénybe ütközése esetén a kormányhivatal

a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszter útján, az Alkotmánybíróságról szóló törvényben meghatározott formai és tartalmi követelményeknek megfelelő indítvány tervezetének megküldésével egyidejűleg **kezdeményezi a Kormányt**

az önkormányzati rendelet alkotmánybírósági felülvizsgálatának indítványozását.

A kormányhivatal az indítványt a Kormányt megküldött kezdeményezéssel egyidejűleg megküldi az érintett helyi önkormányzatnak.

A kormányhivatal

a helyi önkormányzat tájékoztatásának kézhezvételétől vagy a tájékoztatás adására nyitva álló határidő eredménytelen elteltétől számított *tizenöt napon belül kezdeményezheti* a Kúriánál

az önkormányzati rendelet jogszabállyal való összhangjának felülvizsgálatát.

A bírósági eljárás megindításával egyidejűleg az indítványt a kormányhivatal megküldi az érintett helyi önkormányzatnak.

Az önkormányzati rendelet felülvizsgálatára irányuló bírósági indítvány tartalmazza:

- a Kúria által vizsgálandó önkormányzati rendeletet;
- az önkormányzati rendelet jogszabálysértőnek talált rendelkezésének megjelölését;
- azon jogszabályi rendelkezés megjelölését, amelyet az önkormányzati rendelet sért;
- annak okát, hogy a kormányhivatal az adott rendelkezést miért tartja jogszabálysértőnek.

Az önkormányzati rendelet felülvizsgálatára vonatkozó bírósági eljárás szabályait és a bírósági döntés jogkövetkezményeit a *bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény* tartalmazza.

II.8. A helyi önkormányzati jogalkotási kötelezettség elmulasztásának megállapítása

A kormányhivatal a helyi önkormányzat egyidejű tájékoztatása mellett **kezdeményezi a Kúriánál a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapítását**, ha a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettségét elmulasztotta.

A jogalkotási kötelezettség elmulasztásának megállapítására irányuló bírósági indítvány tartalmazza:

- azon törvényi rendelkezés megjelölését, amely alapján a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettsége fennáll;
- annak okát, hogy a kormányhivatal miért tartja a jogalkotási kötelezettség elmulasztását megállapíthatónak;
- a jogalkotási kötelezettség elmulasztásával összefüggő, a mulasztás elbírálásához szükséges önkormányzati rendeletet.

Ha a helyi önkormányzat

a Kúria által megadott határidőn belül

nem tesz eleget jogalkotási kötelezettségének,

a kormányhivatal a határidő leteltét követő harminc napon belül kezdeményezi a Kúriánál

a mulasztás kormányhivatal által történő orvoslásának az elrendelését.

A helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapítására irányuló bírósági eljárás szabályait és a bírósági döntés jogkövetkezményeit a *bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény* tartalmazza.

II.9. A helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége pótlása

A **kormányhivatal vezetője a rendeletet a helyi önkormányzat nevében**, az **önkormányzati rendeletre irányadó szabályok szerint alkotja meg** azzal, hogy a rendeletet a **kormányhivatal vezetője írja alá** és a **Magyar Közlönyben kell kihirdetni**.

A kihirdetett rendeletet a kormányhivatal megküldi a helyi önkormányzatnak.

A **jegyző gondoskodik** a kihirdetett rendeletnek a szervezeti és működési szabályzatban az önkormányzati rendeletek kihirdetésére meghatározott szabályokkal azonos módon történő *közzétételéről*.

A **kormányhivatal vezetője által a helyi önkormányzat nevében megalkotott rendelet helyi önkormányzati rendeletnek minősül** azzal, hogy

annak módosítására és hatályon kívül helyezésére

a helyi önkormányzat

kizárólag

a következő önkormányzati választást követően jogosult,

ez idő alatt a módosításra a kormányhivatal vezetője jogosult.

II.10. Az önkormányzati határozat elleni bírósági eljárás kezdeményezési joga

A kormányhivatal

a helyi önkormányzat tájékoztatásának kézhezvételétől vagy a tájékoztatás adására nyitva álló határidő eredménytelen elteltétől számított tizenöt napon belül **kezdeményezheti** a **közigazgatási és munkaügyi bíróságnál** az *önkormányzati határozat felülvizsgálatát*.

Ha a jogszabálysértő önkormányzati határozat végrehajtása

a közérdek súlyos sérelmével vagy elháríthatatlan kárral járna,
a közigazgatási és munkaügyi bíróság a határozat végrehajtását **felfüggeszti**.

II.10. Önkormányzati határozathozatali és feladat-ellátási kötelezettség elmulasztása

A kormányhivatal a helyi önkormányzat tájékoztatásának kézhezvételétől vagy a tájékoztatás adására nyitva álló határidő eredménytelen leteltétől számított tizenöt napon belül **kezdeményezheti** a közigazgatási és munkaügyi bíróságnál a helyi önkormányzat törvényen alapuló:

- határozathozatali kötelezettsége elmulasztásának megállapítását és a határozat meghozatalára való kötelezést, vagy
- feladat-ellátási (közszolgáltatási) kötelezettsége elmulasztásának megállapítását és a feladat elvégzésére való kötelezést.

A határozathozatali, feladat-ellátási kötelezettség elmulasztásának megállapítására irányuló bírósági indítvány tartalmazza:

- azon törvényi rendelkezés megjelölését, amely alapján a helyi önkormányzat határozathozatali, feladat-ellátási kötelezettsége fennáll, és
- annak okát, hogy a kormányhivatal miért tartja a határozathozatali, feladat-ellátási kötelezettség elmulasztását megállapíthatónak.

A kormányhivatal kezdeményezésére a közigazgatási és munkaügyi bíróság megállapítja a határozathozatali kötelezettség elmulasztását és határidő tűzésével kötelezi az önkormányzatot a határozat meghozatalára.

A kormányhivatal kezdeményezésére a közigazgatási és munkaügyi bíróság megállapítja a mulasztást és határidő tűzésével kötelezi a helyi önkormányzatot, hogy biztosítsa a feladat-ellátást (közszolgáltatást).

Ha a helyi önkormányzat a közigazgatási és munkaügyi bíróság által megadott határidőn belül nem tesz eleget határozathozatali kötelezettségének,

a kormányhivatal a határidő leteltét követő harminc napon belül **kezdeményezheti** a közigazgatási és munkaügyi bíróságnál a mulasztás kormányhivatal által történő pótlásának az elrendelését az önkormányzat költségére.

II. 11. Törvényességi felügyeleti bírság megállapítása

A kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben **törvényességi felügyeleti bírságot** állapíthat meg,

- ha a jegyző a kormányhivatal felhívása ellenére a megadott határidőn belül nem tesz eleget a jegyzőkönyv megküldési kötelezettségének;

- ha a polgármester, a jegyző határidőben nem tesz eleget a kormányhivatal információkérésre irányuló megkeresésének;
- ha a közigazgatási és munkaügyi bíróság megállapítja, hogy a helyi önkormányzat jogalkotási, határozathozatali, feladat-ellátási (közszolgáltatási) kötelezettségének nem tett eleget és a bíróság által tűzött határidő eredménytelenül eltelt;
- ha a kormányhivatal kezdeményezése alapján a képviselő-testület nem folytatja le határidőben a polgármester, valamint a polgármester a jegyző ellen a fegyelmi eljárást.

A törvényességi felügyeleti bírság

legkisebb összege esetenként a köztisztviselői illetményalap,

legmagasabb összege esetenként a köztisztviselői illetményalap tízszerese.

A törvényességi felügyeleti bírság ugyanazon kötelezettség ismételt megszegése vagy más kötelezettségzegés esetén **ismételten is kiszabható.**

A törvényességi felügyeleti bírság kiszabásánál a kormányhivatal figyelembe veszi:

- a jogellenes kötelezettségzegés súlyát;
- a helyi önkormányzat költségvetési helyzetét, és
- az előző bírságok számát és mértékét.

A kormányhivatal bírságot megállapító döntésének bírósági felülvizsgálatát kérheti a helyi önkormányzat a döntés közlésétől számított tizenöt napon belül.

A kormányhivatal bírságot megállapító döntésére a *közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény* előírásait megfelelően kell alkalmazni.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság a kormányhivatal döntését megváltoztathatja, a kormányhivatal új eljárás lefolytatására nem kötelezhető.

II. 12. A bírósági eljárás kezdeményezésének közös szabályai

15. TÉTEL

AZ ÖNKORMÁNYZATOK GAZDASÁGI ALAPJAI

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
- 2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyronról
- 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
- 2011. évi CXCVI. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról
- 1996. évi XXV. törvény a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról

I. Az önkormányzati vagyon

I.1. Saját bevétel:

- helyi adók
- saját tevékenységből, vállalkozásból és az önkormányzati vagyon hasznosításából származó bevétel, nyereség, osztalék, kamat és bérleti díj
- átvett pénzeszközök
- törvény alapján az önkormányzatot megillető illeték, bírság, díj
- az önkormányzat és intézményei egyéb sajátos bevételei.

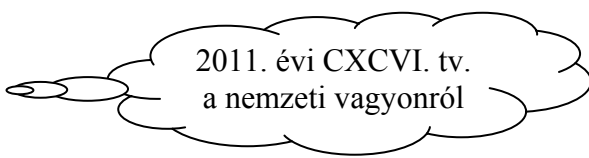
I.2. A helyi önkormányzat vagyona:

a tulajdonából és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll, amelyek az önkormányzati feladatok és célok ellátását szolgálják.

A helyi önkormányzatot - törvényben meghatározott eltérésekkel - megilletik mindazok a jogok és terhelik mindazok a kötelezettségek, amelyek a tulajdonost megilletik, terhelik.

A tulajdonost megillető jogok gyakorlásáról a képviselő-testület rendelkezik.

Magyarország Alaptörvénye rögzíti, hogy a helyi önkormányzat tulajdona **nemzeti vagyon**.

2011. évi CXCVI. tv.
a nemzeti vagyronról

A helyi önkormányzat vagyona **törzsvagyon** vagy **üzleti vagyon** lehet.

törzsvagyon:

A helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon külön része a törzsvagyon, amely közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja, és amelyet

forgalomképtelen törzsvagyon {

- a nemzeti vagyronról szóló törvény kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló vagyonnak minősít,
- törvény vagy a helyi önkormányzat rendelete nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősít
- törvény vagy a helyi önkormányzat rendelete korlátozottan forgalomképes vagyonelemként állapít meg.

üzleti vagyon

a nemzeti vagyon azon része, amely nem tartozik önkormányzati vagyon esetén a törzsvagyonba

A helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonát képező nemzeti vagyona tartoznak:

- a helyi közutak és műtárgyaik,
- a helyi önkormányzat tulajdonában álló terek, parkok,
- a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzetközi kereskedelmi repülőtér, a hozzá tartozó légiforgalmi távközlő, rádiónavigációs és fénytechnikai berendezésekkel és eszközökkel, továbbá a légiforgalmi irányító szolgálat elhelyezését szolgáló létesítményekkel együtt, valamint
- a helyi önkormányzat tulajdonában álló - külön törvény rendelkezése alapján részére átadott - vizek, közcélú vízi létesítmények, ide nem értve a vízi közműveket.

II. Az önkormányzat gazdálkodása

A helyi önkormányzat költségvetése az **államháztartás része**.

Az önkormányzati alrendszer költségvetése a **központi költségvetéstől elkülönül**, ahhoz központi költségvetési támogatásokkal kapcsolódik.

A helyi önkormányzat gazdálkodásának alapja az éves költségvetése.

Ebből finanszírozza és látja el

- törvényben meghatározott kötelező, valamint
- a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait.

E feladatok ellátásának **forrásait és kiadásait a helyi önkormányzat egységes költségvetési rendelete** elkülönítetten tartalmazza.

A költségvetési rendelet előkészítése, elfogadása

- *A jegyző által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót*

a **polgármester november 30-áig** - a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-éig - **benyújtja a képviselő-testületnek.**

- *A jegyző által elkészített költségvetési rendelettervezetet a polgármester a központi költségvetésről szóló törvény kihirdetését követő negyvenötödik napig nyújtja be a képviselő-testületnek.*

- A polgármester a költségvetési rendelettervezet benyújtásakor előterjeszti azt az önálló rendelettervezetet is, amely az önkormányzati rendeleteknek a költségvetési rendelettervezetben javasolt előirányzatok megalapozásához szükséges módosításait tartalmazza.

- A költségvetés előterjesztésekor a képviselő-testület részére tájékoztatásul a következő mérlegeket és kimutatásokat kell - szöveges indokolással együtt - bemutatni:

a) a helyi önkormányzat költségvetési mérlegét közgazdasági tagolásban, előirányzat felhasználási tervét,

b) a többéves kihatással járó döntések számszerűsítését évenkénti bontásban és összesítve, és

c) a közvetett támogatásokat - így különösen adóelengedéseket, adókedvezményeket - tartalmazó kimutatást.

A helyi önkormányzat átmeneti gazdálkodásának szabályai

Ha a költségvetési rendeletet a képviselő-testület a költségvetési év kezdetéig nem fogadta el, az átmeneti gazdálkodásról rendeletet alkothat, amelyben felhatalmazást ad, hogy a helyi önkormányzat és költségvetési szervei a bevételeiket folytatólagosan beszédhessék, kiadásait teljesítsék.

Az átmeneti gazdálkodásról szóló rendeletben meg kell határozni a felhatalmazás időtartamát.

A felhatalmazás az új költségvetési rendelet hatálybalépésének napján megszűnik.

Ha a képviselő-testület a költségvetési rendeletet a költségvetési év kezdetéig vagy az átmeneti gazdálkodásról szóló rendelet hatályvesztéséig nem alkotta meg, és az átmeneti gazdálkodásról rendeletet nem alkotott, vagy az átmeneti gazdálkodásról szóló rendelet hatályát veszítette, a polgármester jogosult a helyi önkormányzatot megillető bevételek beszédésére és az előző évi kiadási előirányzatokon belül a kiadások arányos teljesítésére. Ez esetben folytatott gazdálkodásról a képviselő-testület részére a polgármester beszámol.

A költségvetés elfogadását követő feladatok

A helyi önkormányzat költségvetését a polgármester hagyja jóvá.

A helyi önkormányzat a feladatai ellátásának feltételeit:

- saját bevételeiből,
- más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, valamint
- központi költségvetési támogatásból teremti meg.

A helyi önkormányzat *veszteséges gazdálkodásának következményei* a helyi önkormányzatot terhelik, **kötelezettségeiért** a központi költségvetés nem tartozik felelősséggel.

A helyi önkormányzat gazdálkodásának biztonságáért a **képviselő-testület**, a gazdálkodás szabályszerűségéért a **polgármester felelős**.

- **Gazdasági program, fejlesztési terv**

A *képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit* gazdasági programban, fejlesztési tervben *rögzíti*, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

A gazdasági program, fejlesztési terv a **képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.**

A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten **meghatározza** mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - **tartalmazza, különösen:** az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület **az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el.** Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles *felülvizsgálni*, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

III. A helyi önkormányzatok feladatfinanszírozási rendszere

A helyi önkormányzatok által kötelezően ellátandó, törvényben meghatározott feladatok ellátása működési kiadásainak fedezetét

az Országgyűlés

a feladatfinanszírozás rendszerén keresztül, feladatalapú támogatással **biztosítja.**

A feladatfinanszírozási rendszerben az **Országgyűlés** a helyi önkormányzat kötelezően ellátandó feladataihoz jogszabályokban meghatározott közszolgáltatási szintnek megfelelő támogatást **biztosít.**

E támogatás biztosítása az alábbi szempontok figyelembe vételével történik:

- a) takarékos gazdálkodás;
- b) a helyi önkormányzat jogszabályon alapuló, elvárható saját bevétele;
- c) a helyi önkormányzat tényleges saját bevétele.

A feladatalapú támogatás - következő költségvetési évre történő - meghatározásához a helyi önkormányzat törvényben meghatározott módon és határidőig **adatot szolgáltat**. Az adatszolgáltatást az államháztartásért felelős miniszter és a helyi önkormányzatokért felelős miniszter ágazati miniszterek javaslata alapján kiadott útmutatójának megfelelően kell elkészíteni.

A feladatalapú támogatás összegét a **központi költségvetésről szóló törvény határozza meg**.

A feladatalapú támogatást a helyi önkormányzat éves szinten **kizárólag a kötelezően ellátandó feladatainak kiadásaira fordíthatja**. Az ettől eltérő felhasználás esetén a helyi önkormányzat köteles a támogatás összegét - jogszabályban meghatározott - kamatokkal terhelve a központi költségvetés részére visszafizetni.

Az **önként vállalt, az állam által prioritásként kezelt feladatok finanszírozására az állam támogatást biztosíthat** az önkormányzatoknak.

Kivételes esetben jogszabályban meghatározott módon a **helyi önkormányzat működőképessége megőrzése érdekében kiegészítő támogatás adható**.

IV. **A helyi önkormányzatok kontrollrendszere**

Gazdálkodását az *Állami Számvevőszék* ellenőrzi.

A helyi önkormányzatnak nyújtott európai uniós és az ahhoz kapcsolódó költségvetési támogatások felhasználását az *Európai Számvevőszék* és az *Európai Bizottság illetékes szervezetei, kormányzati ellenőrzési szerv, a fejezetek ellenőrzési szervezetei, a Magyar Államkincstár, az ellenőrzési hatóság, az európai uniós támogatások irányító hatóságai és a közreműködő szervezetek képviselői is ellenőrizhetik*.

A központi költségvetési, európai uniós vagy egyéb nemzetközi támogatásban részesülő önkormányzat vagy társulás **köteles** a támogatást nyújtó, a támogatás lebonyolításában részt vevő és a támogatást ellenőrző szervezetekkel **együttműködni**.

Belső kontrollrendszer:

- A jegyző

- **köteles** - a jogszabályok alapján meghatározott - **belső kontrollrendszert működtetni**, amely biztosítja a helyi önkormányzat rendelkezésére álló források szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását.
- **köteles gondoskodni** - a belső kontrollrendszeren belül - **a belső ellenőrzés működtetéséről** az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutatók és a nemzetközi belső ellenőrzési standardok figyelembevételével. A helyi önkormányzat belső ellenőrzése keretében gondoskodni kell a felügyelt költségvetési szervek ellenőrzéséről is.

A helyi önkormányzatra vonatkozó éves ellenőrzési tervet a képviselő-testület az előző év **december 31-éig** hagyja jóvá.

A pénzügyi bizottság a helyi önkormányzatnál és intézményeinél:

- *véleményezi* az éves költségvetési javaslatot és a végrehajtásáról szóló féléves, éves beszámoló tervezeteit;
- *figyelemmel kíséri* a költségvetési bevételek alakulását, különös tekintettel a saját bevételekre, a vagyonváltozás (vagyon növekedés, -csökkenés) alakulását, értékeli az azt előidéző okokat;
- *vizsgálja* az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalás indokait és gazdasági megalapozottságát, ellenőrizheti a pénzkezelési szabályzat megtartását, a bizonylati rend és a bizonylati fegyelem érvényesítését;
- *ellátja* a képviselő-testület rendeletében meghatározott feladatokat.

A pénzügyi bizottság vizsgálati megállapításait a képviselő-testülettel haladéktalanul közli. Ha a képviselő-testület a vizsgálati megállapításokkal nem ért egyet vagy a szükséges intézkedéseket nem teszi meg, a vizsgálati jegyzőkönyvet az észrevételeivel együtt megküldi az Állami Számvevőszéknek.

IV. Adósságrendezés

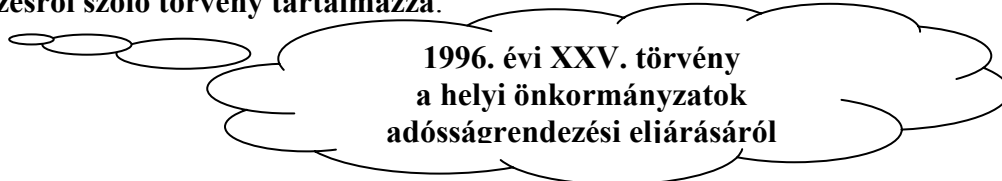
A helyi önkormányzat fizetőképességének megszűnése esetén az önkormányzat pénzügyi helyzetének rendezése adósságrendezési eljárás keretében történik.

A helyi önkormányzat az adósságrendezési eljárás **ideje alatt** a képviselő-testület által elfogadott **válságköltségvetés** alapján gazdálkodik.

Az **adósságrendezésbe nem vonható be** a helyi önkormányzat használatába, vagyonkezelésébe adott, nem az önkormányzat tulajdonát képező vagyon, továbbá hazai vagy uniós forrásból nyújtott fejlesztési támogatásból származó bevételek.

Az adósságrendezés megindításának időpontjától kezdődően az eljárás lezárásáig terjedő időtartamban, a miniszter egyedi döntése alapján, egyedi beruházási kiadások teljesíthetők, különös tekintettel európai uniós támogatással megvalósuló beruházásokra és derogációs kötelezettség teljesítésére. A reorganizációs tervben a miniszter egyedi döntése alapján engedélyezett beruházások szerepelhetnek.

Az önkormányzati adósságrendezéssel kapcsolatos szabályokat **az adósságrendezésről szóló törvény tartalmazza.**

**1996. évi XXV. törvény
a helyi önkormányzatok
adósságrendezési eljárásáról**

2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról

Az **államháztartás önkormányzati alrendszerének adóssága** a helyi önkormányzatok, a nemzetiségi önkormányzatok, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény szerinti térségi fejlesztési tanácsok, a többcélú kistérségi társulások és az egyéb, jogi személyiséggel rendelkező társulások (a továbbiakban együtt: önkormányzat) által vállalt adósságot keletkeztető ügyletek konszolidált értéke a számbavétel fordulónapján.

Adósságot keletkeztető ügylet és annak értéke:

- hitel, kölcsön felvétele, átvállalása a folyósítás napjától a végtörlesztés napjáig, és annak aktuális tőketartozása,
- a számvitelről szóló törvény (a továbbiakban: Szt.) szerinti hitelviszonyt megtestesítő értékpapír forgalomba hozatala a forgalomba hozatal napjától a beváltás napjáig, kamatozó értékpapír esetén annak névértéke, egyéb értékpapír esetén annak vételára,
- váltó kibocsátása a kibocsátás napjától a beváltás napjáig, és annak a váltóval kiváltott kötelezettséggel megegyező, kamatot nem tartalmazó értéke,
- az Szt. szerint pénzügyi lízing lízingbevevői félként történő megkötése a lízing futamideje alatt, és a lízingszerződésben kikötött tőkerész hátralévő összege,
- a visszavásárlási kötelezettség kikötésével megkötött adásvételi szerződés eladói félként történő megkötése - ideértve az Szt. szerinti valódi penziós és óvadéki repóügyleteket is - a visszavásárlásig, és a kikötött visszavásárlási ár,
- a szerződésben kapott, legalább háromszázhatvanöt nap időtartamú halasztott fizetés, részletfizetés, és a még ki nem fizetett ellenérték,
- külföldi hitelintézetek által, származékos műveletek különbözeteként az Államadósság Kezelő Központ Zrt.-nél (a továbbiakban: ÁKK Zrt.) elhelyezett fedezeti betétek, és azok összege.

DE! adósságot keletkeztető ügyletként nem kell figyelembe venni a költségvetési év első hat hónapjában lejáró adósság előző költségvetési évben történő előfinanszírozását, amelynek összege nem haladja meg a költségvetési év első hat hónapja során várható törlesztések összegét. Az előfinanszírozás céljából adósságot keletkeztető ügyletből származó összeget egy elkülönített letéti számlán kell tárolni, és a keletkezés évében azt nem lehet elkölteni.

Az önkormányzat adósságot keletkeztető ügyletet érvényesen csak a Kormány előzetes hozzájárulásával köthet.

A Kormány hozzájárulása nélkül lehetséges:

- a) a magyar költségvetést érintő, az Európai Unió vagy más nemzetközi szervezettől megnyert pályázat önrészenek és a támogatás előfinanszírozásának biztosítására szolgáló adósságot keletkeztető kötelezettségvállalásra,
- b) az adósságrendezési eljárás során a hitelezői egyezség megkötéséhez igénybe vett reorganizációs hitelre,
- c) a likvid hitelre vonatkozó, valamint
- d) a Fővárosi Önkormányzat és a megyei jogú város esetében a 100 millió forintot, országos nemzetiségi önkormányzat esetében a 20 millió forintot, egyéb önkormányzat esetében pedig a 10 millió forintot meg nem haladó fejlesztési célú adósságot keletkeztető ügylet megkötése. A d) pont alkalmazása tekintetében az ugyanazon fejlesztési cél megvalósítását szolgáló fejlesztéshez kapcsolódó ügyletek értékét egybe kell számítani.

*Az önkormányzat adósságot keletkeztető ügyletből származó tárgyévi összes fizetési kötelezettsége az adósságot keletkeztető ügylet futamidejének végéig **egyik évben sem haladja meg az önkormányzat adott évi saját bevételeinek 50%-át.***

16. TÉTEL

A NEMZETISÉGEK JOGAI, ÖNKORMÁNYZATAIKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁS

A tananyag:

- előadás
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény hatályos rendelkezései
- A polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény
- A helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény

I. Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség című fejezetének XXIX. cikke:

„(1) A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők.

Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalkásához és megőrzéséhez.

A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.

(2) A Magyarországon élő nemzetiségek helyi és országos önkormányzatokat hozhatnak létre.

(3) A Magyarországon élő nemzetiségek jogaira vonatkozó részletes szabályokat, valamint a helyi és országos önkormányzataik megválasztásának szabályait sarkalatos törvény határozza meg.”

Az Alaptörvény deklarálja, hogy a Magyarországon élő nemzetiséghez tartozó személyeket az általános alapvető jogokon kívül **többletjogok**, egyéni és kollektív jogok illetik meg.

Az Alaptörvényben rögzítettek értelmében sarkalatos törvényként megalkotásra került a nemzetiségi önkormányzatok feladat- és hatásköreinek szabályozási keretként a nemzetiségek jogairól szóló 2011. CLXXIX. törvény.

II. 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól (Nj.tv.)

2012. január 1. napjával hatályon kívül helyezte:
a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvényt

Az Nj.tv. hatálybalépése előtt létrejött kisebbségi önkormányzat elnevezése
nemzetiségi önkormányzat.

II.1. Fogalmak

Nemzetiség fogalma a nemzetiségek jogairól 2011. évi CLXXIX. törvény (Nj.tv.) értelmében:

Nemzetiség minden olyan - Magyarország területén legalább egy évszázada honos - népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, a lakosság többi részétől saját nyelve, kultúrája és hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.

Nemzetiségnek minősül: a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén az ukrán

Nemzetiségi önkormányzat a nemzetiségek jogairól 2011. évi CLXXIX. törvény (Nj.tv.) értelmében:

A törvényben meghatározott nemzetiségi közszolgáltatási feladatokat ellátó, testületi formában működő, jogi személyiséggel rendelkező, demokratikus választások útján e törvény alapján létrehozott szervezet, amely a nemzetiségi közösséget megillető jogosultságok érvényesítésére, a nemzetiségek érdekeinek védelmére és képviselésére, a feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetiségi közügyek települési, területi vagy országos szinten történő önálló intézésére jön létre

II. 2. A nemzetiségek alapvető jogai

Minden nemzetiség jogosult arra, hogy **nemzetiségi közösségként létezzen és fennmaradjon.**

Minden nemzetiségi közösségnek és nemzetiséghez tartozó személynek joga van

a) **a szülőföldjén való zavartalan boldoguláshoz, a saját, a szülők, ősök születési vagy lakhelyének kultúrájához, hagyományaihoz való kötődés szabadságához és oltalmához;**

b) **az óhazával való zavartalan kapcsolattartáshoz.**

A nemzetiséghez tartozó személynek joga van **mind az óhaza és a nyelvnemzetek állami és közösségi intézményeivel, mind a más országokban élő nemzetiségekkel való kapcsolattartásra.**

A nemzetiséghez tartozók **nyelvhasználatának feltételeit** - külön törvényben meghatározott esetekben - **az állam biztosítani köteles.**

Nemzetiséghez való tartozás miatt **tilos az egyenlő bánásmód követelményének bárminemű megsértése.**

❖ **Egyéni nemzetiségi jogok**

❖ **Közösségi nemzetiségi jogok**

II.3.A nemzetiségek önkormányzatai

Az egyes nemzetiségek közvetlen választással

a) a községben, a városban és a fővárosi kerületben települési, a fővárosban és a megyében területi (a továbbiakban együtt: **helyi**), valamint

b) **országos nemzetiségi önkormányzatot hozhatnak létre.**

❖ **A nemzetiségi önkormányzati képviselők**

A települési nemzetiségi önkormányzati képviselők száma

a) **3fő**, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján a településen kevesebb mint 100 fő,

b) **4 fő**, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján a településen legalább 100 fő.

A területi nemzetiségi önkormányzati képviselők száma **7 fő**.

Az országos nemzetiségi önkormányzati képviselők száma

a) **15 fő**, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján **nem több mint 5 000**,

b) **23 fő**, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján **több mint 5 000**,

c) **31 fő**, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján **több mint 10 000**,

d) **39 fő**, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján **több mint 25 000**,

e) **47 fő**, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján **több mint 50 000**

❖ **A választójog**

A választáson **választó**, aki a nemzetiségi névjegyzékben szerepel.

A nemzetiségi névjegyzékbe **kérelmére fel kell venni** azt, aki

a) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán szavazati joggal rendelkezik,

b) az Nj.tv.-ben meghatározott nemzetiséghez tartozik, és

c) e nemzetiséghez tartozását az Nj.tv.-ben meghatározott tartalommal és a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott eljárási rendben megvallja.

Egy személy egyidejűleg **csak egy nemzetiség névjegyzékében szerepelhet**.

❖ **A választókerületek**

A **települési** nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a **település 1 választókerületet** alkot.

A **fővárosi** nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a **főváros 1 választókerületet** alkot.

A **megyei** nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a **megye 1 választókerületet** alkot.

Az **országos** nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán az **ország területe 1 választókerületet** alkot.

❖ **A nemzetiségi önkormányzat, a képviselő-testület megbízatásának keletkezése és megszűnése**

❖ **A nemzetiségi önkormányzat jogállása, jogai és kötelezettségei**

A **nemzetiségi önkormányzati jogok** a **nemzetiséghez tartozó választópolgárok közösségét** illetik meg, akik ezeket a jogukat törvényben meghatározott módon, választott képviselőik útján gyakorolják.

A nemzetiségi önkormányzati jogok - ha az Nj.tv. eltérően nem rendelkezik - **minden nemzetiségi önkormányzat tekintetében egyenlőek**.

A nemzetiségi önkormányzatok **feladat- és hatásköre eltérő lehet**.

A **nemzetiségi önkormányzat jogi személy**.

A nemzetiségi önkormányzati feladat- és hatáskörök a **nemzetiségi önkormányzat testületét** illetik meg, a nemzetiségi önkormányzatot az **elnök képviseli**.

A **települési** nemzetiségi önkormányzat testülete a **képviselő-testület**,

a területi és az országos nemzetiségi önkormányzat testülete a **közgyűlés**.

A nemzetiségi önkormányzatok között **nincs alá-fölérendeltségi viszony**.

A helyi önkormányzatok és a nemzetiségi önkormányzatok között **nincs alá-fölérendeltségi viszony**.

A nemzetiségi önkormányzat testülete a feladat- és hatáskörét a szerveire (elnök, bizottság, országos szint esetében hivatal), valamint - törvényben meghatározottak szerint - társulására átruházhatja.

❖ A nemzetiségi önkormányzat együttműködése az állami és a helyi önkormányzati szervekkel

A nemzetiségi önkormányzatok a nemzetiségi ügyek intézése érdekében jogosultak az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező **állami és önkormányzati szervek eljárásának kezdeményezésére, azoktól tájékoztatást kérhetnek, részükre javaslatot tehetnek**.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

Az önkormányzati működés feltételei és az ezzel kapcsolatos végrehajtási feladatok többek között:

- a helyi nemzetiségi önkormányzat részére havonta igény szerint, de legalább 16 órában, az önkormányzati feladat ellátásához szükséges tárgyi, technikai eszközökkel felszerelt helyiség ingyenes használata, a helyiséghez, továbbá a helyiség infrastruktúrájához kapcsolódó rezsiköltségek és fenntartási költségek viselése;

- a helyi nemzetiségi önkormányzat működéséhez (a testületi, tisztségviselői, képviselői feladatok ellátásához) szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosítása;

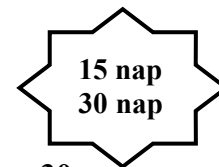
A helyi önkormányzat és a helyi nemzetiségi önkormányzat megállapodásban rögzíteni kell, hogy a jegyző vagy annak - a jegyzővel azonos képesítési előírásoknak megfelelő - megbízottja a helyi önkormányzat megbízásából és képviseletében részt vesz a nemzetiségi önkormányzat testületi ülésein és jelzi, amennyiben törvénysértést észlel.

❖ A nemzetiségi önkormányzat működése

Alakuló ülés

A nemzetiségi önkormányzat testületének alakuló ülését az illetékes választási bizottság elnöke

a választást követő **15, országos nemzetiségi önkormányzat esetében 30 napon** belüli időpontra hívja össze.

A nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete, közgyűlése szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott számú, **de évente legalább 4 ülést tart**.

Az ülést össze kell hívni

a) a nemzetiségi önkormányzati képviselők **több mint ¼** (települési szint esetében legalább 2 képviselő),

b) a nemzetiségi önkormányzat **bizottsága**, vagy

c) a **fővárosi és megyei kormányhivatal kezdeményezésére**, amennyiben az indítvány tartalmazza a testületi ülés összehívásának indokát, napirendjét, pontos időpontját és helyszínét.

Az ülést az **elnök hívja össze és vezeti**

- **Nyilvános és zárt ülés**
- **Egyszerű szótöbbség - Minősített szótöbbség:**
- **Szavazás**
- **Jegyzőkönyv**

- ❖ A nemzetiségi önkormányzati képviselő
- ❖ A nemzetiségi önkormányzat elnöke, elnökhelyettese és tagja
- ❖ A nemzetiségi önkormányzatok feladat- és hatásköre

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek között:

- a nemzetiségi feladatokat ellátó intézménye fenntartásával kapcsolatos feladatellátás,
- a saját kezdeményezésére más önkormányzat által átruházott feladat- és hatáskör ellátása, ideértve az átvett intézmény fenntartásával kapcsolatos feladatellátást,
- a más szervtől átvett intézmény fenntartásával kapcsolatos feladatok ellátása,
- a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira,
- a nemzetiségi önkormányzat illetékességi területén lévő, a nemzetiségi közösséghez kötődő kulturális javak megőrzése érdekében szükséges intézkedések kezdeményezése,
- a nemzetiségi nyelven folyó nevelésre és oktatásra irányuló igények felmérése.

A helyi nemzetiségi önkormányzat - a rendelkezésére álló források keretei között - önként vállalt közfeladata különösen

- a) nemzetiségi intézmény alapítása,
- b) kitüntetés alapítása, odaítélése feltételeinek és szabályainak meghatározása,
- c) nemzetiségi pályázat kiírása, ösztöndíj alapítása.

- ❖ Az országos nemzetiségi önkormányzat

Az országos nemzetiségi önkormányzat át nem ruházható hatáskörben, minősített többséggel dönt:

- a) székhelyéről,
- b) az általa képviselt nemzetiség országos ünnepeiről,
- c) rendelkezésére álló rádió- és televízió csatorna felhasználásának elveiről és módjáról,
- d) a rendelkezésére álló közszolgálati rádió és televízió műsoridő felhasználásának elveiről,
- e) a nemzetiségi közösség számára jogsegélyszolgálat létrehozásáról és működtetéséről, továbbá a települési nemzetiségi önkormányzatok számára információs szolgálat működtetéséről,
- f) a nemzetiségi utónévjegyzék összeállításáról, a nemzetiségi utónévvel kapcsolatos megkeresésekről,
- h) egyéb, törvény által meghatározott feladat- és hatáskörébe tartozó ügyekről.

Az országos nemzetiségi önkormányzat

- a) amennyiben a településen nemzetiségi önkormányzat nem működik, ellátja az adott nemzetiségi közösséggel kapcsolatosan a településen jelentkező érdekképviselési, érdekvédelmi feladatokat,
- b) a megyei önkormányzat által ellátott önkormányzati feladatok kapcsán - külön törvényben meghatározott - érdek-képviselési, érdekvédelmi tevékenységet fejt ki,
- c) ellátja az általa képviselt nemzetiség érdekeinek országos szintű képviselését és védelmét,
- d) a nemzetiségi kulturális autonómia fejlesztése érdekében országos szintű nemzetiségi intézményhálózatot tart fenn,

II.4. A nemzetiségi közügyek ellátásának gazdasági alapjai

A nemzetiségi önkormányzatok vagyona, bevételei, gazdálkodása

A nemzetiségi önkormányzat vagyona a **nemzetiségi közügyek ellátását szolgálja.**

A nemzetiségi önkormányzat vagyonának elkülönített része a **törzsvagyon.**

A nemzetiségi önkormányzat a tulajdonában lévő ingó és ingatlan vagyontárgyak, valamint az őt megillető vagyoni értékű jogok köréből törzsvagyonába vonja azokat, amelyek közvetlenül a nemzetiségi közügyek ellátását szolgálják.

A nemzetiségi önkormányzati bevételek forrása különösen:

- a) az állam költségvetési támogatása,
- b) egyéb támogatások,
- c) a saját bevételek, vállalkozási bevételek,
- d) a vagyonának a hozadéka,
- e) az anyaországi és egyéb adományok,
- f) az átvett pénzeszközök.

II.5. A nemzetiségi önkormányzatok társulásai

II.6. A nemzetiségi önkormányzatok törvényességi felügyelete

- Amennyiben a **nemzetiségi önkormányzat az Nj.tv.-n alapuló feladat-ellátási kötelezettségét elmulasztja,** a **fővárosi és megyei kormányhivatal** kezdeményezi a mulasztás **bíróság** által történő **megállapítását,** egyidejűleg kezdeményezi, hogy a bíróság **határidő tűzésével kötelezze** a nemzetiségi önkormányzatot a kötelező feladat ellátására.
- A fővárosi és megyei kormányhivatal - az elmaradt nemzetiségi önkormányzati döntés pótlása (aktuspótlás) kivételével - a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének rendjével egyező tartalommal és módon ellátja a nemzetiségi önkormányzatok törvényességi felügyeletét.
- **Az országos önkormányzat és szervei törvényességi felügyeletét a Kormány által kijelölt fővárosi és megyei kormányhivatal látja el.**
- A fővárosi és megyei kormányhivatal a mérlegelési jogkörben hozott önkormányzati döntésnek kizárólag a **jogszerűségét vizsgálhatja.**

FŐVÁROSI ÉS MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

II.7. A nemzetiségi önkormányzatok és a központi állami szervek kapcsolata

17.TÉTEL

A KÖZTISZTVISELŐI RENDSZEREK, A HAZAI SZABÁLYOZÁS TÖRTÉNETE

A tananyag:

- előadás

- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 255.-258. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. Köztisztviselői rendszerek kialakulása és csoportosítási lehetőségei

XX. sz. első fele:

1. asszimilációs rendszer:

közszektorban dolgozókra az általános munkajogi szabályokat alkalmazták

2. differenciált rendszer:

állami közhatalom gyakorlásában résztvevőkre sajátos közjogi szabályozást vezettek be

Jogviszony tartalma szerint:

1. nyílt rendszer: munkajogi szabályok

2. zárt rendszer: speciális szakmai képezéseket tételez fel

XX. sz. közepe:

általánossá vált a differenciált, közjogias szabályozás, szakmai érdemrendszerű megoldások – közszolgálati tevékenység élethivatásszerű és teljes szakmai pályafutás idejére garantált

Közszektorban alkalmazottakra vonatkozó szerteágazó szabályozás sehol sem volt azonos a közhatalmat gyakorló állami szerveknél

XX. sz. utolsó évtizedéig:

zárt, karrierrendszerű közszolgálat érvényesülése volt a meghatározó

Karrier-rendszer és állásrendszer összehasonlítása

1. karrier-rendszer: nem egy konkrét állásra, hanem a közszolgálat meghatározott funkcionális kategóriájában és szakmai testületébe történik az alkalmazás – az állások betöltése jogszabályban előírt képzettséghez és végzettséghez kötött és feltétele a közszolgálati szakmai gyakorlat és vizsga

előnye: magas szintű speciális szaktudás, kiszámíthatóság, stabilitás

2. állásrendszer: a meghatározott állás, munkakör betöltése jogszabályban formalizált eljárás nélkül történik – az állások betöltésénél a konkrét munkakör betöltéséhez szükséges gyakorlati készségek, képességek vannak előnyben

előnye: rugalmasság, feladatorientált munkakörök kialakításának lehetősége

Az egyes országokban alkalmazott konkrét megoldások

Karrier és állásrendszer alkalmazása az egye országokban – tiszta formában nem érvényesül

Hollandia alkalmazza leginkább az állásrendszer, míg legkevésbé Franciaország

Állásrendszer alkalmazása többségben van a konkrét megoldások közt –

New Public Management hatása: magánszférában sikeresen alkalmazott szervezés, vezetési és igazgatási módszerek közigazgatási alkalmazásának irányvonala

NPM kialakulásának fő oka: közigazgatás egyre nagyobb szervezettel, személyzettel és költségvetési támogatással működött – versenyszféra nem akarta finanszírozni

Közigazgatás is legalább azzal a hatékonysággal, teljesítménnyel működjön, mint a versenyszféra

Humán erőforrás management külön is kiemelésre került

Karrier-típusú közszolgálat drága és rugalmatlan – NPM módszerek általi támadások ezen a téren jelentkeztek először

Jellemző tendencia a karrierrendszer háttérbe szorulása és együttélési kényszere a munkajogi szerződéses állománnyal.

Tendencia az állásrendszer megerősödése és munkajogias irányba történő elmozdulása

Rugalmasság a foglalkoztatottságban és a díjazásban

Jogilag garantált elemek csökkenése, kollektív, valamint az egyéni szerződések szintjére történő leépülése

Bizonytalanság, értékválság, zsákmányrendszer erősödése, korrupció előretörése

Zárt rendszer (fajtái például: karrierrendszer, merit/érdemen alapuló rendszer)- és **nyílt rendszer** (fajtái például: zsákmányrendszer) **összehasonlítása**

	ZÁRT RENDSZER	NYÍLT RENDSZER
Hol?	- kontinentális jogrendszer/ országoként, illetve kultúrköröként eltér	- angolszász államok közigazgatását jellemezte a kezdetekben
Kialakulása	- abszolút monarchiák hivatalnokrendszere	- 19.sz.: USA: Andrew Jackson: zsákmányrendszer (ma már meghaladott)
Jellemzői:	- hivatásos és szakképzett személyeket foglalkoztatnak, akiket az általános munkaviszonyban állókhoz képest előjogokban (garantált előmenetelhez való jog, elmozdíthatatlanság, etc.) résztesítnek és akiket ezek ellentételeként különös kötelezettségek terhelnek - az alkalmazást közjogi-közigazgatási jogi jellegű aktus létesíti és szünteti meg - közjogi jogviszonyból eredő jogokat és kötelezettségeket, az illetményt közjogi-közigazgatási jogi normák írják elő	- a közigazgatásban is minden vezető maga dönt arról, hogy kit alkalmaz - a közigazgatásban is alku tárgya a bér - munkaviszony megszűnése a munkaadó és a munkavállaló közös ill. egyoldalú akaratának függvénye - a maximum négy éves ciklus miatt a karrierrendszer alapkérdései nem merülnek fel (pl. képzés) - köztisztviselők jogait, kötelezettségeit munkaszerződések szabályozták
Előnyei	- Életpályaszerű munkavégzés - Stabilitás-elmozdíthatatlanság - Folyamatos képzés lehetősége - Előre tervezhetőség	- A legmegfelelőbb személy kerül az adott pozícióba - Lehetővé teszi a politikusi, a választói akarat legjobb megvalósítását - A rotáció kiküszöböli a hatalomkoncentrációt - A társadalom széles rétegei vehetnek részt a kormányzati igazgatási munkában - létszám gyorsan alakítható
Hátrányok	- Alulmotiváltság veszélye - Teljesítménykényszer hiánya - Az egyéni megvalósítás lehetőségének szűk köre	- Nincs igazi szakképzett hivatalnoki réteg - Nagy rotáció a személyi állományban - kiszolgáltatott a politikának

Napjainkban, a XXI. században egyik rendszer sem jelenik meg tisztán.

Terjed a **vegyes rendszer** alkalmazása így például Magyarország, Bulgária.

A vegyes rendszer lényege:

A központi források korlátozottsága, valamint a közszolgálati rendszerrel szembeni fokozott elvárások miatt költségtakarékossá, rugalmassá és hatékonyá kívánják tenni a közszolgálati szektort.

	<i>Karrier rendszer</i>	<i>Vegyes rendszer</i>	<i>Pozícióhoz kötött</i>
<u>Unió tagállamok</u>	<i>Ausztria, Belgium, Ciprus, Franciaország, Németország, Görögország, Írország, Luxemburg, Portugália, Románia, Spanyolország</i>	<i>Bulgária, Magyarország, Olaszország, Lettország, Litvánia, Málta, Lengyelország, Szlovákia, Szlovénia</i>	<i>Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Finnország, Hollandia, Svédország, Egyesült Királyság</i>

Forrás: H. KUPERUS-A. RODE: More Efficient Civil Service sin Times of Economic Recession an Beyond: can a Flexicurity Approach Help? EIPASCOP 2010 (1) p. 17.

II. A hazai szabályozás története

II.1. 1867-es kiegyezés előtt (*II. József*)

II.2. 1867-es kiegyezés után

II.3. II. világháborút követő időszak

(1951. évi 7. számú tvr., 38/1973. (XII.27.) MT számú rendelet)

II.4. 1990-es politikai rendszerváltozást követően:

1992. évi XXII. törvény - a Munka Törvénykönyvéről

Hatályos: 1992. július 1. – 2013. január 1.

1992. évi XXIII. törvény - a köztisztviselők jogállásáról (Ktv.)

Hatályos: 1992. július 1. – 2012. március 1.

1992. évi XXXIII. törvény - a közalkalmazottak jogállásáról (Kjt.)

Hatályos: 1992. július 1.-

2010. évi LVIII. törvény - a kormánytisztviselők jogállásáról

Hatályos: 2012. január 1. - 2012. március 1.

2011. évi CXCIX. törvény - a közszolgálati tisztviselőkről (Kttv.)

Hatályos: 2012. március 1-től

2012. évi I. törvény - a munka törvénykönyvéről

Hatályos: 2012. július 1-től

A KÖZSZOLGÁLATI JOGVISZONY FOGALMA

A tananyag:

- előadás

- 2011. évi CXCIX. törvény a közszolgálati tisztviselőkről (Kttv.)

A közigazgatási és közszolgáltatást nyújtó szervekkel létrejövő tartós jellegű, munkavégzés céljából létesített különleges közjogi jogviszony: többletjogokkal és többletkötelezettségekkel, amely kinevezéssel jön létre.

A KÖZSZOLGÁLATI TISZTVISELŐKRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNY, HATÁLYA

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CXCV. törvény a közzolgálati tisztviselőkről (Kttv.)

I. A közzolgálati tisztviselőkről szóló törvény

- 2011. évi CXCV. törvény a közzolgálati tisztviselőkről (Kttv.) előzményei és elfogadása
- 2011. évi CXCV. törvény a közzolgálati tisztviselőkről (Kttv.) felépítése

Kttv. felépítése	Kttv. egyes fejezetének tartalma
ELSŐ RÉSZ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	
<i>I. fejezet: Bevezető rendelkezések</i>	a Kttv. hatálya, értelmező rendelkezések
<i>II. fejezet: Közös szabályok</i>	<p>Figyelemmel arra, hogy a Kttv.-nek már NEM háttérjogszabálya a 2012. június 30-ig hatályos MT., valamint a 2012. július 1-jén helyébe lépő Mt., ezért az ezekben a törvényekben szereplő, a közzolgálat vonatkozásában is releváns jogintézményeket a közzolgálati törvényben is rögzíteni szükséges.</p> <p>Ilyenek például „<i>A közös szabályok</i>” című fejezetben szereplő általános, közös szabályok, jogintézmények, amelyek az egész Kttv. vonatkozásában átfogóan érvényesülnek.</p> <p>A Kttv. a „<i>közzolgálat</i>” kifejezés alatt együttesen érti a kormányzati szolgálati jogviszonyt és a közzolgálati jogviszonyt. A közzolgálatra vonatkozó közös szabályokat találhatjuk e fejezetben.</p>
MÁSODIK RÉSZ	
<i>III. fejezet: Közzolgálati személyzeti igazgatás</i>	A közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős minisztert és a kormányzati személyügyi igazgatási feladatokat ellátó szervre vonatkozó szabályokat tartalmazza a Kttv. III. fejezete.
<i>IV. fejezet: a Magyar Kormánytisztviselői Kar</i>	A Magyar Kormánytisztviselői Kar a kormánytisztviselők önkormányzattal rendelkező, közigazgatási szakmai, érdek-képviseleti köztestülete. A Kttv. e fejezete részletesen szabályozza a MKK szervezetére, működésére, tagsági viszonyára, etc. vonatkozó szabályokat.
HARMADIK RÉSZ A KORMÁNYZATI SZOLGÁLATI JOGVISZONYBAN ÁLLÓK	
<i>V. fejezet: A kormánytisztviselők</i>	A kormánytisztviselőkre vonatkozó részletes szabályokat találjuk e fejezetben Például: a kormányzati szolgálati jogviszony létesítésére, megszűnésére, tartalmára, előmenetelére, díjazására, felelősségére vonatkozó szabályok

<i>VI. fejezet: A kormányzati ügykezelők</i>	A kormányzati ügykezelőkre a kormánytisztviselőkre vonatkozó szabályokat kell érteni és a Kttv. e fejezetében foglalt eltérésekkel, megfelelően kell alkalmazni.
<i>VII. fejezet: Szakmai vezetők</i>	A minisztériumban kinevezett közigazgatási államtitkára, valamint helyettes államtitkára vonatkozó szabályokat a kormánytisztviselőkre vonatkozó rendelkezéseket a Kttv. e fejezetében foglalt eltérésekkel, megfelelően kell alkalmazni.
NEGYEDIK RÉSZ KÖZSZOLGÁLATI JOGVISZONYBAN ÁLLÓK	
<i>VIII. fejezet: A köztisztviselők</i>	A közszerződés jogviszonyban a Kttv. kormánytisztviselőkre vonatkozó rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel (a közszerződés jogviszony létesítése, besorolás, címek, díjazás), megfelelően kell alkalmazni.
<i>IX. fejezet: A közszerződésügyi ügykezelők</i>	A közszerződésügyi ügykezelő a közszerződés jogviszonyában a köztisztviselőkre vonatkozó, a Kttv.-ben meghatározott rendelkezéseket az e fejezetben foglalt eltérésekkel megfelelően kell alkalmazni.
<i>X. fejezet: A jegyző</i>	A jegyző a közszerződés jogviszonyában a Kttv. köztisztviselőkre vonatkozó rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel (a közszerződés jogviszony létesítése, megszűnése, besorolás, címek, díjazás), megfelelően kell alkalmazni.
ÖTÖDIK RÉSZ A közigazgatási szervnél foglalkoztatott munkavállaló	A közigazgatási szervnél foglalkoztatott munkavállalókra a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény rendelkezéseit ezen részben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
ZÁRÓ ÉS VEGYES RENDELKEZÉSEK	Felhatalmazó rendelkezéseket és az Európai Unió jogi aktusainak való megfelelésre utaló §-t tartalmazza.
MELLÉKLETEK	1. <i>melléklet</i> az illetményrendszer 2. <i>melléklet</i> a közszerződés alapszerződés alanyilvántartás adatkörét 3. <i>melléklet</i> a tartalékállományba helyezett közszerződés jogviszonyban állók nyilvántartásának adatköre 4. <i>melléklet</i> A toborzási adatbázis adatköre 5. <i>melléklet</i> az önéletrajzra vonatkozó adatokat tartalmazza.

II. A közszerződésügyi tisztviselőkről szóló törvény hatálya

II.1. Szervi hatály [Kttv. 1. §, 2. §]

A szervi hatály kapcsán a Kttv. azokat a szervezetet határozza meg, amelyeknél történő foglalkoztatásra – fő szabályként – a Kttv. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Ezeket a szervezetet jogállásukat tekintve két nagy csoportra oszthatjuk:

- Kormány irányítása alá tartozó államigazgatási szervek (államigazgatási szervek),

- az autonóm szervekre, képviselő-testület hivatalára

Ez a kategorizálás a hierarchikus működéshez való eltérő viszonyt fejezi ki a személyi állomány jogállásának szabályozásában. A különbségtétel az „alkalmazotti kör” elnevezésében is megjelenik. A Kormány irányítása alá tartozó szervek alkalmazottait **kormányzati szolgálati jogviszonyban állóknak**, az autonóm szervek alkalmazottait **közszolgálati jogviszonyban állóknak** nevezzük.

[Kttv. 1. § a), b), c), e)]

E törvény hatálya

a) a Miniszterelnökség, a minisztérium, a kormányhivatal, a központi hivatal (a továbbiakban: központi államigazgatási szerv),

b) a kormányhivatal és a központi hivatal területi, helyi szerve, a megyei, fővárosi kormányhivatal, továbbá a Kormány által intézményfenntartásra kijelölt szerv,

c) a rendőrség, a büntetés-végrehajtás és a hivatásos katasztrófavédelemi szerv központi és területi szervei

(a továbbiakban a)–c) pont együtt: államigazgatási szerv)

kormánytisztviselőjének és kormányzati ügykezelőjének kormányzati szolgálati jogviszonyára, továbbá

e) a helyi önkormányzat képviselő-testületének polgármesteri hivatala, közterület-felügyelete, a közös önkormányzati hivatala (a továbbiakban: képviselő-testület hivatala) köztisztviselőjének és közszolgálati ügykezelőjének közszolgálati jogviszonyára

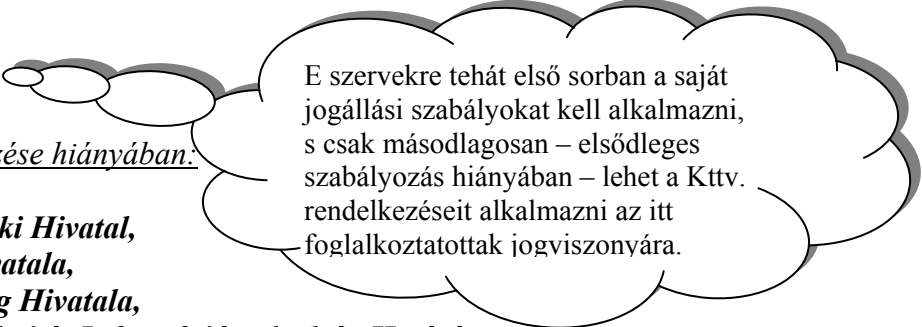
terjed ki.

[Kttv. 2. §]

Törvény eltérő rendelkezése hiányában.

- **a Köztársasági Elnöki Hivatal,**
- **az Országgyűlés Hivatala,**
- **az Alkotmánybíróság Hivatala,**
- **a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság,**
- **az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala,**
- **az Állami Számvevőszék,**
- **A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal**
- **a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala,**
- **a Gazdasági Versenyhivatal,**
- **a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete,**
- **a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága,**
- **a Magyar Művészeti Akadémia Titkársága,**
- **az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára,**
- **az Egyenlő Bánásmód Hatóság,**
- **a Közbeszerzési Hatóság és**
- **az Országgyűlési Őrség**

köztisztviselőjének és közszolgálati ügykezelőjének közszolgálati jogviszonyára is e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

E szervekre tehát első sorban a saját jogállási szabályokat kell alkalmazni, s csak másodlagosan – elsődleges szabályozás hiányában – lehet a Kttv. rendelkezéseit alkalmazni az itt foglalkoztatottak jogviszonyára.

SZERVI HATÁLY

Kormány irányítása alá tartozó államigazgatási szervek

[Kttv. 1. § a), b), c), e)]

E törvény hatálya

a) a Miniszterelnökség, a minisztérium, a kormányhivatal, a központi hivatal (a továbbiakban: központi államigazgatási szerv),

!≠ a Kttv. szerinti központi államigazgatási szerv fogalom nem egyezik meg a 2010. évi XLIII. törvényben meghatározott központi államigazgatási szerv fogalommal.

b) a kormányhivatal és a központi hivatal területi, helyi szerve, a megyei, fővárosi kormányhivatal, valamint területi szerve, továbbá a Kormány által intézményfenntartásra kijelölt szerv,

c) a rendőrség, a büntetés-végrehajtás és a hivatásos katasztrófavédelemleni szerv központi és területi szervei

(a továbbiakban a)–c) pont együtt: államigazgatási szerv)

kormánytisztviselőjének és kormányzati ügykezelőjének kormányzati szolgálati jogviszonyára

Képviselő-testület hivatala

[Kttv. 1. § e)]

E törvény hatálya

a helyi önkormányzat képviselő-testületének hivatala és hatósági igazgatási társulása, közterület-felügyelete, a körjegyzőség, továbbá az országos nemzetiségi önkormányzatok hivatala (a továbbiakban: képviselő-testület hivatala) köztisztviselőjének és közszolgálati ügykezelőjének közszolgálati jogviszonyára terjed ki.

Autonóm szervek:

[Kttv. 2. §]

Törvény eltérő rendelkezése hiányában:

- *a Köztársasági Elnöki Hivatal,*
- *az Országgyűlés Hivatala,*
- *az Alkotmánybíróság Hivatala,*
- *a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság,*
- *az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala,*
- *az Állami Számvevőszék,*
- *A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal*
- *a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala,*
- *a Gazdasági Versenyhivatal,*
- *a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete,*
- *a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága,*
- *a Magyar Művészeti Akadémia Titkársága,*
- *az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára,*
- *az Egyenlő Bánásmód Hatóság,*
- *a Közbeszerzési Hatóság és*
- *az Országgyűlési Órség*

köztisztviselőjének és közszolgálati ügykezelőjének közszolgálati jogviszonyára is e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

II.2. Személyi hatály [Kttv. 1.§, 2.§, 3. §]

A Kttv. hatálya – általánosan - az alábbi személyekre terjed ki:

- **államigazgatási szervek kormánytisztviselőjére és kormányzati ügykezelőjére** [Kttv. 1.§ a), b), c)];
- **a minisztérium közigazgatási államtitkárára és helyettes államtitkárára, valamint a Miniszterelnökség helyettes államtitkárára (szakmai vezető)** [Kttv. 1.§ d)];
- **képviselő-testület hivatalának köztisztviselőjére és közszolgálati ügykezelőjére** / [Kttv. 1.§ e)] **és az autonóm szervek köztisztviselőjére és közszolgálati ügykezelőjére** [Kttv. 2)];
- **Az igazságügyért felelős miniszter által vezetett minisztériumba beosztott bíróra, illetve ügyészre**, ha törvény másként nem rendelkezik, a kormánytisztviselőkre vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. [Kttv. 3.§ (1) bek.]
- **egyéb esetek:** [Kttv. 3.§ (2) - (8) bek.]

Kttv. 3. §

(2) A 45. § hatálya kiterjed azon magyar állampolgárokra is, akik pályázati eljárásban vesznek részt, illetve felvételüket kéri a toborzási adatbázisba.

(3) A 72. § hatálya kiterjed azon munkáltatókra és a velük munkaviszonyban álló munkavállalókra, amelyek esetében a munkaviszony létesítésre a 72. § alapján kerül sor, továbbá a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó munkáltatóra és a közalkalmazottra, amelyek esetében a közalkalmazotti jogviszony létesítésére a 72. § alapján kerül sor.

(4) A 230. § hatálya kiterjed a polgármesterre, valamint a helyi önkormányzati képviselőre.

(5) A 80. § (2) és (3) bekezdésének hatálya – az ott meghatározottak szerint – kiterjed a Nemzeti Köszolgálati Egyetemre.

(6) Az e törvény hatálya alá tartozó szervek jegyzékét a Kormány teszi közzé.

(7) A 258. § hatálya kiterjed a közigazgatási szervnél kormánytisztviselőnek, köztisztviselőnek, kormányzati, illetve közszolgálati ügykezelőnek nem minősülő munkavállaló munkaviszonyára.

(8) A politikai vezetők állami vezetői szolgálati jogviszonyára a 26-50. §, 53. §, 55-73. §, 80-88. §, 98. §, 100. § (1) bekezdés, 101. §, 116-130. §, 133-142. §, 150. §, 154-159. §, 181-183. §, 190-191. §, 195-225. § kivételével e törvény kormányzati szolgálati jogviszonyra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A politikai vezető, valamint a munkáltató az állami vezetői szolgálati jogviszonyból származó igényt a 238. § megfelelő alkalmazásával érvényesítheti.

(9)⁷Törvény eltérő rendelkezése hiányában az állami intézményfenntartó központ kormánytisztviselőjének, kormányzati ügykezelőjének kormányzati szolgálati jogviszonyára is e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni

kormánytisztviselő, köztisztviselő: [Kttv. 6.§ 13. pont]

az 1. és 2. §-ban felsorolt szervek (a továbbiakban együtt: közigazgatási szerv) feladat- és hatáskörében eljáró vezető és ügyintéző, aki előkészíti a közigazgatási szerv feladat- és hatáskörébe tartozó ügyeket érdemi döntésre, illetve – felhatalmazás esetén – a döntést kiadományozza, kivéve, ha ezt a tevékenységet az 1. § c) pontja szerinti fegyveres szervnél más jogviszonyban álló személy végzi;

kormányzati, illetve közszolgálati ügykezelő: [Kttv. 6. § 14. pont]

az, aki a közigazgatási szervnél közhatalmi, irányítási, ellenőrzési és felügyeleti tevékenység gyakorlásához kapcsolódó ügyviteli feladatot lát el, kivéve, ha ezt a tevékenységet az 1. § c) pontja szerinti fegyveres szervnél vagy a Honvédségnél közalkalmazotti jogviszonyban álló személy végzi;

közszolgálati tisztviselő: [Kttv. 6. § 20. pont]

*a kormánytisztviselő, kormányzati ügykezelő, köztisztviselő, közszolgálati ügykezelő
szakmai vezető: [Kttv. 6. § 29. pont]*

*a minisztériumban kinevezett közigazgatási államtitkár, valamint helyettes államtitkár,
továbbá a Miniszterelnökségen kinevezett helyettes államtitkár.*

II.3. Tárgyi hatály

A tárgyi hatály szempontjából a Kttv. a **kormányzati szolgálati és a közszolgálati jogviszonyra** terjed ki.

Kormányzati szolgálati jogviszonyban a kormánytisztviselő és a kormányzati ügykezelő, **közszolgálati jogviszonyban** a köztisztviselő és a közszolgálati ügykezelő áll.

Kormánytisztviselőként kormányzati szolgálati jogviszonyban áll a politikai (fő)tanácsadó és kabinetfőnök, de bizonyos kérdésekben sajátos szabályok irányadóak rájuk

A **kormánytisztviselőkre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni** – törvényben foglalt eltérésekkel – valamennyi kormányzati szolgálati jogviszonyban állóra, illetve a köztisztviselőre.

A **köztisztviselőkre irányadó rendelkezéseket kell alkalmazni** a többi közszolgálati jogviszonyban állóra. Ily módon – a törvényben meghatározott eltérésekkel - a kormánytisztviselőkre vonatkozó rendelkezéseket kell a Kttv. hatálya alá tartozó valamennyi személyre alkalmazni.

II.4. Nem terjed ki a 2011. évi CXCV. törvény hatálya

[Kttv. 4. §]

E törvény hatálya NEM terjed ki

- a) törvény eltérő rendelkezésének hiányában a Honvédség, a nemzetbiztonsági szolgálatok és a fegyveres biztonsági őrség szerveire;*
- b) jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában a helyi önkormányzat feladatkörébe tartozó közszolgáltatások ellátására – polgármesteri hivatalban – foglalkoztatottakra;*
- c) a közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatottra, valamint az egyszerűsített foglalkoztatás céljára létesített munkaviszonyban foglalkoztatottra, illetve alkalmi munkára irányuló egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztatott munkavállalóra.*

II.4. Időbeli és Területi hatály

A KORMÁNYTISZTVISELŐI JOGVISZONY ÉS A KÖZTISZTVISELŐI JOGVISZONY LÉTESÍTÉSE, MÓDOSÍTÁSA, MEGSZŪNÉSE, MEGSZŪNTETÉSE

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CXCV. törvény a közszolgálati tisztviselőkről (Kttv.)

I. A kormányzati szolgálati jogviszony létesítése

A kormányzati szolgálati jogviszony az állam, valamint az állam nevében foglalkoztatott kormánytisztviselő között a köz szolgálata és munkavégzés céljából létesített különleges jogviszony, amely alapján a munkavégzéssel szükségszerűen együtt járó kötelezettségeken és jogosultságokon túlmenően mindkét felet többletkötelezettségek terhelik és jogosultságok illetik meg.

A kormányzati szolgálati jogviszony alapján a kormánytisztviselő az MKK tagjává válik.

- *A kinevezés időtartama*

A kormányzati szolgálati jogviszony kinevezéssel és annak elfogadásával jön létre. Eltérő rendelkezés hiányában a kormányzati szolgálati jogviszony **határozatlan időre és teljes munkaidőre jön létre.** A kinevezést és annak elfogadását írásba kell foglalni. Az írásba foglalás elmulasztása miatt a kinevezés érvénytelenségére csak a kormánytisztviselő - a munkába lépést követő harminc napon belül - hivatkozhat.

Kormányzati szolgálati jogviszony - ha törvény eltérően nem rendelkezik - tartósan távollevő kormánytisztviselő helyettesítése céljából vagy esetenként szükségessé váló feladat elvégzésére, illetve tartós külszolgálat ellátására **létesíthető határozott időre.**

A határozott idejű kormányzati szolgálati jogviszony időtartamát naptárilag vagy más alkalmas módon - így különösen meghatározott munka elvégzéséhez, feladat ellátásához vagy esemény bekövetkeztéhez kötődően - kell meghatározni. A kormányzati szolgálati jogviszony megszűnésének időpontja nem függhet kizárólag az államigazgatási szerv, illetve a kormánytisztviselő akaratától, ha a felek a kormányzati szolgálati jogviszony időtartamát nem naptárilag határozták meg. Ez utóbbi esetben a munkáltatói jogkör gyakorlója tájékoztatja a kormánytisztviselőt a kormányzati szolgálati jogviszony várható időtartamáról.

- *A kinevezés feltételei*

A kormányzati szolgálati jogviszony

- büntetlen előéletű,
- cselekvőképes,
- legalább középiskolai végzettséggel rendelkező
- magyar állampolgárral **létesíthető és tartható fenn.**

+ Pártfogó felügyelőnek nem lehet kinevezni továbbá azt.

a) aki büntetlen előéletű, de a bíróság bűncselekmény elkövetése miatt büntetőjogi felelősségét jogerős ítéletben megállapította,

aa) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, ötévi vagy azt meghaladó végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén a mentesítés beálltától számított tizenkét évig,

ab) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, öt évet el nem érő végrehajtandó szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított tíz évig,

ac) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,

ad) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott közérdekű munka vagy pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,

ae) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított három évig,

af) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,

ag) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,

ah) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott közérdekű munka esetén a mentesítés beálltától számított három évig,

b) akivel szemben a bíróság kényszergyógykezelést alkalmazott, a kényszergyógykezelést megszüntető végzés jogerőre emelkedésétől számított három évig,

c) akivel szemben a bíróság próbára bocsátást alkalmazott, a próbaidő, annak meghosszabbítása esetén a meghosszabbított próbaidő elteltétől számított három évig, vagy

d) akivel szemben büntetőeljárás - ide nem értve a magánvádas vagy pótmagánvádoló vádindítványa alapján indult eljárást - van folyamatban, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig,

e) aki a kormányzati szolgálati jogviszony alapján végzett tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll.

Jogszabály által meghatározott fontos és bizalmas munkakörre kormányzati szolgálati jogviszony csak azzal létesíthető, illetve tartható fenn, **aki a munkakörre előírt, az állami élet és a nemzetgazdaság jogszerű működéséhez szükséges biztonsági feltételeknek megfelel.** A kormányzati szolgálati jogviszonyt létesíteni szándékozó személynek írásban nyilatkoznia kell arról, hogy ezeknek a követelményeknek megfelel, és hozzájárul ahhoz, hogy ezt az illetékes nemzetbiztonsági szolgálat ellenőrizze. Az ellenőrzéshez való hozzájáruláshoz a külön törvényben meghatározott hozzátartozó nyilatkozatát is csatolni kell. Ha az érintett úgy nyilatkozik, hogy a fontos és bizalmas munkakörrel együtt járó kötelezettségeknek nem kívánja magát alávetni, vele fontos és bizalmas munkakörre kormányzati szolgálati jogviszony nem létesíthető.

Ha a kormányzati szolgálati jogviszonyt létesíteni szándékozó személy, illetve a kormánytisztviselő **nem felel meg** az állami élet és a nemzetgazdaság jogszerű működéséhez szükséges, valamint - amennyiben szükséges - a nemzetközi kötelezettségvállalásokból fakadó biztonsági feltételeknek, az államigazgatási szerv a kormányzati szolgálati jogviszonyt létesíteni szándékozó személy, illetve a kormánytisztviselő részére más, fontos és bizalmas munkakörnek nem minősülő munkakört ajánlhat fel. Felajánlható munkakör hiányában, vagy ha a kormányzati szolgálati jogviszonyt létesíteni szándékozó személy, illetve a kormánytisztviselő a felajánlott munkakört nem fogadja el, kormányzati szolgálati jogviszony nem létesíthető, illetve a kormányzati szolgálati jogviszonyt azonnali hatállyal meg kell szüntetni. A kormányzati szolgálati jogviszonynak ezen okból történő megszüntetése esetén a

kormánytisztviselőt felmentési idő és végkielégítés nem illeti meg. A megszüntetés okát és jogkövetkezményeit közölni kell a kormánytisztviselővel.

A hivatásos szolgálati, illetve katonai szolgálati jogviszonyban állók a tartalékállomány útján kormányzati szolgálati jogviszonyt létesíthetnek

- a munkakör betöltéséhez előírt képesítési feltétel hiányában is, ha a képesítés megszerzésére irányuló tanulmányaikat legkésőbb a kormányzati szolgálati jogviszony létesítésére vonatkozó kinevezésükkel egyidejűleg megkezdik és vállalják, hogy azokat két éven belül befejezik,

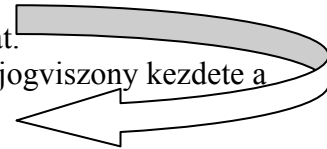
- próbaidő kikötése nélkül.

A kormányzati szolgálati jogviszonyt létesíteni szándékozó személy a kinevezést megelőzően **hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy büntetlen előéletű.**

• *A kinevezési okmánynak tartalmaznia kell a kormánytisztviselő:*

- besorolásának alapjául szolgáló besorolási osztályt, besorolási és fizetési fokozatot,
- illetményét, annak a besorolása szerinti alapilletményéhez viszonyított beállási szintjét,
- munkakörét és meghatározott feladatkörét,
- munkavégzésének a helyét,
- előmeneteléhez előírt kötelezettségeket, valamint
- kormányzati szolgálati jogviszonya kezdetének napját.

Ha a kinevezési okmány nem tartalmazza a jogviszony kezdete a kinevezés elfogadását követő nap.

- A kinevezési okmány a kormányzati szolgálati jogviszonyt érintő egyéb kérdésekről is rendelkezhet
- A kinevezési okmányhoz csatolni kell a kormánytisztviselő munkaköri leírását.
- A kormánytisztviselő és a munkáltató a kinevezés elfogadása és a kormányzati szolgálati jogviszony kezdetének napja közötti időszakban nem tanúsíthatnak olyan magatartást, amely a kormányzati szolgálati jogviszony létrejöttét megghiúsítaná.
- Ha a kinevezés érvénytelenségét a munkába lépés előtt állapítják meg, akkor az érvénytelenséget előidéző ok megszüntetéséig a kormánytisztviselő nem állítható munkába. Ha az érvénytelenség oka a munka megkezdése után jut a kinevezési jogkört gyakorló tudomására, a kormánytisztviselőt az érvénytelenség orvoslásáig a munkavégzéstől el kell tiltani.

• *Eskü*

A kormánytisztviselőnek kinevezésekor esküt kell tennie.

Az eskütételt az államigazgatási szerv köteles a kormánytisztviselői kinevezés előtt megszervezni.

Az eskütételre a munkáltatói jogkör gyakorlója és a munkatársak előtt kerülhet sor.

Az eskü szövege a következő:

„Én, becsületemre és lelkiismeretemre fogadom, hogy Magyarországhoz és annak Alaptörvényéhez hű leszek; jogszabályait megtartom és másokkal is megtartatom; tisztségemet a magyar nemzet javára gyakorolom.”

(Az eskütevő meggyőződése szerint:)

„Isten engem úgy segítjen!”

Az esküt szóban kell elmondani és írásban megerősíteni.

Az eskütétel elmaradása érvénytelenségi ok.

Eskütétel hiányában a kormánytisztviselő nem állítható szolgálatba, erre bárki hivatkozhat.

- *Kiválasztási eljárás*

Jogszabály vagy az államigazgatási szerv döntése alapján a kinevezés **meghívásos vagy pályázati eljárás alapján történhet.**

Pályázati eljárás esetén kinevezést adni csak olyan személynek lehet, aki a pályázaton részt vett és a pályázati feltételeknek megfelelt.

Az államigazgatási szerv vezetője a betöltetlen álláshely betöltése céljából **a toborzási adatbázisban nyilvántartott személyek egyéni azonosításra alkalmas módon nyilvántartott adataihoz közvetlenül hozzáférhet.**

A kiválasztás során, a munkakör betöltéséhez előírt szakmai végzettséggel, szakképzettséggel, szakképesítéssel, tapasztalattal, képességgel egyformán rendelkező jelöltek esetén - a Kormány rendeletében meghatározottak szerint - előnyben lehet részesíteni azt a személyt, aki több gyermeket nevel.

A kormányzati szolgálati jogviszony létesítésekor legalább 3, de legfeljebb 6 hónapig terjedő **próbaidőt kell kikötni.**

A próbaidő nem hosszabbítható meg.

A próbaidő tartamát a pályakezdőnél a gyakornoki időbe be kell számítani.

A próbaidő alatt a kormányzati szolgálati jogviszonyt bármelyik fél indokolás nélkül azonnali hatállyal megszüntetheti.

A három hónapnál rövidebb idejű kinevezés esetén a felek megállapodhatnak a próbaidő kikötéséről azzal, hogy a próbaidő legfeljebb a határozott idejű kinevezés időtartamának a fele lehet.

- *Ösztöndíj*

II. A kinevezés módosítása

A kinevezés tartalmát módosítani csak az államigazgatási szerv és a kormánytisztviselő **közös megegyezésével** lehet.

A kinevezés tartalmának módosítására a kinevezésre és annak elfogadására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

! Nem kell a kormánytisztviselő beleegyezése:

- a fizetési fokozatban történő előrelépése, illetményének megállapításakor,
- a kormánytisztviselő előmeneteléhez előírt vizsgakötelezettség megállapításakor,
- a munkavégzés helyének kizárólag a település területén belüli megváltoztatásakor,
- ha a munkakör megváltoztatása indokolja a kinevezés módosítását, valamint
- egyéb meghatározott esetekben.

A női várandóssága megállapításától gyermeke egyéves koráig az állapotának egészségügyi szempontból megfelelő munkakörbe kell ideiglenesen áthelyezni vagy meglévő munkakörében a munkafeltételeket kell megfelelően módosítani, ha munkaköri alkalmasságára vonatkozó orvosi vélemény bemutatása alapján a munkakörében nem foglalkoztatható.

- *Kötelező részmunkaidő kikötése*

III. A kormányzati szolgálati jogviszony megszűnése

- A megszűnés

- A kormányzati szolgálati jogviszony megszűnik:

- a kinevezésben foglalt határozott idő lejártával,
- a kormánytisztviselő halálával,
- törvény** erejénél fogva a **törvényben** meghatározott esetekben,
- az igazságügyért felelős miniszter által vezetett minisztériumba beosztott bíró, illetve ügyész minisztériumi beosztásának megszűnésével,
- a 70. életév betöltésével,
a miniszterelnök felmentést adhat, ha a kormánytisztviselői kinevezés a külszolgálathoz kapcsolódó képviselő-vezetői megbízáshoz szükséges.
- a prémiumévek programban történő részvétel, illetőleg különleges foglalkoztatási állományba helyezés esetén az erre vonatkozó külön törvény szabályai szerint,
- az államigazgatási szerv jogutód nélküli megszűnésével,
a kormánytisztviselő részére annak megfelelő összeget kell kifizetni, amely felmentése esetén a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó illetményének felel meg, kivéve, ha felmentés esetén a munkavégzés alóli mentesítés időtartamára a kormánytisztviselő illetményre nem lenne jogosult.
- a kormánytisztviselő politikai vezetővé történő megválasztásával, illetve kinevezésével,
- a hivatalvesztés fegyelmi büntetéssel,
- ha a kormánytisztviselő a társadalombiztosítási szabályok alapján az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és az öregségi teljes nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, kivéve, ha a kormánytisztviselő kérelmére és hivatali érdek alapján a munkáltató a jogviszonyt fenntartja.

- A kormányzati szolgálati jogviszony megszüntethető:

- a felek közös megegyezésével,
- áthelyezéssel a közigazgatási szervek között, illetve a közalkalmazotti vagy hivatásos szolgálati jogviszonyt szabályozó jogszabályok hatálya alá tartozó szervekhez,
- lemondással,
A kormánytisztviselő a kormányzati szolgálati jogviszonyról bármikor lemondhat. A kormánytisztviselő lemondási ideje két hónap. A felek ennél rövidebb időben is megállapodhatnak. Határozott idejű kormányzati szolgálati jogviszony esetén a lemondási idő nem terjedhet túl a kinevezésben meghatározott időtartamon.
- felmentéssel,
- azonnali hatállyal a próbaidő alatt.

- **Ha a határozatlan időre kinevezett kormánytisztviselő**

- állam- vagy kormányközi nemzetközi szervezetnél,
 - az Európai Unió szerveinél
- jogviszonyt létesít, kormányzati szolgálati jogviszonya az *a)* vagy *b)* pont szerinti jogviszony kezdete előtti napon megszűnik. A megszűnés időpontját a felek ettől eltérően is meghatározhatják.

- A megszüntetés

- **A kormányzati szolgálati jogviszony felmentéssel akkor szüntethető meg, ha**

- a) az Országgyűlés, a Kormány, a költségvetési fejezetet irányító szerv vezetője, az államigazgatási szerv vezetője döntése alapján az államigazgatási szerv hivatali szervezetében létszámcsökkentést kell végrehajtani, és emiatt a kormánytisztviselő munkaköre megszűnik;
- b) megszűnt az államigazgatási szervnek az a tevékenysége, amelynek körében a kormánytisztviselőt foglalkoztatták;
- c) átszervezés következtében munkaköre megszűnik;
- d) a kormánytisztviselő nyugdíjasnak minősül.

- **A kormányzati szolgálati jogviszonyt felmentéssel meg kell szüntetni, ha**

- a) a kormánytisztviselő hivatalára méltatlan;
*Hivatalára az a kormánytisztviselő méltatlan, aki olyan magatartást tanúsít - akár a hivatali munkájával (munkavégzésével) összefüggésben, akár munkahelyén kívül -, amely alkalmas arra, hogy az általa betöltött beosztás tekintélyét vagy a munkáltató jó hírnevét, illetve a jó közigazgatásba vetett társadalmi bizalmat súlyosan rombolja, és emiatt nem várható el, hogy a munkáltató a jogviszonyt fenntartsa.
A méltatlanság címén való felmentés közlése előtt lehetőséget kell adni a kormánytisztviselőnek a felmentés indokainak megismerésére és az azokkal szembeni védekezésre, kivéve, ha az eset összes körülményeiből következően ez a munkáltatótól nem várható el.
A méltatlanság jogcímén történő felmentés jogát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül, bűncselekmény elkövetése esetén a büntethetőség elévüléséig lehet gyakorolni. Ha a méltatlanság jogcímén történő felmentés jogát testület jogosult gyakorolni, a tudomásszerzés időpontjának azt kell tekinteni, amikor a felmentés okáról a testületet - mint a munkáltatói jogkört gyakorló szervet - tájékoztatják. A hivatalára méltatlanná vált kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonyát felmentési idő nélkül (azonnali hatállyal) kell megszüntetni.*
- b) a kormánytisztviselő munkavégzése nem megfelelő;
A felmentésre akkor kerülhet sor, ha
 - a) a minősítés alapján a kormánytisztviselő munkaköri feladatainak ellátása nem megfelelő színvonalú, és
 - b) az államigazgatási szervnél nincs másik, a kormánytisztviselő minősítésében foglaltak alapján megfelelő felajánlható munkakör, vagy a kormánytisztviselő a munkáltató által felajánlott munkakört nem fogadta el.
- c) a kormánytisztviselő egészségügyi okból feladatai ellátására alkalmatlan;
- d) a Kttv. 48. § (2) bekezdés c) és d) pontjában meghatározott kinevezés-módosítás esetén a kormánytisztviselő azt kérelmezi;
- e) a kormánytisztviselő vezetőjének bizalmát elveszti;
*Bizalomvesztésnek minősül, ha a kormánytisztviselő kötelezettségének nem tesz eleget.
A bizalomvesztés indoka kizárólag a kormánytisztviselő magatartásában, illetve munkavégzésében megnyilvánuló és bizonyítható tény lehet.*
- f) a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 18. § (2a) bekezdés a) pontjában foglalt feltételt a felmentési idő leteltekor teljesítő kormánytisztviselő kérelmezi.

A munkáltató a felmentést köteles megindokolni.

Az indokolásból a felmentés okának világosan ki kell tűnnie és a munkáltatónak kell bizonyítania, hogy a felmentés indoka valós és okszerű.

A munkáltató a határozatlan időtartamú jogviszony felmentéssel történő megszüntetését *nem köteles indokolni*, ha a kormánytisztviselő nyugdíjasnak minősül.

A felmentési idő két hónap.

A felmentési idő a felmentési okiratban megjelölt napon kezdődik.

A felmentési idő legkorábban a felmentés közlését követő napon kezdődhet.

Határozott idejű kormányzati szolgálati jogviszony megszüntetése esetén a felmentési idő nem terjedhet túl azon az időpontra, amikor a kormányzati szolgálati jogviszony a kinevezés értelmében felmentés nélkül is megszűnt volna.

A kormánytisztviselőt a felmentés időtartamának *legalább a felére a munkavégzési kötelezettség alól mentesíteni kell, erre az időtartamra illetményre jogosult.*

- A végkielégítés

A kormánytisztviselőt végkielégítés illeti meg, ha kormányzati szolgálati jogviszonya felmentés vagy az államigazgatási szerv jogutód nélküli megszűnése következtében szűnik meg.

A végkielégítés összege, ha a kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött ideje legalább

- a) három év: egyhavi,
- b) öt év: kéthavi,
- c) nyolc év: háromhavi,
- d) tíz év: négyhavi,
- e) tizenhárom év: öthavi,
- f) tizenhat év: hathavi,
- g) húsz év: nyolchavi

- a felmentési idő kezdetekor vagy az államigazgatási szerv jogutód nélküli megszűnésekor irányadó - illetményének megfelelő összeg.

A végkielégítés mértéke négyhavi illetmény összegével emelkedik, ha a kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonya az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszerzését megelőző öt éven belül szűnik meg.

Nem illeti meg az emelt összegű végkielégítés a kormánytisztviselőt, ha valamelyik jogcímen korábban már emelt összegű végkielégítésben részesült. A kifizetett végkielégítés összegét fel kell tüntetni a közszolgálati igazoláson.

A végkielégítést a felmentési idő utolsó napján kell kifizetni.

Végkielégítésre nem jogosult a kormánytisztviselő, ha

- a) a felmentés a gyakornoki idő alatt történt;
- b) legkésőbb a kormányzati szolgálati jogviszony megszűnésének időpontjában nyugdíjasnak minősül;
- c) felmentésére azért kerül sor, mert a kormánytisztviselő munkavégzése nem megfelelő
- d) kormányzati szolgálati jogviszonya a Kttv. 72. § szerint alakult át;
- e) méltatlanság címén mentették fel.

Ha a kormánytisztviselő a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt bármely költségvetési szervvel vagy költségvetési szerv legalább többségi befolyása alatt álló bármely gazdálkodó szervezettel teljes vagy részmunkaidős jogviszonyt létesít,

- a) ezt a tényt korábbi munkáltatójának haladéktalanul köteles írásban bejelenteni,
- b) a felmentési időből hátralevő idő tekintetében illetményre nem jogosult,
- c) végkielégítésre nem jogosult, azonban új jogviszonyában a végkielégítés alapjául szolgáló időszak számítása során a felmentéssel megszüntetett jogviszony alapján végkielégítésre jogosító idejét is számításba kell venni.

- Felmentési védelem

A munkáltató felmentéssel nem szüntetheti meg a jogviszonyt

- a) a várandósság,
- b) a szülési szabadság,
- c) a gyermek gondozása céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadság illetve - a fizetés nélküli szabadság igénybevétele nélkül is - a gyermek hároméves koráig terjedő,
- d) a beteg gyermek ápolása címén fennálló keresőképtelenség,
- e) a tényleges önkéntes tartalékos katonai szolgálatteljesítés, valamint
- f) a nő jogszabály szerinti, az emberi reprodukciós eljárással összefüggő kezelésének, de legfeljebb ennek megkezdésétől számított hat hónap időtartama alatt.

A munkáltató általi felmentés esetén a felmentési idő legkorábban az alábbiakban meghatározott időtartam lejártát követő napon kezdődik:

- a) betegség miatti keresőképtelenség, legfeljebb azonban a betegszabadság lejártát követő egy év,
- b) a hozzátartozó otthoni gondozása céljából kapott fizetés nélküli szabadság.

- A jogviszonyváltás

A munkáltató személyében a jogszabály rendelkezése folytán bekövetkező olyan változás esetén, ha a munkáltató egésze vagy egy része (szervezeti egysége, anyagi és nem anyagi erőforrásainak vagy feladat- és hatáskörének meghatározott csoportja) a Kttv. hatálya alól egy, a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó munkáltatóhoz kerül, a munkáltató érintett szervezete, illetve tevékenysége keretében foglalkoztatott kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonya a jogállásváltozás időpontjában közalkalmazotti jogviszonnyá alakul át.

- A tartalékállomány

- Eljárás a jogviszony megszűnés, megszüntetés esetén

A kormánytisztviselő jogviszonya megszüntetésekor (megszűnésekor) munkakörét az előírt rendben köteles átadni és a munkáltatóval elszámolni. A munkakör-átadás és az elszámolás feltételeit a munkáltató köteles biztosítani.

A jogviszony megszüntetésekor, illetve megszűnésekor az utolsó munkában töltött napon, de legkésőbb tizenöt napon belül, a kormánytisztviselő részére ki kell fizetni az illetményét, egyéb járandóságait, valamint ki kell adni a jogviszonyra vonatkozó szabályban és egyéb jogszabályokban előírt igazolásokat.

IV. A közszerológálati jogviszony létesítése, módosítása, megszűnése, megszüntetése

A közszerológálati jogviszonyban a Kttv. kormánytisztviselőkre vonatkozó rendelkezéseit a Kttv.-ben foglalt eltérésekkel, megfelelően kell alkalmazni.

- **A közszerológálati jogviszony létesítése, besorolás**

A köztisztviselőt a Kttv.-ben meghatározott feltételek teljesítése esetén iskolai végzettségének és a közszerológálati jogviszonyban eltöltött idejének megfelelően kell besorolni.

- **Jogviszony megszüntetés**

A Kttv. 63. § (1) bekezdés *a)* pontjában foglaltaktól eltérően **a közszerológálati jogviszony felmentéssel akkor szüntethető meg**, ha az Országgyűlés, illetve a helyi önkormányzati képviselő-testület döntése alapján a közigazgatási szerv hivatali szervezetében létszámcsökkentést kell végrehajtani, és emiatt a köztisztviselő további foglalkoztatására nincs lehetőség.

Ha a közigazgatási szerv jogutód nélkül szűnik meg, akkor a közszerológálati jogviszony megszüntetésével, valamint a Kttv. 73. §-ban meghatározott feladatokkal kapcsolatos munkáltatói intézkedéseket - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a megszűnő közigazgatási szerv hozza meg.

(3) A Kttv. 72. § rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni, ha a köztisztviselő jogviszonya kormányzati szerológálati jogviszonnyá, közalkalmazotti jogviszonnyá, illetve munkaviszonnyá alakul át.

18. TÉTEL

A KORMÁNYTISZTVISELŐI ÉS KÖZTISZTVISELŐI JOGOK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CXCV. törvény a közszolgálati tisztviselőkről (Kttv.)

• **A kormánytisztviselő köteles:**

- **feladatait** a köz érdekében a jogszabályoknak, a hivatásetikai elveknek és a vezetői döntéseknek megfelelően, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan, a kulturált ügyintézés szabályai szerint **ellátni**,
- **az előírt helyen és időben, munkára képes állapotban megjelenni**,
- **munkaideje alatt** - munkavégzés céljából, munkára képes állapotban - **a munkáltató rendelkezésére állni**,
- **vezetőkkel és munkatársakkal együttműködni**,
- **munkáját személyesen ellátni**, valamint általában olyan magatartást tanúsítani, hogy ez más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse, munkáját ne zavarja, anyagi károsodását vagy helytelen megítélését ne idézze elő.
- a kormánytisztviselő vezetői iránti **szakmai lojalitással köteles ellátni feladatait**. Szakmai lojalitás alatt kell érteni különösen a vezető által meghatározott szakmai értékek iránti elkötelezettséget, a vezetőkkel és a munkatársakkal való alkotó együttműködést, a szakmai elhivatottsággal történő, fegyelmezett és lényeglátó feladatvégzést.
- Az államigazgatási szervvel kormányzati szolgálati jogviszonyban állók tekintetében - ha a rendőrségről szóló törvény előírja - a rendőrségről szóló törvény szerinti belső bűnmegelőzési és büntelődési feladatokat ellátó szerv ellenőrizheti, hogy az államigazgatási szervvel kormányzati szolgálati jogviszonyban álló kormánytisztviselő eleget tesz-e az e törvényben meghatározott hivatali kötelezettségének.
- A kormánytisztviselő **köteles felettese utasítását végrehajtani**.

A kormánytisztviselő köteles felettese utasításának végrehajtását megtagadni, ha annak teljesítésével:

- bűncselekményt, illetve szabálysértést valósítana meg;
- más személy életét, testi épségét vagy egészségét, illetőleg a környezetét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné.

A kormánytisztviselő az utasítás végrehajtását megtagadhatja, ha annak teljesítése

- az életét, egészségét vagy testi épségét, közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné, vagy
- jogszabályba, a munkáltató által kiadott normatív utasításba ütközne.

A kormánytisztviselő köteles az utasítást adó figyelmét felhívni, és egyben kérheti az utasítás írásba foglalását, ha az, vagy annak végrehajtása jogszabályba vagy

a munkáltató által kiadott normatív utasításba ütközne, vagy teljesítése kárt idézhet elő és a kormánytisztviselő a következményekkel számolhat, vagy az utasítás az érintettek jogos érdekeit sérti. Az utasítást adó felettes az utasítás írásba foglalását nem tagadhatja meg. A kormánytisztviselőt az írásba foglalásra irányuló kérelme miatt hátrány nem érheti.

Ha az utasítást adó a kormánytisztviselőnek nem közvetlen felettese, akkor a közvetlen felettes útján kell az írásba foglalást kérni.

A kormánytisztviselő, ha felettese döntésével, illetve utasításával nem ért egyet, jogosult különvéleményét írásba foglalni. Emiatt hátrány nem érheti.

Az utasítás jogszerű megtagadása nem menti fel a kormánytisztviselőt az alól, hogy munkavégzés céljából továbbra is rendelkezésre álljon, és a jogszerű utasításokat teljesítse.

Ha a kormánytisztviselő az utasítás teljesítésének jogszerű megtagadása következtében nem végez munkát, a kieső időre illetményre jogosult.

A kormánytisztviselő a munkáltató utasításától akkor térhet el, ha ezt a munkáltató károsodástól való megóvása feltétlenül megköveteli és a munkáltató értesítésére nincs mód. Az utasítástól való eltérésről a munkáltatót haladéktalanul tájékoztatni kell.

– **A kormánytisztviselő mentesül a rendelkezésre állási, illetőleg munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól**

- keresőképtelensége időtartamára,
- a külön jogszabály szerinti, az emberi reprodukciós eljárással összefüggő, egészségügyi intézményben történő kezelés időtartamára,
- kötelező orvosi vizsgálata időtartamára,
- a véradáshoz szükséges, legalább négy óra időtartamra,
- a szoptató anya a szoptatás első hat hónapjában naponta kétszer egy, ikergyermek esetén naponta kétszer két órára, a kilencedik hónap végéig naponta egy, ikergyermek esetén naponta két órára,
- hozzátartozója halálakor két munkanapra,
- a továbbképzésben, valamint a képzésben való részvételhez szükséges időre,
- önkéntes, illetőleg létesítményi tűzoltói szolgálat ellátása időtartamára,
- bíróság vagy hatóság vagy Kormánytisztviselői Döntőbizottság felhívására vagy az eljárásban való személyes részvételhez szükséges időtartamra,
- a különös méltánylást érdemlő személyi, családi vagy elháríthatatlan ok miatt indokolt távollét időtartamára, továbbá
- a Kttv.-ben, a Kttv. végrehajtására kiadott jogszabályban, valamint a közszolgálati szabályzatban meghatározott időtartamra,
- a munkáltató engedélye alapján.

• **A kormánytisztviselő jogai:**

- **Előmenetelhez való jog;**
- **Illetményhez való jog;**
- **Álláshoz való**
- **Ellátási jog;**
- **Munkakörhöz való jog**
- **Fokozott büntetőjogi védelemhez való jog.**

AZ ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG ÉS A VAGYONNYILATKOZAT SZABÁLYAI.

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CXCV. törvény a közszolgálati tisztviselőkről (Kttv.)
- 2007. évi CLII. törvény egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről

- **Nem létesíthető kormányzati szolgálati jogviszony, ha** a kormánytisztviselő ezáltal *hozzátartozójával*
 - irányítási (felügyeleti),
 - ellenőrzési vagy
 - elszámolási kapcsolatba kerülne.

A külpolitikáért felelős miniszter a külszolgálati hálózat tekintetében - ha jogszabály másként nem rendelkezik - különösen indokolt esetben ez alól felmentést adhat.
- **A kormánytisztviselő nem lehet**
 - helyi önkormányzati,
 - nemzetiségi önkormányzati képviselő annál az önkormányzatnál, amely az őt alkalmazó államigazgatási szerv illetékességi területén működik.
- **A kormánytisztviselő további jogviszonyt** - tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység (a továbbiakban együtt: gyakorolható tevékenység), továbbá a közérdekű önkéntes tevékenység kivételével - csak a munkáltatói jogkör gyakorlójának előzetes engedélyével létesíthet. A gyakorolható tevékenység végzésére irányuló jogviszonyt, valamint a közérdekű önkéntes tevékenység végzésére irányuló jogviszonyt, annak létesítését megelőzően a munkáltatói jogkör gyakorlójának írásban be kell jelenteni, ha e jogviszony keretében végzett tevékenység a kormánytisztviselő munkaköri feladataival közvetlenül összefügg.

DE:

A kormánytisztviselő a gyakorolható tevékenység, továbbá a közérdekű önkéntes tevékenység végzésére irányuló jogviszonyt kizárólag a munkáltatói jogkör gyakorlójának előzetes engedélye alapján létesíthet, ha a munkavégzés időtartama részben azonos a kormánytisztviselő beosztás szerinti munkaidejével.
- **A kormánytisztviselő**
 - nem folytathat olyan tevékenységet, nem tanúsíthat olyan magatartást, amely hivatalához méltatlan, vagy amely pártatlan, befolyástól mentes tevékenységét veszélyeztetné;
 - pártban tisztséget nem viselhet, párt nevében vagy érdekében - az országgyűlési, az európai parlamenti, illetve a helyi önkormányzati választásokon jelöltként való részvételt kivéve - közszereplést nem vállalhat;
 - nem lehet gazdasági társaságnál vezető tisztségviselő, illetve felügyelőbizottsági tag, kivéve, ha a gazdasági társaság önkormányzati, köztisztviselői többségi tulajdonban, vagy tartósan állami tulajdonban van, vagy az állami tulajdonos különleges jogokat biztosító részvény alapján delegálja, továbbá, ha a társaságban az állami közvetlen vagy közvetett befolyás mértéke - a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény rendelkezései alapján számítva - legalább ötven százalék.

Nem keletkeztet összeférhetlenséget az olyan állami befolyás gyakorlása következtében gazdasági társaságban vagy más szervezetben keletkező vezető tisztségviselői, illetve felügyelőbizottsági, audit bizottsági tagság, amelynek alapja az államháztartás, illetve a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának erősítése érdekében hozott állami intézkedés, különös tekintettel az állami tőkeemelésre, kölcsönnyújtásra, kezesség-, illetve garanciavállalásra.

- **A kormánytisztviselő köteles haladéktalanul írásban bejelenteni**, ha vele szemben törvényben meghatározott összeférhetlenségi ok merül fel, illetve ha kormányzati szolgálati jogviszonyának fennállása alatt összeférhetetlen helyzetbe kerül. A munkáltatói jogkör gyakorlója köteles haladéktalanul írásban felszólítani a kormánytisztviselőt az összeférhetlenség megszüntetésére. Amennyiben a kormánytisztviselő az összeférhetlenséget a felszólítás kézbesítésétől számított harminc napon belül nem szünteti meg, kormányzati szolgálati jogviszonya megszűnik.
- **A vezetői munkakört betöltő kormánytisztviselő** a gyakorolható tevékenység végzésére irányuló jogviszony kivételével további jogviszonyt nem létesíthet.
DE! A vezetői munkakört betöltő kormánytisztviselő a munkáltatói jogkör gyakorlójának az előzetes engedélye alapján
 - viselhet egyesületben, érdek-képviselési szervezetben, valamint szövetkezetben tisztséget,
 - folytathat közérdekű önkéntes tevékenységet,
 - lehet alapítvány, közalapítvány kezelő szervezetének tagja, illetve elnöke,
 - elláthat edzői, versenybírói játékvezetői tevékenységet,
 - folytathat tanszékvezetői tevékenységet,
 - lehet állami alapító vagy az általa létrehozott szervezet által önállóan, vagy más állami alapítóval, állami alapító által létrehozott szervezettel vagy államháztartáson kívüli szervezettel közösen alapított (köz)alapítványban felügyelő bizottsági tag,
 - lehet felsőoktatási intézmény oktatási feladatokat is ellátó belső szervezeti egységének vezetője.

❖ **A vagyongyarapodás vizsgálata**

A munkáltatói jogkör gyakorlója az állami adóhatóságnál a közélet tisztasága szempontjából jelentős érzékenységgel rendelkező munkakörben foglalkoztatott kormánytisztviselő és vele egy háztartásban élő hozzátartozója vagyongyarapodásának az adózás rendjéről szóló törvény szerinti vizsgálatát a **kormányzati szolgálati jogviszony fennállása alatt ötévente, megszűnése esetén haladéktalanul kezdeményezi.**

19. TÉTEL

A KÖZIGAZGATÁS SZEMÉLYZETÉNEK FELELŐSSÉGI RENDSZERE

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CXCV. törvény a közszolgálati tisztviselőkről (Kttv.)

1.) Alkotmányjogi felelősség

2.) Büntetőjogi felelősség

3.) Fegyelmi felelősség

- **Fegyelmi vétséget** követ el a kormánytisztviselő, ha kormányzati szolgálati jogviszonyból eredő kötelezettségét vétkesen megszegi.
- **A fegyelmi vétséget elkövető kormánytisztviselővel szemben kiszabható fegyelmi büntetések:**
 1. *a megrovás;*
 2. *az előmeneteli rendszerben a várakozási idő meghosszabbítása;*
A meghosszabbítás időtartama legfeljebb 2 év lehet.
 3. *az előmeneteli rendszerben visszavetés egy fizetési fokozattal;*
 4. *az előmeneteli rendszerben visszavetés egy besorolási fokozattal;*
 5. *címtől való megfosztás, vezetői munkakörből nem vezetői munkakörbe helyezés;*
 6. *hivatalvesztés.*
- **A kormánytisztviselő a fegyelmi büntetés hatálya alatt áll**
 - a. *a várakozási idő meghosszabbítása esetén:*
a várakozási idő meghosszabbításának ideje alatt;
 - b. *az előmeneteli rendszerben visszavetés egy fizetési fokozattal, az előmeneteli rendszerben visszavetés egy besorolási fokozattal eseteiben:*
a visszavetés időpontja szerinti fokozat ismételt eléréséig;
 - c. *címtől való megfosztás, vezetői munkakörből nem vezetői munkakörbe helyezéskor:* a büntetés végrehajtásától számított 2 évig;
 - d. *hivatalvesztés esetén:* 3 évig.

Az időtartam elteltével a fegyelmi büntetést minden nyilvántartásból törölni kell.

A kormánytisztviselő a hatályos fegyelmi büntetéséről a kormányzati szolgálati jogviszony tartama alatt köteles számot adni. Ha a kormányzati szolgálati jogviszony hivatalvesztés miatt szűnt meg, a volt kormánytisztviselő államigazgatási szervnél három évig nem alkalmazható.

- **Fegyelmi vétség elkövetésének alapos gyanúja esetén** - ide nem értve a méltatlanság, illetve a bizalomvesztés miatti felmentést, valamint a hivatásetikai elvek megsértését - **a munkáltatói jogkör gyakorlója köteles az eljárást megindítani.**

- *Nem lehet fegyelmi eljárást indítani*, ha a kötelezettségszegés felfedezése óta három hónap, illetve a fegyelmi vétség elkövetése óta három év eltelt.
- *DE:*
A munkáltatói jogkör gyakorlója **megrovás** fegyelmi büntetést fegyelmi eljárás lefolytatása nélkül is kiszabhat, amennyiben a tényállás megítélése egyszerű és a kötelezettségszegést a kormánytisztviselő elismeri.
- **Ha a kötelezettségszegés miatt büntető- vagy szabálysértési eljárás indult és az anélkül fejeződött be, hogy megállapították volna a kormánytisztviselő felelősségét**, a három hónapos határidőt az eljárás befejezéséről szóló jogerős határozat államigazgatási szerv részére történő közlésétől, a hároméves határidőt az eljárás jogerős befejezésétől kell számítani.
- **Külföldön elkövetett kötelezettségszegés esetén** a határidőket a belföldre történő visszaérkezéstől kell számítani.
- A vizsgálóbiztos javaslatára a munkáltatói jogkör gyakorlója a fegyelmi eljárás alá vont kormánytisztviselőt legfeljebb a fegyelmi határozat kihirdetéséig állásából **felfüggesztheti**, ha jelenléte a tényállás tisztázását gátolná vagy a kötelezettségszegés súlya és jellege a munkahelytől való távoltartást indokolja. A hivatalvesztés büntetéssel - az erről szóló határozat jogerőre emelkedéséig - a felfüggesztés együtt jár.

Azonnal meg kell szüntetni a felfüggesztést, ha annak indoka már nem áll fenn.

A felfüggesztés idejére illetmény jár, ennek azonban 50%-át a felfüggesztés megszüntetéséig vissza kell tartani. A teljes illetményt vissza kell tartani a hivatalvesztést kimondó fegyelmi határozat kézbesítésétől kezdve, annak jogerőre emelkedéséig.

A visszatartott összeget a fegyelmi határozat jogerőre emelkedése után ki kell fizetni, kivéve, ha a hivatalvesztést kimondó határozat vált jogerőssé.

- **Meg kell szüntetni a fegyelmi eljárást, ha**
 - a) annak tartama alatt a kormányzati szolgálati jogviszony megszűnik;
 - b) a fegyelmi eljárás megindítására a Kttv.156. § (1), (3) és (4) bekezdésekben meghatározott határidő után kerül sor;
 - c) a kormánytisztviselő a terhére rótt fegyelmi vétséget nem követte el, vagy annak elkövetése nem bizonyítható;
 - d) felelősségre vonást kizáró ok áll fenn.

A fegyelmi eljárás megszüntetéséről az a) pont esetén a munkáltatói jogkör gyakorlója, a b)-d) pontok esetében a fegyelmi tanács dönt.

- A fegyelmi határozatot az ellene benyújtott kereset jogerős elbírálásáig - a hivatalvesztés büntetés kivételével - végrehajtani nem szabad. Ha azonban a kormánytisztviselő a kereset benyújtására nyitva álló határidő elteltéig vagy a kereset jogerős elbírálása előtt a kormányzati szolgálati jogviszonyát megszünteti, a határozat azonnal végrehajthatóvá válik.
- Ha a kormányzati szolgálati jogviszony a Kttv. 155. § (2) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott, jogerősen kiszabott fegyelmi büntetés végrehajtása előtt vagy annak végrehajtása közben megszűnik, a büntetést vagy annak hátralévő időtartamát államigazgatási szervnél kell végrehajtani, feltéve, hogy a kormánytisztviselő a büntetés végrehajthatóságától számított három éven belül ismételt kormányzati szolgálati jogviszonyt létesít.

4.) Kártérítési felelősség

- A kormánytisztviselő, **ha nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható**, a *kormányzati szolgálati jogviszonyából eredő kötelezettség megszegésével okozott kárért* kártérítési felelősséggel tartozik.
Az előbb ismertetett feltételek fennállását, a kár bekövetkeztét, illetve mértékét, valamint az okozati összefüggést a **munkáltatónak kell bizonyítania**.
- A **kártérítés mértéke** nem haladhatja meg a kormánytisztviselő négyhavi illetményét vagy a tartósan külföldön foglalkoztatott kormánytisztviselő négyhavi ellátmányát. Szándékos és súlyosan gondatlan károkozás esetén a teljes kárt kell megtéríteni.
- **Nem kell megtéríteni azt a kárt**, amelynek bekövetkezése a károkozás idején nem volt előre látható, vagy amelyet a munkáltató vétkes magatartása okozott, vagy amely abból származott, hogy a munkáltató kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.
- A munkáltató vétkes magatartásának kell különösen tekinteni, ha a kár olyan utasítás teljesítéséből keletkezett, amelynek következményeire az utasított kormánytisztviselő az utasítást adó figyelmét - a Kttv. 78. § (4) bekezdésében meghatározott módon - előzőleg felhívta.

5.) Leltárfelelősség

- A kormánytisztviselő *vétkességére tekintet nélkül* a **teljes kárt köteles megtéríteni a visszaszolgáltatási vagy elszámolási kötelezettséggel átvett olyan dolgokban bekövetkezett hiány esetén, amelyeket állandóan őrizetben tart, kizárólagosan használ vagy kezel**.
- Mentesül a kormánytisztviselő a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a hiányt elháríthatatlan külső ok idézte elő, vagy a munkáltató a biztonságos őrzés feltételeit nem biztosította.
- A kormánytisztviselőt az előbb ismertetett teljes anyagi felelősség csak akkor terheli, ha a dolgot jegyzék vagy elismervény alapján aláírásával igazoltan vette át. A dolog több kormánytisztviselő részére megőrzés céljából történő átadásánál a jegyzéket vagy elismervényt valamennyi átvevő kormánytisztviselőnek alá kell írnia. A kormánytisztviselő meghatalmazhatja az átvevőt, hogy a dolgot helyette és nevében átvegye.
- A pénztárost, a pénzkezelőt vagy értékkezelőt az előbb leírt jegyzék vagy elismervény nélkül is terheli a felelősség az általa kezelt pénz, értékpapír és egyéb értéktárgy tekintetében.
- Ebben az esetben is az előbb meghatározott feltételek meglétét, a kár (hiány) bekövetkeztét, illetve mértékét a munkáltató bizonyítja.
- Ha a megőrzésre átadott dologban megrongálódása folytán keletkezett kár, a kormánytisztviselő mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.
- **Leltárhiány** a kezelésre szabályszerűen átadott és átvett anyagban, áruban (leltári készletben) ismeretlen okból keletkezett, a természetes mennyiségi csökkenéssel és a kezeléssel járó veszteség mértékét meghaladó hiány. Azon anyagok körét, amelyek után természetes mennyiségi csökkenés, kezeléssel járó veszteség nem számolható el, valamint a csökkenés és a veszteség alsó és felső határát a hivatali szervezet vezetője határozza meg. Egy leltári időszakra a természetes mennyiségi csökkenés, illetve a kezeléssel járó veszteség változó mértékben is megállapítható.

- Az a kormánytisztviselő, akinek kinevezési okiratában rögzített munkaköri feladatai közé tartozik a részére szabályszerűen átadott és átvett anyag, áru (leltári készlet) kezelése, a keletkezett leltárhiányért vétkességére való tekintet nélkül felel.
- A leltárhiány miatt való felelősséget csak abban az esetben lehet érvényesíteni, ha
 - a) a kormánytisztviselő kinevezési okirata tartalmazza a leltárhiányért való felelősség megnevezését és mértékét;
 - b) a leltári készlet szabályszerű átadása és átvétele megtörtént;
 - c) a leltárhiányt az államigazgatási szerv által meghatározott leltározási rend szerint lebonyolított, a teljes leltári készletet érintő leltárfelvétel során állapítják meg.
- Ha a leltárhiányért kinevezési okirata alapján felelős kormánytisztviselő olyan munkakörben, illetve olyan munkahelyen dolgozik, ahol az átvett leltári készletet állandóan egyedül kezeli, a leltárhiány teljes összegéért felel.
- A leltárhiányért kinevezési okirata alapján felelős, valamint a leltári készletet kezelő többi kormánytisztviselő a leltárhiányért illetményük arányában felelnek.
- Leltározásnál a kormánytisztviselő, illetve akadályoztatása esetén képviselője jelenlétének feltételét biztosítani kell. Ha a kormánytisztviselő a képviselétéről nem gondoskodik, az államigazgatási szerv e feladat ellátására szakmailag alkalmas, érdektelen képviselőt köteles kijelölni.
- A kormánytisztviselő a leltárfelvétel során, illetve a leltárfelvétel után a leltározással kapcsolatban észrevételt tehet.
- A leltárhiányért fennálló felelősség megállapítására a Kttv.165. §-ban foglaltak az irányadók azzal az eltéréssel, hogy a felelősséget a leltárfelvétel befejezését követő hatvan napon belül el kell bírálni. Büntetőeljárás esetén e határidő harminc nap és a nyomozó hatóság, illetve a bíróság jogerős határozatának kézbesítését követő nappal kezdődik. A határidő eltelte után a leltárhiányért kinevezési okirata alapján felelős kormánytisztviselőt kártérítésre nem lehet kötelezni.
- **Ha a kárt többen együttesen okozták, vétkességük arányában, ha ez nem állapítható meg, közrehatásuk arányában viselik.** A kárt a kormánytisztviselők egyenlő arányban viselik, ha a vétkesség vagy a közrehatás arányát nem lehet megállapítani.
- **A megőrzésre átadott dolgokban bekövetkezett hiány esetén a kormánytisztviselők illetményük arányában felelnek.**
- **Amennyiben a kárt többen szándékosan okozták, egyetemleges kötelezésnek van helye.**
- A kárért felelős kormánytisztviselő köteles az **eredeti állapotot helyreállítani**, ha pedig ez nem lehetséges, vagy a munkáltató azt alapos okból nem kívánja, köteles a **munkáltató vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.**
- **Kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a munkáltató vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni,** amely a munkáltatót ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.
- A kárt pénzben kell megtéríteni, kivéve, ha a körülmények a kár természetben való megtérítését indokolják.
- **A kár összegének meghatározásánál:**
 - a) a megrongált dolog kijavítására fordított kiadást - ideértve az üzemviteli költséget is - és a kijavítás ellenére még fennmaradó esetleges értékcsökkenés mértékét;

b) ha a dolog megsemmisült vagy használhatatlanná vált, illetve, ha nincs meg, a károkozás időpontjában érvényes fogyasztói árat kell - az avulásra is tekintettel - figyelembe venni.

- A kormánytisztviselő kártérítési felelősségének megállapítására **a fegyelmi eljárásra** kormányrendeletben meghatározott szabályokat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy az eljárás megindítására az elévülésre vonatkozó rendelkezések az irányadók.
*Ha a kormánytisztviselő kormányzati jogviszonya megszűnik, a munkáltató a kormánytisztviselő kártérítési felelősségének megállapítása érdekében **közvetlenül bírósághoz fordulhat.***
- **A kormánytisztviselőt rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján bíróság a kártérítés alól részben mentesítheti.** Ennek során különösen a károkozó cselekménnyel összefüggő feladatvégrehajtás sürgősségét, valamint egyéb sajátos körülményeit, a felek vagyoni helyzetét, a jogsértés súlyát, a károkozás mértékét, a kártérítés teljesítésének következményeit értékeli.

6.) **Közigazgatási jogkörben okozott kár (Ptk.)**

! Államigazgatási szerv kártérítési felelőssége

20. TÉTEL

A KORMÁNYTISZTVISELŐI ÉS KÖZTISZTVISELŐI ÉLETPÁLYA, MINŐSÍTÉSI ÉS ILLETMÉNYRENDSZERE.

A tananyag:

- előadás
- 2011. évi CXCV. törvény a közszolgálati tisztviselőkről (Kttv.)
- 10/2013. (I. 21.) Korm. rendelet. A közszolgálati egyéni teljesítményértékelésről.

I. Az előmenetel

- A kormánytisztviselőt az e törvényben meghatározott feltételek teljesítése esetén - a Kttv. 119. §-ban foglaltak kivételével - **iskolai végzettségének és a kormányzati szolgálati jogviszonyban eltöltött idejének megfelelően kell besorolni.**
- A **pályakezdő** kormánytisztviselő - a Kttv. 120. § (2) és (3) bekezdései kivételével - **gyakornoki besorolást** kap.
- **A felsőfokú iskolai végzettségű kormánytisztviselő**
 - a) 1 év gyakornoki besorolásban töltött idő után **fogalmazó,**
 - b) 3 év kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött idő után **tanácsos,**
 - c) 8 év kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött idő után **vezető-tanácsos,**
 - d) 16 év kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött idő után **főtanácsos,**
 - e) 25 év kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött idő után **vezető-főtanácsos** besorolást kap.
- **A középiskolai végzettségű kormánytisztviselő**
 - a) 2 év gyakornoki besorolásban töltött idő után **előadó,**
 - b) 12 év kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött idő után **főelőadó,**
 - c) 31 év kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött idő után **főmunkatárs** besorolást kap.
- **A kormánytisztviselőt** – Kttv. a 117. §-ban meghatározott kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött idő megszerzését követően - **magasabb besorolási fokozatba kell sorolni, ha**
 - a) a feladatainak ellátására - a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző 5 év kivételével - megfelelt fokozatú minősítést kap, és
 - b) a következő besorolási fokozathoz jogszabályban előírt feltételeket, vagy
 - c) az államigazgatási szerv által írásban meghatározott feltételeket teljesítette.
- A kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött idő Kttv. 117. § szerinti számításánál a munkavégzési kötelezettséggel nem járó, megszakítás nélkül hat hónapot meghaladó időtartamot - kivéve a sor- és tartalékos katonai, polgári szolgálat idejét, a tizennégy éven aluli gyermek ápolásának, gondozásának céljából, valamint a tartós külszolgálatot teljesítő dolgozó házastársa által igénybe vett fizetés nélküli szabadság teljes időtartamát - figyelmen kívül kell hagyni.

- A kormánytisztviselőnek fogalmazó besorolásához egy éven belül, előadó besorolásához két éven belül kell **közigazgatási alapvizsgát** tennie. Közigazgatási alapvizsgát - ha jogszabály előírja - nem kormányzati szolgálati jogviszonyban álló is tehet. A közigazgatási alapvizsga letételére előírt határidőbe nem számít be a harminc napot meghaladó fizetés nélküli szabadság, a keresőképtelenség, továbbá a harminc napot meghaladó hivatalos kiküldetés időtartama. Ha a gyakornok a közigazgatási alapvizsgát az előírt határidőt követő hat hónapon belül nem teszi le, kormányzati szolgálati jogviszonya megszűnik. A Kormány rendeletben állapítja meg a közigazgatási alapvizsga alóli mentesítés eseteit.
- A pályakezdőként kinevezett kormánytisztviselőnek a tanácsos besorolási fokozatba soroláshoz **közigazgatási szakvizsgát** kell tennie. Közigazgatási szakvizsga hiányában a kormánytisztviselő nem sorolható a tanácsos besorolási fokozatba. Közigazgatási szakvizsgát az az I. besorolási osztályba sorolt kormánytisztviselő tehet, aki közigazgatási alapvizsgát tett vagy az alól mentesült és közigazgatási szervnél szerzett legalább kétéves gyakorlattal rendelkezik. A vezető kormánytisztviselő közigazgatási szervnél szerzett gyakorlat nélkül is tehet közigazgatási szakvizsgát.
- E törvény alkalmazásában *közigazgatási szakvizsgával egyenértékű a jogi szakvizsga*, valamint a **Közigazgatási Továbbképzési Kollégium által teljeskörűen közigazgatási jellegűnek minősített tudományos fokozat és az annak alapján adott mentesítés**. A Közigazgatási Továbbképzési Kollégium részben is közigazgatási jellegűnek minősítheti a kormánytisztviselő tudományos fokozatát, ebben az esetben a kormánytisztviselő a közigazgatási szakvizsgának abból a részéből tesz vizsgát, amelyre a mentesítés nem vonatkozik.
- Közigazgatási szakvizsgát - ha jogszabály előírja - nem kormányzati szolgálati jogviszonyban álló is tehet, feltéve, ha közigazgatási alapvizsgát tett vagy az alól mentesült.
- A Közigazgatási Továbbképzési Kollégium különösen indokolt esetben engedélyezheti a közigazgatási szakvizsga teljesítését közigazgatási szervnél szerzett kétéves gyakorlat hiányában is.
- A kormánytisztviselő az I. besorolási osztályba csak akkor sorolható, ha a feladatkörére előírt szakirányú felsőfokú iskolai végzettséget szerzett.
- Ha a kormánytisztviselő a Kttv. 118. § (1) bekezdés *b)* vagy *c)* pontjában meghatározott feltételeket a következő besorolási fokozathoz előírt várakozási idő lejárta előtt teljesítette, a **magasabb besorolási fokozat legalacsonyabb fizetési fokozatába kell sorolni**. Ha a vezető-főtanácsos, illetve a főmunkatárs besorolási fokozatba sorolt kormánytisztviselő legmagasabb fokozatú minősítést kap, eggyel magasabb fizetési fokozatba sorolható.
- Azt a kormánytisztviselőt, aki mentesül a közigazgatási alapvizsga alól, a fogalmazó besorolási fokozat 2-es fizetési fokozatába kell sorolni, akkor is, ha kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött ideje az e besorolási fokozathoz előírt időtartamot nem éri el.
- Azt a pályakezdő kormánytisztviselőt, aki bizonyítványát, oklevelét kiváló vagy annak megfelelő minősítéssel szerezte meg, a fogalmazó besorolási fokozat 2-es fizetési fokozatába, illetve előadó besorolási fokozat 2-es fizetési fokozatába kell sorolni.
- Ha a kormánytisztviselő megfeleltnél alacsonyabb fokozatú minősítést kap, a következő besorolási fokozathoz **előírt várakozási ideje legfeljebb egy évvel meghosszabbítható**.
- Ha a Kttv. 118. § (1) bekezdés *b)* vagy *c)* pontjaiban meghatározott feltételeket a kormánytisztviselő nem teljesíti az előírt határidőre, magasabb besorolási fokozatba

sorolásánál nem vehető figyelembe az előírt határidőtől a feltétel teljesítéséig eltelt időtartam.

- A nem pályakezdő kormánytisztviselőt kinevezésekor, áthelyezésekor a Kttv. 116. § rendelkezésének megfelelően kell besorolni.
- A Miniszterelnökség és a minisztériumok kivételével a központi államigazgatási szervek esetében jogszabály a kormánytisztviselő tevékenységének jellegére utaló - a besorolási fokozatot nem érintő - munkaköri megnevezést állapíthat meg.
- A pártfogó felügyelői, jogi segítségnyújtó és áldozatsegítő szolgálatként, valamint kárpótlási hatóságként kijelölt szervnél működő pártfogó felügyelő, kormánytisztviselő a kinevezéstől számított két éven belül az igazságszolgáltatási ismeretekről is számot adó ügyviteli vizsgát tesz. A külön jogszabály meghatározott iskolai végzettségű kormánytisztviselő részére a vizsga alól részben vagy egészben felmentést adhat.
- A munkáltató a munkakörre előírt ügyviteli vizsga megszerzésének feltétele alól kivételesen indokolt esetben – legfeljebb 3 évre – halasztást engedélyezhet.

II. A címek

- A Miniszterelnökségen a Miniszterelnökséget vezető államtitkár miniszterelnökségi főtanácsadói, miniszterelnökségi tanácsadói, a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter által vezetett minisztériumban a miniszter kormányfőtanácsadói és kormánytanácsadói, a miniszteri kabinetben a miniszter miniszteri főtanácsadói, miniszteri tanácsadói (a továbbiakban együtt: **főtanácsadó, tanácsadó**) munkaköröket létesíthet.
- A főtanácsadói, tanácsadói munkakör betöltésére szóló kinevezés határozatlan időre szól. A főtanácsadói vagy tanácsadói munkakörben foglalkoztatott kormánytisztviselő - tekintet nélkül a kormányzati szolgálati jogviszonyban eltöltött idejére - vezető-főtanácsosi vagy főtanácsosi besorolást kap. A vezető-főtanácsosi besorolású kormánytisztviselő főosztályvezetői, a főtanácsosi besorolású kormánytisztviselő főosztályvezető-helyettesi illetményre jogosult.
- **Főtanácsadói munkakör ellátására kinevezést az kaphat**, aki feladata ellátásához szükséges egyetemi szintű végzettséggel és szakirányú szakképzettséggel, jogi vagy közigazgatási szakvizsgával, vagy a közigazgatási szakvizsga alól adott Közigazgatási Továbbképzési Kollégiumi teljes körű mentesítéssel és legalább ötéves szakmai gyakorlattal rendelkezik.
- **Tanácsadói munkakör ellátására kinevezést az kaphat**, aki felsőfokú iskolai végzettséggel és feladata ellátásához szükséges szakirányú szakképzettséggel, jogi vagy közigazgatási szakvizsgával, vagy a közigazgatási szakvizsga alól adott Közigazgatási Továbbképzési Kollégiumi teljes körű mentesítéssel és legalább kétéves szakmai gyakorlattal rendelkezik.
- Ha a főtanácsadó, illetve tanácsadó kormányzati szolgálati jogviszonya megszűnésekor - a hivatalvesztés fegyelmi büntetés kivételével - e törvény szerint nyugdíjasnak minősül, a kormánytisztviselő jogosult a főtanácsadói, illetve tanácsadói elnevezés „nyugalmazott” jelzővel kiegészített használatára.
- A munkáltatói jogkör gyakorlója egyoldalú írásba foglalt döntésével a főtanácsadói, tanácsadói munkakört betöltő kormánytisztviselőt az iskolai végzettségének, szakképzettségének, szakképesítésének megfelelő másik munkakörbe helyezheti át. Ekkor a kormánytisztviselő alapilletményét e munkakörre megfelelően kell megállapítani.
- **Közigazgatási tanácsadói cím - Közigazgatási főtanácsadói cím**
- **Szakmai tanácsadói, illetve szakmai főtanácsadói cím**
- **Címzetes főmunkatársi cím – Címzetes vezető-tanácsosi cím**

III. A vezetők

IV. Teljesítményértékelés, minősítés

- A kormánytisztviselő munkateljesítményét a munkáltatói jogkör gyakorlója mérlegelési jogkörében eljárva írásban értékeli (teljesítményértékelés).
- A teljesítményértékelésnek vannak kötelező és ajánlott elemei.
- Legalább kétféle teljesítményértékelés eredménye együttesen adja a kormánytisztviselő minősítését. Minősíteni az első teljesítményértékeléstől számított egy évet követően kell.
- A teljesítményértékelés alapján jutalom fizethető.
- A minősítés alapján szakértői, illetve vezetői utánpótlás adatbázisba helyezhető a kormánytisztviselő.
- A teljesítményértékelés, minősítés tartalma hibás vagy valótlan ténymegállapításának, személyiségi jogát sértő megállapításának megsemmisítése iránt a kormánytisztviselő közszolgálati jogvitát kezdeményezhet.
- A közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter a teljesítményértékelés lefolytatásának elősegítése érdekében módszertani ajánlást ad ki.
- A közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter - a helyi önkormányzatok tekintetében a megyei, fővárosi kormányhivatalok útján - ellenőrzi a teljesítményértékelésre, minősítésre vonatkozó szabályok és módszertan betartását.

V. Díjazás, illetmény

- A kormánytisztviselő a kormányzati szolgálati jogviszonya alapján **havonta illetményre jogosult**. Az illetményt száz forintra kerekítve kell megállapítani. A kerekítés nem minősül munkáltatói intézkedésen alapuló, az általánostól eltérő illetmény-megállapításnak.
- Az illetmény a Kttv. 133. § (1) bekezdése szerint megállapított **alapilletményből**, valamint - az e törvényben meghatározott feltételek esetén - **illetménykiegészítésből és illetménypótlékból áll**.
- Az alapilletmény és az illetménykiegészítés együttes összegének legalább a garantált bérminimum összegét el kell érnie.
- A garantált bérminimum összegét és hatályát a Kormány állapítja meg.
- Havi illetmény esetén az egy órára járó illetmény meghatározása során a havi illetmény összegét osztani kell
 - a) általános teljes napi munkaidő esetén: 174 órával,
 - b) általánostól eltérő teljes napi vagy részmunkaidő esetén: 174 óra időarányos részével.
- A tárgyév március 1-jétől a következő év február végéig terjedő időszakra vonatkozó havi illetmény nem haladhatja meg a Központi Statisztikai Hivatal által hivatalosan közzétett, a tárgyévet megelőző évre vonatkozó nemzetgazdasági havi átlagos bruttó kereset tizszeresét.
- A felsőfokú iskolai végzettségű kormánytisztviselőt az I. a középiskolai végzettségű kormánytisztviselőt a II. osztályba kell besorolni (a továbbiakban: besorolási osztály). A besorolási osztály fizetési fokozatokból áll.
- **Az illetményalap összegét évente az állami költségvetésről szóló törvény állapítja meg úgy, hogy az nem lehet alacsonyabb, mint az előző évi illetményalap.**
- Az egyes osztályok emelkedő számú fizetési fokozataihoz **növekvő szorzószámok tartoznak. A szorzószám és az illetményalap szorzata határozza meg az egyes osztályok különböző fokozataihoz tartozó alapilletményt.**

- A besorolási osztályokat és a fizetési fokozatokat a Kttv. 1. melléklete tartalmazza:

ILLETMÉNYRENDSZER

I. BESOROLÁSI OSZTÁLY (felsőfokú iskolai végzettségű kormánytisztviselők)

Eltérés: vezetők alapilletménye esetén

Besorolási fokozat megnevezése	Fizetési fokozat	Kormányzati szolgálati jogviszony időtartama (év)	Szorozószám
Gyakornok	1	0-1	3,1
Fogalmazó	2	1-2	3,2
	3	2-3	3,3
Tanácsos	4	3-4	3,5
	5	4-6	3,7
	6	6-8	3,9
Vezető-tanácsos	7	8-10	4,2
	8	10-12	4,4
	9	12-14	4,6
	10	14-16	4,8
Főtanácsos	11	16-19	5,1
	12	19-22	5,2
	13	22-25	5,3
Vezető-főtanácsos	14	25-29	5,6
	15	29-33	5,7
	16	33-37	5,8
	17	37 év felett	6,0

II. BESOROLÁSI OSZTÁLY (középfokú iskolai végzettségű kormánytisztviselők)

Besorolási fokozat megnevezése	Fizetési fokozat	Kormányzati szolgálati jogviszony időtartama (év)	Szorozószám
Gyakornok	1	0-2	1,79
Előadó	2	2-4	1,9
	3	4-6	2,0
	4	6-8	2,2
	5	8-10	2,25
	6	10-12	2,3
	Főelőadó	7	12-15
8		15-18	2,6
9		18-21	2,65
10		21-24	2,7
11		24-27	2,8
12		27-29	2,85
13		29-31	2,9
Főmunkatárs	14	31-33	3,3
	15	33-35	4,0
	16	35-37	4,2
	17	37 év felett	4,4

- A hivatali szerv vezetője át nem ruházható hatáskörében, a megállapított személyi juttatások előirányzatán belül a tárgyévet megelőző év minősítése, ennek hiányában teljesítményértékelése alapján - ide nem értve, ha a kormánytisztviselő végleges áthelyezésére kerül sor - a tárgyévre vonatkozóan a kormánytisztviselő besorolása szerinti fizetési fokozathoz tartozó alapilletményét - a hivatali szervezet vezetője esetében a kinevezésre jogosult - december 31-éig terjedő időszakra legfeljebb 50%-kal megemelheti, vagy legfeljebb 20%-kal csökkentett mértékben állapíthatja meg. Az eltérítésről a hivatali szervezet vezetője minden év február 28-áig dönt. Az így megállapított eltérítés mértéke - a (6) bekezdésben foglaltakon túl - a tárgyévben egy alkalommal a megállapítástól számított hat hónapot követően a teljesítményértékelés alapján módosítható, azzal a feltétellel, hogy a kormánytisztviselő korábban már megállapított alapilletménye legfeljebb 20%-kal csökkenthető.
- A főosztályvezető alapilletményének eltérítésére az előbb ismertetetteket kell alkalmazni azzal, hogy a főosztályvezető alapilletményét - minősítésüktől, ennek hiányában teljesítményértékelésüktől függően - át nem ruházható hatáskörében legfeljebb 50%-kal megemelheti, vagy legfeljebb 20%-kal csökkentett mértékben állapíthatja meg:
 - a) költségvetési fejezetet irányító szervnél - ideértve a társadalombiztosítási költségvetési szerveket is - a szerv vezetője tekintetében a kinevezésre jogosult, egyéb esetben - törvény eltérő rendelkezésének hiányában - a hivatali szervezet vezetője,
 - b) egyéb esetben - törvény eltérő rendelkezésének hiányában - a szerv vezetője.
- A kormánytisztviselő év közben történő végleges áthelyezése esetén - eltérő megállapodás hiányában - a korábbi munkáltató által megállapított eltérítés mértékére jogosult az áthelyezést kérő szervnél is.
- Az illetmény-összetevők - ide nem értve az illetménypótlékokat - változása esetén, így különösen az illetményalap emelkedése, a besorolási vagy fizetési fokozat változása során a kormánytisztviselő illetményét újra meg kell állapítani.
- **Illetménykiegészítés:**

A Miniszterelnökségen, a minisztériumokban, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalnál, a költségvetési fejezetet irányító szerveknél - a Központi Statisztikai Hivatal területi szervezeti egységei kivételével és ide nem értve a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt -, a Magyar Államkincstár Központjában, valamint a Budapesti és Pest Megyei Igazgatóságánál, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalnál, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezetnél, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnál - a területi szervezeti egységei kivételével -, a Földmérési és Távérzékelési Intézetnél, az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóságnál, a Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézetnél, a Nemzeti Külgazdasági Hivatalnál, továbbá jogszabály által országos hatáskörű szervnek nyilvánított, a Kormány közvetlen felügyelete alatt álló, illetve a Kormány által irányított központi költségvetési szerveknél, valamint - a belső igazgatási szervei kivételével - az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóságnál és az Országos Egészségbiztosítási Pénztárnál, továbbá a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségnél

az *illetménykiegészítés mértéke*

a felsőfokú iskolai végzettségű kormánytisztviselő esetében az alapilletményének 50%-a, középiskolai végzettségű kormánytisztviselő esetében az alapilletményének 15%-a.

Az előbb nem említett központi államigazgatási szervnél, a rendőrség, a büntetés-végrehajtás és a katasztrófavédelem szervezeteinél, valamint a megyei, fővárosi kormányhivatalnál, továbbá az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság központi igazgatási szerveinél az

illetménykiegészítés mértéke a felsőfokú iskolai végzettségű kormánytisztviselő esetében az **alapilletményének 35%-a**, középiskolai végzettségű kormánytisztviselő esetében az **alapilletményének 15%-a**.

A központi államigazgatási szerv legalább megyei illetékességű területi szervénél, valamint a rendőrség, a katasztrófavédelem és a büntetés-végrehajtás, a Kormány által intézményfenntartásra kijelölt szerv és az Országos Egészségbiztosítási Pénztár legalább megyei illetékességű belső igazgatási szerveinél az ***illetménykiegészítés mértéke*** a felsőfokú iskolai végzettségű kormánytisztviselő esetében az **alapilletményének 30%-a**, a középiskolai végzettségű kormánytisztviselő esetében az **alapilletményének 10%-a**.

Az előbb felsorolt államigazgatási szerv, továbbá a megyei, fővárosi kormányhivatalok járási (fővárosi kerületi) illetékességű, valamint az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság és az Országos Egészségbiztosítási Pénztár legalább helyi illetékességű belső szerveinél az ***illetménykiegészítés mértéke*** a felsőfokú iskolai végzettségű kormánytisztviselő esetében az **alapilletményének 10%-a**

- ***Illetménypótlék.***
- Testület által vezetett szerv esetében a testület elnökének és tagjainak az illetményét a munkáltatói jogkör gyakorlója állapítja meg azzal, hogy az illetmény az illetményalap huszonnyolcszorosát nem haladhatja meg. A megyei, fővárosi kormányhivatal főigazgatójának és igazgatójának az illetményét a munkáltatói jogkör gyakorlója állapítja meg azzal, hogy a főigazgató esetében az illetmény az illetményalap huszonhatszorosát, igazgató esetében az illetmény az illetményalap huszonnégyszeresét nem haladhatja meg.
- A Kormány által intézményfenntartásra kijelölt szerv vezetőjének az illetményét a kinevezési jogkör gyakorlója - a kormány megbízott javaslatára - állapítja meg azzal, hogy az illetmény az illetményalap huszonhatszorosát nem haladhatja meg. A Kormány által intézményfenntartásra kijelölt szerv vezető-helyettesének az illetményét a kinevezési jogkör gyakorlója - az intézményfenntartásra kijelölt szerv vezetőjének a javaslatára - állapítja meg azzal, hogy az illetmény az illetményalap huszonnégyszeresét nem haladhatja meg.
- A regionális államigazgatási szerv, valamint a megyei, fővárosi kormányhivatal szakigazgatási szerve
 - a) vezetőjének illetményét az államigazgatási szervet közvetlenül irányító vagy felügyelő miniszter, ennek hiányában a kinevezési jogkör gyakorlója - a közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter egyetértésével - legfeljebb az illetményalap huszonkétszörösében,
 - b) vezető-helyettesének illetményét a munkáltatói jogkör gyakorlója legfeljebb az illetményalap tizenhatszörösében,
 - a szervezet feladat- és hatásköreinek, létszámának, valamint az általa vezetett szervezeti egységek számának figyelembevételével állapítja meg.
- **A vezetői illetménypótlék**
- **Integrált ügyfélszolgálati pótlék**
- **Éjszakai pótlékra**

- **Gépjármű-vezetési pótlék**
- A kormánytisztviselő illetménypótlékra jogosult, ha a **munkavégzésre munkaideje nagyobb részében egészségkárosító kockázatok között kerül sor, vagy egészségének védelme csak olyan egyéni védőeszköz állandó vagy tartós használatával valósítható meg, amely a kormánytisztviselő számára fokozott megterhelést jelent.** A pótlék mértéke az illetményalap 45%-a.
- Ha a kormánytisztviselő olyan munkakört tölt be, amelyben idegen nyelv használata szükséges, **idegennyelv-tudási pótlékra** jogosult.
- A hivatali szervezet vezetője a Kormány által meghatározott rendben **képzettségi, illetve munkaköri pótlékot állapíthat meg.**
- *Díjazás munkavégzés hiányában*
- *Az illetmény védelme*
- *Az illetmény kifizetésének szabályai*
- *Elszámolás*
- *Illetményből való levonás*
- **Egyéb juttatások**

A kormánytisztviselő 25, 30, 35, illetve 40 évi kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött idő után **jubileumi jutalomra** jogosult. A jubileumi jutalom az említett kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött idő betöltésének a napján esedékes.

A jubileumi jutalom

- a) 25 évi jogviszony esetén kéthavi,
- b) 30 évi jogviszony esetén háromhavi,
- c) 35 évi jogviszony esetén négyhavi,
- d) 40 évi jogviszony esetén öthavi

illetménynek megfelelő összeg.

A kormánytisztviselő **cafetéria-juttatásként** - választása szerint, az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvényre is figyelemmel - a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 71. § (1) bekezdés a)-f) pontjában és (3) bekezdésében meghatározott juttatásokra, legfeljebb az ott meghatározott mértékig és feltételekkel a Kormány által meghatározott rendben jogosult. A kormánytisztviselőt megillető cafetéria-juttatás éves összege nem lehet alacsonyabb az illetményalap ötszörösénél. A cafetéria-juttatás éves összege biztosít fedezetet az egyes juttatásokhoz kapcsolódó, a juttatást teljesítő munkáltatót terhelő közterhek megfizetésére is.

A kormánytisztviselő részére további, **visszatérítendő, illetve vissza nem térítendő szociális jóléti, kulturális, egészségügyi juttatás biztosítható.**

Ilyen juttatás lehet különösen:

- a) **lakhatási, lakásépítési és -vásárlási támogatás,**

- b) albérleti díj hozzájárulás,
- c) családalapítási támogatás,
- d) szociális támogatás,
- e) illetményelőleg,
- f) tanulmányi ösztöndíj, képzési, továbbképzési, nyelvtanulási támogatás,
- g) üdülési támogatás.

A nyugállományú kormánytisztviselő a szociális helyzetére figyelemmel, rászorultság alapján pénzbeli vagy természetbeni támogatásban részesíthető.

Ha a kormánytisztviselő lakás építéséhez, vásárlásához hitelintézettől igényelt állami kamattámogatású kölcsön összege meghaladja e lakásingatlan hitelbiztosítéki értékének a hitelintézet által meghatározott legmagasabb arányát, a különbözetre az **állam készfizető kezességet vállal**. A kormánytisztviselő az állami kezességvállalást - az erre az állammal szerződésben kötelezettséget vállaló - hitelintézetten keresztül veheti igénybe.

A kormánytisztviselő az adott közszolgálati feladat kiemelkedő teljesítéséért, illetve feladatainak hosszabb időn át történő eredményes végzéséért a teljesítményértékelése alapján a Kormány által meghatározottak szerint **elismerésben, jutalomban részesíthető**.

A hivatali szervezet vezetője - ide nem értve a helyettesítést - rendkívüli, célhoz köthető feladatot állapíthat meg a kormánytisztviselő részére, amelynek teljesítése a munkakör ellátásából adódó általános munkakörrel jelentősen meghaladja (a továbbiakban: célfeladat). A hivatali szervezet vezetője a célfeladat eredményes végrehajtásáért - a kormánytisztviselő illetményén felül, írásban, a célfeladat megállapításakor vagy teljesítésének igazolásakor - **céljuttatást** határoz meg a megállapított személyi juttatások előirányzatán belül.

21. TÉTEL

A KÖZIGAZGATÁS IRÁNYÍTÓ TEVÉKENYSÉGE ÉS A SZERVEZETIRÁNYÍTÁS, A FELÜGYELET ÉS AZ ELLENŐRZÉS

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 237.-252. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)
- a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény

I. Fogalmak: hierarchia, irányítás, vezetés

II. Az irányítás szervezéstani szempontból

II.1. Az irányítás szociológiai fogalma

II.2. Az irányított tevékenységek alapvető csoportjai (szervezeti-szakmai)

II.3. Az irányítás típusai (hierarchikus, hierarchián kívüli, tevékenységi)

III. Az irányítás eszközei

- jogi eszközök
- nem jogi eszközök

IV. Az irányítás jogi szempontból

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény kimondja, hogy:

2. § (1) Ahol jogszabály államigazgatási szerv irányítását említi, azon törvény eltérő rendelkezése hiányában a következő hatáskörök együttesét kell érteni:

- a) az államigazgatási szerv alapítása, átalakítása, valamint megszüntetése,
- b) az államigazgatási szerv vezetésére kinevezés, vezetői megbízás adása, az államigazgatási szerv vezetőjének felmentése, a vezetői megbízás visszavonása, és - ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik - az államigazgatási szerv vezetőjével kapcsolatos egyéb munkáltatói jogok gyakorlása,
- c) az államigazgatási szerv tevékenységének törvényességi, szakszerűségi, hatékonysági és pénzügyi ellenőrzése,
- d) az államigazgatási szerv szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyása,
- e) az államigazgatási szerv döntésének megsemmisítése, szükség szerint új eljárás lefolytatására való utasítás,
- f) jogszabályban meghatározott esetekben az államigazgatási szerv döntéseinek előzetes vagy utólagos jóváhagyása,
- g) egyedi utasítás kiadása feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására,
- h) jelentéstételre vagy beszámolóra való kötelezés,
- i) az államigazgatási szerv kezelésében lévő közérdekű adatok és közérdekből nyilvános adatok, valamint a b), c) és e)-h) pont szerinti irányítási hatáskörök gyakorlásához szükséges, törvényben meghatározott személyes adatok kezelése.

(2) Ha törvény kivételt nem tesz, az irányítási hatáskör gyakorlója az irányított államigazgatási szerv hatáskörét nem vonhatja el és döntését nem változtathatja meg.

(3) Törvény vagy kormányrendelet a központi hivatal irányításáról rendelkezhet úgy, hogy ügyek meghatározott csoportjaival összefüggésben - a hatékonysági és a pénzügyi ellenőrzés kivételével - az (1) bekezdés c), e) és f)-h) pontjában meghatározott egyes hatásköröket vagy ezek együttesét valamely központi államigazgatási szerv vezetője vagy kormánybiztos gyakorolja.

3. § Ahol e törvény állami vezető, kormánybiztos, miniszterelnöki biztos, miniszteri biztos vagy államigazgatási szerv szervezeti egysége vezetője tevékenységének irányítását említi, azon törvény eltérő rendelkezése hiányában a következő hatáskörök együttesét kell érteni:

- a) egyedi utasítás kiadása egyedi feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására,
- b) a vezető tevékenységének ellenőrzése,
- c) jelentéstételre vagy beszámolóra való kötelezés.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény alapján az irányítónak kétféle lehetősége van: jogszabályalkotás vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz alkalmazása (normatív határozat, normatív utasítás).

V. Felügyelet

V.1. *A felügyelet fogalma*

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény kimondja, hogy:

4. § Ha jogszabály államigazgatási szerv felügyeletét említi, azon

- a) - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a 2. § (1) bekezdés b) pontjában,**
= az államigazgatási szerv vezetésére kinevezés, vezetői megbízás adása, az államigazgatási szerv vezetőjének felmentése, a vezetői megbízás visszavonása, és - ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik - az államigazgatási szerv vezetőjével kapcsolatos egyéb munkáltatói jogok gyakorlása,
- b) a 2. § (1) bekezdés c) és d) pontjában és**
=c) az államigazgatási szerv tevékenységének törvényességi, szakszerűségi, hatékonysági és pénzügyi ellenőrzése,
=d) az államigazgatási szerv szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyása,
- c) - kizárólag az a) és b) ponttal összefüggésben - a 2. § (1) bekezdés h) és i) pontjában meghatározott hatáskörök együttesét kell érteni.**
=h) jelentéstételre vagy beszámolóra való kötelezés,
=i) az államigazgatási szerv kezelésében lévő közérdekű adatok és közérdekből nyilvános adatok, valamint a b), c) és e)-h) pont szerinti irányítási hatáskörök gyakorlásához szükséges, törvényben meghatározott személyes adatok kezelése.

V.2. *Irányítás-felügyelet-ellenőrzés elhatárolása*

! A felügyelet az ellenőrzésnél annyival több, hogy nemcsak információkat szerezhet a felügyeltről, hanem annak akarat-elhatározását, tevékenységét, jogi aktusait meghatározott irányba befolyásolhatja

V.3. A felügyelet, mint állami tevékenység

V.4. Felügyeletfajták

- *A felügyelet jogalanyok szerint lehet:*
 - szövetségi államokban szövetségi felügyelet a tagállamok felett
 - önkormányzatok feletti állami felügyelet (területi önkormányzatok felett)
 - gazdálkodási (gazdasági) felügyelet (vállalatok, szövetkezetek felett)
 - állampolgárok, szervezetek egyes tevékenységének felügyelete (tűzrendészeti, közegészségügyi hatósági felügyelet)

- *A felügyelet tárgya szerint lehet:*
 - pénzügyi (költségvetési) felügyelet
 - szakfelügyelet
 - speciális felügyelet

- *A felügyelet jogalapja szerint lehet:*
 - Törvényességi felügyelet (a felügyelet csak a cselekvés jogszerűsége szerint),
 - Célszerűségi felügyelet (a felügyelet célszerűségi szempont szerint is)

V.5. Felügyeleti eszközök

- *Segítő és helyreigazító eszközök:*
 - információkérés
 - tanácsadás
 - kifogásolás, aktus-felülvizsgálat
 - jóváhagyás (engedélyezés)

- *Helyettesítő eszközök:*
 - az aktus pótlása (mulasztás orvoslása)
 - állami megbízott alkalmazása
 - az önkormányzat feloszlatása

VI. Ellenőrzés

Általános tartalma: információk szerzése az ellenőrzöttről, illetve az ehhez szükséges eljárási jogosítványok (iratbetekintés, helységbe belépés, adatszolgáltatás, stb.).

Nem jár együtt az ellenőrzött viszonyainak befolyásolási jogával.

Az állami ellenőrzés lehet önálló cselekvés, vagy a felügyelet része.

A közigazgatás ellenőrzési rendszere:

- *Külső, közigazgatáson kívüli ellenőrzés:*
 - a közigazgatáson kívül eső más állami szervek általi ellenőrzés, mint az Országgyűlés, az ÁSZ, a közigazgatási döntések bírósági, Alkotmánybírósági felülvizsgálata.
- *Belső, közigazgatáson belüli ellenőrzés:*
 - közigazgatáson belüli, mint az irányítás részét képező felügyeleti ellenőrzés, valamint a helyi önkormányzatok törvényességi felügyelete

22. TÉTEL

A KÖZIGAZGATÁSI AKTUS FOGALMA, ELHATÁROLÁSA A TÉNYLEGES CSELEKMÉNYEKTŐL ÉS MÁS JOGI AKTUSOKTÓL. AZ AKTUSOK RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDJAI.

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 291.-297. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. Közigazgatási aktus fogalma

I.1. Tág értelemben:

A jogtudomány közigazgatási aktusnak tekinti egyrészt a **közigazgatás ún. szabályozó aktusait**, másrészt ide sorolja a **közigazgatás egyedi (individuális)** aktusait.

I.2. Szűk értelemben:

A közigazgatás alanyának **egyedi ügyben** közfeladatok ellátása érdekében kibocsátott, rendszerint egyoldalú akaratnyilatkozata, amelynek a célja jogi hatás elérése.

II. A közigazgatási aktus elhatárolása a tényleges cselekményektől és más jogi aktusoktól

I.1. Tényleges cselekmények

(a közigazgatás aktusnak nem minősülő ún. tényleges cselekményei)

- Igazgatási cselekmények
- Nyilvántartási és regisztratív cselekmények
- Reálcselekmények
- Materiális cselekmények

I.2. A közigazgatási szervek más jogágba tartozó aktusai

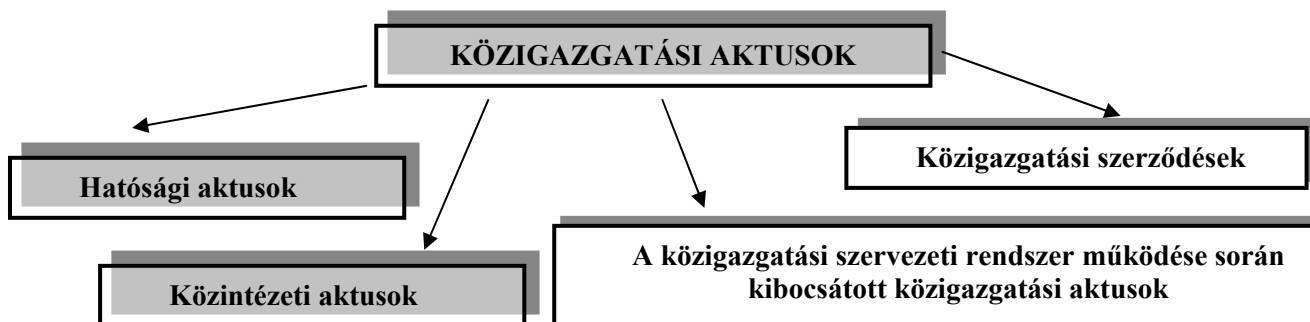
III. Az aktusok rendszerezésének módjai

III.1. A rendszerezés szempontjai

III.2. A közigazgatási aktusok alapvető fajai

A közigazgatási aktusok osztályozásában, alapvető fajainak megkülönböztetésében *két lényeges ismérvet* kell figyelembe venni:

- a közigazgatási szerv, mint jogalany milyen funkció körében, milyen jogalap alapján bocsátja ki a közigazgatási aktusokat
- melyek azok a jogi sajátosságok, amelyek jellemzik a közigazgatási aktusokat, és amelyek az aktusok jogi tartalmában, jogi következményeiben, a rá vonatkozó jogi szabályozásban elkülöníthetők

A KÖZIGAZGATÁSI AKTUSOK ÉRVÉNYESSÉGI KELLÉKEI. A HIBÁS KÖZIGAZGATÁSI AKTUS.

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 309.-322. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A közigazgatási aktusok érvényességi kellékei (=a közigazgatási aktusokkal szembeni követelmények)

I.1. Alkalmassági követelmények

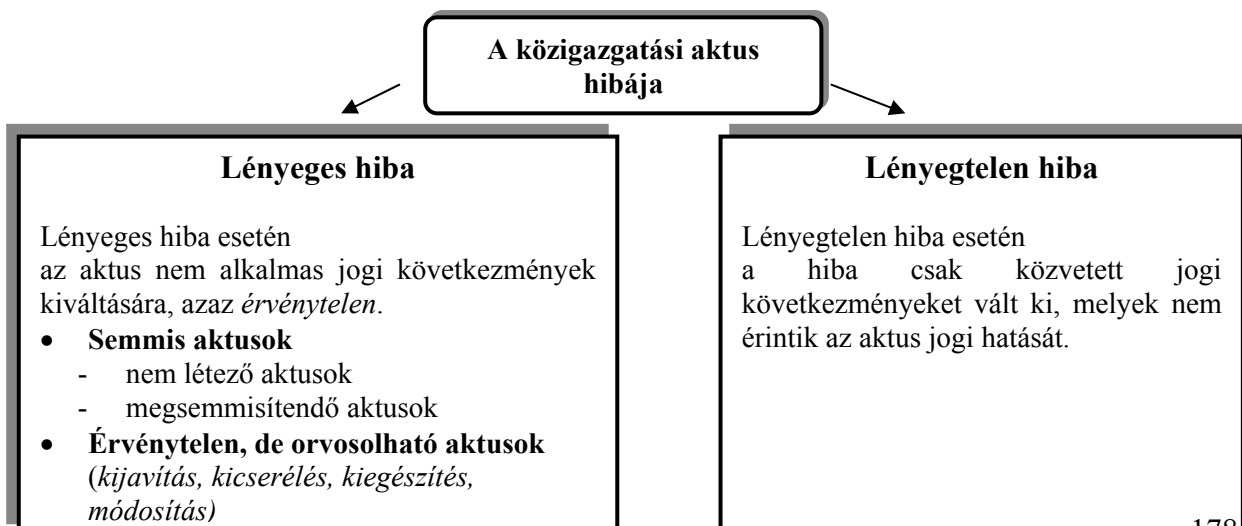
I.2. Jogi követelmények

- Általános jogi követelmények
 - Felhatalmazás, hatáskör, illetékesség
 - Jogszerűség
 - Eljárási rend betartása
 - Az akarat valóságos
 - Az aktus tárgyilag és jogilag lehetséges eredményre irányuljon
- Speciális jogi követelmények

I.3. Mérlegelés, méltányosság általános kérdései

II. A hibás közigazgatási aktus

Hibás az a közigazgatási aktus,
amely a **jogi és alkalmassági követelményeknek nem felel meg.**

A KÖZIGAZGATÁSI AKTUS HATÁLYA

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 322.-323. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A közigazgatási aktus hatálya

I.1. Érvényesség-hatályosság

I.2. Hatály kezdete és megszűnése

A HATÓSÁGI JOGALKALMAZÓ AKTUSOK. A KÖZINTÉZETI AKTUSOK. A KÖZIGAZGATÁSI RENDSZER MŰKÖDÉSE SORÁN KIBOCSÁTOTT AKTUSOK. A KÖZIGAZGATÁSI SZERZŐDÉSEK.

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 297.-309. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A hatósági jogalkalmazó aktusok

- hatósági határozat
- szakhatósági hozzájárulás
- hatósági intézkedés
- közigazgatási hatóság eljárást kezdeményező aktus
- ügyfél nyilatkozata

II. A közintézeti aktusok

A közintézeti aktusok, olyan közigazgatási aktusok, amelyeket a közintézetek bocsátanak ki akkor, amikor a **szolgáltatást igénybevevők felvétele, elbocsátása ügyében döntenek**, illetve a létrejött közszolgáltatási, közigazgatási jogviszony alapján **határoznak a szolgáltatást igénybe vevő jogairól és kötelezettségeiről**.

III. A közigazgatási rendszer működése során kibocsátott aktusok

III.1. Általános jellemzők, csoportosítás

- **hierarchikus irányítási aktusok** (jogi tartalmuk szerint 4 csoportba sorolhatók):
 - szervei tevékenység körében hozott aktusok
 - felügyeleti aktusok
 - egyedi döntések
 - konkrét utasítások
- **belső vezetési aktusok**
- **hierarchián kívüli irányítás aktusai:**
 - tevékenység irányítása
 - szervezetirányítás
 - hozzájárulások, engedélyek
 - finanszírozási aktusok
- **közigazgatási szervek közötti együttműködési aktusok**

IV. A közigazgatási szerződések

IV.1. A közigazgatási szerződés fogalmi ismérvei

IV.2. A közigazgatási szerződés alkalmazási területei

- közszolgáltatások szervezésében, igazgatásában, lebonyolításában
- közmunka
- közszállítások
- állami támogatások rendszere
- gazdaságirányítási szerződések
- közigazgatás alanyainak együttműködésében: közigazgatási társulások

IV.3. A közigazgatási szerződések Magyarországon

- **1945. előtti magyar jogban** (ritkán fordult elő)
- **A szocialista periódusban**
(tömegesen jöttek létre olyan megállapodások, amelyeket a közigazgatás alanyai kötöttek egymással, valamint más intézményekkel, szervezetekkel.)
- **A rendszerváltást követően:**
(fokozatosan kialakulnak a közigazgatási szerződések.
Pl.: a települési önkormányzatok társulásai, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár finanszírozási szerződésai, a közszolgáltatások átruházását célzó szerződések, a koncessziós szerződések, a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó szerződések, Ket.-ben: hatósági szerződés)

23. TÉTEL

A KÖZIGAZGATÁS HATÓSÁGI JOGALKALMAZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK FOGALMA, JELLEMZŐI

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 324.-334. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A közigazgatás és a bírói jogalkalmazás különbsége

I.1. A jogalkalmazás fogalma

A jogalkalmazás során az állam **közhatalommal** rendelkező szervei **egyedi ügyekben** a hatáskörük és illetékességük keretei között a jogszabályok alapján **döntenek**, és pedig jogokat, kötelezettségeket állapítanak meg, eldöntik a jogalanyok közötti jogvitát, érvényesítik a jogalanyok jogait és kötelezettségeit, jogszabálysértés esetén pedig a jogsértővel szemben szankciókat állapítanak meg.

A jogalkalmazó aktusoknak állami kényszerrel szereznek érvényt.

I.2. A bírói és közigazgatási jogalkalmazás azonosságai és különbségei

- Azonosságok
- Különbségek

	<i>Bírói jogalkalmazás</i>	<i>Közigazgatási jogalkalmazás</i>
Cél	igazságszolgáltatás alapvető funkciója a konfliktusok rendezése, feloldása a jog eszközeivel	közfeladatok közhatalmi eszközökkel, közhatalommal való megvalósítása
Alkalmazott jog	bíróságok által alkalmazott anyagi jogszabályok determinálják	A közigazgatási anyagi jog és a pénzügyi jog szabályainak alkalmazása ! anyagi jogviszonyt megelőzik az eljárási jogviszonyok
Tartalma Hatály	A bírói ítélet főszabály szerint deklaratív ex tunc	közigazgatási jogalkalmazói aktus konstitutív jellegű ex nunc
Eljárás	az eljárás kérelemre indul	kérelemre/hivatalból
Az eljárás jellege	peres eljárás	nemperes eljárás

- A közigazgatás bírói kontrollja
- A közigazgatás kvázi bírászkodó feladatai

II. A hatósági jogalkalmazó tevékenység tartalma és funkciói

A KÖZIGAZGATÁSI HATÓSÁGOK RENDSZERE

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 347.-355. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. Hatósági jogkör

I.1. A hatósági jogkörrel rendelkező szervek főbb csoportjai:

- A közigazgatási hatósági tevékenységet fő szabály szerint az **államigazgatási szervek** látják el.
- Emellett az állam a közigazgatás más szerveit, illetőleg közintézményeit is feljogosítja szűkebb körben, meghatározott feltételek mellett közigazgatási hatósági jogalkalmazó tevékenység ellátására. Ide sorolhatók a **területi önkormányzatok igazgatási szervei, köztestületi önkormányzatok**.
- Kivételesen egyes nem közigazgatási szervekre is **átruházható** jogalkalmazó hatáskör.

I.2. A hatósági jogkör telepítésének követelményei

II. Hatóságok az államigazgatás rendszerében

(Központi szervek, Területi államigazgatási szervek)

III. Az önkormányzatok és szerveik hatósági feladatai

III.1. Az átruházás korlátai

III.2. Átruházott államigazgatási hatósági ügyek

III.3. Átruházott államigazgatási ügyekben eljáró önkormányzati szervek

IV. Az átruházás egyéb esetei

IV.1. Köztestületek hatósági feladatai

IV.4. Egyéb szervek felhatalmazása hatósági jogkörrel

A HATÓSÁGI JOGALKALMAZÓ TEVÉKENYSÉG IRÁNYÍTÁSA

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 355.-358. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

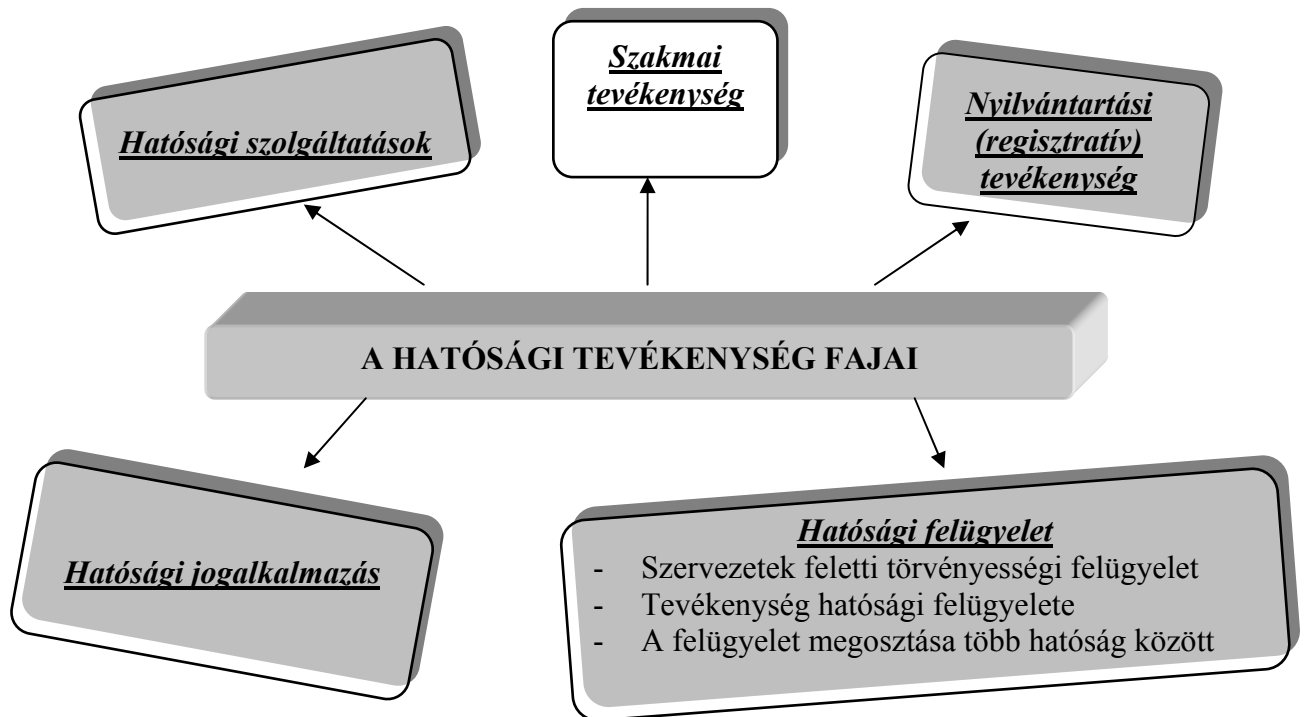
- *A kormány irányítási jogosítványai*
- *A miniszterek irányítási jogai*
- *A felügyeleti szerv jogai*
- *Az igazságszolgáltatás szerveinek szerepe a hatósági jogalkalmazó tevékenység állami irányításában (bíróságok, ügyészség)*

A HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG FAJAI, A HATÓSÁGI CSELEKMÉNYEK

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 335.-347. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzer Lajos, Osiris, Budapest, 2006)

I. A hatósági tevékenység fajai

II. A hatósági cselekmények

A hatósági cselekményeket a hatósági jogkörrel rendelkező államigazgatási, illetve közigazgatási szervek, valamint e jogkörrel felruházott más szervek végzik.

A KÖZIGAZGATÁSI JOGI SZANKCIÓ

A tananyag:

- előadás
- Magyar közigazgatási jog: Általános rész, 534.-547. o. (Szerk.: Fazekas Mariann – Ficzere Lajos, Osiris, Budapest, 2006) elvi részei

I. A közigazgatási jogi vagy a közigazgatás által alkalmazott szankció

- a közigazgatási jogi valamint a közigazgatás által alkalmazott más jogági szankciók (pénzügyi, kártérítési, munkajogi stb.) közti azonosság és különbség
- a közigazgatási jogi szankció fogalma és sajátosságai

II. A közigazgatási jogi szankció kialakulása, önállósodása

III. A közigazgatási jogi szankció szabályozási módja

- hipotézis – diszpozíció – szankció / klasszikus felfogás,
- hipotézis – diszpozíció – jogkövetkezmény / Eörsi
- a szankció önálló normatípus/Madarász
- az adekvát szankció/jogpolitika.

IV. A közigazgatási jogi szankció célja, funkciói

V. A közigazgatási jogi szankció fogalma

Államigazgatási jogi szankció a jogszabályban arra feljogosított államigazgatási szerveknek megfelelő eljárásban alkalmazott, hátrányt okozó aktusa, amely mindig a címzett jogellenes magatartásra reagál, és rendelkezik az állami közhatalommal való kikényszerítés lehetőségével.

VI. A közigazgatási jogi szankciók fajtái

- Az anyagi és eljárásjogi szankciók
- Szubjektív és objektív szankciók
- Represszív és nem represszív szankciók
- Speciális anyagi jogi szankciók
- Szabálysértések